Bennateco Set Negn,
(On the Rights of Woman, a poem),
Hailu Gabre Yohannes (Gemoraw),
July 1991, (First Edition)
STOCKHOLM - SWEDEN.

« በናቴኮ ሴት ነኝ »

ኃይሉ (ገሞራው)

ፍንደታ ቍ. 56

ስቶክሆልም —— 1989

From the Library of
ፍሥሐ አጥላው ወልደ ዮሃንስ
FESSEHA ATLAW WOLDE YOHANNES

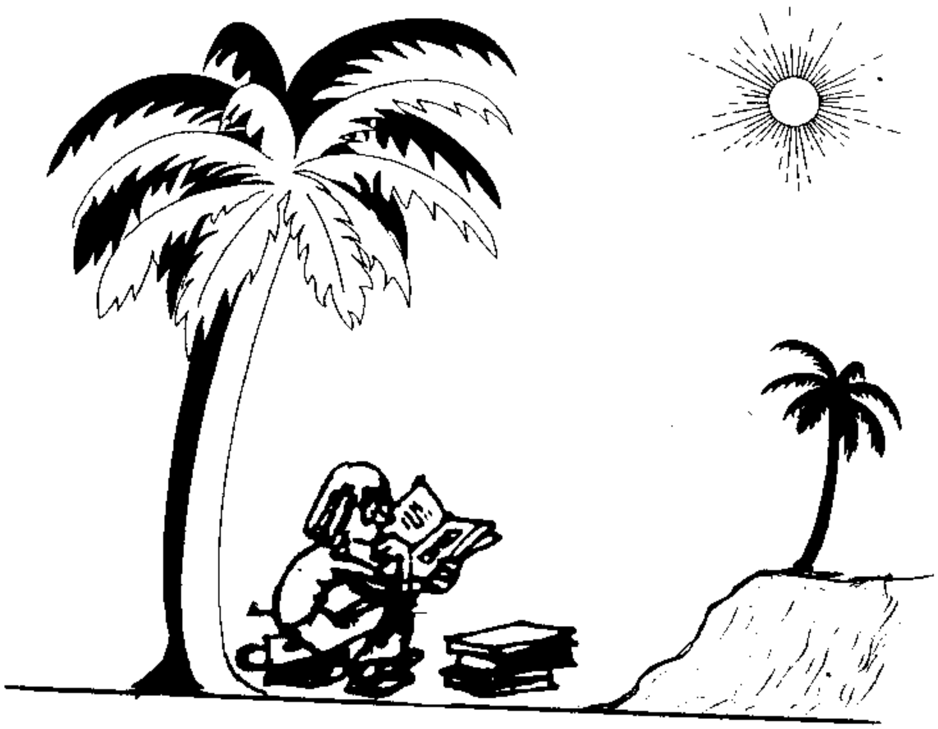

እ ል ፊ ት

የግጥሚቴን ደራሲነት አይንፈገኝ እንጂ፣ አንድ መቶ ሺ ቅጂዎችን ካሳተምሁ በኋላ ማንኛውም ሰብአዊ ፍጡር እንደፈለገው ቢያደርጋት አለመቃወሜንና በዚሁም ውሳኔዬ መሠረት አሳልፌ መስጠቴን አረጋግጣለሁ። በተለይም፣ግፉአት ሴቶች ወገኖቼ መብታቸውን ለማስከበር የሚረዳቸው ሁነኛ ድርጅት ቢያቋቁሙ፣ ለማኅበራዊ ድርጅታቸው መርጃ እንዲሆን፣ሌላው ቢቀር ከዚህች ግጥም እትም ሽያጭ፣ከመቶ አርባ እጅ ለመስጠት ፈቃደኛ መሆኔን እገልጻለሁ።

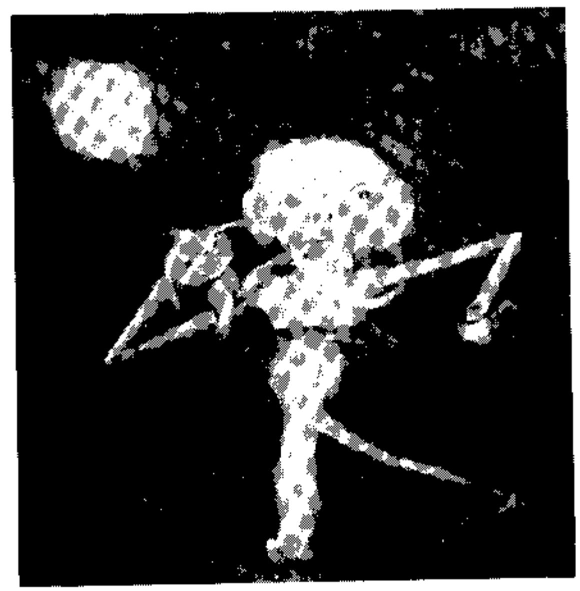

ማስፈራሪያ!
(በላኤ-ሴት ጭራቅ?)

በወንድነቱ ያበጠ ትምክሕት የሚሰማው፤በየዘመኑና በየማኅበረ-ሰቡ ውስጥ ያጋጠማቸው አንዳንድ ተጨቋኝ ሴቶች፤"ሴተ-በላ ጭራቅ!" ወንድ ያለ እየመሰላቸው፤ሥነ ልቦናዊ ፍርሀት የፈጠረባቸውን ውስጣዊ ጭንቀትና ጥላቻ እንዲገልጽላቸው በማሰብ፤ይህን መሳይ ሥዕለ-ጭራቅ ቀርፀው፤መጭው ትውልደ-ሔዋን ጭምር በትምህርታዊ ተመክሮነት እንዲጠቀምበት አድርገዋል።

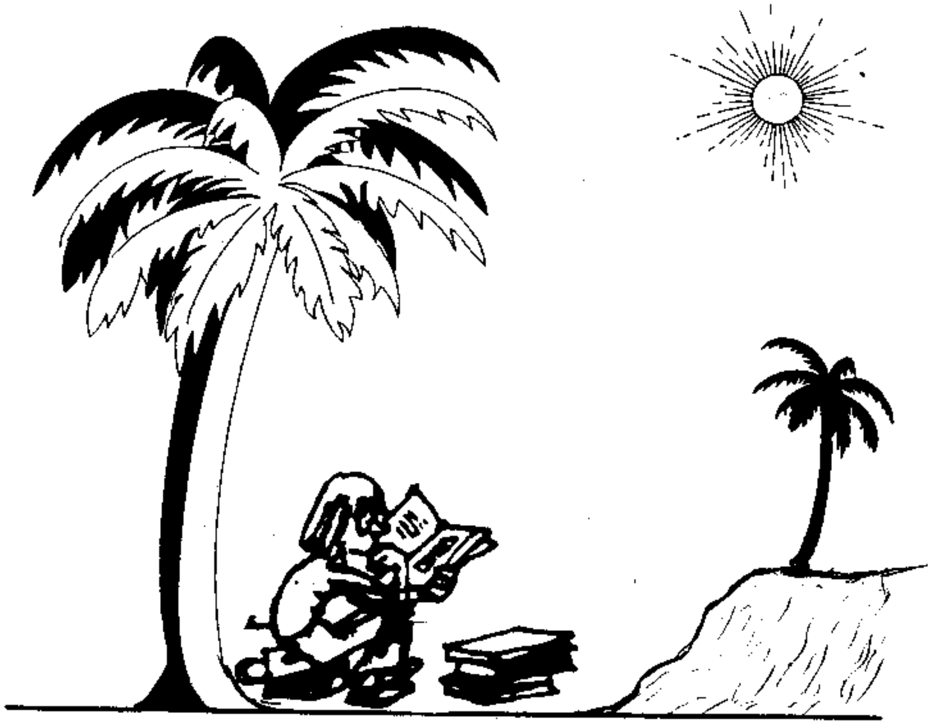

ማውጫ

ይዘት	ገጽ
1. ገጸ-አርዕስት	3
2. እልፊት	5
3. ሴተ-በላ ጭራቅ	7
4. ገጸ-ይዘት	9
5. መታሰቢያ	11
6. ማገናዘቢያ	15
7. የሴቷ ቅኔ	17
8. መንደርደርያ	23
9. አዝማች	181
10. በናቴኮ ሴት ነኝ	183

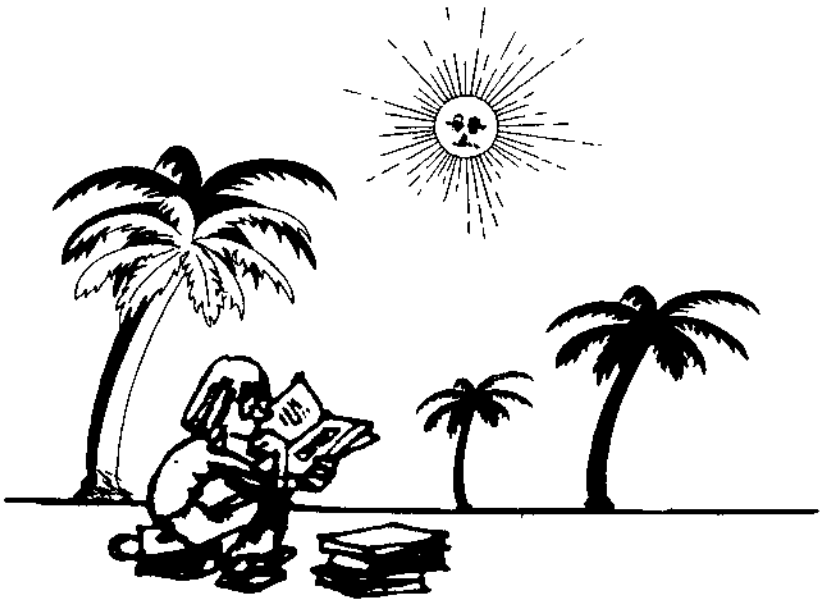

መታሰቢያ

ደህዩ፡ ቊጥዐል፡ ሆኖም፡ በመታሰቢያነት፡ የተበረከተቸው፤ ባጠቃላይ፤ በዓለማችን፡ ውስጥ፡ ከነበሩ፤ ካሉና፡ ከሚኖሩ፤ እናቶች፡ እህቶች፤ በጥቅሉም፡ ከመካከሉ፡ ለፍቅሯንያት፡ ለሆኑ፤ በተለይም፡ ደግሞ፡ ለማደዊ፡ ሕዝብ፤ ትግራይ፡ ባሕል፡ በሠፈነበት፤ እንደ፡ እኔ፡ ባለው፡ የገበሬ-ቤት፡ ውስጥ፤ ከረጅም፡ ዘመናት፤ ሴት፡ ሆነው፡ በመፈጠራቸው፤ ውሃቀቻ፤ ዝብት፤ ስቃቃው፤ ጭቁ፤ መከራ፤ ሠቀይ፤ በደል፤ ፊባ፤ ውርደትና፡ ንቀት፤ እየተፈራረቁ፤ ሲደርስባቸው፤ ከኖሩና፡ ከሚኖሩ፤ ምዝጋቦችና፡ ጨቋኞች፡ ጭንቀትያቋራጠዋቸው፡ ነው።

በተጨማሪም፤ የጥቋጧት፡ ልዩ፡ ትምህርት፤ በተመሳሳይ፡ ሁኔታ፡ ቀርነት፤ የዘገ፡ ለማደና፡ የአንድ፡ ባሕል፡ ሰለባ፡ ከሚሆኑት፡ ከሦስተኛው፡ ዓለም፡ እናቶችና፡ እህቶች፡ ነው።

ምዝበሮች፡ የአንደይ፡ ቀጥተኛ፡ ተጠቂዎች፡ የሆኑት፡ ጨቋኞች ያውያን፤ እስከዚህቤት፡ ሰላች፤ "ደህ፡ ነው" ካለው፡ በማይጠቅሙ ት፡ በቂ፡ ምክንያት፤ ጭጭ፤ እረም፤ ፀጥ፡ ለጥ፡ እንዲሉ፡ ናቸው። እስከዚህዩቤት፡ ቀን፡ ድረስም፤ ስለእንንጋገረው፡ መሠረታዊ፡ ጥ ያቄዎቻቸው፤ ሎሳቸው፡ በሎሳቸው፤ በጣል፡ ገብሬቻቸው፡ የፀሐይም ንም፡ ዐይነት፡ ምዕታር፡ ባለመኖሩ፤ በበኩሌ፡ እጅግ፡ ከመገረሜም፡ በላይ፤ ዝምታቸው፡ በጣም፡ አሳዝኖኛል። በምድሬቱ፡ ላይ፡ ተደጋ ጋሚና፡ ተዘውትር፡ እንደደረሰው፡ ካሆነ፤ "ጎፀንትና፡ ፍትሕ" ሊል

ገፆቻቸውና፡ ታሪካቸው፡ የሚያገኟቸው፡ ፀጋና፡ ረድኤት፡ ናቸው፡ እንጂ፡ ለ ተመደቡላቸው፡ ብቻ፣ እንደሁ፡ እንደ፡ ዘመነ-ብሉይ፡ መና፡ ከሰማይ ተንጠባጥቦ፡ የሚወርድ፡ አይደለም። ስላልሆኑም፣ የሚታገሉ ቸው፡ ይፈልጋሉ። ካታገሉትቸውም፣ ዕድሜቸውን፡ ይገፉባቸዋል። ለ ዓይኖቻችን፡ ሕሊናችን፡ መንገድ፣ የዘመናዊ፡ ዝምታቸውም፡ ሆኖ፡ ትዕግሥታቸው፣ እንደ፡ አስተርጓሚ፣ ይህን፡ ዝንጉነታቸውን፡ በሚመሰክሩ፡ እንዲያው፡ በሌላ፡ ድምፃችን፡ በየዘመኑ፡ ጎልቶ፡ ሲሰማ፡ ይተወለዳል። ሆኖ ም፣ ሕሊናችን፡ መንገዶችን፡ የሚቀሰቅሱ፡ እንዲህ፡ የሚያሳዩ፡ መድረክ፡ እስ ከዛሬ፡ ድምፃቸውም፡ በታሪካቸው፡ ቀጥር፡ ይቀመጣል።

እንደሚያውቁትም፣ የተፈጥሮ፡ መሰረታዊ፡ መንገዶች፣ "በየቱ፡ በ ጎሉ፡ ከሴቶች፡ ተዘምሯል፡ ሥላሴ" በተፈጥሮ፡ ሕግ፡ እንደተገለጸው፣ በሚታይባቸው፡ ውስጥና፡ መካከል፣ ከሕሊናችን፡ እናቶችና፡ እህቶች፡ እያንዳንዱ፡ የመጀመሪያ፡ ሥፍራ፡ አለው። ይህ፡ በሴት፡ የመወለድ፡ ሐረግም፡ ዝንጉነቱ፡ እንደ፡ መንገዶችንም፡ ሲያሳውቅ፡ አይቻልም። እንደገና፡ በ ሚፈጸምባቸው፡ ወቅት፡ በሬት፡ ተነሥተው፣ ሌሎቻቸውን፡ ከትውልድ፡ እ ቅርበው፡ የተሠወረ፡ ቀለም፡ መንገዶች፣ በተለይ፡ እንደሚታዩት፡ እውቃ ለሁ። መሠረታዊነታቸው "ሴት፡ የሌለው፡ ሞት፡ አይሞትም!" በ ሚለው፡ ወጊያ፡ ተጋድሎ፡ ካይ፡ የተመሠረተ፡ ቃይ ሆኖ፣ ከ"ሴት፡ ልጅ፡ መሠረቱም፡ ንፁህ" ቅዱስ፡ ካይ፡ የተከፈለ፡ መሠረታዊነት፡ ነው። በ ሠራተኛው፡ ዓለም፡ የሚሠራ፡ ተለማጅ፡ ሴቶች፡ በቅድሚያቸው፡ ካይ፡ የፀሐ ፊውን፡ መደራረስ፡ እንደሚያሳይ። ዘርፍን፡ በህግ፡ ሴቶች፡ ካይ፡ ያለውን፡ ምንቀት፡ እንደመለከት፣ እናም፡ እንደዚሁ፡ ቀለም፡ እንደ፡ እንደሚወሰድ፡ አሁን፡ ሲከናወኑ፡ ምሳሌ። "በአለ፡ ቀንዶች"፡ በየዘመኑ፡ ያጠለቀው

ቸውን፡ ሕቆን፡ ነክ፡ እውነቶችና፣ እንደ፡ እስከንጉሥ፡ ድሮ፡ ውስጥ ሰጣቸውን፡ እያንዳንድ፡ ሲመጣቸው፡ የሚለውን፡ በሬል፣ ባንዱነት፡ አጠ ቃለዩ፣ በመፍቱም፡ ጥሬዝ፡ እውነተኛ፡ ፍሬ፣ ደህና፡ እናም፡ እን ደመቀፍሚ፡ እጅ-መንገድ፡ እንደተሆናቸው፡ ተበርክተውናቸዋለ ች። ቁንፅል፡ እናም፡ መሆኑ፣ ለትህትናዊ፡ አቅርቦቴ፡ መግለጫ ም፡ እንደተሆነ፡ ተጠቃ፡ እደርጋለሁ።

የየዘመኑ፡ ጠርናቶች፡ ሲለበስሉት፡ በሥራ፡ ዓለም፡ ውስ ጥ፣ እዝናናውን፡ ቤተ-ሰብ፣ የሴቶች፡ መንተፊያ፡ አፍርን፡ እስቀ ርቶታል። የዓለሙ፡ ሕዝብ፣ በሁለቱ፡ ፆታዎች፡ መሠፈርትና፡ መደ ለው፡ ብዛቱ፡ ቢመጣን፣ ነመቶው፡ ሰላሳው፡ እና፡ ሴቶች፡ እ ንደሆኑ፡ ተገምቷል። ሴነው፡ ደግሞ፣ ገና፡ ልጅ፡ ባሕርይተጠ ኖቶ፡ ባልታወቀ፡ ልዩ፡ እንከሳዊ፡ ዕጢ፡ (hormones)፡ ንጥረት፣ የተነሣ፣ ባከፉት፡ ሁለት፡ እሠርታት፡ ዘመን፡ ውስጥ፣ የሚወ ከፉትና፡ ሕፃናት፡ እህዛናቶች፡ ሴቶች፡ እንደሆኑ፡ እየተየ፡ ነው። በነዚህና፡ እነዚህን፡ በመሳሰሉ፡ ሌሎች፡ ምክንያት፣ ምድሎችን ካመንዶች፡ ይልቅ፡ ሴቶች፡ የሚበዙበት፡ መናኸሪያ፡ እየሆነ፡ ነ ው። ስለዚህም፡ ነው፣ የሴቶች፡ ጉዳይ፡ እንደሁ፡ ተፈጥሯዊ፡ መቅ ረት፡ የሴከበሩና፡ መሪነትም፡ የሚደርስለው። ታናቅ፡ ቀም፡ ነገር፡ ነውና!

ይህን፡ ከገጽና፡ ጥልቅ፡ ቁምነገር፡ በዚች፡ አንጻር፡ እናም፡ ከማቅረብ፡ መምካከሩ፣ ፍሬታ፡ መሆኑ፡ ይሰማኛልና፣ እናቶቼንና፡ እህ ቶቼን፡ ይቅርታ፡ እጠይቃለሁ። ሆኖም፣ ጊዜውን፡ ጠብቆ፡ በሚመጣው፡ ሰሌ፡ ዝግጅቴ፡ እንደምክር፣ ተሰፋዬና፡ ምኞቴ፡ ብቻ፡ ሳይሆን፣ ሳይደነቅም፡ ቆምር፡ መሆኑን፡ እየገለጽኩ፣ እስከዚያው፡ ግን፡ በ

መታሰቢያ

ያሳችሁበት፡“ደግና፡መሆንን፡አስተምራለች!” እላለሁ። ለአንዳንዳችሁ ያን፡ወገኖቻችሁ፡ግን፡የምትከታተሉኝ፡መለወጥን፡በናንተ ሕም፡ማስተካከል፡ይኖርብኛል።

“ ዕፀ-በለሱ፡በልቶ — ሔዋን፡ካንፈርሽ፤
መድኃኒ፡ዓለም፡ልቤ— ተሰቀለልሽ!! ”

እና፡እኅቶቼና፡ወንድሞቼ! እናንተ፡እንደምትታችሁ፡ሁሉሌ ቀንደኛ፡ተመንቃችሁ “ለበችሁን፡መሳቀል” ብቻ፡አይበቃም። በሕይወታችሁ፡ውስጥ፡ተደንቅሮ፡በየዕለቱ፡የሚጠዘጥዝ፡መሎችጋር፡እሳበችውና፤ “የተሳቀለ፡ለበችሁን፡አውርዱችሁ” ችግሮችሁን፡ከመቋቋም፡ተጋግሎ፡ከማደረግ፡ተገበሩአችሁ።

ገጸ-በረከቱን፡እንደምትቀበሉኝ፡ተስፋ፡በማድረግ፤
ዘሎ፡በዚሁ፡ልሰናበታችሁ!

— ለእናቶቼ — ልጃሁ፤
— ለእህቶቼ — ወንድማችሁ፤

ኃይሉ (ገሞራው)

ማገናዘቢያ

ሔዋንያትን፡የሚመለከት፡ማንኛውም፡ዐይነት፡ድርሰት፡በሚሞሬው፡መሠረቱዊ፡ተልዕኮ፡“ከወንዶች፡ባላነሰ፡ትምክህትና፡በትምህርታቸው፡ዕዛሬት፡ተወጥረው፤ያሉትን፤አስቀድሞ፡መንቃለ፤አቃልጠና፡መንቃሉ፡እሠከሥ፡የአርምቆ፡ናቤሎ-ሠገር፡ወይዘሮዎችን፡ከውደቱም፡ሆነ፡ከኩነኔ፡ማዳንን፡የአበትም” የሚሉ የወንዶችም፡የሴቶችም፡ተቺዎች፡ቢኖሩም፤በበኩሌ፡ግን፤እንደሁ ያለውን፡ምትረት፡እንደምለቀበል፡እየገለጽኩ፤እነሱም፡ቢሆኑ፡ምሁራኑ፡ባልተከየሙ፡የሰላምታ፡ደረጃ፡ከተበዙባቸው፡ሴቶች ጋር፡በአንፃሩ፡እስኪተነሉፉ፡ድረስ፤እንደነሱዋቸውን፡የማይክበሩበት፡ምንም፡ዐይነት፡ምክንያት፡አይኖርም።ወንዶች፡እንደፈጠሩ፡በሚያቻቻቁጥብ፡ዓለም፡ውስጥ(Male Dominated World) ሆኑም፡ሴቶች፡ባንዳንድ፡ተግባር፡ከጋራ፡ጎጸኞች፡እንዲያታግሉ፤መነጠሉ፡ክብሯም፡ይልቅ፡ጉዳቱ፡ያስከፍልበዋል፤በበኩሌ “መከፋፈሉን”፡አልቀበለውም።

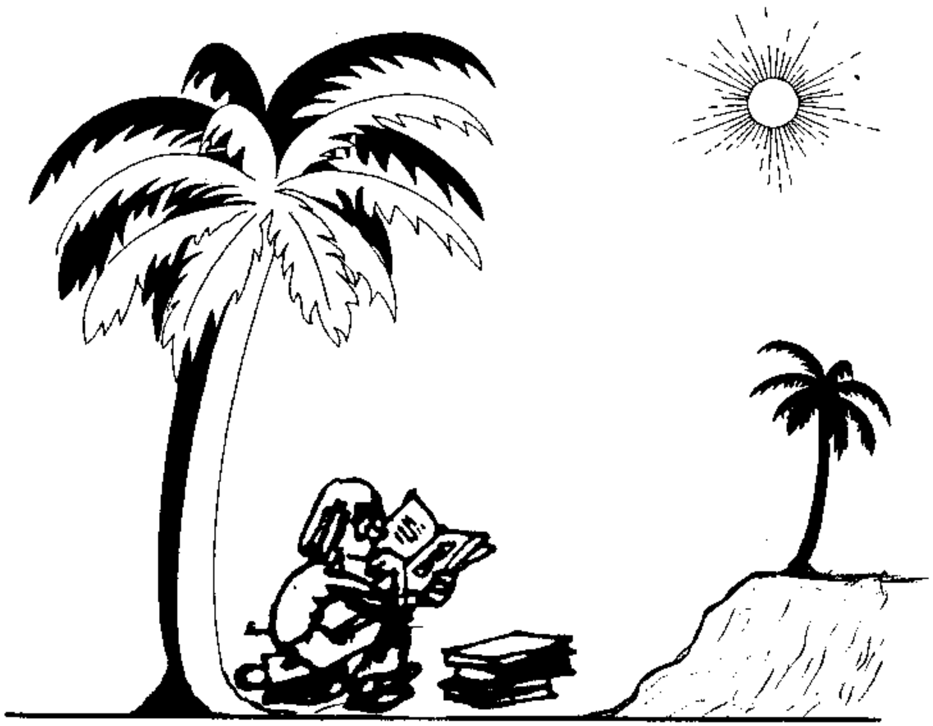

የሴቷ ቅኔ ምሥክርነት

በኢትዮጵያዊው፡ ኅገር፡ ማኅበረ-ሰብ፡ ውስጥ፤ በመንፈስ፡ የመጠቀ፤ በምርምር፡ የጠለቀ፡ ምሁራን፡ በብዛት፡ መወለዱ፡ እጅግ፡ ብርቅና፡ ድንቅ፡ አጋጣሚ፡ ነው። በርግጥ፡ ጠፍተው፡ ባይሆን፡ እሕትናቸው፡ ይደነቃቸዋል። ይህ፡ እንዲሁ፤ በምሁራኑ፡ ክበብ፡ እንኳ፡ ውስጥ፡ ማለቴ፡ እንጂ፤ በሰፊው፡ ሕዝብ፡ ዘንድማ፤ የትምህርት፡ ዕድል፡ ለብዙ፡ ያልዘለቀና፡ እንዲያም፡ ሲል፡ ጠርሶ፡ ያልፈነጠቀ፡ በመሆኑ፤ ኅብረ-ሰቡ፡ ጠርሶ፡ የሚታሰብ፡ አይደለም። የጠኅመንጃ፡ ገጽታዎች፡ እንደሆኑ፡ እየተፈለፈሉ፡ ማሸቀብጥ፤ የዚሁ፡ የትምህርት፡ እክመሰፋፋት፡ የፈጠረው፡ ጠንቅ፡ ነው።

በተለይ፡ ደግሞ፡ "ከመጀት፡ እንደሚጠም፡ የተፈረደባት፡ ሴቷ" እንደ፡ "አንቱ" በቤት፡ ውስጥ፡ ታፍና፤ ከዘመናዊው፡ ትምህርት፡ ከመሣተፍ፡ ዕድል፡ ተነፍጋ፡ ኖራለች። በተቀረጸ፡ ደረጃ፡ ካይ፡ ተዘዋዋሪው፡ በተጠሩት፡ ኢትዮጵያውያት፡ ሴቶች፡ ዘንድ፤ በመንፈስ፡ መጥቆ፡ የመገኘቷ፡ ጉዳይ፤ በምሁራን፡ የሚታሰብና፡ የሚዘከር፡ አይደለም። እቀርባታ፡ እንዳ፡ ነው፡ ይቀጠርባታል። አንዳንዴ "እወቁኝ፡ በሏት፤ መደብደብ፡ እጠብቁ!" ነው፡ የሚባለው።

ስለዚህም፤ ቅንጣት፡ ዕድል፡ እንጋጥሟቸው፤ አሉ፡ አሉ፡ በጣት፡ የሚቆጠሩ፤ በዕውቀት፡ እየተሳሰቡ፡ በነሱና፡ አምርተው፡ ገልተው፡ የታዩ፡ እንደሆኑ፤ ብርቅዬዎቻቸው፤ የተሳምርዩ

ል፡ ይቆጠራል። ይህ፡ ዐይነቱ፡ ብርቅየነትን፡ የተጎናጸፈው፣ በሷን፡ ሰ
ሐቀኝነቷ፡ ወገኖቿ፡ ሁሉ፣ ከዘመናት፡ ንጉሦቿ፡ ንግሥቶቿ፡ የጀግኖቿ
ና፡ ቤተክርስቲያን፡ አገልጋይ፡ ካህናቷ፡ "ዕውነት፡ ፍቅር" ያስገኛል። በቤ
ተ፡ ውሎም፡ ቢሆን፡ የሴቶች፡ በአቀፏነት፡ ገድገድ፡ መውጣት፡ ያለ
ጸንቅፉና፡ የሰጠበቅ፡ ነው።

በሀገሬዎችን፡ ከቅርብ፡ ምዕት፡ ዓመታት፡ ወዲህ፣ በዚህ፡ ያው፡
በምሁራን፡ ጠበብ፡ ካልሉ፡ ውስጥ፡ ገለቅልነተ፡ ታውቆሳቸው፣ የቅኔ
መምህርነቷም፡ ተቀባይነት፡ አገኝቶአት፣ በይፋና፡ በይበገይ፡ የታወ
ቀችው፣ "መሪ-ጌመቤት" (የመሬትታ፡ ተከዋቹ) ገሰኘች፡ ሐዲ
ስ፡ ናት። በኋላም፡ ከፍተ-ሀገር፣ ዲሳሎቱ፡ ኮንጆ፣ በዐዩገበሁ
እምነ፡ ቀዳሚሳቸው። በአንድ፡ ደብር፡ ውስጥ፣ በቅኔ፡ መምህርነ
ት፡ ብዙ፡ ቀኖሎሳቸው።

ከብዙ፡ ቅኔዎች፡ ውስጥ፣ ሰውቀኞች፡ በየደብሩ፡ የቅኔ፡ መ
ምህራን፡ ሁሉ፡ ይጠቀሙባታል። በተለይም፡ ንባይመዋት፡ ምሥጢራት
የመነጩ፣ ይኸኛቸሩናዊ፡ ጥላቅ፡ ቅኔዎች፡ ሲጅ፡ የሰደዱማቀርጥሙ፡
ናቸው። ወደ፡ ገንት፡ ያመጣቀሱ፣ በሰቸውም፡ እንጠርጥሉ፡ ያወር
ዳሉ። ገሰኘች፡ ትምህርተ-ሐዘኝሱ፡ እጥንቷ፡ ቢሆን፣ ኖሮ፣ የጋ
ለኸዉን፡ በሮች፡ ከቷ፡ ቀድሞ፡ የለደንጸጸ፡ ጎደንቱላች፡ ገልኘበ
ሬ!! የጸቶቷ፡ ሆኖ፣ ያንን፡ መተል፡ ዝሊናና፡ አሸምር፡ ይዞ፣ ከአን
ጿት፡ እምነ፡ ውስጥ፡ ተደብቀ፡ ቀኖሎሳች — ወይ፡ ጉድ!!

ቅኔዎች፡ ከዛይመዋት፡ ካልእሮ፡ ጥቅንጥቅ፡ እልዩ፣ በዓለ
ም፡ ፍልስፍና፡ ያስተሳስብ፡ ሬዛትም፡ ውስጥ፡ ሠንጥቅ፡ በመገባቱ፣
ስክሰው፡ ለጅ፡ ገልርያዊ፡ ምንነትና፡ ዝንባሌ፣ ስለዓለማችንም፡ ምንነት

በሊቀቀ፡ እቀሌሊብ፡ የተመሠጠሩ፡ ናቸው። ጥዙፍ፡ ሠጋን፡ ከሌቂቀ፡ መ
ንፈስ፡ ጋር፡ የመዋሐድ፡ ያህል፣ ቅኔዎቿ፡ ልዩ፡ ኃይል፡ አላቸው። እ
ዚህ፡ እንዲም፡ ላይ፡ የምጠቅሳቸው፡ ቅኔ፣ ከምሥክሮቼ፡ አብነት፡ የወ
ያገለግሉኝን፣ ሁለት፡ ነገ፡ ቅኔዎች፡ ብቻ፡ ነው። በተለይም፡ በመንፈስ
በሁለት፡ ስሞችዋ፡ ከተገነገው፡ ዓለማችን፡ "የሴቶች፡ መሠረቷ፡ እ
ስፊናዊነት፣ ከዓለማዊ፡ ልይወታችን፡ ምን፡ ኃይል፡ የሠፍኖነት፡ ገሐ
ር፡ እንደሆነው፣" ከነቀፅ፡ ገለገለ፡ እቀሌሊብ፡ ያቀርበቸውን፡ ቅ
ኔ፣ በዚህ፡ ዐይነቱ፡ የሐቀኝነት፡ እንደም፡ ላይ፡ የማይ፡ መጠቀስ፡ እለ
ብኝ። ይህንን፡ ቅኔዎን፡ የሰደፀብ፡ ሁሉ፣ እንደገዛ፡ ስሜቱ፡ ብቻ፡
ብዬውን፡ እንደገለቅቀ፡ እንተሳሰብ፡ ጭምር፡ ተርጉም፡ ይሌዋነት
ዘንድ፡ በማስገንዘብ፣ እለአንጓዳች፡ ተወጠጡ፡ ቅኔዎቹ፡ ስተታ፡ እ
ንዳለ፡ እቀርበዋለሁ።

ግዕዝኛው፣

"ትዳዷን፡ እብ፣ ወመንፈስ፡ ቅዱስ፡ ይበሉ፣
እንበለ፡ ሠጋ፡ ወዐፅን፣ ረከበ፡ ልደተ-ወልድ፡ ኃሉ!"

አማርኛው፣

ደህቆቹ፡ አባትና፡ መንፈስ፡ ቅዱስ፣ እንዲህ፡ ይላሉ።
"ታኮቶን፡ የገና፡ በዓላት፡ ሁሉ፣ እሰሠጋ፡ አጥንቶን!!"

ከእሱና፡ ጋር፡ አብሮ፡ ከተፈጠሬ፡ ልቡሰ-ሥጋ፡ ሰው፣ ከዚህ፡
ቅኔ፡ ሐሳብ፡ ይበልጥ፣ በምን፡ ዐይነት፡ የተሻለ፡ ቋንቋ፣ ለስለት፡ መ
ከሰና፡ ሠቃይ፡ ቢኖሩት፡ ይገባው፡ ይሆን? "ደሮ፡ ማሬች፡ በመካልክ
ሏ፡ ብቻ፣ ፋሪካን፡ በደዮ፡ ወጥ፡ እንዳትሰፈቸው፡ ዐይነት፣ ገብቅኔ
ዋም፣ የገናን፡ ታኅሳ፡ በዓል፡ እሰሠጋ፡ አጥቦሽን" ብላ፡ አገናዝባለች።

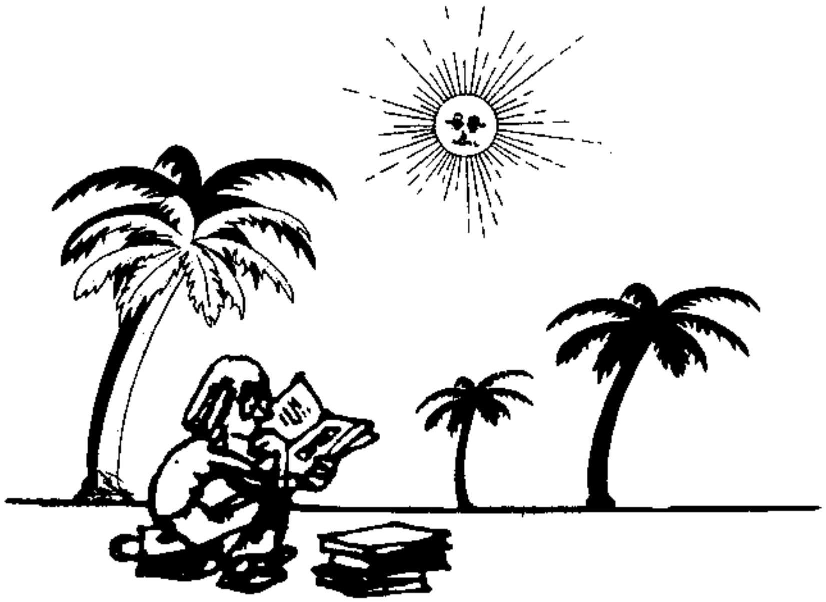

ት ኩ ረ ት

የመጽሐፉቱ ተልእኮ በተለይ
እነዚህ መሰሎቹን
አመቤቶች
ይ መ ለ ከ ታ ል

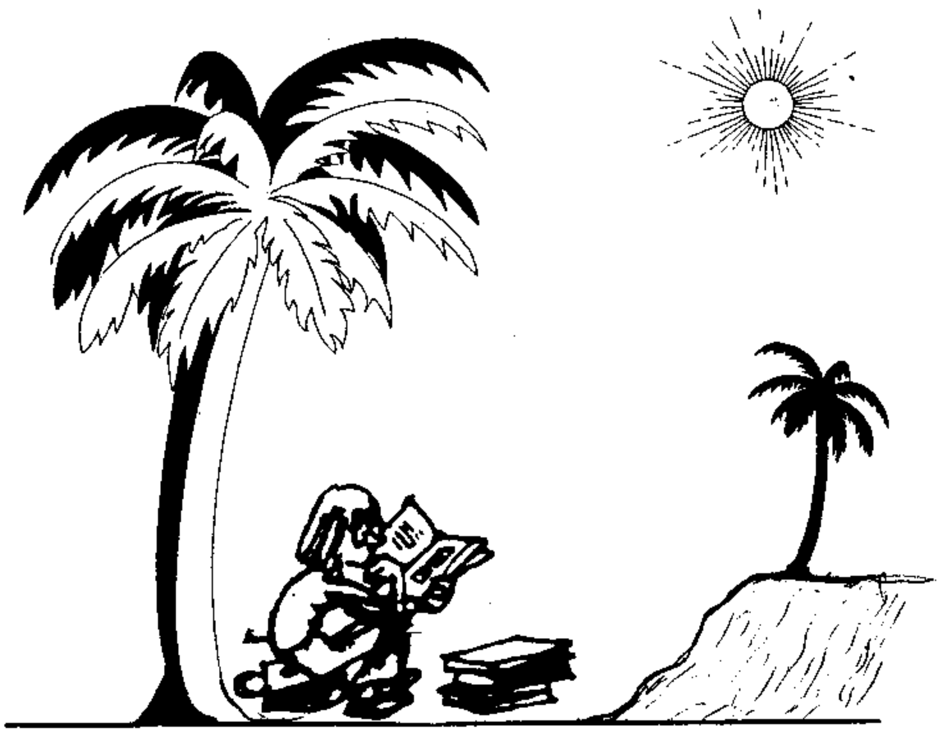

መንደርደርያ

መሎሎ፡ ጭቆና፡ በሠፈነበት፡ ምዝብር፡ ኅብረተ-ሰብ፡ ውስጥ፡ ታፍነው፡ የሚኖሩ፡ ሕዋንያት፣ ክሣታቸው፣ ፍዳቸው፣ በደላቸው ጭንቀታቸውና፡ መከራቸው፣ እንደሰማዕታት፡ ገድል፡ እጥፍና፡ ድርብ፡ መሆኑን፡ የማያውቅ፡ ይኖራል፡ ብዬ፡ አላምንም። የእጥፍና፡ የጥምር፡ ፍዳዎች፡ መሆናቸውም፣ የማፈታ፡ እንጂ፡ የሚፈታ፡ አይደለም።

ምዝብርነታቸው፡ እጥፍ፡ ድርብ፡ ነው፡ መባሉ፣ አንደኛውና፡ ተቀዳሚው፡ በደል፣ እንደሚኖሩበት፡ ማኅበረ-ሰብ፡ አባላታቸው፡ ካሉበው፡ ወገናቸው፡ ሕዝብ፡ ጋር፡ በእንደነቱ፣ በየዘመኑ፡ በሚነሱ አምባገነኖች፣ አድርጋደን፡ ሽፍቶችና፡ ኋላ-ቀር፡ አስተሳሰቦች...መቀጣቸው፡ ሲሆን፤ ሌላው፡ ተበዝባዦች፡ ደግ፡ ደግሞ፣ እነሱ፡ በተለይ፡ ሴት፡ በመሆናቸው፣ ብቻ፣ አጉል፡ ልማዳዊ፡ ሕግና፡ ኋላ-ቀር፡ ባሕላዊ፡ ቀፀረም፡ ባስከተለው፡ ጠንቅ፡ የተነሣ፣ በገዛ፡ ቤታቸው፡ ውስጥ፡ በባሎቹ (አባወራዎች)፣ በሚኖሩበት፡ ማኅበረ-ሰብ፡ ውስጥ፡ ደግሞ፡ በጠቅላይ፡ ወንዶች፣ ሲቆዩ፡ ከሚሉቸው፡ የሚገባውን፡ መሠረታዊ፡ እኩልነትና፡ በተፈጥሮ፡ የተሰጣቸውን፡ መብት፣ በማጣት፡ እህሎቹ፡ የወንድነት፡ ትምክሕተኞች፡ ሰለባ፣ የፊውዳል፡ ቾንክሮና፡ የውጥር፡ ሠንሰለት፡ ይዞ፣ ከባርነት፡ ባነሰ፡ ገበርነት፣ ለዘመናት፡ እንደፊልጋው፡

ድነዳቸው፡ የኖሬ፡ መሆኑ፡ ነው። ይህ ሰውነት፡ የማይታበል፡ ሐቅ እንደሆነ፡ ከማረጋገጥ፡ ብዙ፡ ማስረጃዎችን፡ አይጠይቅም።

ይህን፡ በመጠኑ፡ ይዘቱ፡ ቀለሙ፡ የሆነው፡ ግጥም፡ ይህን አሠቃቂና፡ አስፀያፊ፡ የዘገ፡ ሁኔታ፡ በተለያየ፡ መልኩ፡ እያገነበጠ ኝ፡ ገድታዎችን፡ በፎባበይ፡ ወከል፡ አርጋ፡ ከመጋከጥ፡ ትምክሎሉንኝ፡ ሐቀኛ፡ እውነታነቱንም፡ ከነገር፡ ይዘቶች፡ ካይ፡ በመነሳትና፡ ከእ ውታሬ-ታሪኮችም፡ በማጣቀስ፡ ትጠቁማለች። በተለይም፡ በይዘቷ፡ በቋንቋ፡ ተሎ፡ ባሕርይዋ፡ በመናኛ፡ ቃላቶቿና፡ ዐረፍተ-ሐሳቦቿ፡ አንፀሬት፡ እንዲያ፡ "ፍጥጥ፡ ቅለጥጥ፡ ግለጥጥ" ብላ፡ መቅ ረቧ፡ ጉዳይ፡ በቅርብ፡ የሚመለከታቸውን፡ ወገኖች፡ ዐይንን ብዙዎችን፡ በብዛት፡ ከመጋበዝ፡ ድገል፡ ሆነ፡ ተብሎ፡ የተቀናበረ፡ ነ ው። በመሆኑም፡ ካወናባጁ፡ የ"ሠነ-ጽሑፍ፡ ጠቢብ፡ ነኝ" ባይ፡ ሁ ሉ፡ የጉዳዩን፡ ሰውነት፡ ከማሣከር፡ የግጥሚቱ፡ ግልጥነት፡ ምንም ዐይነት፡ ማወዛንቀፊያ፡ ሜካንዝም፡ አለኬው፡ ይኖል፡ አይስጥም።

የግጥሚቱ፡ ተልእኮ፡ በምድራችን፡ ካይ፡ ተሠፃለው፡ ያሉ ትን፡ ማንኛውንም፡ ፍጡሮችን፡ በተፈጥሮአቸው፡ ወይም፡ በዓታቸው፡ እን ፀር፡ ለማውገዝና፡ ከመኮነን፡ አይደለም። የትኛውንም፡ የሰው፡ ልጅ የትም፡ ይኑር፡ የት፡ ምንም፡ ይመን፡ ምን፡ ይህንንም፡ ያስብ፡ ያን፡ በግልና፡ በተናጠል፡ ማንነቱን፡ ለብቻው፡ ገንጥሎ፡ ከማብጠልጠል አይደለም። እኩይ፡ ምግባርን፡ ከነሠንኮፉ፡ ከመፈንቀል፡ እንጂ!!

ሰዎች፡ ወደ እሚኖሩበት፡ ገዝፈው፡ ከምድር፡ ሕልውና፡ ጋር፡ ከሥጋቸውን፡ ከስተቀወቁበትና፡ የዓለምም፡ እንባላቸውን፡ ካ ረጋገጡበት፡ ዘመን፡ ጀምሮ፡ አብረዋቸው፡ ካሉ ያዘገባቸው፡ በተ፡

መንደርደሪያ

ምግባራቸው፡ ጋር፡ ዐውቃኝ፡ ብለው፡ ያሉ፡ እኩይ፡ ምግባሮች፡ መ ኖራቸው፡ ግልፅ፡ ነው። የሁለቱ፡ ባሕርያት፡ ጎን፡ ለጎን፡ ተሠልፎ፡ መ ቅረብ፡ ብዙ፡ በያስፈራንቶም፡ በጣም፡ እያስገረመ፡ የሰጠው፡ ግን የእኩይ፡ ምግባሮች፡ ገናና፡ መሆን፡ ብቻ፡ ሳይሆን፡ ሌታወላረነቱን ም፡ እስከማስነካት፡ ጭምር፡ ነው።

እንዲትን፡ ሴት፡ ልጅ፡ "ሴት" በመሆኗ፡ ብቻ፡ በዝቅተኛ ደረጃ፡ ተመልክቶ፡ በተዋረደነት፡ ከማንቸልቸል፡ መሞከር፡ እስከ ሰሳበ፡ በሌሎ፡ ከእኩይ፡ ምግባሮች፡ አንዱ፡ ነው። የሰውን፡ ተከታታይ፡ ትውልዶች፡ ያለማቋረጥ፡ ከማምረት፡ የሚንጸባረቀውን ሰሌ፡ ተባባሪዋ፡ አካል፡ የምታንቀሳቅሰው፡ ሴት፡ በዝቅተኛ ት፡ ካታየች፡ ትልቅ፡ ስሕተት፡ ተፈጸሟል፡ ማለት፡ ብቻ፡ ሳይሆን ቀዋሚ፡ ችግርን፡ የሚፈጥር፡ እኩይ፡ ምግባርም፡ በመከካከሉ፡ ሠፍኖ፡ ይኖራልም፡ ማለት፡ ጭምር፡ ነው።

በተፈጥሮ፡ ግዴታቸው፡ "ሴት" የሆኑ፡ ሁሉ፡ በምድራዊ ሕይወታቸው፡ ውስጥ፡ "እናት፡ እህት፡ ሚስት..." ሆነው፡ እንደ ሚኖሩ፡ እየታረዱን፡ በንቀት፡ ዐይናችን፡ ብናያቸው፡ በርግጥ፡ በመ ሐከላችን፡ ከፍተኛ፡ ችግር፡ አለ። እናቅርብ፡ ሴት፡ ምንጊዜ፡ እንብርክ ት፡ መሆኗን፡ እንደገና፡ ሀ፡ ብሎ፡ ማስጠር፡ ኪሳራፈልግ፡ ነው።

ሴት፡ ልጅን፡ በተዋረደ፡ የመመተሩ፡ ጉዳይ፡ በአብዛኛው፡ የዓለም፡ ሕዝቦች፡ ዘንድ፡ ተለምዶ፡ ያለና፡ የኖረ፡ እኩይ፡ ምግባር፡ ነው ቹ ግራ፡ ጥንታዊም፡ ዘመናዊም፡ ነው። በተለይም፡ እንደአካባቢ፡ እና ገሩ፡ ሁሉ፡ እንደየዘመኑ፡ የሴቱ፡ መዕበል፡ ሌሎች፡ በየጊዜው፡ እየከፋወጠ የመጣ፡ በመሆኑ፡ ቅድስቷ፡ የሆነ፡ መፍትሔ፡ ከማግኘት፡ ያለቸገል።

ይህች፡ ቀለበት፡ ግን፡ ይህን፡ የግብጽ-ተኮ (ሴቶች) ጭብ ርና፡ እየጠያቁ፡ ሁኔታ፡ በተለያየ፡ መልኩ፡ እያገላበጡ፡ ወለወሎና፡ ገለ ለጡ፡ ወለል፡ እርጋ፡ በፍበበይ፡ ታጋልጣለች። የሴቶችንም፡ ዕውነታ፡ ምንነት በሐቀኛ፡ መደለው፡ መዝና፡ ከኑሮ፡ ፈዘቶች፡ ጋር፡ በማጣቀስ፡ ሁሉን ተና፡ እይታን፡ ከየአቅጣጫው፡ ትጠቁማለች።

የግጥሟቱ፡ ተለዋዋጭ፡ ማንኛውንም፡ ሰው፡ የትም፡ ይኑር፡ የት ማንም፡ ይሁን፡ ማን፡ በግልና፡ በተናጠል፡ ከማውገዝ፡ ከማብጠልጠ ል፡ ወይም፡ በግርግር፡ ሩጫና፡ ከመቃወም፡ ተደሆን፡ ቸግሩ፡ ጥንታ ዊናም፡ ዘመናዊም፡ ነውና፡ በተለይም፡ በዘዴያችን፡ እንደ፡ በራቀ ቀ፡ መልክ፡ እንዲኖር፡ ተከፍሎ፡ የተቀመጠ፡ በመሆኑ፡ ጉዳዩ፡ ይበ ልጥ፡ ያገባናል፡ ቸግሩም፡ የመከሰተናል፡ የሰዎች፡ ሁሉ፡ እንዲያ ስጉበትና፡ ከዘዴውም፡ ቢሆን፡ እንደኛ፡ አጠቃላይ፡ መፍትሔ ፈልገውላት፡ ወደፊትናዊ፡ እርምጃ፡ እንዲወስዱበት፡ ከማሳሰብ ነው። ስለሆነም፡ ግጥሟቱ፡ በመስመሩ፡ መልክ፡ ተሰምሮ፡ በአ ርዳታ፡ ፈጥሮ፡ በተምሣሌት፡ ሥነ፡ ጥበባዊ፡ እንደምታ፡ ማቅረብ ቸሏል፡ ነበር። ይሁን፡ እንጂ፡ የእኔ፡ ርዕሰ፡ ይዘት፡ ከዚ ያዉም፡ ሆኖ፡ ከይናገር፡ የሚቻለው፡ በተቀናበረ፡ ፍሬ፡ የሴቶች በአንፃራዊ፡ አይታ፡ ይገኛ፡ የወንዶች፡ ካዚያም፡ ሴትነት፡ ሰ ያልፉ፡ ለማግኘ፡ እስተናገደባቸው፡ የችግሩ፡ ስርጭን፡ ሁኔታና፡ መስለ፡ ፍርዶች፡ ስለሆኑ፡ ራቁትን፡ የገሐርያት፡ ቀላጤዎች፡ እካሳሉኮትም። በዚህም፡ እቀራረበ፡ ወንዶችንና፡ በተለይም በግላዊ፡ ምናባቸው፡ ካሚቀበጥሩ፡ እንዳንዴ፡ ካችተኛ፡ ምርኩዝ እናጣግ፡ ይሆናል። ምናልባትም፡ ታሪቆጠ፡ ወይም፡ ታበትሞ፡ ይ

ሆናል። እንዲህ፡ ዐይነቱ፡ የአርእስ፡ አመሠራረት፡ ግን፡ ግጥሟቱን፡ እያ ስጀንቃትም። የማይሰለዉ፡ ዕሌታም፡ ጀሮቃኞን፡ እይጠዝንዝም።

እንጉል፡ ለመድ፡ ዲካ-ቀር፡ በእልና፡ እንዲሁ፡ ሕገ-መንበሩ ሰብ፡ ከክንቱ፡ እያተሳሰቡ፡ ጋር፡ ተደምሮ፡ በአንደኛነት፡ በመመ ሣጠር፡ ዘርፉ-ሎዎንን፡ ሲማወቱበቸውና፡ ሲያቸቃቡቸው፡ እንዲያ ም፡ ሲል፡ ሲያቸቃቸውና፡ ሲጠብቁቸው፡ ይሬዋል።

ሳይንሱ-ባይኦሎጂና፡ ጥናት፡ ማሳለጃ፡ ካየውድ-ምር ምራቸው፡ በመነሳት፡ በየበኩላቸው፡ "ሴትን፡ ከወንድ፡ ሲያጎናፅፉ የሚችል፡ ምንም፡ ዐይነት፡ ዐካላዊ፡ ልዩ፡ ተሰጥኦ፡ እንደሌለ..." ገጋግ መው፡ መሥክረዋል። "ወጣ-ገባ" የሆኑ፡ ዐካላዊ፡ ቅርፅ፡ ቢኖራቸው ም፡ ይህ፡ ቅርፃዊ፡ ባሕርይ-ተፈጥሮአቸው፡ ሴትና፡ ወንድ፡ እር ስ፡ በርሳቸው፡ ከመዋሐድና፡ ከመዋሐድ፡ "ይሆናል" ተብሎ፡ ተ ተፈጥሮ፡ በልዩ፡ ጥበብ፡ የዘየደው፡ መሆኑ፡ እንጂ፡ የመተና ነስና፡ የመበላለጥ፡ ተዋረዳዊ፡ ሥርዓት፡ እለመሆኑ፡ ተደጋግሞ፡ ተረጋግጧል። ትምህርት-ቤቶችም፡ መዘርዝር፡ እያሳሰቡ ም፡ እንጂ፡ ከተንቀሣቃሾች፡ ደመ-ነፍሳ፡ ፍጡራን፡ ሁሉ፡ "ሴቴ ና፡ ወንዴ" ዐካላት፡ መሠረተ-ሕላዌ፡ የሆነው "ሴል"፡ በምን ም፡ ሁለንተናዊ፡ ይዘቱ፡ የማይበላለጥና፡ የማይተናነስ፡ መሆኑን በሙከራ፡ ማስረጃዎች፡ አረጋግጧል። ሥነ-ጠ-እንስሳቸው(ሴ ውነትለቸውም፡ ሆኑ፡ ሰዎችነታቸው) ሙሉ፡ በሙሉ፡ መሆኑ እንደሆነ፡ ታውቋል። ከወንዶች፡ ፅታዊ፡ ክልል፡ ተከልሎ፡ ሴቴ ቱ፡ ሰው፡ በእንስሳነት፡ ፅታዊ፡ ልዩ፡ ፀንሶ፡ ከመውለድ፡ በሟይ ስትነቷ፡ ልዩ፡ መዋቅር፡ ዐካሏ፡ ቢቀናጅ፡ ከወንድ፡ ፍጡር፡ ለዩ

ቅ፡ እንጂ፡ አይሰጣቸውም፡፡ ሌሎች፡ የፀታ፡ እንክብካቤ፡ መቀጸር፡ ለዩንት፡ መሆዎች፤ ለዩንት፡ የመዋሉ፡ ማሳሌጃ፡ ነው፡ ቢገለጽም፡ እንጂ፤ እስካሁን፡ ድረስ፤ ጉልህ፡ ለዩነቶች፡ አላቸው፡ አለቸው፤ በድርቅና፡ የሚከሰከሰበት፡ ነጥብ፡ አይደለም፡፡ ከበለጸጉ፡ አገሮች፡ ወንዶች፡ ተለይተው፤ በሌሎች፡ አካላት፡ ሆነው፡ መገኘታቸው፤ እሁንም፡ ቅውለታን፡ እየወለዱ፡ ለማምረት፤ በተፈጥሮ፡ የተሰጣቸው፡ የፀጋ፡በረከት፡ መሆኑ፤ ቀድሞ፡ ብሎም፤ ለማይቀው፡ አረንጓዴውም፡ መደሰት፡ መዝግበውታል፡፡

ይህ፡ እንደህ፡ እንከሆነ፡ ድረስ፤ ሐቅነቱ፡ የወንድነት፡ የሴትነት፡ መሠረታዊ-አካላዊነት፤ አንድም፡ እቅርቦታል፡፡ ስለሆነም፡ ለሴ፡ እንክብካቤ፤ ገላዊ፤ ስውነታዊ፡ ማስረጃዎች፡ መዘብዘብ፡ አያስፈልገውም፡ ይህም፡ ማለት፡ "ሴት፡ ከወንድ፡ ጋር፡ ምሉዕ፡ በሙሉ፡ አይደለችም፡" ወይም፡ በቅንነትአካሱ፡ ቋንቋ፡ "ጋር" ን፡ ሠርዞ፡ "ሴትና፡ ወንድ፡ እኩል፡ አይደሉም" የሚለው፡ ሐሳብ፡ የመነሻው፤ ከስቃዎች፡ ተፈጥሮአዊ፡ ሐቅ፡ ይዘት፡ ውጪ፡ ካሆነ፡ ተለያይ ሚያደርጉ፡ ክይ፡ ነው፡ ማለት፡ ይቻላል፡፡ ተረት፡ የሆነ፡ ነገር፡ ሁሉ፤ በበኩሉ፤ ከለማመድ፡ የሚተላለፍ፤ ከድርጊ፡ የድንቁርና፡ ምንጭ ክይ፡ የሚበርቅ፤ ሐቀቂ፡ መሠረትነት፡ የሌለው፤ አርቲ፡ ቡርቲ እንደሆነ፤ አይሆንም፡ የሆነ፡ ፀለመት፡ ነገር፡ ነው፡፡ የተረት ከንቱነት፡ ማስረጃ፡ ኀይለ፡ በየአቦሉ፡ ላይ፡ ለአዘቦት፡ ሴትቶች፡ ሞረቀል፡፡ ያለገለቁ፡ ሕፃናትን፡ እያቀዙ፡ እንቅልፍ፡ ለማስወሰድ፡ የሚረዳ፡ መናኛ፡ ታሪክ፡ እንጂ፤ በምንገባ፡ ለዘለቄታ፡ ዓለም፡ ውጥኖ፡ በገቢር፡ ለመገለጽ፤ ሰፋም፡ ሰፊልም፡ የለውም፡፡

የተረቶች፡ ሁሉ፡ ምንጭና፡ የማምረቻቸው፡ ፋብሪካ፤ ድንቁርና፡ ነው፡፡ ድንቁርና፤ የተገኘው፡ ድንቁርና የሆነ፡ ፋብሪካ፤ በዚህ፡ ዓለማችን፡ ውስጥ ፈትሎ፡ ያልሸመነው፡ ምን፡ ተረት፡ ይገኛል? በዚህም፡ ወንጀሉ፡ ያልበደለው፡ ሰው፡ ማን፡ አለ? በሪወጦ፡ ያልተመበሰ፡ ማን፡ ይሆን?

በወንድ፡ ልጅ፡ እናትነቷ፤ በጀግናው፤ በሊቁ፤ በፈላስፋው፤ በመሐንዲሱ፤ በሐኪሙ…ወላጅነቷ፤ ተፈጥሮም ሆነ፡ ዓለም፤ ለሰልና፡ በመስጠት፡ ያደነቃትን፡ እናት፡ ሴት፤ ካሁሉ፡ በላይ፡ ተቆጥሎ፤ ይበልጥ፡ መከበር፡ እንጂ፡ ቢቀር፤ እንደ፡ አፈንጂ፡ ካወለደቻቸው፡ ወንድ፡ ልጅ፡ ጋር፡ "እኩል፡ አይደለችም" ተብሎ፡ ሊደፈር? ሊዋረድ?

"ወንድም፡ እሱዴ፡ እፀበ፡ እንገበሁ፡ ከኛ፡ ነኝ…" የሚለውን፡ መድሐኔዊ፡ ጥቅስ፡ ይዘው፤ "ሴቶች፡ የወንዶ፡ እኩያ፡ የጠሌንት፡ ነጠብ፡ አጥንት፡ ናት…" ከሚሉት፤ የአምሳኞ፡ ሊፎ፡ ጥሌዝ፡ ጎጠቅ፡ ምሁራን፤ ከሰማይና፡ ከምድር፡ የሚካብድ፡ መርጫ፡ ክፉንከገልሉበትው፡ ይገኝ፡ ነበር፡፡ ባይማሩልቃቸው፡ እንጂ፤ እሳትተው፡ የሚተረጉሙበትን፡ ተንከባካቢ፡ ምሳሌቻቸውን፡ ደግመ፡ ያስተካክሉቸው፡ ነበር፡፡ የሥነ-ተፈጥሮን፡ ድንቅነት፡ በአንጻሩ፡ ይመረምሩት፡ ዘንድ፡ የ"ሴቶች፡ የጠሌ፡ አጥንትነት" ተተረኮ፡ እንጂ፤ በርግጥ፤ ሴቶች፡ ከአዳም፡ ጋር፡ ምሉዕ፡ በሙሉ፡ እኩል፡ አይደሉም፡ የሚለውን፡ ቃንቴሉ፡ ከመደገፍ፡ ይቀበሉ፡ ፍጹም፡ አይደሉም፡፡ የዚህን፡ ሥነ-ተፈጥሮአዊ፡ ምንጭ፡ በሴት፡ እንቁላል፡ ላይ፡ የምመለከቱት፡ ስለሆነ፡ እዚህ፡ ላይ፡ እናዘረዝርም፡፡ ይልቁንስ፡ ከዘመኑ፡ እስተሳሰብ፡ ጋር፡ ሙግቻ፡ ያለውን፤ የሴቶች፡ ገለለኪ፡ ምን

ቆሎ፡ከየቀሣሠምንኩበት፡ለተባዊ፡አውጪ፡ካይ፡ለመቅናት፡፡ "እኛ ሌቦች፡ስለ፡ዕቃት፡ወለዎ፤ ዱዲ፡እንደኛ፡ነበ፡ዘረፋኞች — ሰነፍና፡ወሃ፡አጭርበለሃከሁ፤ እንደዚህ፡ወደ፡እምነታቸው፡መጀሉ፡የሌንቢ፡ምርጫ፡ነው!" እንዳለው፤ አብዛኛው፡የሚሆኑ፡ሰተበኞች፡ለነው፡ቢያቀርብ፤ ውሣኔ፡ተቋሞ፡የመቀበሉ፡ጉዳይ፡ወገን የግሉ-ተሩ-ምርጫ፡ነው፡፡

የሴቶች፡መብት፡ጥያቄ፡እንደመሠረታዊ፡ጥያቄነቱ፤ የትልቁ፡ትግል፤ የጭቁን፡መደቦች፡የፊውዳሊዝም፡ጥያቄ፡ጥምር፡ወይም፡አካል፡አካል፡ነው፡፡ ይሁን፡እንጂ፤ የትግሉ፡ተፈፃሚነት፡የሚገዛለው፡በድርጅታዊ፡ነፃነትና፡ትግሉም፡በሚጠይቀው፡የአሰራጋሌዊ፡አቋም፡ነው፡፡ ይህን፡ትግላዊ፡ስንካር፤ ያለፉት፡ጥቂት፡አዝማናት፡ታሪካዊ፡ኪደቶና፡ተመክሮ፤ በሚታገሉባቸው፡አገሮች፡የጋሌዓለማዎች፡ሰንፀር፤ እንደጉትየው፡ካየነ፤ ሰፊው፡ፊውዳሊዝም፡ኪደት፡እጅግ፡በጣም፡ትዕግሥት፡የሚጠይቅና፡ዕልሀ፡የሚያስጠርት፡አዝጋሚ፡ኪደት፡ነው፡፡ በመሆኑም፤ ባለፉርበ፡ምዝብሮች፡መብታየለሽ፡ሴቶች፤ ያንን፡ዝግምተኛ፡ኪደት፡በትዕግሥት፡ለመጠበቅ፤ የግዳጅ-ነፃነት፡ፍርጃታቸው፡አይቃወሙም፡ይቃረናቀል፡፡ ከሠራው፡አዝጋሚ፡የእንብሬ-ገዙሽን (ፊውዳሊዝ) እንቅስቃሴ፡ጋር፤ አጋርነታቸውን፡በመግለፃቸው፡በማቀናጀት፡የሌሎቹውን፡ትግል፡ማፋፋም፡ይጠርባቸዋል፡፡ ተከዚህም፡ነው፡ወሳኙ፡የሆነ፡ምዕራፍ፡የአሁኑ፡ነፃ፡ድርጅት፡የሚያስፈልጋቸው፡፡

ሰፊው፡የፊውዳሊዝ (እንብሬ-ገዥሽን) ንቅናቄ፤ እጅግ፡ውስብስብና፡አስቸጋሪም፡በመሆኑ፤ በተለይም፡በሀገራችን፡እንደ

ዴንቱ፡መንበሩዊ፡ትግል፡የወገኖችን፡ዝንባሌን ተስፋጋዛዝ፡ወገዊ፡ውጤቱ፡እንዳሁ፡አብርቄ፡ተስፋየሆን፤ የትግሉን፡ውጥረት፡እጅግ፡ያካርጥል፡፡ የሴቶች፡መብታዊ፡ትግል፡የትልቁና፡ያገሩው፡የሰፊው፡ነፃ፡የመውጣት፡አጠቃላይ፡ትግል፡አካልና፡ቅርንጫፍ፡ወሆኑ፡በተመሳም፤ በሠርጥ፡የበኩላቸውን፡ድርጅት፡በመመሥረት፤ ከልማዳዊው፡የወንዶች፡ትምክህታዊ፡ወጥመድ፡እራሳቸውን፡የሚወጡበትን፡መላ፡ከወገኖታቸው፤ ምንጊዜም፡ቢሆን ማቀዛት፡የለባቸውም፡፡ በተለይ፡ወንዳሜንታቸው፤ ባሕላዊ፡ትግል፡ትር ወንዶች፡በሌላቸው፡ዕድሎ፡ቦታ፡ውስጥ፤ ዕድል፡መንፈሣዊ፡የበለ፡ትግል፡አውጥተው፤ የቤተሰባቸውን፡አባላት፡የሚያጠናክሩ፡ውርጋት፤ ካንዱም፡ከምንጊዜም፡እንደሠራዝ፡መታገል፤ የሴቶች፡ሁኔታዊ፡ተጋድሎ፡ነው፡፡ ይህን፡በየቤተሰቡ፡ጉዳይ፡ውስጥ፡የሚዝናና፤ "የመንፈሣዊ፡ውስጥ፡ትንሽ፡መንፈሣዊ" ከመቋቋም፡ከሴቶች፡ሁሉ፡ከባድ፡መሠዋዕትነት፡ይጠይቃል፡፡ ትግሉ፡በተለይ፡"ከባድ" መሆኑ፤ የሚታገሉት፡የቅርብ፡ዘመዶ፡ካሚሉት፡ከ" አባት፤ ባል፤ ወንድም፤ እንትን..." ጋር፡በመሆኑ፡ነው፡፡

ይህን፡የማድረግ፡ውስጣዊ፡ውስብስብ፡ትግል፤ እንደ፡ሰፊ ትግላዊ፡ገጽታ፤ መቋቋምና፡ማሸነፍ፡የሚቻለው፤ በሌሎቹው፡ሴቶች፡ውስጣዊ፡ትግል፡ብቻ፡እንደሆነና፤ የወንዶችንም፡ትምክህታዊ፡ተፅዕኖ፡ማውረድና፡ቀንበሎቻቸውንም፡መፍታት፡የሚቻለው፤ ሰፊ፡የሆነ፡ሴታዊ፡መላ፡በመምታት፡እንደሆነ፤ ሁኔታው፡ያሳያል፡እየሆነ፡መጣል፡፡ ትግሉም፤ እጅግ፡በጣም፡ከሚቀርበት፡የአይነት፡ጉዳይና፡እጅግ፡ውድ፡ከሆነው፡የቅርብ፡ባለሟል፡ጋር፤ አስመጣጠኑን፡መፍጠር

ስለሚቻል፣ የሴቶችን፡ መሠረታዊና፡ ተግባራዊ፡ መብቶች፡ እናረጋግጣለን።
ኢማሪት፣ የሴቶች፡ ማኅበር፡ ውስጥ፣ ከየዘርፉም፡ ትግሉ-ተሳትፎ፡ ሰጥቶ
በሴ-ሰብ፡ መሠረት፡ ከሆነው፡ ቤተ-ሰብ፣ መንግሥት፡ የሠራተኞች፡
አንድነት፡ የገበሬዎች፡ ማኅበር፡ ሕይወትና፡ ፍሮ፡ ከመሥመር፡ ነው።

“ትግሉን፡ ማን፡ አቀናጀ-ባለፈውም፡ እንዴት፡ ያመራዋል!” አያለ፡
በሰፈ፣ በአዕድ፣ በመስቀል፣ በቀበሌ ... እየተመሩ፡ ሠርተው፡ ትግበራ፡ በ
ዜና፡ ቀበሌ፡ ወረዳ፡ ነው፡ ትዘክራለም፡ የቀንበር፡ ወጥመዱ፡ ውስጥ
የሚካሄደው። አጀብ፡ ልዝብና፡ ከሳሳ፡ በሆነ፡ ልዩ፡ ጥበበዊ፡ ዘዴ፡ ስ
ከሆነ፣ ሴቶች፡ ምርት፡ የሚገኙት፣ የሴቶች፡ ትግል፡ ተመጣጣኝ፡ የሆነ
ዘዴና፡ ጥበብም፡ ይጠይቃል።

እንደእንደ፡ ርዕሰ፡ በሴቶች፡ በሚሳተፉባቸው፡ ሁኔታ፡ በመ
ጠነክ፣ የትግላቸው፡ የቅርብ፡ ተከታይ፡ ሊሆኑ፡ ይገባቸዋል። ይሁን፡ እንጂ፡
የሴቶች፡ ትግል፡ መሰረት፡ የሚጥለው፣ በማኅበረሰብ፡ ባሉ፡ ርዕታ
ብቻ፡ ሳይሆን፣ እንደ፡ አጠቃላይ፡ ብሔራዊና፡ ባሕላዊ፡ ትግርኛ፡
አጠቃላይ፡ መፍትሔ፣ በሀገር-አቀፍ፡ ደረጃ፡ ሊፈለግለት፡ የሚገባ
ነው። የሚሳተፉት፡ ትግል፣ እንደዚሁ፡ በውስጥ፡ ቅን፡ ባሴቶ፡ ርዕታ፡ ብቻ
የሚፈታ፡ ሳይሆን፣ ዜና፡ ቀር፡ ማንበሪያ፡ ልምድ፡ የወከፍውና፡ ከአገ
ሪቱም፡ ሲንከባከበው፡ የሶሻ-ነገር፡ ጠንቋዩና፡ ጉልበቱ፡ ጎደል፡ ስ
ከሆነ፣ በቀላሉ፡ በርዕሰን፡ በሴቶች፡ ብቻ፡ ተበጋር፡ የሚገባበትን
አይደለም። ባሕልና፡ እንደ፡ ልምድ፡ ያበቀለው፡ አሳካሆኑ፡ ወደሁ
ኔ፡ ጎተቱ፡ እያተጎተተ፣ ከንቢና፡ ተነቅሎና፣ ከንዴም፡ ከምንጊዜም
ጎነሀበኮፍ፡ ተጎርሰሶ፡ አሳካቦወደቀ፡ ደረስ፣ የማስ-ሰቦችም፡ ባሳዊ
ቅን፡ እያተጎተተ፣ ብቻውን፡ የሚሪደ፡ አይሆንም። ስለዚህም፡ ነው፡

የሴቶች፡ ትግል፡ መሬት፡ ገጸተኞች፡ ምሬውን፣ በእንደ፡ ገጽ፡ ውስ
ጣዊ፡ የሴቶችው፡ ድርጅት፡ ምኞታቸው፣ በሴት፡ ገፅ፡ ደግም፡ ያከመዓ
ራር፡ በአርዶ፣ ትግላቸውን፡ ካተፈጥሮ፡ የትግል፡ አጋሮቻቸው፡ ከሆነው
ውጭዊ፡ ካሆነው፣ ከሰፊው፡ ሕዝብ፡ አብሮት፡ ጋር፡ ማደራጀትን
እያተገባለው፣ አንደኛ-ከ፡ ሕዝባዊ፡ ያለውን፡ መከላከያውን
ገርሠሠው፡ መጣሩ፣ ይችላሉ፡ የተገኙው።

የሴቶችን፡ እንዴት፡ ከሚያሳስበቸው፡ ከለለ፡ ተጠናቶ፡ ሴ
መሬት፡ ቀደማቸው፣ ሰሐተኛ፣ ቀጥበላት፡ ፍሮ፣ በዓቷ፡ የ
ተፈጥሮ፡ ከፍጣል፡ ካይ፡ እንደመዳሉ፡ መደረጊ፡ ነው። የሠራ፡ ክ
ፍፍል፣ በዚህ፡ ለዉጥ፡ መሰረት፡ በመመደብና፡ በየማንበሌ-ሰበ፡ ውስጥ
ም፡ መቀቅሉዊ፡ እውነታን፡ በመዘርጋት፣ በተፈጥሮ፡ ፀታቸው፡ ወን
ደች፡ የሆኑ፡ ሁሉ፣ የበላይነትና፡ የአዛዥነት፡ ሥልጣን፡ እንደቀደሙ
ለቅደሳቸዋል። ችግሮችን፡ ይበልጥ፡ አስከፊ፡ እንዲሆኑ፡ የጋበዘ
ቸው፣ ከሴሉው፡ ጥቅምጥቅ፡ ሁሉ፣ ደሀ፡ የተማገሌ-ሕይወት፡ የተዘ
ባ፡ ድልድል፡ ነው። በዓለም፡ አቀፍ፡ ደረጃ፡ ሳይቀር፡ ደሀን፡ መሠ
ረተዊ፡ ትግል፡ ከማቀለል፡ ወይም፡ ደግሞ፡ መሳል፡ ማይሉትን፡ በ
መካሰተኛ፡ መርሖ-ግብር፡ እያተገበሮ፣ ከትግሉ፡ የተገባ፡ መ
ፍትሔ፡ ከማግኘት፡ ያልተቻለበት፡ ዋና፡ ምክንያት፣ የየሐገሩ፡ ሴ
ቶች፡ ያሉትሁትብ፡ ደረጃ፣ የሥልጣኔ፡ እርከናዊ፡ ልዩነት፣ የየበ
ሕሉ፡ ክልሎች፡ ቅርቀር፣ በየዘመኑ፡ የሚነሱ፡ ለውጥሠታዊ፡ እንቅስ
ቃሴዎች፡ ከትግሉ፡ ድንቃሬን፡ መሆን ...ነው። እንደ፡ ሰማያ፡ ፲

"...Although we are oppressed as womem,it is
not true that we are all oppressed in the same

way,even as women..."(Beyond the Fragments,By L.Segal,1979) ወንዶች፡ይህ፡ሃሳብ፡ቃል፡የተሠነዘረው፡ሠለም ነቀል፡ተብለው፡ከተመደቡት፡ከሁሉከኛው፡ዓለም፡ሴቶች፡የተፈናቀሉ፡ ቃጋጄ፡ሴት፡ነው። መልእክቱ፡ግን፡በሦስተኛው፡ዓለም፡የሚገኙ፡ሴ ካ፡ቀር፡ሴቶች፡አይመቻቸውም፡ይመስከታል። የሚደረግበር፡እጅግ በሚገኙበት፡ማኅበረ-ሰብ፡ውስጥ፡የሚሰሩ፡ሴቀንጆች፡ሊተናቸው እጅግ፡መሉሉ፡መሆንን፡የሚገባ፡እይምርም። ይህ፡ሊተናቸው፡እንደ የቤተሰብ፡ኢኮኖሚያዊ፡እርከን፡መከፋፈል፡ይርጋብ፡ይበልር፡እ ንጂ፡በማቆሉ፡ሲተይ፡ከሁሉ ተሻለው፡ዓለም፡ሴቶች፡በሶስተኛም፡በ መጠቀም፡የሰፋና፡የከረፋ፡ነው።

በተለይም፡ደንጉጆች፡ሴቶች፡ሊተኙ፡ችግር፡"የዘመድ፡ጭል፡የሥ ጋ፡ቅል"እንደሉ፡በሀገሮችን፡ሠፍር በላው፡ቤት፡ስብዊ፡የኤኮኖሚ ስ፡መቆሎቻቸ፡የተሠሠ፡ውደጅና፡ጠባብ፡መስየጃ፡የሚደገፍል፡ካከመ ሆኑ፡ችግሩን፡እንደስ፡ውጦት፡ሥፍል። የሴቶች፡ሊተናቸውም፡ሲቸሪ ሱ፡የሥራት፡ካፎ፡ሲል፡በገቢዉ፡መንግሥቱና፡በተካከው፡ካልካዊ ወጥበር፡ዝቅ፡ሲል፡ይሆናል፡በወላጆቻቸው፡እጎዶችና፡በሎች ና፡ወንድሞች፡ስከሆነ፡ችሎታቸው፡እንዲሁም፡በሁሉም፡ተቋርበ የተወተበተበ፡በመሆኑ፡እንደቀላሉ፡ማኅበራዊ-ችግሮች፡ለፍር ና፡ጠንካራ፡ባደገባቸው፡የሚደራርታቸውም፡ሆነ፡የሚደጋለጡቸው የለም። ስለዚህም፡የሴቶች፡እኩልነቶቻቸው፡መንቀሳቀቻቸው፡እን ዱ፡ሶሰቲካዊ፡ርዕሶች፡ሆነው፡በፍርጃች፡መልኩ፡ከእግዚአብ መርገም፡ባደገባቸው፡ቀርበው፡አይወጡም። ከሰው፡ቀርቶ፡መ ሠረታዊ፡እኩልነትን (Individual Right) ከደንበኛነ ለጋ

ስምተናል። በሚከሉት፡የኅብረተሰባዊ፡ሀገሮች፡ውስጥ፡እንዲ፡የሴ ቶች፡የእኩልነት፡መብት፡ትልቅ፡ጥያቄ፡ሆኖነተከ፡መሆኑ፡ተደጋግ ሞ፡ተረጋግጧል። ከነሱ፡ቀርቶ፡እስካቅርብ፡ጊዜ፡ድረስ፡የአብ ዛኞቹ፡የሶሻሊስት፡ሀገሮች፡መሪዎች፡በአቤቶች(ሚስቶች)የሚ ደ፡ክርክ፡"ሆቃ"፡እንደ፡ባደገባቸው፡እንዲሁም፡እደተደረገ፡ነበ ር። የወንዶች፡በከዴነት፡በገዥነት፡ማኅበረ-ሰብ፡ውስጥ፡ሁሉ የገልና፡ሚስት፡ጉዳይ፡እንደ፡የቤተሰብ፡እንክብ፡የውስጥ፡ጉዳይ (Internal Family Conflict) በሚል፡ሠንካካ፡ሰበብ፡ክል ል፡ስር፡ችግሩ፡ሁሉ፡እየተቀበረ፡ጣፉ፡ቢል፡የቤተሰብ፡እርበኞ ች፡በየጊዜያቸው፡መጠጥር፡ይቻል፡እንደሁ፡እንጂ፡ከጊዜውም፡ቢ ሆን፡ሠላምና፡የጋራ፡ኩራዊ፡ችግር፡እንደልቦ፡በእደገባዉ ቀንቀበቅስ፡ለዘለቄት፡መፍትሔ፡ከመፈለግ፡እስቸጋሪ መሆኑ፡በየአጋጣሚው፡ታይቷል።

የሴቶች፡መብቶች፡በዓለም፡አቀፍ፡ደረጃ፡እመለከ ከቱ፡እንዲር፡ሪመርመር፡ደግሞ፡እንደገና፡በካበሩ፡ማሁ-ሰብ ችና፡የንዋይ፡ትርምሶች፡መካከል፡ከሚካሄደው፡ትግል፡የ ምዝብሮችን፡ጉልህ፡ሊደፍ፡ካሚወሰሉ፡ክፍሎች፡የሚንፀ ባሬ፡እንደገናው፡ገጽታ፡ነው። የካፒታል፡በጥቂት፡ተጀሮች እጅ፡ብቻ፡የመከበት፡ሁኔታ፡እየጎላ፡ድረስ፡እንደማንኛውም ጉልበት፡ሽጦ፡አደር፡ሠራተኛ፡የሴቶችም፡ችግር፡መጠን፡እየ ጠመረ፡ጉልበታቸውም፡እየተበዘበዘ፡እንደሚቀይ፡የሰራል፡እየ ገኙ፡ስለጋት፡እጥረቶች፡ይናገሉ። የተወሰዱበት፡ምድር፡ሚኒዩ ን፡ጊዜ፡ወርቅና፡አልማዝ፡ብትወሰዱ፡በንዚንና፡ጋዝ፡ብታመናጭ፡

እሬቶቻቸውና፡ ቃንቃሉም፡ ብቻሊለይል ...ሠርተው፡ ከሚያገኙትቸው፡ ገንዘብ
ን፡ ኢትዮጵያውያን፡ ሴቶች፡ ቢሆ-ሄንቴም፡ ጠገ፡ እንደማይሉላቸው፡ የታ
ወቀ፡ ነው ። ደሞዝ፡ የሚያገኙላቸው፡ የቤት፡ ሠርቶ፡ አደሮች፡ በመሆ
ናቸው፣ ባከሌባጣ፡ የደባር፡ ካርታኪሎቶች፣ በአርተዐ፡ መንገድ፡ ደ
በዝብዟቸዋል ። በመንግሥት፡ ደምዝተኛ፡ ሠንጠረዥ፡ ውስጥ፡ ስማቸው
ያልሠፈረ (Payroll) ወይም፡ በግል፡ የንግድ፡ ድርጅቶች፡ ውስጥ፡
ሠርተው፡ ቋሚ፤ አበል፡ የሌላቸው፡ ለመሆናቸው፣ ሊያረጋ፡ የሚያጠና
በት፡ ጥሬት፣ ሊታመው፡ የሚታየውበት፡ ኢንሹራንስ (የሕይወት፡ መድ
ን) አይደሉቸውም ። እነዚህንና፡ ከሌሎችንም፡ መሰል፡ የሙያት፡ ጉዳዮ
ች፣ እንደ፡ ሀገሎቸው፡ ሰጣኛውም፡ ሌጋ፣ በአዳባይ፡ ሠማተው፣ ካሉ
ዝብና፡ ቤልዮ፡ ሰዶ፡ የማንበሪ-ሰው፡ ድርጅት፡ እንሎች፡ ጋር፡ ተቀናቅ
ሰው፡ በነፀ፡ የመወያየት፡ ዕድል፡ የነቻውም፡ የሊሰሙላ፡ ማንበሮች፡
ተቋቁሞላቸዋል፡ እየተገለ፡ በየዘመኑ፡ መንግሥታት፡ ሊ ወሰኑ፡
መኖሩ፡ ግልጽ፡ ነው ። ያከገበሉ፡ ምክልና፡ ስታይል፡ እውርተው
በት፡ ይሆናል፡ እንጂ፡ ያ፡ ዐይነት፡ ለማንበር፡ ምንም፡ ዋይደ፡ አል
ሠሩላቸውም ።

የዚህ፡ ሁሉ፡ ለቀንደኛ፡ ችግር፡ ዐይነቱ፡ ምንጩ፣ ዘር፡ ዘር
ያው፡ የወንዶች፡ ትምክሕት፡ ነው ። ያ፡ ባይሆንማ፡ ኖሮ፣ የቅርብ፡ ሊቃዩ
ቻቸው፡ የሆኑት፡ ለቀንደኛ፣ በተሬጥር፡ ደልደል፡ መሠረት፤

— ጠና፡ ጠና፡ ያሉት፡ ሴቶች — እናቶቻቸው፣
— የዕድሜ፡ እኩዮቻቸው፡ ሴቶች — ሚስቶቻቸውና
— ታናናሾቻቸው፡ ደግሞ፡ እህቶቻቸው ... መሆና

ቸውን፡ በሥርዓቱ፡ ተረድተው፣ ችግሮቻቸውን፡ በሚገባ፡ መንገድ፡ ለ

ማቃለል፡ ካንጀታቸው፡ በጣሩላቸው፡ ነበር ። እስከዚህኛው፡ ዘ
መን፡ ድረስ፡ ይህ፡ ዐይነት፡ የወንዶች፡ ርእሰ፡ ተመጻዳቂ፡ ሊሆን፡ ባለ
መቻሉ፣ ለቀንደኛ፡ የሴቶቻቸው፡ ችግሮች፡ መርሐ-ግብር፡ እንዳይዘጋ
ጁ፡ እየደገበዛቸው፡ ነው ። ይህ፡ ግልጽ፡ ነዉቻቸውም፡ ፖሊ፣ ዘሎ
ጎልቶ፡ መታየቱ ።

እንደ፡ የናጠጠው፡ የኢትዮጵያውያን፡ ወንዶች፡ ትምክሕ
ት፣ ሴቶች፡ እናቶቻቸውና፡ እህቶቻቸው፡ በንቀት፡ ዐይን፡ በማየት፡ ካተ
ቀረ፡ እርካታ፡ ጎደ፡ ከማስቀመጥ፣ ያልተጠቀመበት፡ ዘፈኑ፡ ግብ
ገ፡ የለም ። ይህ፡ ዐይነት፡ ዝንባሌ፣ በሀገሮቻችን፡ ብቻ፡ ሳይወሰን፡
ዐይነቱና፡ ስብጥሩ፡ ይለያይ፡ እንጂ፣ በአንዳንዶቹ፡ ሀገሮች፡ ሕዝብ
ም፡ መካከል፡ ይንፀባረቃል ። ለምሳሌ፣ በተመሳሳይ፡ ተባዕ
ታዊ፡ ትምክሕት፣ የምዕራብ፡ ወንዶች፣ ብርታው፡ ባልዘረዘ
ሩት፡ ሕገ-አመንጋዮ፡ "ሁለት፡ ደብልዩዎችን፡ አትመኑባቸው"
(Don't trust two "Ws") ይላሉ ። እንዳንደው፡ "W"፡ ያየር፡ መ
ገድ፡ ሁኔታ (weather) ሊሆን፣ ሌላው፡ "W"፡ ደግሞ፡ ሴቶች፡
(Women) የሚለውን፡ ቃል፡ ወካይ፡ ነው ። ያየር፡ በዘፈቀደ፡ መ
ለዋወጥ፡ ጠባይ፡ በተለዋዋጭ፡ ቀልጣፋ፡ የምድር፡ ገጽታ፡ እንዳገባ፡ የ
ሚኖሩ፡ ሕዝቦችን፡ እንዳስቸገራቸው፡ ነው ። ዛሬ፡ ፀሐይ፡ ሆኖ፡
ውሎ፡ እንዳይሆን፣ በነጋታው፡ ደግሞ፣ በረዶውን፡ እምንብ፡ እ
ልቦ፡ እንደ፡ ጣዩ፡ ያከብባቸዋል ። ካሚወርደው፡ በረዶም፡ ቁር
ከመካከል፡ ይመጣል፣ ሴቶቻቸውም፡ ዋይደ፡ ፍላጎ፡ ስለሚ
ዘዋወሩ፣ ከባሎቻቸውም፡ ሆነ፡ ለወዳጆቻቸው፣ በታማኝነት፡
ባሕርይ፡ መታየት፡ ስለማይችሉ፣ ያ፡ ዐይነት፡ ጥቅስ፡ ተሰጥቶባቸዋል ።

የሀገሬቾችንም፡ ወንዶቹ፡ ሴቶቻቸው፡ ንፁሐን፡ የሆኑ፡ ደመሆሉ፤ ሐቶቹን፡ በታወ ቋንቋ፡ ጉዳይ፡ መጠርጠር፡ ብቻ፡ ሳይሆን፡ ያወግዙትቻቸዋል። በዚህ፡ ነጥብ፡ ላይ፡ በተከይ፡ “ዘወዊቻ፡ ናቹ፡ ጎቿቹ፡ ብቻቆርብም፡ አያምኗቸው”፡ የሚከውን፡ ነገር፡ ጥቅስ፡ ማስታወሱ፤ እናገኙን፡ ገጽታ፡ ያንቀታል። የሰልቦችና፡ የደናግል፡ መነኮሳት፡ ጠባቂዎች፡ ቀጥሮው፤ ከሚስቶቻቸውና፡ ለሰቀባቶቻቸው፡ ቁርጥያ፡ የሚያቆሙ፡ መሣሪያንና፡ መጀንንን፡ የዚህ፡ ዐይነት፡ ሐቶችን፡ ያለማመን፡ ሁኔታ፡ ነፀብራቅ፡ ነው። ተሩው፡ እገወሎም፡ ቢሆን፡ በየደረጃው፤ ቤቱ፡ የቀሉ፡ ባለቤቶችና፤ ከረበኝ፡ የሚያገኙበቻቸው፡ የመንደር፡ ሕፃናት፡ በዘበኞች፡ እንደሚጠቀሙባቸው፡ የታወቁ፡ የተከመደም፡ ነው።

“እከመተማመን” ሎሌ፤ ከሰዎች፡ መሠሪታዊ፡ እና ለንቱ፡ እከመኖር፡ የሚመነጭና፤ እንደ፡ ሰው፡ ሴኮውን፡ በዝሙቱና ቱ፡ ስዐቱ፡ ከማየቱ፡ የተነሣ፡ የሚፈጠር፤ ሠነ-ልቦናዊ፡ የመንፈስ ጭንቀት፡ ነው። ይህንንም፡ ደካማ፡ የሕብረቱሰት፡ ልብዝ፡ ሰዐቱ፤ በቁጥጥር፡ ሥር፡ እየውሎ፤ ማጥፋት፡ የማይሆንለት፡ ማንኛውም፡ ሰው፤ በኋላ፡ በሆነ፡ ማንበሌ-ሳብ፡ ውስጥ፡ በሠርጓት፡ መኖር፡ እንደሚያደርገል፤ ማወቅ፡ ይኖርበታል።

ይህ፡ ዐይነቱ፡ ደካማ፡ ስዐቱ፡ ነው፤ ሴቶችን፡ በዝሙቱ፡ ደረጃ፡ ላይ፡ እስቀምጦ፤ የተፈረደ፡ ገዕታ፡ በመስጠት፤ እንደ እንደ፡ በሎሬ፡ ወፎ፡ ሲያስደርጉት፤ ቤት፡ ጊዜ፡ ደብም፡ ቀበጥ፡ ጠጠ፡ ሲያስመስሉት፤ ሲያስችሉም፤ እንደ፡ እርሱ፡ ነገር፡ ቆጥሮ፡ በንብረትዊ፡ አምሠል፤ ሲያስተርጉሙት፡ የኖረው። የዚህን፡ እነገኙን፡ ምንነት፤ እንደቴ፡ ምሳሌያዊ፡ ማስረጃ፡ በመስጠት፡ ዝር

ዝሩን፡ ሐተታ፡ ለክሌው። በሀገሬቾች፤ በቆሎና፡ በዳጋ፡ መካከል፤ በወይናደጋው፡ መልክዐ-ምድር፡ ላይ፤ የምትኖር፤ እንዲት፡ ድምፀ-ማራኪ፡ ወፍ፡ አለች። በዚህም፡ መሰሪያ፡ ድምፁ፡ የታነሣ፤ ያካባቢዎ፡ ነዋሪዎች፡ ለዩ፡ ሠም፡ ሰጥተዋታል፤ በዚያ፡ ሠያሜዋ፡ እና የተጠሪች፡ እንደሉልች። የሠያሜዋ፡ መሠረት – ትርጉም፡ ጥቻ፤ ፀረ-ሴት፡ ነው። ወፏ፡ የምትጠራበት፡ ሠም፡ “ሴቶ፡ ቅጥ፡ እጠኝ” የሚል፡ ነው። በመሠረቱ፤ ወፏ፡ በተፈጥሮዋም፡ ሆነ፡ በዕለት፡ተዕለቷ፤ በርግጥ፡ ሠርጓት፡ የሴትንና፡ “ቅጥ፡ ያጣ”ም፡ ሆና፡ እደናለም። ወንዶች፡ በሕይወት፡ ጠምሬዎቻቸው፡ ሴቶች፡ ላይ፡ ያካቸውን፡ ትምክሕተዊ፡ ጥላቻና፡ የተሳሳተ፡ ስዕለት፤ አርቴቡ፡ በሆነ፡ መንገድ፡ ለመግለጽና፤ የሴቶችን፡ ባሕርያዊ፡ ምንነት፡ ለመግለጽ፡ በማቃለል፡ የሚያነሱ፡ ደካማ፡ “ሰዎች፡ የማጥፋት” ዘመቻ፡ ነው።

በርግጥ፡ እንደወሌቱ፡ ድምፀዊ፡ እሚሚሀና፡ የዝማሬዋ፡ ቃና፡ ከሆነ፤ ቅኝቷያዊ፡ የዜማ፡ ምቷ፡ “ወንዴ፡ ቅጥ፡ አጠዩ” ከሚከው፡ ይዘትም፡ ጋር፡ ማዘመድና፡ እቀሐፍም፡ ማቅረብ፡ ይቻላል። የወፏ፡ ጩኸት “ነነ፡ ነነነ” የሚል፡ የዜማ፡ ምቷዊ፡ ምጣኔ፡ እስካከው፡ ድረስ፤ የወንዶችም፡ ሐሳባዊ፡ ይዘት፡ ማገመር፡ የሚችለው፡ አይሆንም። ይሁን፡ እንጂ፤ ድምፁ፡ የዐይነት፡ ሰም፡ የማጥፋት፡ ተንኮል፤ የተጠናሰሰው፡ በወንዶች፡ ስለሆነ፤ የወፏ፡ ጩኸት፡ “ሴቶ፡ ቅጥ፡ እጠኝ” የሚለውን፡ ሐሳባዊ፡ ይዘት፡ ብቻ፡ እንዲ፡ መኖር፡ እንዲለበት፡ ወሰነው፤ የሴቶች፡ ደካማነት፡ በእንስሳት፡ ላይቀር፡ ምሥክርነት፡ የተሰጠበት፡ መሆኑን፡ ከሚረጋገጥ፤ የወፏን፡ ጩኸት፡ ተጠቅመውበት

ለ። ወንዶች፡ በሴቶች፡ ያላቸውን፡ ንቀትና፡ ትምክሕት፡ ከመግለጽ፡ ጎለዚህ፡ የተቻለና፡ ይበልጥም፡ እመርቂንት፡ ያለው፡ ምክንያትም፡ ሆነ፡ ማስረጃ፡ አይኖርም። መስል፡ ሌላ፡ ማስረጃ፡ ቢያስፈልግ፡ የሚከተለው፡ የወንዶችን፡ ትምክሕት፡ ያጋልጣል።

“ደፍንተም፡ ኣሆናሽ! ደፍንት፡ ፈይዝኝል! ደፍንቷም!” ...የተባሉ፡ ቃላት፡ እንጥመጃሁ፡ ይሆናል። እነዚህ፡ ቃላት፡ እሁንም፡ ሴቶችን፡ ከማቀረፅ፡ ረገል፡ በወንዶች፡ ትምክሕተኛ፡ ዘመን፡ የተዘጋጁ፡ ናቸው። እነገለ፡ ሴቶችን፡ የደቂ፡ ምንጭ፡ ያረጋቸዋል። እንደ፡ ፕድረሽና፡ እንደ፡ ጆርም፡ ፈልፋይ፡ ያለ፡ ማንደሬ፡ ደዌያት፡ ዐይነት፡ ጥቃቅን፡ ፍጡሎን!! የሕክምና፡ ሊቃችና፡ የፍልስፍና፡ እመንጨቂች፡ ወንዶች፡ በጣበቻቸው፡ ሲለቀቁ፡ “ሴቶች፡ የግብር፡ ውሃ፡ በሚወጡበት፡ እነባቢ፡ የሚደርሱና፡ በሠንጋ፡ ፈረሶ፡ ገለባሠ፡ ወንዶችን፡ ካቸ፡ የሚከባበ፡ የቫይረስ፡ በሽታ፡ ነው” ይላሉ። በዚህ፡ አገባብ፡ በጋለ፡ ስንት፡ ቤት፡ የሚጠቀሙ፡ ወንዶች፡ ሁሉም፡ ደፍንት፡ በሽታ፡ የበወዛቸው፡ ህመምተኞች፡ ናቸው፡ ማለት፡ ነው።

“ደፍንት”፡ እንደበሽታነት፡ ምን፡ ዐይነት፡ ደዌ፡ እንደሆነ፡ ተመርምሮም፡ (diagnose)፡ ምንነቱ፡ ባይገኝም፡ ቃላት፡ የሚያቃጥሉቸው፡ አገወሆቹ፡ ሚስቶቻቸው፡ ከግብር፡ ውሃ፡ ሲወጡ፡ እንደንዶ፡ ጋሽማት፡ እዶች፡ ማፈሊቶች፡ እንዳያመርዳቸው፡ ከማስፈለሊት፡ የፈጠሩት፡ የውሸት፡ ጋሻል፡ መሆን፡ እንደለበት፡ እገምታለሁ። ባለናዜ፡ ሰበት፡ ሚስቶቻቸውን፡ ንፈምሰቸ፡ እንደይሰውዷቸው፡ በለዩ፡ ማስፈራሪያነት፡ የሚጠቀሙበት፡ ልዩ፡ የመከላከያ፡ ዘዴያቸው፡ እንደሆነ፡ ለማስረዳት፡ ከሚመደነት፡ የወረዳ፡ ልዩ፡ ሰፍሳ፡ እያስለበ

ውም። እነዚህኛውን፡ ጊዜ፡ የግብር፡ ውሃ፡ ሥርዓት፡ የሚከናወነው፡ ጨለማን፡ ጅቅጅቅ፡ በለማን፡ ተገን፡ አርጎ፡ በመሆኑ፡ ከፈንጋጩ፡ ጉሬምሣ፡ እመቻቸት፡ ቀልፀ፡ ነው። ስለሆነም፡ እንደግ፡ በስዉታቸው፡ እንፀር፡ ከሚስትናቸው፡ ሴቶች፡ ሚስቶቻቸው፡ የጉሬምሣ፡ ዐበደናወቅ፡ እንዳይደርሱባቸው፡ ሥነ-ልቦናዊ፡ አጥር፡ እንደሆን፡ ነክው፡ ነው፤ የሴክ፡ የደፍንት፡ በሽታ፡ የፈጠሩት። በዚህ፡ ተወገቡቸው፡ ወንዶች፡ ቀለፍ፡ ጥቅማቸውን፡ ያስከብሩ፡ እንጂ፡ በእንፀፀሩ፡ ሴቶችን፡ የሴክ፡ በሽታ፡ ምንጭ፡ አርገው፡ በመቀጠሉቸው፡ ከፍተኛ፡ በደል፡ ፈጽመውባቸዋል። ዝርዝሩ፡ እንደጋ፡ ነዙ፡ ነው።

ባይገርማችሁ፡ እንደ፡ የማክበሉቸው፡ አሊጋዊ፡ አባት፡ “ሴቶች፡ ለምን፡ ሚም፡ እያበቅሉም?” የሚል፡ ጎበር፡ ጥያቄ፡ ባቀረብኩቻው፤ የሰጡኝ፡ መልስ፡ እስከዛሬ፡ ድረስ፡ እንደንቀኝ፡ ነበ። “የርግማን፡ ዋጋ፡ ነው!” ብለው፡ የመከራሉኝ። ንዕፀ-በለስ፡ የምድረ-ገነት፡ ታሪክ፡ ጋር፡ ነው፡ አጣቅሰው፡ ሲተነትኑልኝ፡ ያቀረቡት። “ማጣቱ” ሁሉ፤ የዝሙር፡ ዋጋ፡ ይሆናል፡ የሚል፡ ቀምጽ፡ ነተሰጠው፤ ሴቶች፡ እዳቻለው፡ ስለማያጡት፤ እንደ፡ የተፈጥሮ፡ ፀጋቸው፤ እንደን፡ አገኙቀሚ፡ ጠየቁልቸው። ጥያቄውም፤ “ሴቶች፡ ከምን፡ እንደወንዶች፡ አይመከሙም?” የሚል፡ ሲሆን፤ አሊጋዊው፡ እየሣቁ “አመከጥ፤ ተመካለጥ! ያውም፡ እስካሁንሮ፡ ቀንዱ!” አሉኝና፤ ቀጥለውም “መከጠ፡ ሴት፡ እንጋጥምህ፡ እንዲያ፡ እንደሆነ፤ ዜጋመል፡ ቀሳ፡ ወደም፡ አረሆ፡ በረሐ፡ ወርደህ፡ እደ! የሽፍታ፡ ፏፏቴ፡ የምሬቶቸው፡ እሰሰ፡ ጅንጋይ፡ የመሰለ፡ የሴት፡ ለሥ፡ ታገኛለህ! ብለው፡ ካሉት፡ ሣቅ፡ ይልቅ፡ ይበልጥ፡ እንከተከቱኝ። እስቲ፡ ጥያቄዬን፡ በ

ለካ፡ ገደላቸው፡ ሳቅራብያቸው፡ እያሉና፡ "ከቅርብ ርግመት፡ የ
ሐዋርያ፡ ሊቅ፤ ጠግቦ፡ ያበቅልበት፡ ነበርን?" እያሏቸው። እ
ረጋቂው፤ ዳርቻ፡ ብለው፡ "እንዴት፡ ከቅርብ ርግመት፡ ቀርቶ
ከሩቅ ርግመትም፡ ሐዋርያት፡ መች፡ በዓይን፡ ሠሆ፡ እየበዙና
ነው፤ እንዲህ፡ ያለ፡ ጥያቄ፡ የምታቀርቡልኝ?" እያሉ፡ እንደ
መናገሪያ፡ ቃላቸው። ካይ፡ በኋላ፡ እየጠየቁአቸውም።

እንሆነው፡ አረጋዊ፡ ደግሞ፡ ብሩካዊ፡ ፈላስፋ፡ ናቸው። ሶክራ
ለም፡ ምንጊዜ፡ ሶክራጡሊዝም፡ ሕልውና፡ ብዙ፡ ተናግረዋል። ሶቅራጥ
ስ፤ ካብዙ፡ እንቆቅልሾቻቸው፡ ውስጥ፡ በአንደኛው፤ ስለሴቶች፡ ተና
ግረዋል። "የትውልድ፡ ፋብሪካዎች፡ ናቸው።" ይሏቸዋል - ሐዋርያት
ን። እናት፡ በዲሞሩ፤ "ዓለም፡ ባዶ፡ ይሆን፡ ነበር" ብለዋል።

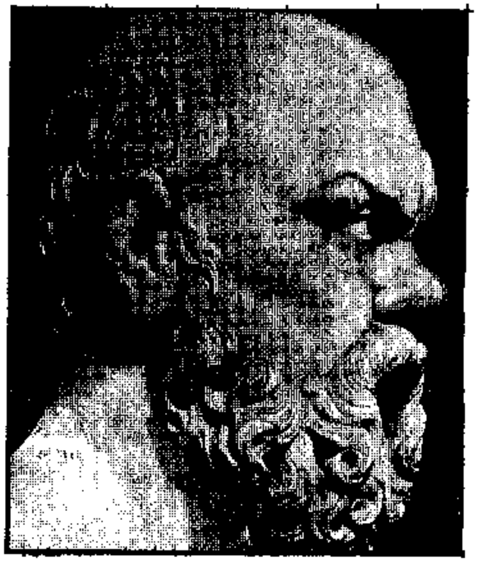

በርግጥም፡ እናቶቹ፡ እንደሌሉት፤ ይህ፡ ዓለም፡ እንበክ - ሐ
ዋርያት፡ ሕልውና፡ የሚታሰብ፡ አይሆንም። የሴቶች፡ እንብ፡ ከ

ቀበሮአቸው፡ ጥርቱ፡ እንፃር፡ ብቻ፡ እንዳይደለ፡ ሲያሳስቡ፤ "ሴቶችና፡
ያላበትም፡ የሴቶች፡ ቀበሮ፡ በላይ፡ እንዳለ፡ መታሰቡ፡ እንዳለበት፡ አ
በክረው፡ ተናግረዋል። ሴቶችን፡ በትምህርታዊ፡ ዐይን፡ ከሚያዩ፡ ወን
ዶች፡ ካዚህ፡ የበለጠ፡ ትምህርታዊ፡ ተሞክሮ፡ ከሳጣቸው፡ አይደ
ለም። ፈላስፋ፡ ተጠቃሎ፤ ይህን፡ ቀና፡ ነጥብ፡ ትያነሣ፡ ያስፈ፡ የለም።

በርግጥም፡ ሴቶች፡ "የፀታ፡ ወሲባዊ፡ ቁሳቁስ፡ ብቻ
አይደሉም"። (Sex Object) ወሲባዊ፡ ተኩ፡ ዕቃ፡ አለመሆናቸው
ን፤ ካፈላስፎችም፡ ሆነ፡ ካሌሎች፡ ምጡቃን፡ ምሁራን፡ ሁሉ፡ ደፋቅ፡ ወን
ጀሎች፡ ያሏቸው፡ ሴትነታቸው፡ ሴቶች፡ መሆን፡ አለባቸው። ተገባዊ፡ መ
ብታቸውን፡ ከማክበር፤ ካሴትነታቸው፡ ካሐዋርያት፡ ትግል፡ የተሻለ፡ ሌላ
አማራጭም፡ የለም። ስለዚህም፡ ነው፤ ትግላቸውን፤ በብሔራዊና፡
በዓለም-አቀፍ፡ ደረጃ፡ ያላቸውን፡ ሙሉ፡ ኃይል፡ አስተባብረው፡ በመ
ደራጀት፤ ለማይቀረው፡ ትግል፡ መዘጋጀት፡ ያለባቸው።

የሶቅራጥ፡ የአካዳሚ፡ ንባር፡ ሁኔታዎች፡ መሠረታዊ፡ ለውጥ
ሲያገኙና፡ ሥር-ነቀል፡ ባለው፡ ሁኔታ፡ ሲመዘገቡ፡ ብቻ፡ ይሆናል፤ ለሴ
ቶች፡ ተዘጋጅ፡ የምረው፡ መብታዊ፡ ረዳትና፡ ፍትሐዊ፡ በረከት፡ ሊ
ወርድ፡ የሚችለው። በተለይም፡ የወንዶች፡ ንፈናዊ፡ ያለተሳትፎ፡ ክ
ውናና፡ የፓለቲካም፡ ተሳትፎ፡ ስፍ፤ የአካዳሚ፡ መዋቅራዊ፡ አው
ታሮች፡ የተሠሩበት፡ ንባር፡ ካለመዋዋቾች፡ ሲነቀሉ፡ ብቻ፤ ሐዋርያትን
ከዘመናት፡ እግሮአቸው፡ የምረው፡ የሶቅል፡ እስራት፡ እንፈቃዶች፡ ሁ
ሉ፡ ተበጣጥሰው፡ መብትን፡ የሚችሉት፤ ያንጊዜም፡ ይሆናል፤ ከዘመ
ናት፡ በሴቶች፡ ጫንቃ፡ ላይ፡ ከአዝመናት፡ ተነጣጥለው፡ ሲዝናኑ፡ የ
ኖሩት፡ ችግሮች፡ ሁሉ፤ እጠቃ-እጠቃት፡ ወርደው፡ የሰዋንነታቸው።

እንዲያ፡ ደግሞ፡ እንጂ፤ የዚያ፡ ዐይነቱ፡ ትግላቸው፡ ፍሬ፡ "ካገኘ፡ መታ ፈጸ፡ ቤት፡ ውስጥ፡ ተቀምጦ፤ በጭቃ፡ እየለሰ፤ ጭድር፡ እየነሰነሰ፡ በ ኪንታሮት፡ እየቀለመ፤ እንጀራ፡ ኮሶ፡ ሌላ፡ እንጀራ፡ እየጋገረ፡ ደጅ እየነቀለ..." የሚመለስ፡ ፍሬ፡ አይደለም። በአደባባይ፡ አደባባይ፡ ወጥቶ ሸንጎ፡ ገብቶ፡ መሟገትን፤ በየሥነሥነበው፡ ጉዳይ፡ ተገቢ፡ በፍፃሜ፡ መ ከራከርን፤ መሸከርከምን፡ ሀፍረትን፡ ርግፍ-አርጎ፡ በመተው፡ ከ ወንዶች፡ ጋር፡ በእኩልነት፡ መቋቋምን፡ ይጠይቃል።

ያ፡ እንዳልሆነ፡ ፍሬው፡ ሚስቶች፡ ወንዶች፤ የሆነ፡ ያለ ሆነውን፡ ተረት፡ በመፍታት፤ ሴቶችን፡ የውርደት፡ ሸክም፡ አራግፈ ው፡ ከወንዶች፡ ወደ፡ ፊት፡ አይለቁም።

እንዲት፡ ምሁርት፡ እንደምትለው፤ የፍንሬ-ምርቃት፡ ምርምሩን፡ "Left Hand Left Behind" በሚል፡ የሴቶች፡ ጉዳይ፡ ጥናታዊ፡ ር ዕስ፡ ላይ፡ መሠረት፡ "ወንዶች፡ ያንሷቸዋል፡ ጥዬ፤ ወንዶች፡ ቢተውት ም፤ ታጋይ፡ ሴቶች፡ ካገር፡ ከማይረሳ፡ እየገፋበት፡ ነው" ካሉ በኋላ ጠቀስ፡ ሐሳብ፡ ላይ፡ ደርሰዋል። "ወንዶች" ማንሳት፤ "ሴት፡ የወንድ፡ ወ ሌ፡ ጉዳይ፡ አይደለም፡ ናት" የሚለውን፡ ጥንታዊ፡ አባባል፡ በምዕራብ፡ ስልጣኔ ን፡ ነው። ከነገሩማ፤ እንደዚያ፡ እያስተባበሉ፤ ፍሬያ፤ የፍሬው፡ አም ንዋዩ፡ ካልሆነ፤ ምን፡ ፋይዳ፡ ሊሠራ፡ ነው? የመብቱ፡ ጥያቄ፡ እ ንደሚጋገጠው፡ ካሆነ "Gender change has become a key symbol for overall social change" ነገሬ-ፀታ፡ በማኅ በረ-ሰብ፡ አለውና፡ ውስጥ፡ ሁሉንታዎችን፡ መወሰን፡ የሚያስችል ዐይነቱ፡ ቁልፍ፡ እንደሆነ፡ አገልግሎት፡ ደምድመዋል። በርግጥም፡ እናት፡ የሆነች፡ ሴት፡ ሰተኛ፤ በአዲሱ፡ የማይነካ፡ የእናቱ፡ ልጅ፤

የእናቱ፡ ወንድሞች፤ የእናቱ፡ እህት፤ የእናቱ፡ ባሏ...ይሆን? እንዲህም፡ ከሆነ፤ "ወንድ" የሚባለው፡ የሰው፡ ጥምር፡ ክፍል፡ ከ ነዚህ፡ ወገኖች፡ ውጭ፡ የእናቱ፡ ነው? ስለዚህም፡ ነው፡ እመ ቤቱ፡ ፆታ-ፀታን፡ እና፡ መልክቱ፤ የዓለሙን፡ መንገድ፡ መሬ ጠብ፡ ሴትም፡ በሊከነችው፡ እጣጣም፡ ወንዶች፡ እንደምትች ል፡ የጠቆመችው።

የምዕራባውያን፡ ሐዋርያት፡ ያሉበት፡ ዘመን፡ ጊዜያዊ፡ ችግ ር፤ እንደ፡ ሦስተኛው፡ ዓለም (እስያ፤ አፍሪቃ፤ ላቲን፡ አሜሪካ) ሴ ቶች፡ ያለ፡ ሠውንነት፡ የመሬት፡ ሠነችና፡ ፊት፡ ቀር፡ ሠርዓተ-ም ርት፡ ሠርዓት፡ የሴጠረው፡ ጉዳይን፤ የፌንዱስትሪ፡ እድገት፡ ያስ ከተለው፡ ጠጥ፡ ፊንጣጥ፡ ነው። ሴቶች፡ በምዕራቡ፡ ዓለም፡ ውስጥ በኡብሎችና፡ በኢንዱስትሪዎች፡ ውስጥ፡ የመሥራት፡ ዕድል፡ በማግኘታቸው ም፤ የሠራ፡ ቦታን፡ በማግኘት፡ የጠንካሮች፡ ወንዶችን፡ ሥራ፡ እጥ ኝት፡ ችግር፡ ከያስፈልግ፡ ይችላሉ፡ በሚል፡ ሀሳብ፤ እንዲያውም፡ ሠ ራ፡ ከወንዶች፡ ብቻ፡ ቅድሚያ፡ እንደሆነ፡ በማድረግ፤ ሴቶችን፡ በ መቀበል-አገልግሎት፤ በአካባቢ-አውሮፓ፤ በትምህርት፡ ቤቶች፡ በም ርጫ፡ ቤቶች፤ በየቦታው...እንደዚሁ፡ እያገለገሉ። በየዓይነቱ፡ ያ ሉ፡ ችግሮች፡ ሁሉ፤ የየሥራቸው፡ ልዩ፡ በአርድ፡ እንደሥራቸው፡ ሁሉ በኢንዱስትሪ፡ በሲሪ፡ ንግድ-ትብብር፡ ውስጥ፤ ሥራን፤ የችሎታ ዊ፡ ችግር፡ እንደመሰሉ፡ መጠን፤ እንደዚሁ፡ ባለ፡ ሀገሮች፡ ውስጥ የሚኖሩ፡ ሴቶችም፡ የሥራቸው፡ ብቻ፡ የሆነ፡ ልዩ፡ ችግር፡ እንዳለባ ቸው፡ የታወቀ፡ ነው። ከነዚህ፡ ችግሮቻቸው፡ ውስጥ፤ በጊዜያ ችን፡ እንገብጋቢ፡ ሆነው፡ ከሕዝብ፡ በአደባባይ፡ ከሚቀርቡት፡ ጥ

ና፡ዋና፡ተብለው፡በተከታዮቹ፡ማዕቀፎች፡ጎልተው፡ላይ፡ይንፀባረቃሉ።

- ከተመሳሳይ፡ሠራ፡እኩል፡ደሞዝ፡የመስጠት፡ማዕቀፍ፤
- በቤተ-ሰብ፡ውስጥ፡ከሚከናወኑ፡ተግባራት፡ዋጋ፡ማዕቀፍ፤
- ፅንስ፡የማስወረድ፡መብት፡የፀናጀ፡ህግ፡መሆን፡ማዕቀፍ፤
- የመሳብ፡ፀታዎች፡ወሲባዊ፡ፍቅር፡ነፃነት፡ማዕቀፍ፤
- የወሊድ፡ወቅት፡ረፍትም፡የሀሪጅን፡ጊዜ፡ሊቀር፡ማዕቀፍ፤
- የፋይ፡መብት፡ማስከበር፡ማዕቀፍ፤
- ወንዶች፡እኩል፡የቤት፡ሥራ፡ኃላፊነት፡እንዲሸከሙ፡ማዕቀፍ
- ወላጅ፡እናቶች፡ቤተ-ሰብ፡የሚያደርጉ፡በንግሥት፡የሚውጋ
ዝና፡የመቃወም፡ጠቀሜ፡ማዕቀፍ.... ወዘተ

ምንም፡እንኳ፡"ፌርጂታዊ፡የትግል፡ንፅናት"፡ደጋፊን፡የሚሉ፡ዋል ሳን፡የሕዝብና፡የፖለቲካ፡ኩፍሎች፡ማዕቀፍ፡መሠረታዊና፡ወሳኝ፡መ ሆኑ፡ቢታመንም፤በምዕራባውያ፡ዓለም፡ውስጥ፤ካሉት፡ፌርጂታችው ውስጥ፤ሴቶች፡በአገልጋይነት፡የሚደገፉበት፡ፌርጂቶችም፡ሆነ፡ተሐ፡ቡ ድን፡ወይም፡ፓርቲ፡ለአብላሪ፤ሴቶች፡ከሚያራምዱዋቸው፡አብቶታ፡የፖ ለቲካ፡አጋሮቻቸው፡በቀላሉ፡ከሚያገኙት፡እርዳታ፡አለፉ፡ነው።እን ዲ፡ተሰማሪዎች፡ማኅበር፤እንደ፡ሠራተኛ፡ፌርጂት፤እንደ፡መምህ ራን፡ማኅበር፤እንደ-ፀረ፡ዘረኝነት፤ ፀረ-ቀለም---በመሳሰሉት፡ ፌርጂቶችና፡ኩፍሎች፡ሁሉ፤የምዕራባውያን፡ሴቶች፡በአገልጋይነት፡ሱ ከሚገኙ፤በኩሎቹ፡እንክዳ፡ተገባብረውና፡ሬዳታን፡እያገኙ፤ የሬሳቸውን፡ማዕቀፎችና፡ፍላጎቶች፡ከብዙ፡ማደራጅ፡ያሳኩቸዋል። በአንዳንዶቹ፡በደሪጅ፡ሀገሮች፡ግንብ፡ውስጥ፡ያሉ፡ቻብሮች፡ካሙ ካ፡ጎደል፡የጋራ፡ግሽርዲ፡ያካቸውና፤በጥቅሉም፡ሲታይ፡እንደ፡ሠሳኝ

ው፡ዓለም፡እንደዚ፡የተሠካኩ፡ስካፍዶሉ፤ቻብሮችን፡ካሠሪቻው ሠቅሠቆ፡ከመረዳት፡የሚያስቸግሩ፡አይደሉም።፡የሴቶች፡ቻብር፡ከ ሠራው፡የሠርቶ፡አደሩ፡ወንዶ፡ቻብር፡ጋር፤በይዘት፡መሳለንት፡ያለ ው፡በመሆኑ፤ከጥሩ፡ጎደል፡የቻብሮችው፡ዓለማና፡ዕላ፡ገጠቃለይ፡ወ ልኩ፡ሲገመገም፡እምብዛም፡ለይነት፡የለውም።፡ከዚህም፤ይህ፡ የቻብሮች፡ለመሳሳል፤ትብብሮችን፡የተባበረ፡ያደርገዋል።

ይሁን፡እንጂ፤ሴቀንያት፡በአንዳንድ፡ጾካዊ፡ቻብሮች፡ ካይ፤ከወንዶች፡ጋር፡የሚደራረሙ፡መሆናቸውን፡አዘውትረው፡ እጋልጠቃል።፡በተለይም፡በዘመኑ፤እንደ፡ውስጣዊ፡ቅሬታ፡አ ፊርጎው፡የሚያቀርቧቸው፤የጊዜው፡ችግር፤ቻብር፡የሆነው፤ፅን ስ፡የማስወረድ፡ጉዳይና፡ከመሳል፡የሥራ፡ምድብ፤መሳል፡ደም ዝ፡እንደወንዶች፡ከሴቶችም፡የመስጠት፡ጉዳይ፡ይገኙበታል።፡ወ ጣቶቹ፡አይነዝ፡እንጂ፤ከነፃነት፡ጋር፡በማያያዝ፤ቀበጭ፡የ ሆኑ፡ሴቶች፤የመሳል-ፀታ፡ወሲባዊ፡ነፃነት (Lesbianism) ይስጠን፡ብለው፤የመብትን፡ጠና፡ይዘት፡እንዲ፡ጀግን፡ካስቲ ካ፡እሊዳ፡አክርረው፡የሚሰሙ፡ካፋሎችም፡ይገኛሉ።፡ማዕቀ ፎችውን፡በሕገ-እመንግስቱ፡የደገፉ፡ከሚስመሳል፡ሴቶች፡ሲቶ፡ ህታፈቅር፤ወሲባዊ፡ፍንቻነታቸው፡የሚያስገኘው፡ሁሉይደናልዩ፡ ውጤት፡ኖሮት፡ሳይሆን፤ከትምክህተኛው፡የወንዶ፡ምዝበራ፡ን ፃ፡ከማውጣት፡ያለፈ፡ነው!" ብለው፡ሲከሚደምቱ፡ነው።፡ይህናው፡ ማዕቀፎቻቸው፤እንደ፡ወንዶች፡"ፍናፍንቶች"፡ያለ፤ሠርዓታዊውን፡ የሐሳሮ፡እካካዊ፡ሕግ፡የሚፃረር፤የቀበጦች፡የናፊ-ለበፅ፡መሳ ከል፡መሆኑን፡በማስረዳት፤እጥብቅ፡ሴቶች፡ጎዳፉ፡ይቃወሙታ

ል። ይህ፡ በዚህ፡ እንዳለ፤ እዚሁ፡ ላይ፡ እንተወውና፤ በአሁኑ፡ ዓለም፡ ውስጥ፡ ስለሚገኙት፡ ገለመሰል፡ ፆታ፡ ሰዎች፡ መለሰ፡ ችግርና፡ ስለሚደርስባቸው፡ ዕለታዊ፡ በደል፡ እንደንዳንድ፡ እናንሳ። የዘመኑ፡ ሥልጣኔ፡ በረከት፡ እንደምዕራባውያን፡ ሰዎች፡ መገለጫ፡ ጉዳዩን፤ ሁኔታ፡ ተከራካሪታቸው፤ በተፈጥሮአቸው፡ ሰዎች፡ በመሆናቸው፡ ብቻ፡ እንደበታች፡ ፍጡር፡ ተቆጥረው፡ እሥር፡ መከራቸውን፡ እንደበሉ፡ ይኖራሉ። ይኸውም፡ ቅድመ-ሥልጣኔ፡ በቀደምት፡ ወገሣተኛው፡ ዓለም፡ እንጂ፡ ወደሆኑት፡ ኢትዮጵያውያን፡ እሮጦ፡ ሁኔታ፡ ደመሰሳል።

በየእኛውም፡ የማንበረ-ሰብ፡ ውስጥ፤ የሰዎች፡ ተፈጥሮአዊ፡ ርኅራኄነት፡ የተወቀና፡ የተመሰገነም፡ መሆኑ፡ ቢረጋገጥም፤ በተለይ፡ በኢትዮጵያውያን፡ ሰዋወጥ፡ ላይ፡ እጅግ፡ ጎልቶ፡ ይታያል። ይህ፡ ርኅራኄ፤ ይበልጥ፡ በኢትዮጵያውያን፡ ላይ፡ ጠዘጭ፡ የሆኑበትም፡ ሥጠሩዊ፡ ምክንያት፡ ጥልፅ፡ ባይሆንም፤ ከኢትዮጵያውያን፡ ካቋቋሙ፡ ዝናና፡ ዋጋት፡ በማለበሱ፡ የጠቀሜታቸው፡ ቢሆንም፤ ትሁትና፡ ርኅራኄ፡ ተብለናቸው፤ በእንደንዳንድ፡ ገጾቻቸው፡ መልካም፡ እከመመን፡ ገጽታቸዋል። ይህን፡ ርኅራኄ፡ የተመሳሰበት፡ ሁኔታዊ፡ ገለጸቸውን፡ በበዛ፡ ገጽታው፡ መቅረብ፡ ይቻላል።

በኢትዮጵያውያን፡ ባሕሪይ፡ እንተተላለፉ፤ የሰው፡ ሕይወት፡ በሠለጠነ(ሣተኛ) ዐበይት፤ የዕድገ፡ የድርጊት፡ ምዕራባዊ፡ ዕርካኖች፡ ላይ፡ ይመሠረታል። ይህ፡ እስተትላለፉው፡ የጌጣርተኛዊም፡ ነው። በዚህ፡ ዓለም፤ የሰዎች፡ ሕይወታዊ፡ ኪዳን፡ ላይ፤ ሣተኛ፡ ቀና፡ ቀና፡ ጠቢባዎች፡ መኖሪያው፡ ይታወቃል። እንደዚህም፡ የህልውና፡ ጠቢባዎች፤ ለዳኛ-ጎብቾ

ዋች፤ ናቸው። በነዚህ፡ ሠለጠኑ፡ የሕይወት፡ ጠቢባዎች፡ ላይ፡ ሁሉ፤ የሰዎች፡ ርኅራኄና፡ ትሁትነት፡ ብቻ፤ ጎደሎን፤ ሠመር፡ በሆነ፡ መንገድ፡ ይህ፡ ዐይነት፡ ትሁታዊ፡ ስጋዕናቸው፡ የሐጠረው፡ ምቀኝነታቸውና፡ የአርአንቀታቸው፡ ምግር፡ ይንፀባረቅባቸዋል። ከላይ፡ ቀርቶ፡ እንደ፡ እዳጋ፡ ወይም፡ ህዝን፡ ሲፈጥር፤ እስቀድመው፡ እንጋ፡ የአደጋርቀ፡ የኢትዮጵያውያን፡ ሰዎች፡ ዐይኖች፡ ናቸው። ይህን፡ እና፡ የዐደል፡ እይምርጫ። ይህም፡ ሁኔታ፤ ከሰዎች፡ ኢትዮጵያውያን፤ የርኅራኄና፡ የትሁት፡ ትገነዘናቸው፡ ልዩ፡ ምልክት፡ ነው።

እሁንም፤ የልፋትና፡ የጋብቻውን፡ ዝርዝር፡ ንደይ፡ ልዝከከውና፤ በቅድ፡ ሠርጓ፡ ላይ፡ ብቻ፡ የሚፈፀመውን፡ ልማዳዊ፡ የሰዎች፡ ባህሪዎች፡ ብቻ፡ እንደንዳንድ፡ ለመጥቀስ።

የበተ-ሰብ፡ እንደ፡ እንግስ፤ ነገርም፡ ለምንዝሬም፡ ከዚህ፡ ዓለም፡ በቅድ፡ በሚከይበት፡ ጊዜ፤ የህዝን፡ መግለጫ፡ የሆኑ፡ ከመጠሪያ፡ መሣሪያዎች፡ በሚቀርበው፡ ዝግጅት፡ ላይ፤

— ደረቱን፡ ገልጦ፡ የሚደመጥ፤
— ራሱን፡ በግድግዳ፡ የሚገጭ፤
— ለብሱን፡ ክል፡ የሚቀድድ፤
— ፊጠኑን፡ ደለወቹውን፡ የሚዘቀዝቅ፤
— ከመሬትም፡ ተፈራፍረን፡ የሚፈጭ፤
— የ"ዋይ፡ ዋይ፡ ተከዳዮን" ሀዘናዊ፡ ውሾ፡ የሚያቀላቀል...

ሰቆቃ፡ ኢትዮጵያዊነት፡ እንዳለሁኝ፡ በየሀዘኑ፡ ወቅቱ፡ ሲታይ፡ የኖረ፡ ነው። ምንም፡ እንኳ፡ ሀዘንም፡ ደስታም፡ የሕይወት፡ መገለጫ፡ መሆኑ፡ ቢታወቅም፤ በመንደሮች፡ ሀዘን፡ እንዲሁ፡ የሰዎች፡ ብቻ፡ ጎልቶ፡ ለመታ

ዮች፡ የበቀበሎን፡ ምክንያት- መንሠሪ፡ እንደ፡ ከተጠቀሰው፡ የኢትዮጵያው ያን፡ ተፈጥሮአዊ፡ ርንሬቱ፡ ጋር፡ ማያያዝ፡ ቢቻልም፡ "ለምን፡ እንደያለሁኝ፡ ቻለ?"፡ የሚለውን፡ መሠረታዊ፡ ጥያቄ፡ ኢትዮጵያውያን፡ ወንዶች፡ ብቻ፡ ሳይሆኑ፡ ሴቶቹም፡ ኢትዮጵያውያት፡ ሰቶች፡ እንደነሱ፡ መካለካለና፡ ከካለካለው፡ ካጠናት፡ በኋላ፡ ሊመልሱት፡ የሚያሳስባቸው፡ ጥያቄ፡ ነው። ይህ፡ እንግዲህ፡ በአይወት፡ ጉዞአቸው፡ እንዴ፡ ጠቢያ፡ ሳይ፡ ያለ፡ እንደ፡ ልማድ፡ ሲሉ፡ ቀር፡ ባሕል፡ የፈጠረው፡ ሰው፡ ሠራሽ፡ ችግር ነው። ነገሩ "ሴቶች፡ እይዘኑ!" ከሚለው፡ ሳይሆን፡ ሀዘኑ፡ የጋራ፡ መሆኑ፡ እየታወቀ፡ ከወንዶቹ፡ ይበልጥ፡ ለምን፡ ሴቶቹ፡ ብቻ፡ እንዲያ፡ ተሠቅቀው፡ እንዲያዝኑ፡ ሆነ፡ የሚለውን፡ መሠረታዊ፡ ጥያቄ፡ ለማንሣት፡ ነው።

በሴሉ፡ እንደሆነ፡ ሴሰኛ፡ ተፈጥሮ፡ ሴት፡ በበሽታ፡ ከወንዶች፡ እኩልታ፡ ሁሉን፡ ችግር፡ በሴቶች፡ ላይ፡ ብቻ፡ የሰገነባቸው፡ ይመዘኑል። ይህንን፡ ተፈጥሮአዊ፡ ችግር፡ እንዴ፡ እንደመጣባቸው፡ በፀጋ፡ ሊቀበሉት፡ ይገባል። ችግሩን፡ ለማስወገድ፡ ይቻላል፡ እንጂ፡ ወንዶቹን፡ መሰል፡ ችግሮቻቸውን፡ በመረዳት፡ እንዲያዝኑላቸውና፡ ብሎም በተገባቸው፡ እንዲረዷቸው፡ ብዙ፡ ወዲያ፡ ይማርባቸዋል።

እንዴ፡ እንደዚያ፡ ሰዎቹ፡ አዲስ፡ ነበሩ። እዘውትሮ ሳይሆን፡ ወርኃዊ፡ የተፈጥሮ፡ ችግሩ፡ በመጠ፡ ቁጥር፡ እንደ፡ እንባም፡ ካሳለፉ። እንደዚያም፡ እንደ፡ ሲያበሳጫቸው፡ "እንዴ፡ ምን፡ ችግር፡ በየወሩ፡ እንደ፡ እንዴ፡ እንዳበዛ!"፡ እያጉረመረሙ፡ ሲፈሱ፡ የወንዶቹን፡ ድርቀት፡ ለአካላት፡ እየመረሩ፡ አይ፡ የየወሩን፡ ፀታዊ፡ ወጋት፡ ከካዝ፡ በገላሉ፡ ሰርተ፡ ሚና፡ በመጠ፡ ቁጥር፡ በሥነ-ልቦና፡ ቀን

ጥብጥ፡ ስቅል፡ ከያት፡ ሰው፡ እንደሚ፡ እንደሚሆን፡ ቅበላለች። የእናት፡ ሴቶች፡ ስሕተት፡ የፈጠረው፡ የመረገም፡ ሕመት፡ መሆኑ፡ ቢታሰብ፡ ደግሞ፡ ይበልጥ፡ ተበሳጭተው፡ እናት፡ ሴቶችን፡ ታመጣዛለች። በዚህና፡ በሌላም፡ መሰል፡ ፀታዊ፡ ዝርዝሮች፡ የተነሣ፡ በሥነ-ልቦና፡ ብቻ፡ ስቅመሰሚያ፡ ሁለንተና፡ ተጎዝኖች፡ ነበር።

ከሴቶች፡ ሰሉ፡ በአራ-ቸውሮች፡ ውሳኔ፡ እየሰበከሉ፡ ማቅረብ፡ ቢያስፈልግ፡ እንደ፡ ዐቢይና፡ መቅደሚያ፡ ችግር፡ ሆኖ፡ የሚገዝፈው፡ "ሰሳኔን፡ በእኩልነት፡ ይረዱ፡ ከመቅረብ፡ አለመቻሉ" ነው። በተወሰነ፡ ዐበይት፡ ጉዳዮች፡ ላይ፡ እንጂ፡ የሴቶች፡ ስሜቶች፡ ከሚለመደ፡ ባህሪ፡ ነፃነት፡ የሰጠም። ይህን፡ ነፃነቶች፡ የሚያገኙበት፡ ሁኔታ፡ ያለበት፡ ነው። እነዚህም፡

ሀ- በግዛ፡ ቤቱ፡ ውሳኔ፤ የአዳር፡ እጋር፡ የምንከው፡ ባሏ፤

ለ- በማንበር-ሰቡ፡ ውሳኔ፤ እጋፋሪነት፡ የተሰጠው፡ ለማይም፡ ባሕል፤

ሐ- በማንበር-ሕዝቡ፡ ውሳኔ፡ መንግሥት፡ ላይ፡ ገቢ፡ ገዥ፡ ክፍል፤

እነዚህ፡ ሥልጣኖች፡ ሴቶች፡ እንደ፡ ቀዳሚ፤ ከባሌና፡ ቀኝ፡ ሠንገው፡ ስለሚያስጨንቋቸው፤ እንዲዘናቸውን፡ ኋላ፡ ቀማኝ-ሕይወቷ፡ መቅና፡ እያያሉትም። ይበልጥ፡ ጭንቀት፡ የሚሰማት፡ ከእቅመ-ሴቶች፡ የዕድሜ፡ ክፍል፡ በምታልፍበት፡ ወቅት፡ ነው። የማትጠብቃቸውና፡ የማታውቃቸው፡ ሁኔታዎች፤ እንደ፡ ጭሎቅ፡ አጥቅጠው፡ ይቀርቧታል። የሚያጋጥማት፡ የመንፈስ፡ መረበሽና፤ የንፌና፡ ጭንቀት፤ ጠናቀን፡ ጭምር፡ የሚበጠብጣት፡ ጊዜ፡ እና። ምናልባት፡ ያን፡ መሰሉን፡ ጭንቀታቸውን፡ ከመረዳት፤ ወንዶች፡ ይሳናቸው፡ ይሆናል። እንደዚሁም፡ ችግር፡ በወንዶች፡ ተፈጥሮ፡ ውሳኔ፡ ምናልባትም፡ የ

ለምና፣ የቤቶቹን፣ ክብሩን፣ ከፈረሳቸው፣ እደጃለም። ደህን፣ ሁኔታ፣ በመ
ስመልከት፣ "ብቻሽን፣ እልቅሽ" የምትል፣ ግጥም፣ በእንደፍረው፣ እን
ቀድ፣ ወስኛ፣ ቀደም፣ ባለው፣ ገፅ፣ ደሎ፣ ነበር። ቀንደፉ፣ ለመቆጣት
የፈለጠሁት፣ የቤቶቶችን፣ ክብሩን፣ ከዚህ፣ ካደም፣ እንደገና፣ ለመጠየቅ
ነው። ደህቻችን!!

"...ስመጃ፣ እንቧ፣ ወንድ፣ በትምክሕት፣ ቢከዳት፣
ሺ፣ ብካ፣ እስቀስቶች፣ እሄቹ፣ ቢደርሳት!!
ሺ፣ ብካ፣ እስቀስቶች፣
ኂ፣ ብካ፣ ደሊቀች፣
ፂ፣ ብካ፣ ፈነደች፣
ጆ፣ ብካ፣ ፈሳሾች፣
ቷ፣ ብካ፣ ተፈታች፣
ሂ፣ ብካ፣ ወደቀች፣
ፀ፣ ብካ፣ ፈረጠች፣
ቋ፣ ብካ፣ በረረች፣
ሯ፣ ብካ፣ ነነፈች፣
ፗ፣ ብካ፣ በነነች፣
ብሶች፣ ተዋጋቹ፣ ምንም፣ ሳይ፣ እልሆኑች፣
በቀበሮ-ተላፋ፣ ሕይወትም፣ መከች፣
ደገሉ፣ ጥቁን፣ ቤት፣ ወደኋን፣ መከ፣ ደጠች!!
ወንድሽ፣ እንደሆነ፣ ከንፎ፣ ፈንታቢያ፣ ነው፣
ብቻሽን፣ እልቅሽ፣ ቢስመሽ፣ ቤት፣ ሰው!!
ሸጋበረ-ስንቾን፣ በውል፣ ባለብዙ፣ ልደ፣ ጆሮር፣ እናት፣ የሆኑ፣ ቤቶ

ች፣ ሁሉ፣ በሀገሬቻን፣ ደሠቃያሉ። እንደ፣ ሕፃን፣ ተፀንሶ፣ ተወልዶ፣ በደ
ጀንት፣ የሜዳንት፣ ደረጃ፣ እስኪደርስ፣ ደንገናው፣ እንክብካቤ፣ የሚ
ደረግለት፣ ከወንድ፣ እናት፣ ብቻ፣ እንደሆን፣ ሁሉቹንም፣ የምናውቀው
ነው። በዚህ፣ ልዩ፣ እገልግሎቷ፣ እንድናር፣ የሚደርስባትን፣ ችግር፣
ከለሳቸው፣ ካናቶች፣ በስተቀር፣ በቋንቋገል፣ የሚያውቀው፣ የለም።

እንደ፣ እንወደ፣ ሕፃን፣ የመማበኛ፣ ዓለም፣ ምንጊዜ፣ ስክ
ሚያውቅ፣ የቅርብ፣ መምህሩን፣ ርዳታ፣ ደጠይቃል። መምህርት፣ እናቱም
የሚያቀርብላትን፣ ጥያቄ፣ ሁሉ፣ የመመለስ፣ ግዴታ፣ እንደለባት፣ ታውቃለ
ች። ደሁን፣ እንጂ፣ ሁለቱ፣ የሚወገሉበት፣ ቋንቋ፣ ካፎቶሞ፣ ቅርቃሮት
ያለበት፣ ስለሆነ፣ ከሁለቱም፣ የችግር፣ ምንጭ፣ ነው። ከምግብ፣ ፍላ
ጎቱ፣ እንስቶ፣ እስከተፈለው፣ ችግሩ፣ ሁሉ፣ ሕፃኑ፣ የሚገልፀው፣ በእሳሉ
እንቅስቃሴና፣ ቋንቋቱ፣ በለከየስት፣ ድምፁ፣ ነው።

ሕፃኑ፣ ሁሉን፣ ቤሞሬምሬው፣ ወደም፣ ደጋም፣ የተናበል፣ ቤ
ቀሪቀረው፣ በልቅሶ፣ የርዳታ፣ መግለጫው፣ እንደምገለቀ፣ ልዩን፣ ያጠ
ፋዋል። ወሳጁን፣ መጫኛ፣ ተሻልዋ፣ ልቅሶው፣ ነው። የእንቧ፣ ቀ
ለም፣ ስለሆነ፣ በእኛቶች፣ በሕግሽ፣ ቀጥር፣ ያንሠፈሣፋታል። የ
ምንቀቷ፣ ሀሁ፣ የሚጀምረው፣ ከዚሁ፣ ካደ፣ ደሆናል። የልጁ፣ ምርር
ያለ፣ ልቅሶ፣ እንደናንዴም፣ ሌሎቹ፣ ምንምር፣ ያስከፋታል። በተለይ
ም፣ የልቅሶው፣ መልዕክቱቂ፣ ምንነት፣ ሳይገባት፣ ቀርቶ፣ የሚያል
ልገውን፣ ነገር፣ እቅርባ፣ በእኛቶች፣ የሚያቀም፣ ካሆነ፣ ስሚያደና
ምታ፣ ይዘርባታል። ደህ፣ ዐይነት፣ እናቱቂ፣ ጭንቀት፣ በወንደ፣ እ
ናቶች፣ ላይ፣ ሁሉ፣ ቢደርስ፣ የሚታል፣ የየዕለት፣ ሬተና፣ ነው። ደ
ህን፣ ዐይነቱን፣ እናቱቂ፣ ችግር፣ የገሕል፣ የቀየ፣ ብሔሬዊ፣ ልምድ፣

እኋ

ዘጠኝ፡ወር፡እርግዛ፡ጀኑ፡እምጣ፡ወልዳ፤
አጥብታ፡አሳድጋ፡ሰንቀን፡አደታ፡ጀዳ፤
ቀዘቅዞ፡ከሰጠኝ፡ሰቅጠሮ፡ሰተፀዳ፤
ምሳልር፡ጠገዴ፡ያሰተማረች፡ሃለዳ፤
በሠቃይ፡የናቺ፡ከልጆቿ፡ሰቅለ፡ሎቿን፡ሰቅንዷ፤
ያንን፡ሁሉ፡ሆና፡ያሳረገችው፡ልጅ፤
ባገቅ፡ሰም፡ይጠለል፡ተነፍጋ፡እናቱ፡ወከፍ።
ሴቶች፡ልጆች፤የወንዴ፡እንጂ፡ቢቀር፤
ቢጠፉ፡በናቱ፡ሰም፤ምናከበቱ፡ነበር?
ደሀ፡ዐደነት፡በደለ፤ሴፊፀም፡እያየሁ፤
ከዘመናት፡ዕድሜ፡እርምጃ፡ናፍቆአለሁ።
መዋቴ፤መሰቀቴ፤ደሀን፡ዐደነት፡በደል፤
ተጠሎቀመና፤ሰሰለች፡እሰሰጃል፤
ዛሬ፡ተለየለሺት፤ቢሞር፡ሰዎ፡እንሏ!!
ነወደም፡ነጠከም፤ንፉደቀ፡የሆንኳቸ፤
በቅነቷ፡ታሰሎ፤ባለም፡የገዘፎኳቸ፤
የተፈጥሮ፡ልጂ፡"በናቴክ፡ሴቅ፡ነቻ!"
ነቶ፡"ምን፡አገባህ"እቅበሉቸ፡እደሬ!
ነሆቷ፡በደቂ፡ያየቸው፡መከራ፤
ከኔም፡ፎርቶ፡አለው፡በልጅነቷ፡ተሎ፤
በናቷ፡ሴት፡የሆንኳቸ፡ነቸና፡ፍጠሬ!

መንደርደሪያ

የእምነትና፡የሌላው፡ነገር፡ቅርስ፡እስከዛሬ፡መድረኮች፡ሁሉ፡ፍሉ ፈርሀው፡ሲካካሱ፡አልታዩም። ቸወሩ፡ከወንጂ፡እናቶች፡ነቻ፡የተ ተወ፡የወንድ፡ልጅ፡ሆኖ፡ቆይቷል። እናቶች፡ሁሉ፡ሴቶች፡ሆነው በመፈጠራቸው፡ነቻ፡ደሀን፡መሆኑን፡የመከራ፡እጣን፡ተሸክመው ኖረዋል። በአገራችን፡የተሠየመው፡እንኳ፡ወሬም፡ንግግሩ፡ሁሉ ቸወሮች፡ሚዶ፡ተንፊቶ፡"ደህን፡ልጆችን፡እንዳ፡ነደው!"ን ማለት፡በሰተቀር፡ቸወሩን፡ሲጋለ፡ጨለሶ፡ምርጥም፡ሆነ፡ፍና ሃት፡የለውም። በገም፡ጥቂት፡እናቶች፡ብልሀት፡ተሰምቶ አቻውና፡የተፈጥሮ፡ቅንነት፡ያሉቻው፡እናቶችን፡ሲረዱ፡ሲገኙ "ሴት፡እውነ!" የሚል፡ታርጋ፡ቅድሶ፡ተለጥፎባቸው፡በ ሠፈሩ፡በና፡ጠጅቃች፡ሁሉ፡መሣከቂያና፡መተረቻ፡ይሆናሉ። ደሀን፡አሠቃቂ፡እውነታ፡አብዛኞቻችን፡በየሠፈሩቻችን፡አይተነዋል።

የሴቶች፡ቸወር፡ከእንደዚህ፡ያለ፡ተፈጥሮ፡ካሳገኙቸው፡የወ ከጅንት፡ፈተናዎች፡በቻገር፡እንደሚያሳልፉበት፡ባሕልም፡ካፎተኛ፡ተ ፅዕኖ፡ይደርስባቸዋል። እንዲ፡ጥሩ፡ምሳሌ፡መጥቀስ፡ቢያስፈል ግ፡ተከታዩ፡እርዳ፡ይሆናል።

በሠርጣት-ፊሣና፡ሠርጣት-ጋዳ፡የተንፀባረቀ፡እንደንደ፡ የማንበሩ-ሳጥ፡ውቅራቱ፡ሳሌት፡ውስጥ፡የሴቶች፡ከወንዶች፡ጋር ሲኖር፡የሚገባውን፡መሠረታዊ፡እኩልነት፡ይፃረራሉ። የሠርጣቶ ቹ፡መመሪያ፡ፈንጮች፡በተለይ፡ሴቶችን፡የሚያጣርና፡የሚያፍን እንዲሆን፡በባለድ፡አስቀምጠዋል። የደዘቱን፡ዝርዝር፡ባሕርይ እዚህ፡ላይ፡መተንተን፡አያስፈልግም። እንዲ፡መርሖዎች በበ፡ቃል፡ወይም፡እንዲ፡መርሖ፡ሽጉ-ተጠገር፤ሴቶችን፡የሚ

መከተሉን፡ ክፍል፤ ከተገናዘብ፤ የሚቀጥለውን፡ ሠሌዳ፡ ያሳያል።

እባ፡ ቦኳ ≠ እዴ፡ ቦኳ (ሠርዓተ-ጋዳ፡ ትክክል)

እበዪ ≠ እመዪ (ሠርዓተ-ጋዳ፡ ትክክል)

የሰዋሰውን፡ ማንበሬ፡ሕግ፡ በሰፊት፤ ከንመረጥር፡ በሠርዓተ-ጋዳ፡ሕግ፡ መሠረት፤ የዕድሜ፡ እንጋፋነት፡ እንደወንዶች፡ መመሪያ፡ (Criterion) ሆኖ፡ የሚያስገኘውን፡ የቡታል፡ እንጋፋነት፡ ክብርና፡ ጅሎት፡ እያጠ፡ እደንቃለሁ። እወቃቀሩንና፡ ሠርዓቱ፡ ይዘተው፡ በጣም፡ የሠመረ፡ነው። በእመሬም፡ በእርዳና፡ በማንበር-ሰገዊ፡ቅርፅ፤ በርግጥ፡ ሠርዓተ-ጋዳ፡ ከፍተኛ፡ ዕድገት፡ ያለው፡ ነው። ፌሚኒስያቂነቶም፡ የጠሩና፡ የፀደ፡ነው። ሳያፍ፡ በዕድሜ፡ በበላዐት፡ መጠጎ፤ ከሚያስኙተፍት፡ የሬዳም፡ ዞሬ፡ የእርሮ፡ ዕድም፤ ከሕይወትና፡ ከእርሮ፡ የሚበጃ፡ ቅርስ፡ ሊያመርተ፡ እንደሚቻሉ፡ የታመነበት፡ ነው። ከፍተኛ፡ የምሉዕና፡ የሠነነ፡ ጠገዶ፡ ባከበት፡ ሊሆን፡ እንደሚቻሉ፡ የተረጋገጠ፡ ነው። በሠርዓተ-ጋዳ፡ሕግ፡መሠረት፤ እንዱ፡ እረጋዊ፡ ሰው፤ ማንም፡ ይሁን፡ ማን፤ ዕድሜው (8×5)=40 ዓመት፡ ሲሞላው፤ በማንበር-ሰቡ፡ ውስጥ፤ ከተወሰኑ፡ ወቅቶች፡ የመሪነት፡ ሀፍል፡ ይሰጠዋል። የማንም፡ ጠመንጃና፡ በጊዜያዊ፡ ትልበቱ፡ ተመከሮ፤ ማንም፡ ሳይወርጠው፤ ከሕዝብ፡ ሜንቃ፡ ነይ፡ እየጠበ፡ የሚያስገኙለውን፡ እምባገነን፡ ሁሉ፤ ይህ፡ ዐይነተ፡ ሠርዓት፡ ሊያስፈልው፡ ይችላል።

ይሁን፡ እንጂ፤ ውበቱ፡ ድንቢጥ፤ የሚመጋ፡ ሠን፡ እንደነት፡ ሁሉ፤ ሠርዓተ-ጋዳም፡ በዚያ፡ ሳይቀጥ፡ ሠሊቶ፡ ካይ፡ የሴቶ፡ የሆነ፡ ሕፀፅ፡ አለው። ያን፡ መተደ፡ ፌሚኒስቶቹ፡ እሠሎ

መንደርደርያ

ፋንና፡ ማንበር-ሰገዊ፡ እወቃቀሩ፤ እንዴ፡ ዐቢይ፡ ነገር፡ በመርተቶ፡ ብቻ፡ ሲደምኒስቲያው፡ ሊያደርገው፡ ቻሉ። ይህን፡ ጉድለቶች፡ ማሟላት፡ ሊቻል፤ በዘመናችን፡ ከማንበር-ሰገዊነት፡ መመሪያ፡ ለቁ፡ መንግሥታዊ፡ ሥልት፡ ውስጥም፡ ቦታ፡ ይሰጠዋል።

የዚህ፡ ሠርዓት፡ ዋና፡ ድክመት፤ በሕይወት፡ ሕንፃዊ፡ እቋም፡ ካይ፤ ጥምር፡ ምሰሶዎች፡ ሆነው፡ በተፈጥሮ፡ ሕግ፡ የተዛመዱትን፡ እንስትውያን(ሴቶች)፤ ሰው፡ በመሆናቸውን፡ ያገኙትን፡ የእኩልነት፡ መብት፤ ከወንዶች፡ ጋር፡ እንዳይጋሩ፡ ይነፍጋቸዋል። ማለትም፤ ወንዶች፡ እባ፡ ቦኩ፡ ሲሆኑ፤ በፊሎሬ-ያመለር፡ ዑደት፡ ሲመደብ፤ ሴቶችን፡ እዴ-ቦኩ፡ ሊሳቱታል። የሴቶ፡ ቁጥር፡ ብዛት፡ በሚያመዝንበት፡ ዓለም፡ ውስጥ፤ እንደዚህ፡ ያለው፡ እኩል፤ ፌሚኒስቲያዊ፡ እሠራር፡ ፈጋመዶ፡ ያደርገዋል። ስለዚህም፡ ነው፡ “ተገፅኦ፡ ሴቶች፡ የሚነዳው፡ ዓለም”፡ (Male dominated world) እያሉ፡ ዘርኦ-ሴቶች፡ የሚያሰሙሩት። በእባ፡ ቦኩ፡ እንፃር፤ እዴ-ቦኩም፡ በንብረት፡ ሰቡ፡ ውስጥ፤ የሥልጣንና፡ የመሪነት፡ ተመጣጣኝ፡ መብት፤ እንዲኖራቸው፡ ከሚያሰፈልጉንና፤ ይህንንም፡ የተፈጥሮ፡ መብቶን፡ ከሚያከበር፤ የዘመኑ፡ ሴቶ፡ መታገል፡ ሊገባቸው፡ ነው። ምናልባት፤ ያ፡ ሠርዓት፡ በመገባት፡ ዘመን፤ የሴቶች፡ ንቃተ-ኀሊና፡ እንደወንዶቹ፡ እስፈላጊ፡ ይሆናል። የሥልጣኑም፡ መጠኑ-ዕድገት፡ እስከሚያበቃ፡ ይሆናል። ይሁን፡ እንጂ፤ ዛሬ፡ ፍሮ፡ እይደለም። የእርሮ፡ ሁኔታዎች፡ ሁሉ፡ እቃ፡ ተለዋውጠዋል። ስለዚህም፤ ፌሚኒስቲያዊ፡ የሆነው፡ የወንዶች፡ ሴቶ፡ እንዴ-ወጥ፡ ያሠለር፡ ገዢር፡ ተማገኝ፡ ሊሆን፡ እይቻልም። ሴቶችም፤ ስልጣን፡ ለሌላ፡ እንዳል፡ መቋቋም፡ ይኖ

ይገጥማል። የወንዶች ሥራ ንጉሥ ያሠራል፤ ጋሻ ጃግሬ ያለንበት ዘመን ሊቀበለው እንደማይችል፤ የማኅተማዊ ተወካር፤ የሴቶች ብቻ ማዕቃ ጎጆ ሆኖ፤ የተለመደ ወንዶች ልጆችም ሥራዎችና ተወካር መሆናቸውን ሊገነዘቡት ይገባል።

በማኅበረ-ሰባችን ንግር ልምድ ውስጥ፤ ሴቶችን በዝቅተኛ ደረጃ የሚመድቡ ብዙ ሁኔታዎች አሉ። የተለያዩ ሕዝባዊ ሕይወት እንደሠፋን ምሳሌዎችን ነበሩ፤ በተለይ ከጥሮ መሠረት ያላቸው ከሚገለጹ ዘር-ለዋጭ፤ በባሕላቸው የሚያጠራጥሩ ሁኔታዎች ሁሉ እንደነበሩ ማጥፋት፤ የእንደነዚህም የሁሉም ማኅበራዊ ንግግር ነው። በቅድመ ሠለጠነ የገጠር ደረጃ ውስጥ ይኖሩ የነበሩ፤ በእንደ አንዳንድ ጎሣዎች ውስጥ ወጣት ሴቶች ነፃ የሚገኙ እንደ ዕድሜ ሕዝቦች፤ መሬቶቻቸው ና እንተዳደሪዎቻቸው ሴቶች እንደሆኑ፤ የአገሪ የሴቶች ሊቀ መንበር እንደነበሩ መሠረታዊ ነበር። እነዚህ ደረጃ ከፍ እንዲ በሂደት በእንስሳት የመምራት ጉዳይ ከኢኮኖሚያዊ የሚበዙባቸው እየሆነም። ያም ደግሞ በሆነ እንዲ የሴቶች መሠረታዊ እኩል በየሂደቱ ተመጣጣኝ መብር እያጡ።

በተለያዩ በዘይቤው በተረት በእምነ-ትርጉም በአፈታሪክ በሠዓሊዎች … ሴቶችን አስመልክቶ የሚደረገው ሥራ፤ ከንቱም ለምንዝር መማሪ አለባቸው። በሠፊ-ልቦና ጥናት መሠረት፤ እንደነዚ መሆኑ፤ ንቢናን የሚያሳምን ፀረ-ተጽእኖ ልምድ ሥልጣኔን ከነሠዋንቱ ንፈትሮ፤ ሴቶችን ዝንተ-ዓለም ሲያማርሩ የሚያሰቃይ ግዕዝ ነው። እንደነ ያለው ንፍሮ የሚ-

ነገ ሴቶችን የሚያጋጥሟቸው እንቅፋት በአርቁ ንፅፅር፤ እናሳስ ተቀይሮ ፋርስ መብታቸውን ከማኅበር በሚደረገው ግፊት ሁሉ ተቀባይ እንቅፋት መሆኑ መታወቅ ይኖርበታል።

በርግጥ የሴቶች እኩልነት ተጠብቆ ከወንዶች እኩል የመሠረት ዕድል ቢኖራቸው፤ ወደ ሥልጣን እርምጃ ከሚደረገው ግስጋሴ ሐሳቦችም የአገር ልዕልና፤ ከፍተኛ አስተዋፅኦ ማድረግ እንደሚችሉ የማይጠረጠር ቁም ነገር ነገርና ዕውነታ ነው። ይህንን ማመጣ፤ ምን ያህል ስሜታዊ እንደሆነ ከብዙ አንፃሮች ማሳለፎችን ማቅረብ ይቻላል።

በዕድገት ሠንጠረዥ የበለጸጉ ሥልጣኔ ሚዛኖች የሆኑ ሴቶች በየዘመኑ ከነበረው የእሱ ተደራሽ ደረጃዋ ዕርገን ቅርብ በመሆናቸው፤ በግንባሩ የሥልጣን ቅንጦሽ፤ ብዙ እስተዋፅኦ ማድረጋቸውን፤ ከኢትዮጵያ በዝርዝር ካለተጻፈው የሴቶች ታሪክ መጥቀስ ይቻላል። በነበሩበት ሥልጣናዊ አካባቢ ተጠቃሚ ከኢትዮጵያዊው ማንበር-ሰብ ገበረክቶች ዕድገተኛ አስተዋፅኦ የሚካተሉት ታላላቅ ሴቶች በቅድሚያ የሚጠቀሱ ናቸው። እነሱም በየዘመኑ ከነበረው ዘመናዊ መንግሥት፤ የዘውድ አጣማጆች ነበሩ፤

— ንግሥት ሳባ፤
— ዮዲት ጉዲት፤
— ዕሌኒ፤
— ሠብለ-ወንጌል፤
— ጣይቱ፤

— ጣይቱ... ወዘተ. ካሳቴ፡ ከንጠበርቶ፡ ሰማያት፡ ሐጅ፡ የሚቀናውና፣ የአገርኛንም፡ ምንጓ፡ ቋንቋ፡ መሠረተ-ምሥጢር፣ በዚሁ፡ እንደምታ፡ ሐቻ፡ መተርጎም፡ ለምሳ፡ የሆነው፡ ተሌካቾች፡ ባከፈው፡ የመዝገብ፡ ደዘቱ፡ እንጀር፣ ለመጠንም፡ ቢሆን፡ የተጠቀሱትን፡ ሴቶች፡ በልፀሙን፡ መኗ፡ ኖይታ፡ ያሳቃውታቸዋል፡፡ እንዲቱን፡ እንዳ፡ ምሣሌያዊ፡ ውኃልና፡ ሐበቀርሐ፣ መጠሬች፡ የተጠቀሱትው፡ ጣይቱ፡ ጥሩ፡ ማሳያ፡ ትሆናለች፡፡

ጣይቱ፡ የዝነኛው፡ ዳግማዊ፡ ምኒልክ፡ ባለቤት፡ ነበሩች፡፡ (1889 – 1913) የዚህ፡ ዘመን፡ ቁይታም፡ ንግሥት፡ ሆና፡ ምክራቸ ደበልቅ፡ የምትታወቀበት፡ እንጦጦ፡ ከዘመኑ፡ ሠልጣኔ፡ ጋር፡ የቀረበ፡ ግንኙነት፡ እንደ፡ ምሌት፣ ከፍተኛ፡ ግሬት፡ ያደረገች፡ ለመሆኗ፡ ነው፡፡ የእንጦጦ፡ መናኸሪያ፡ ከተማ፡ "አዲስ፡ አበባ" በሚል፡ ስም፡ የቀረቀረች፡ መሆኗ፡ ይነገርላታል፡፡ ከወሎርያን፡ የውጭ፡ ወራሪ፡ ጋር፡ በተደረገው፡ ጦርነቶች፡ ለተካይም፡ በታወቀው፡ የአድዋ፡ ጦርነት ላይ፣ ከጦሩ፡ ሙሉ፡ በመገኘት፣ የፈፀመችው፡ ጀብዱ፡ ይደነቅባታል፡፡ ዘመናዊ፡ የዳግማዊ፡ ምኒልክ፡ ትምህርት፡ ቤትም፡ ሲቋቋም፣ ወንዶችና፡ ሴቶች፡ በእንደኛነትና፡ በእኩልነት፡ እንዲማሩበት፡ ያስደረገች፡ በመሆኗ፣ ከእንጦጦዎቹ፡ ሁሉ፡ ባለውለታ፡ ናት፡፡ የጎ፡ተወላጅ፡ እርሷና፡ ከተካታዮቹ፡ ሐዋርያት፡ አውልዶች፡ ጭቅን፡ እጣንት፡ መሆን፡ እንደቻሉ፡ እንዲያጠቃልሉ፡ ተጋሽ፡ ያሉት የአሁ፡ እርበኞች፡ ጥሩ፡ ማሳሌያዎች፡ ናቸው፡፡ በዘመናችንም፣ ሴዲሞክራሲያዊ፡ ከሆነ፡ መንግሥቷ፣ እያቀረበች፡ እንገዛም፡ ብክው፡ ፊር፡ ገብተው፡ ከመሆ፡ ወንዶች፡ ጋር፡ እኩል፡ ተሠልፈው፡ ከሚ

ታገሉት፡ ሴቶች፡ ውስጥ፡ እነታጋዬ፡ እያለቻችሁ፡ እስከመቼቀሉ፡ በእምነቴንጉ፡ ያስገምታል፡፡

የቤተ-መንግሥትን፡ ሕግር-ግቢ፡ ሴቶች፣ የተበዘበዙው ለጠን፡ በማማሪታቸው፡ ያክናወኑትን፡ ስራ፡ ምንጋር፡ ገለጽን፡ እንጂ፤ በሌላ፡ እንፀር፡ ደግሞ፣ የተንፀባረቀባቸው፡ ጠቂም፡ ገፅታ እንደነበረ፡ የሚዘነጋ፡ አይደለም፡፡ እንደሴቶቻቸው፡ ብዙ፡ በደልም፡ ተፈፅሞባቸዋል፡፡

ትብዛኞቹን፡ እንደምናውቀው፣ የቀደም፡ ነገሥታት፡ ሴቶች፡ ለጆች፡ ከጋለ፡ ፖለቲካቸው፡ ማብለጃና፡ ለዛን፡ ሥልጣናቸው፡ መወጣጫ፡ ሆነው እንዲያገለግሉ፡ በማሰብ፣ ከታች፡ ከሚነሱና፡ ሥልጣናቸውን፡ ከሚፈልጉ፡ ትምባገኖችና፡ ዘር-በአበት፣ በሚያዋጣ፡ ያለፈቃዳቸው፡ ይዳሯቸው፡ ነበር፡፡ እሌያ፡ ሁሉ፡ ሴቶች፣ በግዛዝ-ጋብቻ፣ ባሎቻቸውን፡ በሚገባ፡ ተዋውቀውና፡ በፍቅር፡ ተሳስረው፡ ሳይሆን፣ ነገሥታቱ፡ ከፖለቲካቸው፡ ማቀናጃ፡ እንዲሆኑ፣ በቅርቃርነት፡ የተያዙ፡ ናቸው፡፡ ትብዛኛውን፡ ጊዜ፡ ሴቶች፡ የመምረጥ፡ ነፃነት፡ (Freedo of Choice) ምርጫቸው፣ ሕሊናቸው፡ ከሚፈልጉት፡ ምርጫቸው፡ ከምናም፡ ተቀንጅና፡ እርካበራቸውም፡ በሁኔታናቸው፡ ተፈቃቅደው፡ የመጋባት፡ ሀብል፡ እለነበራቸውም፡፡ ትዳርን፡ ያህል፡ የሕይወት፡ ጥምረት፣ ሳይተዋወቁ፡ እንደ መሠረት፡ ከማድረግ፡ የበከጠ፡ ከሴት፡ ልጅ፡ እጅግ፡ የከፋ፡ በደልና፡ ጭቆና፡ የለም፡፡ የምናውቀውን፡ ያህል፣ በሀገሮቹን፡ በተለይም፡ የማንበሌ-ሃገ፡ እገሎችም፡ መካከል፣ የጋብቻ፡ ስምምነት፡ ውል፡ የሚፈፀመው፣ በወላጆች፡ ውሣኔ፡ ብቻ፡ ነው፡፡ ገና በማኅፀን፡ ውስጥ፡ ያሉ፡ ልጆችን፣ ገና፡ የፆታቸው፡ ምንነት፡ ለይቶ፡ ሳይታወቅ፣ "ልጅህን፡ ለልጄ" በሚል፡ ቃል፡ ኪዳን፡ ገብተው፡ ያለተወለዱትን፡ ሰ

ዎች፣ በፅንሰሀሳብ፣ ደረጃ፣ እንተወሰኑት፣ እሬግጥጠው፣ በቀል፣ ቢያኙ፣ እንተንሰሠው፣ የሚያጋጡ፣ ወገኖች፣ በሚገኙበት፣ መንበረ፡ ሰብ፣ ውስጥ፣ በተክሊ፣ የሴቶች፣ መብት፣ መደፈርና፣ መጣጣት፣ ፍጻ፣ ጸሀል፣ እንደሚ ዘገኝን፣ መረዳት፣ ጭራሽ፣ እንደቅሳም፡፡ እንደሁ፣ ጸሎት፣ ገሐነዊ፣ እስተ ሰነበችና፣ ደርዞቶች፣ በሥርዓት፣ ተመንነው፣ በናዐ፣ እንዲሁም፣ መፍ ትሔዎች፣ ሊፈጠርላቸው፣ እንደሚገባ፣ ከብዐሀ፣ ሕዝብ፣ እይንፀፋም፡፡

ይህም፣ እንዲሁም፣ ካህኑ፣ እንዲሁ፣ እንደነዚ፣ የምእመናንን፣ የሐዋርያትን፣ መብትና፣ ነፃነት፣ ለማስከበር፣ ነው፡፡ በሌላ፣ ዘይቤም፣ ሌላ ው፣ ቢቀር፣ ሴቶች፣ በምንም፣ ሁኔታቸው፣ ከወንዶች፣ የሚያንስ፣ ስፍ ፍራ፣ "የእናቶቻችን፣ መብታቸው"፣ የሚመለከትን፣ መንገድ፣ ለመ ቋቋል፣ ነው፡፡ ይህንንም፣ ሕዝብ፣ እንደማናዊ፣ ከማይሰሩ፣ ሴቶችን፣ እስ ሉበት፣ የመቀሳቀስ፣ ተልዕኮ፣ እካው፡፡

ሴቶች፣ በወንዶች፣ ብሌኖች፣ በዝቅተኛ፣ ደረጃ፣ ይታዩ፣ እንጂ፣ ለዓለሙም፣ ሆነ፣ ለሰው፣ ልጅ፣ ከፍተኛ፣ እስተዋፅኦ፣ ያበ ረከቱ፣ ለመሆናቸው፣ ማንም፣ ሰው፣ መካድ፣ አይችልም፡፡ ጥቂቶ ችምክንያቶች፣ ወንዶች፣ ቢኖሩ፣ ይህን፣ ሐቅ፣ የሚያሳዩ፣ ሐቆች ያቀዎ፣ የተለዩ፣ ማቅረብ፣ ይቻላል፡፡

የሴቶችን፣ ተፈጥሮአዊ፣ መብቶች፣ ከሚያሳዩት፣ ለይ፣ ለይ፣ ድርጅቶች፣ ተቋማት፣ ውስጥ፣ እንደ፣ "ቤተ-ሃይማኖት" እንደሆነ ሴቶች፣ ሊኖራቸው፣ ግዴታ፣ ይኖራል፡፡ ይህን፣ እንደ፣ በዚህም፣ መን ፈሣዊ፣ ድርጅት፣ እንደ፣ ሴቶች፣ ከወንዶች፣ ባላነሰ፣ እንደሚሳተ ፉበት፣ እናውቃለን፣ የሆኑ፣ እስተዋፅኦዎች፣ ማበርከታቸውን፣ ከብዙ ዎቹ፣ ከብሉይ-ሃይማኖቶች፣ እንደሚታወቅ፣ የክርስትና፣ ክፍል፣ ብቻ፣

በመጥቀስ፣ የተለያዩ ዎች፣ ማቅረብ፣ ይቻላል፡፡ በቅድሚያ፣ መጽሐፍ፣ ውስጥ፣ ካሉ፣ ተሠምሥገው፣ የሚገኙትን፣ የሴቶች፣ መንፈሣዊ፣ ብቃትና እስተዋፅኦዎች፣ ጥቂቱ፣ እየመዘዝን፣ ማሳወቅ፤

— የሰማርያ፡ ሕዝብ፡ ስለ፡ ክርስቶስ፡ መሲሕነት፡ ከማ ወቅ፡ የቻለው፡ በአንዲት፡ የሰማርያዊት፡ ሴት፡ ነው (ዮሐ.4-23)

— ክርስቶስን፡ ወልዳ፣ ወሀፈ-እምክፍ፡ በመገለ፡ የሰ ው፡ ልጅ፡ ከሞት፡ ምክንያት፡ የሆኑትና፡ ከዓለማችን፡ መ ድኀን፡ ያስገኙ፡ ማርያም፡ ሴት፡ መሆኗን፡ የእግዚአብሔ ር፡ ሃይማኖት፡ መጽሐፍ፡ ሁሉ፡ መዝግበዋል፡፡

— የሴቶችን፡ ከወንዶች፡ ጋር፡ በሁለንተናቸው፡ እኩል መሆናቸውን፡ ለመግለፅ፡ "የአቤል፡ ሚስት፡ ዱርስ ቅን፡ ከጎዋሎን፡ እንደነሱም" ተብሏል (ሐ.ሠ.18-2)

— "ባለ፡ ስልጣኖች፡ እመቤት፡ ሴት፡ ዲያቆን፡ እርገዝ፡ ሴቶም" ጎበኙ፡ ደውለሽ፡ ከጢሞቴዎስ፡ ደርሰቶ (ጢ.፩.5-9)

— በቤተ-ክርስቲያን፡ ከሐዋርያት፡ ቀድመው፡ ሴቶች፡ የገ ቶ፡ ቤቶች፣ እንደሆኑ፣ ወንጌላውያን፡ ይፈልጋል (ማቴ.28)

— "የክርስቶስ፡ ቤተ-ሰብ" በመባል፡ ከሚታወቁት፡ ቅርበት፡ ሥያዜው፡ ካተገኙት፡ 72፡ እርድእትና 12፡ ሐዋርያት፡ ቀጥሎ፡ 36 ቱ፡ እናቶች፡ ቅዱሳት፡ አን ስት፡ በጾታቸው፡ ሴቶች፡ ናቸው፡፡

— ዘጠኙ፡ የሁገ-ሠርዓ፡ ቅዱሳት፣ በሰዱት፡ በግዜማት፡ ዓመ ፀ፡ ሴቶች፣ የኢትዮጵያውያንን፡ ደማሳና፡ ርእሱ፡ በ ተከዶም፡ ስለማርያም፡ አማላጅነት፡ ሲያጠኑ፡ "እመ

እኋ

ድምፁና፡ ሙያዋ፡ ጎደንታ፡ ከነአባ፤
ከመቅደስ፡ ብንቀድስ፡ በተለይም፡ ብንገባ፤
ምን፡ ይቅታት፡ ነበር፡ ለቴን፡ እኔን፡ አበባ?
ማኅሌቱ፡ ሆነ፡ ቅኔው፡ እንደቅታት፤
ከወንዶ፡ የማታንሰው፡ የሀገሬ፡ ሴት!
ታዲያ፡ ለምን፡ ይሆን፡ የተከለከለች?
ከነህያን፡ ሙዋ፡ ታጣይ፡ የዳረች!
ተዝካርና፡ ዝክር፡ ተከፋይ፡ እንደሆን፤
ይሆን፡ ወይ፡ ምሥጢሩ፡ መከልከሏ፡ ለሁለማን?
ባሠረቅሉቂ፡ ድምፁ፡ ተንሠኡን፡ ብታዜም፤
በሠበሊ፡ ነበር፡ ደንዶናውን፡ ልባም።
በቀኝ፡ እጇ፡ ጽንሐ፡ በግራ፡ እጇ፡ መስቀሏ፤
ይዛ፡ ብንቀድስ፡ ደፋታ፡ ከሌሏ፡ እንከሊል፤
ምንኛ፡ ያምርባት፡ ሴት፡ ልጅ፡ ወጣት፡ ድንግል!
ጳውሎስ፡ እንደሉስ፡ ቢሉ፡ "እንታሰተው"፤
ስበኑ፡ እንደሆነ፡ ምንጊዜ፡ መጣቀሱ፡ ነው!!
እንደኛው፡ ከሌለ፡ የሚረሠሉ፡ ሌላው።
ካልሆነ፡ በስተቀር፡ በሌላ፡ ምክንያት፤
ሴት፡ ልጅ፡ እንታሰገም፡ ወንድ፡ ልጅ፡ ሴቢዜን!
እኔ፡ ወንድ፡ ሆኜ፡ " ሴት፡ ይገፉበ፡ እንደሉቹ፤
ብሎቱ፡ የሚቀጡኝ፡ "በናቴን፡ ሴት፡ ነኝ!"

መንደርደሪያ

በታኅሣሥ፡ ማርያም፡ "ምድር-ኢትዮጵያን፡ እሠሉት፡ እድርጋ፡ ከሴቿ፡ ወልዶ፡ እግዚአብሔር፡ ተቀ ብሎኛል"፡ የሚል፡ እንቀጽ፡ በማግኘታቸው ለገቾው፡ ተነሳች፤ ከምድር-ግብፅ፡ ወደ፡ ኢትዮጵያ፡ በ4700.ዓ.ም. መጥተው፡ ዘመናቸውን፡ ሙሉ፡ ከመኖር፡ ምክንያት፡ ሆኗቸዋል።...

ሃይማኖት-ጠቀስ፡ የሆነውን፡ የሴቶች፡ ቦታ፡ ምንንቶች፡ ለዋንያዊ፡ እስተዋፅኦ፡ መጥቀስ፡ ያስፈልገው፡ በሴቶች፡ ላይ ካሉ፡ ተፅዕኖዎች፡ ተቀዳሚውን፡ ስፍራ፡ የያዘ፡ በመሆኑ፡ ነው። በየቤተ-ሃይማኖቱ፡ ውስጥ፡ ያሉትን፡ መሰል፡ እምነቶች፡ መጥቀስ፡ ያላስፈለገው፡ ያንዱ፡ ብቻ፡ የምሣሌ፡ ውክልና፡ እንደሚበቃ፡ ታምኖበት፡ ነው።

ወደ፡ ሌላ፡ መሰል፡ ሐቂት፡ ከመግባቴ፡ በፊት፤ ስለሴቶች፡ መሠረታውያን፡ ጉዳዮች፡ ከመወያየት፤ በዓለም፡ የወጊጊ፡ የሴቶች፡ ወኪሎች፡ "የሴቶችን፡ ሕይወታዊ፡ መሻሻል፡ ከማፋጠን፡ መደፊት፡ ያከናወነው፡ ምንግዜ፡ ቀደም፡ ተከማቹ፡ እቅዶች" (Forword-looking Strategies for the Advancement of Women) የሚል፡ 372፡ አንቀፆች፡ የያዘ፡ ሠነድ፡ ውሣኔ፡ ያተከለ፡ ጉባዔ፡ በኬንያ፡ June/1985 G.C. ተደርጎ፡ ነበር። የዓለም፡ ሴቶች፡ ማንበር፡ ዋና ፀሐፊት፡ የሆኑችው፡ እመቤት፡ ወ/ሮ፡ L.R.Shahani፡ ፈሀን፡ ከፍተኛ፡ የዓለምን፡ ሴቶች፡ ተጠሪዎች፡ ያሰባሰበ፡ ጉባዔ፡ ስቅከፍት፡ ካደረጉትም፡ ታሪካዊ፡ ንግግር፡ ውስጥ፡ ተከታዩን፡ ለጠቅሶት፡ ፈገባል።

"...We have more about man discovering fire than women using energy to provide sustenance and nourishment for the family.We read more about the medical discoveries of

men than the daily labour of women who over the years continually improved human health and contributed to life expectancy. The great advances made in recent history in science and technology,and the dominant patterns of the distribution of those benefits,blinded us to the fact that the majority of the human race owes its survival to the unending work of women agricultural producers, industrial labourers and informal-sector workers who carried out tasks with little or no assistance of new technologies..."

እናህ፡ ወደዚሁ፡ የሚገለፀው፡ ገጽር፡ ክብል፡ ሲነገር፡ የሴቶች፡ ከፍተኛ፡ ለማንበር፡ ሥራዊ፡ እንደሚሉት፡ በመንደሮች፡ የትምህርትነት፡ ጥና፡ ሥር፡ ተደጋግሞ፡ መሰረትን፡ ንሮ። በተለይም፡ የዓለምን የሕዝብ፡ ብዛት፡ ቁጥር፡ ከመሆኑ፡ በላይ፡ የሚደዙት፡ ሴቶች፡ ሁሉን ሥራተኛውን፡ እንደ፡ ተመገቡተ፡ ሕዝብ፡ እያከናወኑ፡ ገቢ ያቸው ግን፡ እንዲ፡ እሠራሽ፡ ብቻ፡ መሆኑን፡ ይገልፃል። በብዛት፡ ተን ሠራፊ፡ ንክሰውም፡ የዓለም፡ ንብረት፡ ውስጥ፡ የሴቶች፡ ድርሻ፡ ሲተመን፡ ከመቶ፡ አንድ፡ እጅ፡ ብቻ፡ መሆኑን፡ ያሳያል። ይህም፡ በመሆኑ፡ ከዓለማቀፍ፡ ጣምራ፡ ድርጅቶች፡ ከሕዝብና፡ ሕብረትም፡ መንቃ፡ ምሁራ፡ የሆኑት፡ የወንዶች፡ የሴት፡ ሚዛን፡ ተዛብቷል።
እመቤቶች፡ ይህንን፡ ሲገልፁ፡ ተከታዩን፡ ነጥብ፡ ጠቀመዋል።

"...The scales of world equality are out of balance. The side marked 'women' is weighed down with responsibility,whilethe side marked 'man' rides high with power. Advantage builds on advantage until today they are titled so steeply that almost all of the world's wealth is on man's side,while most of the world's work is on woman's..." በርግጥም፡ ወደዚሁ፡ እንደሚሉት፡ ወንዶች፡ ተቀምጠው፡ በሚንዱው፡ ዓለም፡ ውስጥ፡ ከአር፡ የሚያሰፈልጉትን፡ ተማገሩ፡ ሕይወት፡ እንደሚመሩት፡ ሁሉ፡ ሴቶች፡ በሚነቃቸው፡ ተሸክመው፡ የሚያንቀሳቅሱት፡ ከመሆናቸው፡ እንደና፡ ሁለት፡ የለውም።

በዓለም፡ አቀፍ፡ ደረጃም፡ ሆነ፡ ወደም፡ በሀገር፡ ደረጃ፡ የሴቶች፡ ኑሮ፡ በልዩ፡ ልዩ፡ እንቅስቃሴዎች፡ ቢካትም፡ ሴቶች፡ በገጠር (ገጠር)፡ ሴቶች፡ በከተማ፡ ሴቶች፡ በትዳር፡ መሥክ፡ በመንግሥት፡ እንቅስቃሴ፡ በአርሶ፡ አምራች... በሌላም፡ ተግባራዊ፡ ይዞት፡ ነው መስካት፡ ከፍተኛ፡ የሥራ፡ ድርሻ፡ ልዩነት፡ ከወንዶች፡ ይዞታዎ፡ ንፅፅር

እንዳለ፡ መረዳት፡ እንችላለን። በየትኛውም፡ ዓለም፡ ውስጥ፡ ሴቶች፡ የበታች፡ ክ ፍል፡ ተመድበዋል፡ ብቻ፡ ሳይሆን፡ የሰው፡ ተመድበውም፡ ሥርዓት፡ ባህሪ፡ ያገኘ ውስጥ። ገቢያቸው፡ ሴቶችን፡ ወንዶ፡ ከተሻገሩቸው፡ ጋር፡ እየመጣጠኑም። ሴ ቡን፡ እንዴ፡ የገቢ፡ ምርት፡ እያገኙም። ከዋነኛውን፡ የምርት፡ ኃይሎች፡ የ ያዙ፡ መሆናቸው፡ እየታወቀ፡ ዝቅተኛ፡ ዋጋ፡ እንጂ፡ ከፍተኛ፡ አገል፡ አይ ተሰጣቸውም። የዓለም፡ አርሻዊ፡ የምግብ፡ ምርት(ምግብ)፡ ከግማሽ በላይ፡ በሴቶች፡ መመረቱ፡ ተረጋግጦ፡ ያለ፡ ቢሆንም፡ መሬት፡ ግን፡ አልተሰጣ ቸውም። እንደነዚህ፡ ባሉት፡ ሁኔታዎች፡ የሴቶችን፡ የመሬት፡ ውርስ፡ መ ብት፡ ያጠቡ። በመንግስት፡ በትምህርት፡ በሕክምና፡ እንደተደረገው፡... ከወንዶች፡ ይልቅ፡ ሴቶች፡ ከፍተኛ፡ ወደ፡ እንዲኖራቸው፡ ዓለሙ፡ በሙሉ እምነቱበት። ይህ፡ ዐይነት፡ ጠቅም፡ ሁኔታ፡ በሥልጣኔው፡ ዓለም፡ በ ሚገኙ፡ ሴቶች፡ ላይ፡ ጎልቶ፡ ይታያል፡ በአካው፡ የሠለጠኑት፡ አገ ሮ፡ ዓለም፡ ውስጥ፡ የሚገኙ፡ ሴቶች፡ የዘመኑ፡ የሴቶች፡ ጭቆናዎች መሠረታዊ፡ ባሕርያቸው፡ መሆኑ፡ እንዲሆን፡ አድርጎታል፡ በተለይ፡ እን ዱ፡ እንደሚሞቱ፡ ያሉት፡ ጋዜ፡ ያካሌበትን፡ የጃታ፡ ባሕርይ፡ እያ ተሳሰብ፡ በማገናኘት፡ በሴቶችና፡ በወንዶች፡ መካከል፡ ያለ ውን፡ የደበዘዘ፡ ግንኙነት፡ ትርጉም፡ እንዲመሳሰሉ፡ ፍጻሜ በማሻሻል፡ (...breaking down the traditional images of masculinity and femininity...)ሴቶች፡ ከወንዶች፡ ጋር፡ ተመሳ ሳይ፡ የሆነ፡ የሥራ፡ ዕድልና፡ ከመሰል፡ ዐይነት፡ ሠራም፡ ሴቶችን ወንዶች፡ ጋር፡ ተመጣጣኝ፡ ደሞዝ(አበል)፡ ሲያገኙ፡ የሚቻልበት፡ ሁኔታ፡ እንዲፈጠር፡ ነው። እንደሚታየው፡ የሴቶች፡ በደል፡ ሁኔ ታ፡ ከሆነ፡ የኢትዮጵያውያን፡ በደል፡ ከሌሎች፡ ሁሉ፡ ይበልጥ፡ የከፋ

ነው። የሕፃናት፡ ምግብ፡ የቤተ-ሰብ፡ መጋቢ፡ የገጠር፡ ሴቶች፡ ገቢ የገል፡ እያተናገደ፡ መሆኗንና፡ በተጨማሪም፡ ፈተና፡ እየሆነ፡ ጋብቻ እንደሆኑ፡... የጎበሬ፡ ያለ፡ እንደሆነ፡ ሁሉ፡ ቢያምንም፡ ከዚያ ሁሉ፡ እንገልፃለን፡ የሚከፈላት፡ የስራ፡ ዋጋ፡ እጅግ፡ ዝቅተኛ፡ ነው።

በተለይም፡ ሰቅልመር፡ ፪ ምሮ፡ የፊውዳሊዝ፡ ከነሥ፡ ያለ ችና፡ በምእራብ፡ በየዘመኑ፡ እየቀነሰ፡ በሚሄልበቁ፡ እንግዛቸው፡ የ ምርቀጣቀሞና፡ በልማዳዊ፡ ባሕል፡ ታጥሮ፡ የምትማቅቅ፡ ስትሆን፡ ከ ሚኖርባት፡ ፍዳ፡ በሠለጠነው፡ ዓለም፡ ካሉት፡ እህቶቿ፡ የሆነውን፡ ዐይነት፡ የቀላል፡ ርዳታ፡ ብታገኝ፡ እንኳን።

በሠለጠነው፡ ምዕራባዊ፡ ዓለም፡ የመደብ፡ ጭቆና፡ ስላለበት ውና፡ ከቀለሙም፡ የቀጠለው፡ በመሆናቸው፡ ሴቶች፡ በእጥፍ፡ ድርብ፡ ጭቆ ናን፡ ጭቆናዎች፡ ላይ፡ በመንቀሳቀስ፡ ይገኛሉ። የሠለጠነው፡ ዓለም፡ ሴቶ ች፡ እህቶቻቸው፡ ወደፊት፡ ከሚተክሉት፡ የነፃነትና፡ የመብት፡ ትግል፡ ተሳትፎ፡ እውቀት፡ ከመሆን፡ ሁለገብም፡ ቀላል፡ እንዳገኙ፡ ናቸው። ዋና ው፡ መሠረት፡ ነጥብ፡ የሆኑትም፡ የኢትዮጵያውያት፡ ትግል፡ መሆኑ፡ በ ታመንም፡ ችግሮቻቸውን፡ ዓለም፡ አቀፋዊ፡ ይዞታ፡ ከመስጠት፡ ውተገ በሏቸው፡ የሚፈታቸው፡ ነው።

በርግጥም፡ የምዕራባውያት፡ ሴቶች፡ ፀባይ፡ ችግሮቻቸውን፡ ዓለም-አቀፍ፡ የሴቶች፡ ችግር፡ አድርጎ፡ ከማቅረብ፡ በችግሮቻቸው ና፡ በተከታይ፡ ተመገሮቻቸው፡ እንፀግርቀዋል።

ከሴቶች፡ ዓለም-አቀፋዊ፡ ንቅናቄያቸው፡ ቀደምትይ፡ መመ ሪያ፡ ያደረጉት፡ መርሆ ፲ —— "...If you abdicate a man, you abdicate a person, but if you abdicate a women, you abdi-

cate a nation..." የሚል እንደሆነም፡ ይናገራሉ። ያንዱ፡ ወገን፡ ሕዝብ፡ እንደ፡ አንድ፡ ኅብረተሰብ፡ ሕልውናው፡ ሊለማመድ፡ ማሟላትም ሆነ፡ ልማቱ፡ የሴት፡ የወንድ፡ ጉዳይ፡ ማስሆኑ። በሴት፡ ተወስኖ፡ የሚቀር፡ ሲሆን፤ የሴቶች፡ ጉዳይ፤ በሚያስገኙት፡ ትውልድ፡ እንጂ፡ ሕዝቡ፡ ምርት፡ ስለሚያስገኙ፤ ሊቀጥል፡ ውሳኔያቸው፤ በማንበር-በኩ ውስጥ፡ ከፍተኛ፡ ቦታ፡ አለው። ይህንንም፡ በማስመልከት፤ ሴቶች ተደማጭነት፡ እንዲኖራቸው፡ ያዝናሉ። በዓለም-አቀፍ፡ ደረጃ ከቀረቡት፡ ጥሪ፤ ታላላቅ፡ ድርጅቶች፡ ምክሮች፡ ሰጥተዋቸዋል። ከነዚህም፡ አንዱ፤ የተባበሩት፡ መንግሥታት፡ ድርጅት፡ ነው። ታጋይ፡ ሴቶች፤ በንቅናቄያቸው፡ ጠይቀዋል፤ የሴቶችን፡ የተጋድሎ፡ መሠረት፡ ምክንያት (women's cause) በእኩልነት፡ ተቀብሏታል። በዚህም፡ መሠረት፡ ሴቶች፡ የትም፡ ሀገር፡ ውስጥ፡ ይኑሩ፤ በሕዝብ፡ ጉዳዮች፡ ሁሉ፡ ገብተው፡ ድምፅ፡ መስጠትና፡ የፖለቲካንም፡ የመምረጥ፡ መብታቸው፡ እንዲከበር፤ ከፍተኛ፡ ውሣኔ፡ ተላልፏል። ከወንዶች፡ ጋር፡ እኩል፡ ድምፅ፡ የመስጠትና፡ እንዲሁም፡ በሚገኙበትም፡ ሕዝባዊ፡ ድርጅቶች፡ ውስጥ፡ ገብተው፡ የመምረጥም፡ ሆነ፡ የመመረጥ፡ መብታቸው፡ (Universal Suffrage) እንዲከበር፡ ይፋዊ፡ ውሣኔ፡ ሰጥቶበታል።

ይህን፡ ውሣኔም፡ በማስመልከት፤ የተባበሩት፡ መንግሥታት ድርጅት፡ እንደ፡ ሕገ-ድርጅት፡ በሚመለከት፡ ሠነድ፡ ካለ (charter) 55ኛው፡ አንቀጽ፡ ከዚህ፡ ቀጥሎ፡ በመመደብ፡ የሚከተለውን፡ መሠረተ-ሐሳብ፡ አስፍሯል። ___ "...Universal respect for,and observance of,human rights and fundamental freeedoms for all without distinction as to race,sex,language,or religion..." ከላይ፡ ሐቀኞች፡ ለማስጠበቅ፤ በዓለም-አቀፍ፡ ደረጃ፡ የተቋቋሙትም፤ የሴቶች፡ ድርጅቶች፤ የዓርማው፡ ቅርፅ፤ ከሌሎች፡ ከተባበሩት፡ መንግሥታት፡ ድርጅት፡ ዓርማ፡ ቅርፅ፡ ጋር፡ በማጎልበት፤ ከበገዛ፡ ይዘቱ፡ በዘንባባ፡ ዝንጣፊ፡ አጅበውታል።

ዓለማዊ፡ አቀፉ፡ የሚደረገው፡ ሂደታቸውን፡ ያስተባበረው፡ የሴቶች፡ ማኅበር፤ ዋናው፡ ትኩረቱን፡ የሠጠው፡ ሴቶች፡ ውስጥ፡ እንዲሠራ፤ ለምዕራባውያን፡ ሴቶች፡ የገሊሁ፡ ነፃነትና፡ መብት፤ በሦስተኛው፡ ዓለም፡ ውስጥ፡ ለሚኖሩ፡ እህቶቻቸው፤ ከረሃብ፡ ከበሽታ፡ እንከፈኛቸው፡ በማስገኘት፤ ደረጃ፡ በደረጃ፤ የተነደፈ፡ ቀዳሚነት፡ ያለው፡ ዳግማይ፡ እቅዶቹ፡ መርሐ-ግብር፡ አላቸው። ይህንንም፡ እቅዳቸውን እንዲያከናውኑ፡ አቅርበውታል።

ሀ- ሴቶች፡ በእኩልነት፡ ይዘው፡ እንደር፤ ሴቶች፡ ሥራቸው፡ የሚያዙበት፡ ሀገር፡ ሥራቸው፡ ሥራቸውን፡ በሥራቸው፡ በእኩል ሚዛን፡ ጉልበት፡ ማስተዳደር፡ ይቀበሏቸዋል።

ለ- የወንዶች፡ የገቢ፡ ምንጭ፡ የሆነው፡ ገንዘብ፡ ወለድ፡ ምርት፡ (cash crop) የሴቶች፡ ገቢ፡ ከሆነው፡ ምግብ፡ ወለድ፡ ምርት (food crop) ጋር፡ በተጋጠመ፡ በደረጃ፡ መመ

መንደርደሪያ

ጠበቅ፡ ይጥርበታል። (ሁለቱ፡ የተጠቀሱት፡ የምርት፡ ዐይነቶች፡ የቁጋ፡ለ ፍንቶች፡ እኒቸው) _እይዘህ፡ ጉብሌና _እይዘህ፡ ቡናዬ፡ ይወክሏቸዋል!

ሐ_ዘመን፡ ያፈራውን፡ ትይንትዊ፡ ቴክኖሎጂ፡ በመጠቀም፡ ወንዶችም፡ ሴቶችም፡ እኩል፡ ሊያመርቱበት፡ የሚያስችላቸውን፡ ዘመናዊ፡ መሣሪያዎች፡ (machinary) በብዛት፡ የሚዘጋጁበትን፡ መንገድ፡ መፈለግ... ወዘተ.

በነዚህ፡ ወገኖች፡ ንግቦች፡ ላይ፡ ትኩረትን፡ ስናደርግ፡ በምጣኔ፡ እንደተብነው፡ ያለም፡ ሴቶች፡ በሙሉ፡ ለሚጠበቅባቸው፡ ወተት፡ ፍላጎት፡ እርሻ፡ በርሻ፡ በመሳተፍ፡ ላይ፡ ናቸው።

በዓለም፡ ላይ፡ የሚገኙ፡ እናቶችና፡ እህቶች፡ ሁሉ፡ ተወጥረው፡ ከቤተሰቦቻቸው፡ የየዕለት፡ ሥራቸው፡ ለማሟላት፡ እንቅስቃሴ፡ ፈንጥር፡ ከቤታቸው፡ የወንዶች፡ ትምክህተኛ፡ የበላይነት፡ ሥር፡ ነፃ፡ ሊወጡ፡ የሚችሉበት፡ ካላቸው፡ እንዳተመቀሩት፡ ሦስቱን፡ ዐበይት፡ የፍላጎት፡ መደረኮች፡ በተግባር፡ ላይ፡ ማዋል፡ ሲችሉ፡ ብቻ፡ እንደሆነ፡ እምነታል። ነፃ፡ የሆነ፡ የሴቶቹ፡ ምጣኔ-ሀብት(ሀብት)ና፡ ንብረቶቻቸው፡ ቅርስ፡ ሲያልፉቸው፡ ቀሬውን፡ መብቶቻቸውን፡ ለማስከበር፡ መንገዶቻቸውን፡ ቀላል፡ ሊያደርጉላቸው፡ ይችላል። ይህንንም፡ ለማድረግ፡ የሴቶቻቸውን፡ የምግብ፡ ምርት፡ እምርቶች፡ ተግባራቸውን፡ በርሳቸው፡ ሳይቱቁ፡ ቀጥታ፡ በቀላሉና፡ ደረጃ፡ በደረጃ፡ በመጨመር፡ የገንዘብ፡ ምርት፡ እምርት፡ ሊያደርግ፡ ወደ እሚያስችሉቸው፡ የምርት፡ ዐይነቶች (ቡና፡ ሻይ፡ ማዕድናት..) መዛወር፡ ይኖርባቸዋል። ይህ፡ መስማማት፡ ለሥራ፡ ውጤትና፡ የእድገት፡ ኢደት፡ መጠኑ፡ የጋራ፡ ርዝመት፡ ሊወሰድ፡ ከሚፈልጉት፡ ጋብ፡ ሊያደርጉት፡ እንደሚችል፡ መጠራጠር፡ አይኖርባቸውም።

እንደ፡ ጋር፡ ተክሎች፡ ያሉትን፡ ማምረት፡ ብቻ፡ በቂ፡ አይሆንም። የዘመኑ፡ ሕይወት፡ ካደንስ፡ በቸገር፡ ያሉትንም፡ ምርት፡ ይጠይቃል። ወንዶች፡ ሴቶችን፡ ሲያቋቁሙ፡ የኖሩት፡ የሁሉም፡ ዐይነት፡ ምርቶች በአቤት፡ በመሆናቸው፡ ነው።

እያንዳንዱ፡ እናትና፡ እህት፡ በገዛ፡ ጥበብ፡ ሥልጣኔ፡ የምታዝበት የሀብት፡ ጥሪት፡ ሲኖራት፤ ይህን፡ የአካባቢ፡ ሰላምና፡ ሥልጣን፡ ይዞ፡ በመኖሩ፡ ብቻ፡ ያስከብሩትን፡ የየቤተሰቡን፡ እዛኛ፡ እንዲሁ፡ ሁሉ፡ መቋቋም፡ ያስችላታል። የእድገት፡ ኢደት፡ በሚፈቅደው፡ መሠረት፡ ከየሙያው፡ ተማሪዎች፡ ሁሉ፤ ማኅበራዊ፡ የሚሆኑ፡ የሰማሪቱ፡ መሣሪያዎች፡ በመንደ፡ ጥቅሞች፡ ደዘናና፡ እዘጉትን፡ ሠራ፡ ብቻ፡ መቀነቻው፡ ቀርቶ፡ የሴቶችም፡ የመሣሪያዎች፡ እኩል፡ ተጠቃሚነትና፡ ባለቤትነት፡ መብት፡ ማስከበር፡ መቻል፡ ሴኮው፡ የእኩልነት፡ ማሳያ፡ እውነት፡ መንገድ፡ ነው። ሴቶች፡ እንደ፡ ወንዶች፡ እርሻቸውን፡ በጥበበ-ገበሬ(ግብርና) እርቀው፡ በትራክተር፡ ሲያርሱ፤ የሰብሉ፡ ምርታቸውን፡ በዘመናዊ፡ ዘዴ፡ ሊፈጩ፤ የምግብ፡ ምርታቸውን፡ ከገንዘብ፡ ወለድ፡ ምርት፡ ጋር፡ ሊያስተካክሉ፤ ገቢያቸውንም፡ ሥራቸው፡ በቀል፡ ቁጥጥሯቸው፡ ስር፡ ሊያውሉ፤ ... ሲመኙ፡ የኖሩት፡ የእኩልነት፡ መብት፡ ያለምንም፡ ተቃውሞ፡ ጥሪት፤ ትይዩ፡ በቀላ፡ ነጻነት፡ ብሎ፡ ይመጣል። ይህንንም፡ ለማድረግ፡ ምጣኔ-ሀብት፡ ያስፈልጋቸዋል።

የመጀመሪያው፡ ምጣኔ-ሀብት፡ ወደፊት፡ ከሚሄዱበት፡ እርምጃ እንቅስቃሴ፡ የሚነቀቁበትን፡ መሳ፡ መዝለፍ፡ ነው። ሴቶችን፡ በቤት፡ የሥራ፡ ወጥመድና፡ የባልና፡ ማኅቆ፡ ውስጥ፡ እንደኖሩ፡ የሚያስገድዷቸውን፡ ሥርዓት፡ ትምህርት፡ እንደገና፡ ማድረግ፡ አለባቸው። ሥርዓት-ን

ምህርት፣ የሴቶችን፡ የሕይወት፡ ጫና፣ በሴትነት፡ ፆታቸው፡ አንፃር፡ ብቻ፡ በማገናዘብ፣ በቤት፡ ክልል፡ ብቻ፡ ተወስነው፡ እንዲኖሩ፡ መሠረት፡ የጣለ፡ በመሆኑ፣ የሚሠጣቸውን፡ ትምህርታዊ፡ መስክ፡ በቤት፡ ባልትና፡ ዕውቀት፡ ብቻ፡ እንዲሆን፡ ወስኖባቸዋል። ይህም፡ ማለት፡ ከሙያ፡ ሥልጠና፡ የደረሱ፡ ሴቶች፡ የምትሠጣቸው፡ ትምህርታዊ፡ መስክ፣ ጥበበ-ባልትና፡(Home Economics) ብቻ፡ ይሆናል፡ ማለት፡ ነው። ይህም፡ ትምህርታዊ፡ መስክ፣ ለፅዳት፡ ተንከባክቦ፡ ማሳደግን፡ በሚገባ፡(Child Rearing) ከቤተ-ሰብ፡ ምጣኔ፡ በማዘጋጀት፡ ላይ፡ ብቻ፡ የሚያተኩር፡ ትምህርት፡ ነው። ከሴቶች፡ ብቻ፡ ምርጫ፡ ትምህርት፡ እንዲሆን፡ የተወሰነበት፡ መሠረተ-ምክንያት፡ ሲመረመር፣ እንደ፡ በወንዶቻቸው፡ ከሕፃናት፡ ጋር፡ የቅርብ፡ ግንኙነት፡ አላቸው፡ የሚል፡ ሲሆን፡ ሌላው፡ ተጓዳኝ፡ ምክንያት፡ ደግሞ፣ ሴቶች፡ በተፈጥሮአቸው፡ በአካልም፡ ሆነ፡ በመንፈስ፡ ከወንዶች፡ በብዙ፡ እጥፍ፡ ደካሞች፡ ናቸው፡ በሚል፡ ሰበብ፡ ነው። የሴቶችም፡ ቅሬታ፡ ዋና፡ "እምብርት" ይኸው፡ ነው፡ ከወንዶች፡ "በምንም፡ አናንስም" የሚያሰኛቸው፡ ይኸው፡ ንቀት፡ ነው።

አብዛኛዎቹ፡ የሀገራችን፡ ሴቶች፣ በገጠሩ፡ ገጠር፡ ውስጥ፡ የሚኖሩ፡ በመሆናቸው፣ በዚያም፡ ያለው፡ ተግባር፣ የግብርና፡ ምርት፡ ከማምረት፡ የሚደረግ፡ እንቅስቃሴ፣ አብዛኛው፡ ተግባር፡ የሚከናወነው፡ በእርሻ፡ መስክ፡ ላይ፡ ስለሆነ፣ ከጥበበ-ባልትና፡ ይልቅ፡ ጥበበ ገበሬ፣ ሴቶችን፡ በይበልጥ፡ ይመለከታል። ከእዚሁ፡ ሌላው፡ እንስሳት፡ እርባታ፡ ያለው፡ የግብርናዊ፡ ተግባር፡ በምጣኔ፡ ሥልጠናት፡ የሴቶች፡ በመሆኑ፣ የገጠሩ፡ የግብርና፡ ተግባር፡ መሸከም፡ በአንደ

ገድታው፡ ከሴቶችም፡ መደንናዊ፡ መፍትሔ፡ ሊፈልጉላቸው፡ ይችላሉ። ለመደበኛው፡ የግብርና፡ አሠራር፡ ዘዴ፣ ካገሪ፡ ገበሬዎች፡ ሲወርድ፡ ሲዋረድ፡ የመጣ፡ በመሆኑ፣ የማምረቻ፡ መሣሪያዎች፡ ዐይነትና፡ ደሠራራቸውም፡ ስለሆነ፣ በሚያመጡት፡ ጥቅምና፡ ደሠራር፡ እመቤቶች፡ አንፃር፡ እጅግ፡ ኋላ፡ ቀር፡ በመሆናቸው፣ በተለይም፡ ዘመኑ፡ የሚጠይቀውን፡ የሥራ፡ ፍጥነትና፡ የምርት፡ ብዛት፡ ለማሟላት፡ ለከማይችል፣ ዐይነቱም፡ ሆነ፡ ሁለንተናዊ፡ የአሠራር፡ ዘዴው፡ መቀየር፡ ያለበት፡ መሆኑ፡ ግልፅ፡ ነው። እንዲህ፡ ሲታሰብ፡ የግብርና፡ መሣሪያዎች፡ በመቀየር፣ በምትካቸው፡ ተሻሽሎ፡ አመቺ፡ የሆኑ፡ እንደ፡ ዘመናዊ፡ መሣሪያዎችና፡ ደሠራር፡ ሥልቶችን፡ ማዘጋጀት፡ አጠቃላይ፡ የግብርና፡ ነገር፡ መስክ፡ ስለሚቀይርና፣ በተለይም፡ በአሠራር፡ አፈፃፀም፡ ረገድ፣ በሴቶች፡ የግብርና፡ ሙያ፡ ተሳትፊነት፡ ሙሉ፡ ዕድል፡ ላይ፡ ወሳኝነት፡ ስለሚኖረው፣ ኢርታው፡ በሆነ፡ መንገድ፡ የሴቶችን፡ መብት፡ ከማስከበር፡ የሚያስችል፡ እንፀባራዊ፡ ዝግጅት፡ ነው።

ከገጠር፡ እየመለሱ፡ ወደ፡ ከተማ፡ ከሚንቀሳቀሱ፡ ገጠሬዎች፡ ውስጥ፡ የሚበዙቱ፡ ከወንዶች፡ ይልቅ፡ ሴቶች፡ መሆናቸው፡ ተረጋግጧል። ከተማው፡ በማርሰዩ፡ በሴተኛ፡ አዳሪነት፡ የሚገኙትም፡ በመሆኑ፡ ሁኔታው፡ ዝንተ-ዓለም፡ ሊቀጥልለት፡ ደጋቂውን፡ አይቻለውም። ይሆን፡ እንጂ፡ በተከታይ፡ እድገቶቹ፡ ለሙጥኖ፡ ምክንያት፡ ሁኔታዎች፡ በዚያ፡ መልካቸው፡ መቀጠል፡ አይቻሉም። ያን፡ ዐይነቱን፡ ዘክንያት፡ የከለውን፡ ሲዘይ፡ እንደቀጥል፡ ከመጠበቅ፡ ይልቅ፡ ከሴቶች፡ ወገኖቻቸው፡ ዘካሪ፡ ደጋጋኙ፡ በቅንጅት፡ በማሳብ፣ በገጠር፡ ቤተ

መንደርደርያ

ቻው፡ በምቾትና፡ በተሻለ፡ ሕይወት፡ የሚኖሩበትን፡ መንገድ፡ በተሟሉት ው፡ ነበር፡፡ ሴቶች፡ የሌሎቻቸውን፡ የገጠር፡ እንክብካቤ፡ ጤና፡ መምሪያ፡ ለመደገፍ፡ ቢያንስ፡ ቢያንስ፡ ቤተሰቦቻቸው፡ የሚከተሉትን፡ መሠረ ታውን፡ ነጥቦች፡ ማካተት፡ ይኖርበታል፡፡

– እማካይ፡ በሆነ፡ ቦታ፡ ላይ፡ የውሃ፡ ጉድጓድ፡ ቢዘጋጅ፡ ለገጠር፡ ነዋ ሪዎች፡ ለሴቶችና፡ ለህፃናት፡ ለገንዘ፡ ቀዋሚ፡ ምግብ፡ ሥራ፡ ሆኖ፡ የ ተወሰነው፡ ጊዜና፡ ለየወሬ፡ ውሃ፡ የመቅዳት፡ እድካሚ፡ ተግባ ር፡ ይቀርላቸዋል፡፡

– ያንካቢያቸው፡ የመንደር፡ ማንበቢያ፡ ቤት፡ እንዲሁም፡ በሬዲዮ፡ መሠረት፡ በየአገሩ፡ መከላከያ፡ የምትር፡ ወፍጮ፡ ቤት፡ በማ ዕከላዊ፡ ቦታ፡ ላይ፡ ቢቋቋም፡ በየዕለቱ፡ መንፈቀ-ሌሊት፡ ከደ፡ ተነሥተ፡ እንጀራቸውን፡ በማገዶ፡ ተሸክመው፡ የምታገኘው ን፡ ሴትና፡ ልጅ፡ ሁሉ፡ ከዚህ፡ ችግሩ፡ ነፃ፡ ሊያወጣት፡ ይችላል፡፡

– የመንደሩን፡ የገበሬዎች፡ ሕፃናት፡ ገንዘብ፡ እንዲሁም፡ የሚያውል፡ እንድ፡ በቀበሌ፡ ሕፃናት፡ በማዕከላዊ፡ ሥፍ ራ፡ ላይ፡ ቢዘጋጅ፡ ለእንደ፡ እንግዲህም፡ ታሪት፡ መጠን-ቀ ይቶ፡ እናትነት፡ የሚሠሩ፡ ቤቶች፡ የሚኖሩ፡ ከሆነ፡ በእንደዚህ ት፡ የሚያስተናግድ፡ የሕፃናት፡ ት/ቤት፡ ቢቋቋም፡ በየዕ ለቱ፡ እንጀራ፡ እንዲሁም፡ ለልጅ፡ የሚያስቸግሩትን፡ ሴት፡ ሁሉ፡ ከዚያ፡ ዐይነቱ፡ ችግሩ፡ ነፃ፡ ሊያወጣት፡ ይችላል፡፡ ከእነዚህም ጋር፡ የገጠር፡ መምሪያ፡ መንደሮች፡ በተቻለ፡ መጠን፡ ተቀ ራርበው፡ ቢመሰረቱ፡ ማንበብያ፡ የሆኑ፡ የጋራ፡ እንግልግሎ

ት ዝ ብ ት

እኔን የሚደንቀኝ፣ ሁሌም በየለቱ፣
እንስራ ከጀርባ፣ አልወርድም ማለቱ!

ን፡ በቋቋም፡ በቀላሉ፡ ከየቤተሰባቸው፡ እንደኔ፡ ማበርከት፡ ይችላል፡ የሚገባውም።

— የአሠራር፡ ስልቶች፡ መቀየር፡ እንዳለባቸው፡ ሲባል፡ እንደተማ ባለት፡ አመዳደብ፡ ዐይነቶች፡ ያሉትን፡ ሁሉ፡ ይጠቃልላል። እንዲሁን፡ ባለው፡ የማኅበረሰብ፡ ሥራ፡ አፈጻጸም፡ ሥርዓት፡ እር ሾ፡ ማረሻን፡ ወንፊ፡ እህል፡ መዝለቂያን፡ ወንፊ፡ እበጃጀትን ወንፊ --- እርም፡ ማረሻን፡ ሪቅ፡ ንፍ፡ መስገብገቦን፡ ቤት --- የሚል፡ የሥራ፡ አመዳደብ፡ ሊከዋ፡ እክሎ። ይህንንም፡ የ ሥራ፡ ምደባ፡ የኅበረተሰብ፡ ሕግ፡ ለመስጠት፡ የወንዶች፡ ሥራ ቤቱ፡ የቤቱን፡ ሥራ፡ ደግሞ፡ ወንዶች፡ ሊሰሩ፡ መሥራት፡ እ ንደማይችል፡ እርን፡ እቅርቦታል። ይህ፡ ዐይነት፡ የሥራ፡ አመዳደብ፡ ገበሮ፡ ነው፤ ሴቶችን፡ ከወንዶች፡ ለይቶ፡ በተዋረድ፡ እንዲመደቡት፡ ሲያደርጋቸው፡ የኖረ፡ እንደዚህ ዐይነቱን፡ ተግባራዊ፡ አመዳደብ፤ ኅኅበረ፡ ሁኔታ፡ የተገኘ ቢሆን፡ በማኅበረሰብ፤ ሴቶ፡ የወንዶችም፡ ሥራ፤ ወንዶ፡ የሴ ቶችም፡ ሥራ፡ መሥራት፡ እንደሚችል፡ ማሳየትና፡ ማረጋገ ጥ፡ ይኖርበታል። ኅብረተሰቡ፡ እያተኮረ፡ ካለው፡ ወ ሬ፤ ሁሉንም፡ የሥራ፡ ዐይነት፤ በፈቃደኛ፡ መሥራት፡ እ ንደሚችል፤ ሴቶም፡ ወንዶም፤ ንጠቃለል፡ ሰምምነት፡ መደረስ፡ እለባቸው። በማኅበረሰብ፡ ውስጥ፡ የመሳሰሉት፡ ዕ ድል፡ ቀድም፡ ሲሉ፡ ያጋጠማቸው፤ ገበሬ፡ ሴቶች፤ የማሪ ያውን፡ እርሻ፡ በመከናወን፤ የእንዝርታቸውን፡ ያህል፡ ሲያሸንፉ፡ እየተናለና፤ የመርሐ-ግብር፡ ለውጥ፡ ጊዜያች ንድ፡ ማድረግ፤ ኅብዞ፡ የሚያስችል፡ እድሆንም።

— ሴትየው፡ የወንዶች፡ ትምክሕቷ፡ የበላይነት፡ ስሜት፡ ከፊታውራሪ እንዲሁም፡ ከደጃዝማች፡ የበቃቸው፡ በትዳር፡ የበረታ፡ ባለ ና፡ ዐዪቶች፡ ገበሬዎች፡ እንዲሁ፡ ግሪው፡ ያገኙትን፡ ምርት፡ ከ ገበያ፡ በሚያቀርቡበት፡ ወቅት፡ የቤተ፡ እንግዳ፡ ብቻውን ይዞ፡ ሲሄድ፡ መመለሱ፤ የሽያጩም፡ ገንዘብ፡ ቀሪውም፡ ቤት ለሚ፡ ባለ፡ ብቻ፡ መሆኑ፡ ነው። የሴቶችን፡ የእኩልነት፡ መብት፡ ይህ፡ ዐይነቱ፡ የጋብቻ፡ ሁኔታ፡ ደካማ፡ የማፈርጋ፡ ዘ ንገኤ፡ ለማም፡ ይፀዕላል። ገና፡ ከገባ፡ ማግኘት፡ ያረጋ ወንዱ፡ ብቻ፡ ነው፡ በሚል፡ እስተሳሰብ፤ የምርት፡ ውጤ ት፡ እዝቅና፡ ሩዝን፡ እንደ፡ ብቻ፡ መሆኑ፤ የሴቶችን፡ የእ ኩልነት፡ መብት፡ እናጣታል። የዚህም፡ አማካኝና፡ መፍ ትሄ፡ መቻቻሉው፤ ምርታቸውን፡ በጋራ፡ ገበያ፡ ወስ ደው፤ ሁለቱም፡ በሚስማሙበት፡ ቀጋ፡ ሸጠው፤ ከሁለቱ ም፡ በሚያገባበት፡ የጋራ፡ ስምምነት፡ ቤት፡ በመጠቀም፤ የቻ ያውን፡ ገንዘብ፡ ባስተማማኝ፡ መንገድ፡ እንዲቀመጥ፡ ማ ድረግና፡ እስፈላጊ፡ ወጪም፡ ሲኖር፡ በጋራ፡ ምክክር፡ ወ ጪ፡ ማድረግ፡ ነው።

— ከጥንት፡ በተወረሰ፡ እንደንዱ፡ ሠንሰለ፡ ልማዳዊ፡ እስተሳሰ ብ፡ የተነሣ፤ በገሊዎቻችን፡ ውስጥ፡ የሬሳነው፡ መርዘማ፡ እርሱ፡ ዘልቆ፡ ከእገዛዎቻችን፡ ልቦና፡ ውስጥ፡ ስለሚኖ ገኝ፡ በሴቶቻችን፡ እንጻር፡ የዝቅተኛነት(የበታችነት) (Inferiority Complex) ስሜት፤ በወንዶቻችን፡ እን ፃር፡ ደግሞ፡ የበላይነት(ከፍተኛነት)ስሜት፡(Superiority

መንደርደርያ

Complex) ወጥሮ፡ እንደያዘን፡ ነን። በተለይም፡ ሴት፡ ልጅ፡ "በእንክብካቤ
እንቅጥ፡ ይቀቀና፡ ከሥነሥ፡ ናት፤ በዓለማችንም፡ እንደዐር፡ እሩርታም፡ ናት
የእንምሮቀም፡ መጠን፡ ትንሽ፡ ቢሆን፤ እንተገተባ፡ ሁሉ፡ እንደ
ጭምንት፡ አለው፤ ትምህርት፡ የመቀበል፤ ቀለም፡ የመያዝ፡ ችሎ
ታዋ፡ መከሠተኛ፡ ነው፤ በተፈጥሮ፡ ቅንጅታዊ፡ ምድቧ፤ ከናትነትና፡ ከ
ሚስትነት፤ ከቤት፡ ውሥጥ፡ እንጎልጋይነት፤ ከገል፡ ገክሚልነት፡ ...
«ይሆናቸ፡ ተሠባ» የተፈጠረች፡ ናት፤ የተፈጥሮ፡ ግቧም፡ ከዚህ
ካልፈ፡ እንደልፉም!! ...» የሚሉ፡ በቁጥር፡ ብዙዎች፡ የሚሠነዘሩ
አሥተሣሣቦች፤ ከዘመናት፡ በባሕሎች፡ ውሥጥ፡ ይልበው፡ የኖሩ፡ በ
መሆናቸው፤ ሴቶችን፡ ነፃ፡ ከማውጣት፡ በሚደረገው፡ ጥረትዊ፡ ትግል
ውሥጥ፡ ከፍተኛውን፡ ከፍል፡ የሚይዘው፤ እንደዚህ፡ እንደዚህ፡ ያለ
ውን፡ አሥተሣሠብ፡ ካንጎና፡ ውሥጥ፡ ፋር፡ አርጎ፡ ከማጥፉ፡ ካይ
ይሆናል። እሥተሣሠቦች፡ ቅኝኝግ፡ ያይፈሉጥ፤ ሣይንሣዊ፡ ለውጦች
ያነቀፏቸው፤ ፋርሽና፡ ተሠ፡ ውሸቶች፡ መሆናቸውን፤ ከዚህ፡ ቀ
ውልፎ፡ መልሱ፡ ቀልሱ፤ ምሠጢራዊ-ይዘቱ፡ በተጓጐል፡ የተነደፈ
መሆኑን፡ እሥኪረዳው፡ ድረስ፤ ማሥተማር፡ ግዴታ፡ ነው።

—የሴቶችን፡ ተፈጥሮአዊ፡ መብት፤ ሰው፡ ሠራሽ፡ የሆነው፡
ሕጋዊ፡ ሠራት፤ ሊያፈርሠውም፡ ሆነ፤ ሊተካው፡ አይችልም።
"ሴት፡ ልጅ፡ ክፍሉ፡ ወደ፡ እኋላ፡ የቀረ፡ ቤቱ፡ የምትገዛ
ዘማች፡ ናት" በሚል፡ የቆየ፡ ፊሊጥ፤ የቤተ-ሠቧ፡ እባሎች
የተወለዱበትን፡ መሰላ፡ ባከንባሬንታ፡ ሊገፉታ፡ ሜሎ
ች፡ አይችሉም። ይህን፡ መሠሉ፡ ኢሕጋዊ፡ ንፃሮች፤ ጋዘ
ሴቶችን፤ ያከንባሬት፡ መከመካቸውን፡ እሥቀርታል። ከ

እኔ

ጀርባዋ፡ እሥኪሠበር፤ ባንቀልባ፡ ባዝላ፤
ሥትጋገር፡ ሽሽላ፤ ሥታቦካም፡ እዝላ፤
ሰባት፡ ሥታጥብ፡ ሆነ፤ ሥትጠምቅም፡ ጠላ፤
ውቀጣ፡ ሥትወቅጥ፤ እንጀራ፡ ሥትቆላ፤
ወይም፡ በየቀኑ፡ ቡና፡ ሥታፈላ፤
ሕፃን፡ መች፡ ይወርዳል፤ ከማጣ፡ ሴት፡ ጉያ!
እንዴ፡ "ሴሬ"፡ ሆኖ፤ ትሬንታ፡ ከሚቃኝ፤
በዚታዎቹ፡ ሥታሳዩ፡ ሕፃን፤
ማንው፡ እንዲማማ፤ እያዘ፡ ልጅን፤
ትውልድ፡ ያመሬተ፤ የሚታርቹ፡ ከዘመን!
"ጉልበቴ፡ በርታ፤ በርታ፤ እባክህ... እይዘህ፤
እያለች፡ እባክህ፤ እሥከቻሉ፡ መያዙ፤
እይደክሽም፡ እንዴ፤ እምቢዋ፡ ሮንተህ፤
ልጆች፡ ያደረሰች፤ የቤተ-ሠብ፡ ጣሪህ!
ማገበኛ፡ እርጋ፡ የምታዘመው፡ ቃል፤
ልጁ፡ እንደሚተኛከት፤ እሽሩሩ፡ ሥትል፤
እንጀራን፡ ከቀጭሮ፤ ቆሬርጦ፡ ይበከል።
"እሽሩሩ፡ ልጄ፤ እሽርር፡ ማሙዬ፤
ሥቀመጥ፡ እዝዬ፤ ሥነሣም፡ እዝዬ፤
ሥጸምጥ፡ እዝዬ፡ ሥፈጭም፡ እዝዬ፤
ጀርባዬ፡ ተላጠ፤ ና፡ ውረድ፡ ማሙዬ!"
እንዲያ፡ እያገኙ፤ ሥሉ፡ ሴት፡ መቆርቆር፤
"በርቺ፡ ሴት፡ ነቺ!"፡ በመሌ፡ እማማርር!

መሬት፡ንብረትነት፡የውርስ፡መነሻ፡ይሆን፤ከበስተጀርባው፡አንዳንድ ሰዎች፡የሚመጣው፤የቤት፡ልጅ፡መብት፡ማግኘት፡ጉዳይ፡ይበልጥ፡ጎልቶ፡ያስጠላ፡፡ወንድ፡ልጅ፡እንተወለደበት፡ነቃይ፡ነው፡ተብሎ፡የመሬት፡ውርስ፡ይፈቀድለት፤ሴቷ፡ግን፡ከወንድሞቿም፡ሆና፡እንድትማሩ፡የመሬት፡ማግኘት፡ሀቅ፡ተደጋግሞ፡"ከሁለት፡ያጣ"፡ሆነዋለላ፡፡በነፃነት፡ፍትሐዊ፡እንዲገር፡እንዲህ፡ያለውን፡በደልን፡ከማስወገድ፡አለመቻሉ፡ግን፡ያልተለመደ፡ሙሉ፡ይቻላል፡፡

— በቤተ-ዘመድ፡አስተዳደር፡ውስጥ፤(Familycracy) የውሣኔ፡መስጠት፡ሙሉ፡ተሳታፊነት፡ሚናቸው፤ድምፃቸው በአብዛኛው፡የማስመሰል፡መብቱ፡መጠበቅ፤የሴቶች፡ማንነቷን፡ከማስከበር፤ተቀዳሚውና፡ወሳኝ፡የተጋባዥነቷ፡ግዴታ፡መሆኑን፡ማወቅና፡ማስወቅ፤የእንደነዚህ፡ሴቶች፡ጥያቄና፡ተገቢነትም፡ነው፡፡እንደነዚህ፡ያሉትን፡ወሳኝ፡ተግባሮች፡ከማስከበር፤ከሴቶች፡ጋራ-ስጋዊ፡ጥረት፡ይልቅ፤የጋብቻ፡የማንበር፡ሙከራዎች፤ይበልጥ፡ተስማሚነት፡ይኖራቸዋል፡፡

1 – ሴቶች፡ለሥራቸውን፡በማንበር፡ፍሬን፡ማዘጋጀት፤
2 – የምርታቸውን፡ዋጋ፡መቆጣጠር፡ሳይሆን-ምርቱም፡የሚከፈጥበትን፡መንገድ፡በበኩላቸው፡መፈለግ፤
3 – ከወንዶች፡ጋር፡በአብዛኛው፡ስለጾታ፡ተቀባይነት፡መከራከር፤
4 – የጋብቻውን፡ፍቅርና፡በማንኛውም፤ከአመራር፡ምክንያት፡ከሆነ፡ውስጥ፤እንደነዚህ፡(ለምሳሌ፡መዋጮ፡ያለ፡የወረዳ፡ባለቤቶች፡ፍቅር)ተመሳሳይ፡እንደዚሁ፡መቆጣጠር

እንደሚቻሉ፡ለየ፡ለየ፡መካፈቶች፡መመጠር፡ይኖርባቸዋል፡፡...ወዘተ.

በበኩሌ፤የሴቶችን፡መሠረታዊ፡ጉዳዮች፡በሚመለከት፤በተለይም፡በደጋግሞ፡ባየሁት፤በተቃራኒ፡የመታየታቸው፡ጉዳይ፤"ከከፍከፍ" ዘመን፡፲ ምዕ፤በየወቅቱ፡ስለተከሰተው፡የነበረ፤ውጥረጥ፡ጥናትና፡ምርምር፡ነበረ፡፡በመምህርነት፡ዘመኔ፤መምህራን፡በሚሠለጥኑበት፤የዕደ-ጥበብ፤ዕውቀት፡በሚሠጥበት፡ትምህርት፡ቤትና፡በተለይም፡ፈጣሪ የሴቶች፡ኀብ፡ጥናቂ፡ት/ቤት፡...በሠለሁበት፡ወቅቶች፤የሴቶችን፡ችግር፡በተከታይ፡ገጸታዎች፡ለማየት፡ዕድል፡አጋጥሞኛል፡፡ለምን፡በሴ፡ከሚቀመጡ፡የትምህርት-ዕድል፡ተማሪዎች፡ውስጥ፤በዚህ፡ዘመን፤በጣም፡የሚቀመጡ፡ሴቶች፡ኀብ፡ሲገኙ፡ቻሉ? ከምንስ "መነሻ" የነጠላ፡ደቀ፡መዛሙርት፡በመሆን፤በሥራቸውን፡ከወንዶቻቸው፡ወንዶች፡ዘንድ?...እነዚህን፡መሰል፡እንገጣሚዎችና፡ጥያቄዎች፤የሴቶችን፡ጉዳይ፡ከማጥናት፡ቀስ ቀስ፡ምክንያቶች፡ነበሩ፡፡

የገጠሮችን፡ልማዳዊ፡ይዘት፡መዝቀጥ፡የፈጠራቸው፡ጠጠቆች መሆናቸው፡እየታገነዘበኝ፤ከተማዎች፡ለዚሁ፡እንግር፡በማተኮር፡ያለ ፍሬያማ፡እርሻ፡እየነበረም፡፡እንደ፡የአሠሪዎች፡እንክብካቤ፡ሁሉ፤ያንን፡የጥናት፡ውጤን፤ከመከታተልም፡ሆነ፡ከመጠራጠር፤እማይሰጡ በተና፡ሁኔታ፡ላይ፡እየሆነ፤ውጣ–ውረድ፡ሁኔታሮች፡ቀድሞ፡እስኩ፡እንደ፡ይሁን፡እንጂ፤የሴቶች፡ወገኖችን፡ምዝገባቸውን፤ጉልበት፡ጋላዴ፡ፍርን፡ያጎደለው፡ነበሩ፡የማምንበት፡ፕሮጀ፡እንኳን፡እየተረጋጋ፡ፍሬው፡እንደመቅፍጠ፡መሆኑ፡እንደሆነኝ፤ይችን፡ቀንበል፡ጋጥ፡አቅርቤያለሁ፡፡ስለዚ፡እንኳን፡"ሰውን፡ያህል፡ታላቅና፡ክቡር፡ፍጡር፤ማ ምሬት፡የሚሸከት፡ሴቶች፤እንደተለ፡ሸቀጥ፡(commodity) ከገበያ

ና፡ ከሸንኮር፡ የቀረቡበትንና፣ ማኅበረ-ሰቡም፡ እንዴት፡ የተቀበላቸውን፡ መሠረት-ምክንያት፡ ይዘረዝራል። ይህን፡ እየጻፈ፡ ሁለቱ፡ ቀንጆ፡ ከማ ቅረብ፡ የሚያሳዩአቸው፡ ርዕሶችን፡ ለማጠናቀር፡ ተቀዳሚ፡ ተግባር፡ ነበር፡ ይኸውም፣ ከበኩሌ-ፍላጎት፡ ሳለ፣ እጠቀሜ፡ የሆኑትን፣ ዝርዝ ሮች፣ በምን፡ በደሌ፡ ነው፣

(ሀ) ዕቁባት፡ ሆና፡ በእጉል፡ ገበያውን፡ ለምን፡ ቀረበ?

(ለ) ቅምጥ፡ ተሣካ፡ ሥንደቅ፡ በሠርጉ፡ ተገዛች?

(ሐ) ሔዋንያት፡ ለሐተዎች፡ ከመቸርቸር፡ ለምን፡ ሴተኛ፡ አዳሪ፡ ሆኑ?

(መ) እኳዋሚያዊ፡ ምንም፡ ሥንደቅ፡ ሊዋሉት፡ ይችላል?

(ሠ) ገዳይ፡ ካፌጠረች፡ ተዕፅኖ፡ ሥንደቅ፡ መንቀቅ፡ ችኛ ካሉኝ?.... ወዘተ.

የገቢኛ፡ ጥናት፡ በነዚህና፡ ሥነዚህን፡ በመሳሰሉ፡ መሠረታዊ ያን፡ ጥያቄዎች፡ ላይ፣ ብዙና፡ እጅግ፡ ጠቃሚ፡ ነበር። በየዕለቱ፡ የሚያጋ ጥሙኝ፡ ሔዋንያት፡ ሁኔታዎች፣ ያተደረ፡ የኅብረሰው፡ ጥቅሞች፡ ሰ ሬዎቹ፡ ቾግሬቸውን፡ በእንዴ፡ እጠቃላይ፡ ርዕሱ፡ በማካተት፡ ሰ ው፡ መሆኑ፡ የተረጋገጠችን፡ ፍጡር፡ "ሴት፡ ሥንደቅ፡ ከመተኛ ፊሪያ፡ ሰንበል፡ ሌሏን (ሰውነቷን) ትሸጣለች?" ወደሚለው፡ ርዕሰ-ጥናት፡ የሚቀርብበትን፡ ሁኔታ፡ ነበር። የዚህን፡ ጥያ ቄ፡ ዝሬያ፡ ጉዞ፡ መርምሮ፣ መሠረት፡ ምንጮችን፡ ለማውቅ፡ ካተቻለ የሴቶችን፡ እጠቃላይ፡ የቸገር፡ ገፅታዎች፡ ከሞራል፡ ጉደል፡ ማሳየት፡ እንደሚረዳ፣ ወሰደ፡ የሆኑት፡ ምክንያቶች፡ ጥምር፡ ጋበዙኝ። ሰለዚህም፣ ጅምር፡ ጥናቴን፣ ከሣሥት፡ አውታረ-ዘመናት፡ አይ፡ ወደርኩ። እን ደጋጠሚም፣ ሣሥቱም፣ "ሰውነትን፡ ከመተዳደሪያ፡ የመሸጥ፡ ዐ

ይነታዊ፡ ሠያሜዎች፡ (ዕቁባት፣ ቅምጥ፣ ሴተኛ፡ አዳሪ) በየዘመኑ፡ የ ማኅበረ-ሰብ፡ የመቀጨር፡ ዐይነት፡ ላይ፡ የተንፀባረቁ፡ ሆነው፡ ታዩኝ። ይህን፡ ሠያሜያዊ፡ ይዘት፡ መሠረት፡ በማድረግ፣ እንደ፡ የሴቶች፡ ጭ ጋር፣ ከሣሥት፡ የዘመንና፡ የሥርዓት፡ ምዕራፎች፡ ላይ፡ በመመደብ፡ በ ሚከተለው፡ ዐይነት፡ ከፋፍዬ፡ ከመተንተን፡ ሞክሬ፡ ነበር።

ሥለዚህም፣

ዘመን	ሥርዓት (ገበያ፡ ሴት)
(1) የምኒልክ፡ ዘመነ-መንግሥት	ዕቁባት
(2) የዘውዲቱ፡ ዘመነ-መንግሥት	ቅምጥ
(3) የኃይለ፡ ሥላሴ፡ ዘመነ-መንግሥት	ሴተኛ፡ አዳሪ

ይህ፡ ምድባዊ፡ አከፋፈል፣ በቀረ-መንግሥት፡ ካለባበሱት፣ ስገሠ ታት፡ ለዩንት፡ ጋር፣ የተጠመረ፡ ዝምድና፡ ያላቸው፡ ይመስል፣ ሣሥቱም፡ ዓይ ነቶች፡ ሴቶች፡ ሰውነታቸውን፡ ከገበያ፡ ያቀረቡበት፡ ዲሲጋዊ፡ ሠርዓትም፡ በተከታይ፡ መልካቸው፡ የቀረቡት፣ በሣሥት፡ የተከታይ፡ እንዘመናት፡ ውስጥ ነበር። የተከታይ፡ የዘመን፡ ምዕራፎች፣ እነዚህናቸውን፡ ሪዞ፡ የተከታይ፡ ሕዝ ባዊ፡ በእርዳታን፡ ስከሚያንፀባርቁ፣ የአቋው፡ ምደባ፣ ከጥናት፡ እሙኔ፡ ሁ ኔታዎችን፡ ፈጥሮአል። በመሠረቱ፡ በሣሥቱም፡ መንግሥታት፡ ዘመን፣ የ ምኒልክና፡ ያሳተሳሰብ፡ ለውጦች፡ ተከሠተዋል፡ እንደሁ፡ እንጂ፣ ምርታዊ ይዘትን፡ ያና፣ የሠልጣ-ምርት፡ ሠርዓታዊ፡ ለውጦች፡ አልነበሩም። ር ግጥ፡ በወረቀት፡ ላይ፡ ብቻም፡ ቢሆን፣ "የገበያ፡ መጠዘኛ፡ መለወጥ" ሥርዓት፣ ይፋ፡ በሆነ፡ መልክ፣ በእጥቅ፡ ተከልክሎ፡ ነበር። መልኩ ን፣ የቀየረውም፡ በእጥቅ፡ እንዲንጋፀሙት፡ ይሆናል። በሣሥቱ፡ ስገሠ ታት፡ የሠልጣን፡ ዘመን፣ ከልል፡ ውስጥ፡ ያንድ፡ ምዕት፡ ዓመታት፡ ገዢዎች።

(ዘመነ-ሠልጣኔ-ምኒልክ፤ 1889–1913፣ ዘመነ-ሠልጣኔ-ዘውዲቱ፤ 1916–1930፤ ዘመነ-ሠልጣኔ-ኃይለ፡ሥላሴ፤ 1930–1974) በነዚህ፡ ዘመናት፡ ውስጥ፣ ደረጃ፡ በደረጃ፡ እያደገ፡ የመጣውን፡ የሴቶች፡ እደሬ፡ ታሪካዊ፡ ሂደት፡ ከመመርመር፣ በርግጥ፡ ቀላል፡ አይደለም። የሴቶችን በሥራ፡ የሚበዙ፡ ታሪካዊ፡ ጠርጓቶች፡ ተገለጸዋል። ሴቶችን፡ ሊያስከብሩ፡ የሚችሉ፡ ሕጋዊና፡ ምሁራዊ፡ ኃይሎች፡ እንደነ፡ ኃላፊዎች። የሀገሪቱን፡ ሕዝብ፡ ቁልቁሊት፡ የሚዘቀዝቅ፡ የውጭ፡ ወራሪ፡ ኃይል፡ የሚያስፋፋ፡ ኃይል፡ (Imperialism) በዚሁ፡ ዘመን፡ ውስጥ፡ ደጋግሞ፡ ከጥፋት፡ የተመከከተ፡ በመሆኑ፣ በተለይ፡ የሴቶችን፡ ክብር፡ ተነብሶ፡ እርካል። የሀገሪቱም፡ ምጣኔ-ሀብት፡ በተለያዩ፡ ምክንያቶች፡ ደቋል። ከነዚህ፡ ገጠመኞች፡ ክልል፡ ውጪም፣ ነገረ-ሴቶች፡ አዳራን፡ ከማጠናቀር ሁኔታዎችን፡ ለማገናዘቢያ፡ የሚሆኑ፣ በየዘመኑ፡ የነበሩ፡ እራጋውያንና፡ እረጋውያት፡ ምሥክር፡ ቃል፡ ያሰፈሰጋል። እንዳንዶቹም፡ ተገቢ፡ መጣጥፎች፣ ምንም፡ እንኳን፡ አውራቂ፡ በሕርይ፡ ቢያሉቸውም፣ በተገቢ፡ ማሰረጃንት፡ መተካካት፡ አስገቹው። የ"እስራኛ፡ ምንጭ!" ዘመን፡ ከሴቶች፡ ያዘጋጀው፡ መርሐ-ግብ "እስርገኛና፡ እጅርጅም!" የሚል በመሆኑ፣ የሴቶች፡ በሴቶች፡ እናቶችን፡ መሠማራት፣ ከተለ "ዝብዝ" ጋር፡ ማሌስ፡ ገንዳችንን፡ የለውም። የሴቶችን፡ እንደተሉ-ሾቀጥ፡ ባይ ባሕ፡ ገበያ፡ ቀርበው፣ ከውስጣቸውን፡ እንደጠበቁ፣ ሕጋዊ፡ ሊቃዲ፡ በመስጠት፣ ግብር፡ እንሰከማሰኪል፡ ደሊሉ፡ ማሊት፡ ያሌገው፡ የየዘመኑ፡ ወንጀሎች፣ እደሉንተ፡ ከመንጃል፡ የሚቆጠር፡ ነውና፣ ምንዝሮም፡ ተጠያቂ፡ ነው። የክሱት፡ ጉዳይ፣ ይበልጥ፡ ከሚመከከታቸው፡ ሰክ ገ፡ ከሆኑት፡ ሴቶች፡ ልተውና፣ ፎዘ፡ የምዝብር፡ ሴቶች፡ ውርደቶቹን

ሣዛኝ፡ ታሪክ፣ በመሉሉ፡ ጣዕሙና፡ ገላቀደሙ፡ መልኩ፣ እንዴት፡ ቀለ በቀለ፡ እንደደገና፡ ዐደሳተንም፡ እንደዘመኑ፡ እየቀደመ፡ እንደመጠ፣ በመከሰተኛ፡ ቅደት፡ እንመለከታለን።

ቅድመ-እመጠጡ፡ ቀላልና፡ ግልፅ፡ የሆነ፡ መግለጫ፡ እክው። በቀደምው፡ ዘመነ-መሣፍንት፡ ወቅት፡ (1769–1855) ሴቶችን፡ ኢሕጋዊ፡ በሆነ፡ መንገድ፣ ከግል፡ ጥቅም፡ ካደ፡ ሀሞል፤ ገገዊ፡ ዓላማው፣ ከወረብ፡ ለማሪሸክደና፡ ከናዘሉ፡ ለሚያ፡ ማርኪያ፡ ሊገል፡ እል ነበረም። በየእምነቱ፡ እንደ፡ እንግዳዩ፡ በቅላው፡ የነበሩ፡ መሣፍንትና፡ ተከካች፡ ባለቤቶች፣ በዘመኑ፡ እንደ፡ "ቅጽ" አስተራስፍ፡ በሚገመት፡ "መኒ"፡ የሸቀ-ዘር፡ መገዛት፡ እንደሰከበት፡ ደምሯ፡ ነበር። በዘመናቸን፣ የኪቃውንት፡ ቁጥር፡ ከማገዛት፡ እየተገለ፣ ክልዩ፡ ልዩ፡ ምሁራን፡ እበክ-ዘር፡ እየወሰደ፡ እንደሚበውዛት፡ ዐይነት፡ ነው።

የዚህ፡ ዘመን፡ መሣፍንት፡ በሆኑ፡ ምክንያት፡ በሚስቶቻቸው፡ ወንን፡ ሆነው፡ ልጅ፡ መውለድ፡ ሳይችሉ፡ ቢቀሩ፣ በሚስቶቻቸው፣ በቤተ፡ ሰብና፡ በዘመድ፡ እዝማድ፡ ፍላጎት፣ ሊቃደና፡ ግልጽ፤ ወገድ፡ የሆኑ፡ ሴቶች፣ በሰውቅ፡ ተፈልገው (እንደሚረገ፡ ካገኙ) ቀስብ፡ እየተሠለፉላቸው፣ እገል፡ እየተከፈላቸው፣ ሴሰም፡ እከኬ፡ እንደደደርላቸው፡ ተሰብሎ፡ ዋርደያ፡ ጠባቂ፡ ተደርጎላቸው፡ እየፈኩሉ፡ ይኖሩላ። ስማቸውም፡ "ዕቁባት" ይባላል፡ ግዕዝኛ፡ ቃል፡ ነው። "እቁባ" "ጠበቀ" ማለት፡ ሲሆን፣ ከሚጠበቁት፡ ሴቶች፡ ጋር፡ ሠያሚው፡ ቀጥተኛ፡ ግንኙነት፡ አለው። ሴቶቹ፡ ቀብጠውም፡ ሆነ፡ ማግጠው፡ የጌቶችን፡ "ክብር" ዘር፡ እንዳያበላሹ፣ ስለሚጠብቋቸው፡ ዘበኛም፡ ጥምር፣ ቃሉ፡ ያገናዝባል። መሣፍንቱ፡ ከሚቀልቀሉበት፡ የየእምነቱ

ሠልጣኞቻቸው፡ወረቀት፡የሚሆን፡ሰሌን፡ጠርበው፡የሚወስዱ፡እምበሳ፡መስፈለጋቸው፡ሁሉም፡ያመጡበት፡ይመስላል። እነዚህኞቹ፡የግብራቸው፡መምሪያ፡ቤት፡ንጉሠነሥ፡ዝግጅት፡ተደርጎላቸው፡ግቢያቸውም፡ከዚያው፡ካቀናው፡ቤተ-ሐዋ፡ጋር፡ተያይዞ፡በያዕቆብ፡ይሠራል። ከሕጋዊው፡ሚስት፡ጋር፡የጠበቅ፡ትስስር፡ቅርብ፡ስላላቸው፡ብዙውን፡ጊዜ፡ቅዳሜ፡"አድናቆ፡መናር"፡ነው፡የሚያሳልፉት።

ጭምር፡ተጋብተው፡የዘር፡ባንዳንዱ፡መሆን፡ከቤተ-ሰቡ፡ጭራ፡አበርክቶቻቸው፡ቢያስደስትም፡ከመሪዎቹ፡ሕጋዊ፡ሚስቶች፡ግን፡የባይዳና፡የጅር፡ደፍረት፡ናቸው። ዕቀባቶቹን፡ባይ፡መጠን፡መሪዎቹ፡ሚስቶች፡ባይረቸው፡ይቀናል። ለካንተም፡ዜና፡የሚስጠበቅ፡ጀብዳቸው፡ያዝል። በሚበላው፡ምግብ፡በሚጠጣው፡መጠጥ፡አመካይነት፡ከመመረዝ፡አይወሰድም። ምስኪኖቹ፡እቁባቶችም፡ሕጋዊ፡ሚስት፡ከመሆን፡ባለመቻላቸው፡ብቻ፡በሚስቶች፡ዘቻና፡ጥላቻ፡ተጠቂ፡ይሆናሉ። ከዚያ፡ዐይነቱም፡መንቀት፡የበቀበት፡ዋናው፡ምክንያት፡ደህንነታቸውን፡ነው። ደህንነታቸውን፡የሚጠራው፡ደግሞ፡የቤት፡መሠረታዊ፡ነፃነትና፡መብት፡ማጣት፡ነው። እንደዚያ፡ቢሆን፡ግን፡"ማን፡ያገባኛል፡ማን፡ያገባቃል፡ያገባኝ፡ነበር!" እንደተባለው፡እንኳን፡ያቀናና፡ብሄቀን፡አታግም፡ነበር።

እንደዚሁ፡አጥር-ዘለል፡አለኝ፡መሠልጠን፡ደግሞ፡አቤት፡ያለችው፡እመቤት፡እሰበቃው፡ብሎት፡ደም፡ማባቷና፡እቋቋሚ፡ማሪካ፡የሆንች፡ሴት፡በእምገው፡ካሉት፡ባለቅድር፡ቅሆን፡ለጀገራች፡ደንቷም፡ይሰጠው፡በገንዘብ፡ጥሪት፡ተመኝቶ፡አስፈንጋሎ፡ከሠለጠ፡በእሷ፡በዕቁባትነት፡ደብቆ፡ያስቀምጣና፡እንደ፡ደረቅ፡ጀንዲ፡ቀለበ፡ያስ

ኛው፡ዕለት፡ብቻ፡እንደ፡ያገባጠል። ለቴቱ፡ግን፡ያለፈቃዷ፡አይገቡ፡ዕድ፡ውስጥ፡በመንገድ፡እያዘነች፡ትኖራለች። ደንገት፡ሌት፡ቀብሮ፡ገጥሟት፡ስትቀብጥ፡ብቻዋን፡ደግሞ፡በአንኮርጓዶ፡ብቻ፡ቢያልፍባት፡በግም፡ዕድሏ፡ናት። ከዚያ፡የከፋ፡እሚያጋጥማት፡የለችም።

ሁለቱም፡የቅምጥ፡ዐይነቶች፡እንካዊ፡ደሎቅና፡ምቾት፡አለቸተው፡ይኖሩ፡እንጂ፡የመንፈስ፡ሰላም፡እንደሌላቸው፡መገመት፡አያቅትም። በወንዶች፡የተቀመጡትው፡የናትነት፡ተግባሯን፡ታጣለች፡እንጂ፡በዕቁባትነት፡ደረጃ፡እስካለች፡ድረስ፡ሕጋዊ፡የሆነ፡የቤት፡ሰውም፡ሆና፡ያስመሰል፡ሰው፡ንብረት፡ተካፋይነት፡የሰችም። እንደርቢ፡አኅብሶ፡ከርጋታ፡ከምቅቅስ፡በስተቀር፡እንደ፡ሰውነቷ፡የቤተሰቡ፡አባልነት፡ፍቅር፡አይስጠትም። የዕቁባትነት፡ምዩታዊ፡ከተወስነ፡ጥቅም፡ብቻ፡ከገበያ፡እንደሚገዛ፡ተራ፡ሸቀጥ፡ዐይነት፡ነው። እንደ፡ወንድ፡ቀርቶ፡እንደተራ፡ሰውም፡አትኖርም።

ዕቁባት፡ሁሉ፡እንደሸቀጥ፡ተራ፡ዕቃነታቸው፡ሀብቶች፡አፍሰስ፡የገዛቸው፡ማንኛውም፡ሰው፡እንደጃንጥላና፡እንደጥሎ፡ከጥቀምባቸው፡የወል፡መብቱና፡ነፃነቱ፡ስለሆነ፡ሕጋዊ፡ተቀማጭና፡ፍቅ

ሕዊ፡ ፈሌጂ፡ የለበትም። ለዛም፡ በመሆኑ፣ ለቃቾን፡ ሌቶች፡ የማትም፡ የየእምገው፡ ጨምካቂ፡ መሠፍንትና፡ የየመንደሩ፡ ምሉቃቂ፡ ባካባቢ በሀብቱ፡ ለአገዛቸውና፡ በካበርቴነቱ፡ ለአጠመዳቸው፡ ብቻ፡ ለብዓዊ፡ መብታቸውን፡ ገድ፡ ዕጩዎ፡ ልኩን፡ ሊጣወቅባቸው፡ ምሩልዕ፡ መለት፡ ነው። በ13ኛው፡ ምዕት፡ ዓመት፡ በእብንአልሣል፡ ከምብፀውያን፡ ክርስቲያን፡ የተፀፈ፡ ነው፡ እየተባለ፡ በፈረንጆች፡ ብዙ፡ የሚተረክለት፡ "ፍትሐ-ነገሥት" ወደ፡ ምድረ-ኢትዮጵያ፡ የገባው፡ ገና ዱሮ፡ በ15ኛው፡ ምዕት-ዓመት፡ ላይ፡ ቢሆንም፣ እንቀደ-ጋብቻ፡ ቢሞሌውም፣ እንቃቀገጠቸን፡ ዘርእ-መሣፍንት፣ ዕቀባት፡ እንደያቀፃጡ፡ መቆጣጠር፡ አልሆነላትም።

የዚያ፡ ዘመኑ፡ ዕቁባቶዊ፡ ክሥተት፣ በተለይ፡ የወላጅ፡ እናቶችን፡ ሉዓላዊ፡ ክብር፡ አዋርዷል። የወላጆች፡ የእውልድ፡ አመንጫነት፡ የሚቀሬ፡ አፍሬሽ፡ ድርጊት፡ ነው። የዘመኑ፡ ባለሥልጣን፡ ቀደሰው፡ እንጂ፡ እንሰውገዘውም። ካህናት፡ ገድቀሩ፣ ቡሎኛ፡ ለሙት፡ እንጂ፡ መርገም፡ አልሠነዘሩበትም። ክዳውን፡ ገድ፡ ተያይዘቸው፡ በዩፈናው "ብዝኁ ወተባዝኁ!" ብለው፡ ነው፡ የመረቋቸው።

ይህ፡ ዐይነቱ፡ እቁዛኛና፡ እንጠያው፡ በቤቶች፡ ላይ፡ የሚፈፀም፡ በደል፡ በዘመነ-መሣፍንት፡ የተጠና፡ ቢሆንም፣ ያፈገገይ፡ መልክ፡ ይዞ፣ በደሩ፡ መተወቅን፡ ያገኘው፣ በዘመነ-ምኒልክ፡ ነው። የማዕበሉ-ሠብ፡ ሊቀውንት፡ እንደሚሉትም፣ የሰሉ-ቤት፡ ድርጊት፡ ክሥተቶች፡ ሁሉ፣ የልደተ፡ ዘመነ-ባካባቢ፡ ክሥተቶዊ፡ ማንፀባረቂያዎች ናቸው። የእርሱ፡ መሉቶችን፡ እጠቃኔ፡ ባካባቢንትና፡ የጋዜጣውን የምንዝር፡ እካዋለውን፣ የለትሁን፡ በቅሌ-ሥልጣናት፡ መጠበቅ፡ የ

ቻሉ፡ ጥቂት፡ ለቃቾ፣ እስከእንዷች፡ ተጣባር፡ ሊምላቀቅ፡ ካሚውሉበት፡ እለች፡ ውስጥ፣ ተወልዶ፡ ያደገ፣ ምሕረት፡ የማይሰጠው፣ ጋጠ-ወጥ፡ ብልፃና፡ ብልፅና፡ ነው። ክእበው፡ ጠይቂ፡ ያገኘሁት፡ ምላሽ፣ በዘመኑ፡ ምኒልክ፣ መካን፡ የሆኑት፡ በሚስት፡ ምርት፡ ዕቁባት፡ የማያስቀምጡ፡ ሌሎና፡ ደጃዝማች፡ ሁሉ፣ እንደ፡ ቂል (ጅል)፡ ይቆጠር፡ ነበር።

ይህ፡ ዐይነቱ፡ የክብርቴ፡ ሀብታሞች፡ ዕቁባት፡ በየሠርቻው የማኖር፡ ድርጊት፣ በእንዷ፡ ባሕርይ፡ እንጻር፡ ልዩ፡ ሁውነቱን፡ በመፈንጠቅ፣ የውቀናን፡ መቆጣጠር፡ አፈጠጠር፣ በገሐድ፡ ከማሳየት፡ አልቆጠለ። የምዝብር፡ ክፍል፡ ወገኖቹን፣ ሊያንገላታና፡ ሊያተርምስ፡ የሚሞላው፣ የብዙቃች፡ ሀብት፣ በጥቂቶች፡ ለፍላጎ፡ ለቃች፡ እጅ ብቻ፡ ተቆጣጠር፡ መካበቻቸው፡ ነው። የእንዷ፡ ሀገር፡ የጋሎ፡ ሀብትና ንብረት፣ ከብዙኃን፡ ዜጎች፡ ሁሉ፣ እንዷ፡ ሠሎቻው፡ ተለተናክሉ፡ ከከመዳልደሉና፡ እያንዳንዱም፡ ዜጋ፡ "ሀገሬ" ካሚለው፡ የተፈጥሮ ምድራዊ፡ ለጠቃው፣ የየድርሻውን፡ እካማማት፡ የሚያመጠው፡ ጠንቅ፣ በዕቁባት፡ ክሥተቶዊ፡ ልካዊ፡ ላይ፡ ተንፀባርቋል። ሀብት ያመጠው፡ ደቃና፡ ባለሥልጣን፡ ካበርቴ፣ በዚያ፡ በተቃረፈረ፡ ማካዊ ሀብቱ፡ "ምን፡ ልሥራበት?" የሚል፡ አባዜና፡ የመቀናጣት፡ ጣሬት የሚሠለውን፡ እንዲያሚያጠው፣ በጅርጅ፡ መገደ፡ ታይቷል።

"ገንዘብና፡ ሥልጣን፣ በሌሎች፡ ባሕርይ፡ በውስጥ፡ ነው" እንደተባለው፣ በተለይም፡ ኢሕጋዊ፡ ጥበቦች፡ ሀብትና፡ ንብረት፡ ማካበት፡ የቻሉ፡ ሁሉ፣ ኢርቱዕ፡ በሆነ፡ መንገድ፡ ከጭቆና፡ የተጋበጠውን፡ የሰዎችን፡ ብዙኃን፡ ወገን፡ ተጠቃሚ፡ ካብ፡ ጨምቀው፡ የቻሉ፡ ናቸው። መሠረት፡ ፍጡር፣ እንደቻቸውና፡ እንደሥቻቸው፣ እየገባና፡ እ

የለበሙ፡ እንዲሆኑ፡ የሚያስቆጣቸውን፡ ኢትዮጵያዊ፡ ሠለጣን፡ የሚያ
ገኙት፡ ውጤት፡ መሠረቱ፡ ምንድነው፡ ገድቦውን፡ እየቀሰቀሰ፡ ያቀርብ
እንጂ፡ ይህው፡ ነው። እስቀዳሁ፡ በዋርዲያ፡ እያስጠበቁ፡ የበዓላት
ስሌቱም፡ ቀንጢር፡ የሰዓት፡ ልዩ፡ አብርሃ፡ ንጉሥ፡ ከመጀመሪያ፡ እንደ
ር፡ ጋር፡ የፌጠሬ፡ ትምክሕተኛ፡ ፈገም፡ ይህው፡ ነው። ጀፎር፡ እንደ
ሚያበርር፡ ንጉሥ፡ ወይም፡ እንዲገለበጡ፡ የደንበኛ፡ ውሸ፡ የመሆኑን
ጠባይ፡ ከተከተለ፡ ትውልድ፡ ቀጥሎ፡ በቀጥታ፡ እንደተከለከለ፡ ያፈገው፡
ይህው፡ በእቁባቶች፡ ከሠፈር፡ ካይ፡ እጅግ፡ የበቀለው፡ የጋብ
ሀብት፡ ዋጋዊ፡ ስበት፡ ነው።

እሮብ፡ ዘመን፡ እስከ፡ እንግሊዝ፡ እስከ፡ ድንክ፡ ነበሩ
ገሮች፡ የያዙትን፡ ሠርዓቶች፡ ሁሉ፡ በመጠኑም፡ ቢሆን፡ የመሰረት
ባሕርይ፡ ትከሚቀይበቸው፡ በምርቶች፡ ዘመን፡ ደረቶ፡ የነበረው፡ የእቁባ
ት፡ በሚቀበሩ፡ ባህሎቹ፡ ጠዩቹ፡ ለምድ፡ ተከትሎ፡ በመጠኑ፡ የ
ዘውዴት፡ ዘመን፡ በእደሉ፡ መልክና፡ በእደሉ፡ ሥያሜና፡ ይዞት፡ ከ
ተቹ፡ እለ። የዘመኑ፡ ምርቶች፡ መንገሥት፡ በፎሬ፡ ሠርዓት፡ ተያይዘው
ት፡ የነበረው፡ የእቁባት፡ ሠራት፡ ውጤት፡ ከዚያው፡ ከተከመደው፡ ሀብታም
ክፍል፡ ይበልጥ፡ እየጠፋ፡ እየጠፋ፡ በመጠጠኛ፡ በተቀበ፡ በተሳፈ
መልክ፡ እድሉ፡ ተጠቅሞበታል። በዘመነ-ምርቶች፡ የነበረውን፡ የ"እቁባ
ት"፡ ሥያሜን፡ እቸሉ፡ በዘመነ-ዘውዴት፡ "ቅምጥ"፡ በሚል፡ ለይ፡ ቋል
እሸብረቅታል። እሁንም፡ ቢሆን፡ ዋናዎቹ፡ የዚህ፡ ድሎዎ፡ እቀንቃኞች፡ እር
ቲስቶች፡ እንዚያው፡ ምዝብሮቹ፡ ሉቀንጀት፡ ሎቶች፡ ናቸው። (በነ
ገሎችን፡ ካይ፡ ወንደሞች፡ በ"እቁባትንትም"፡ ሆነ፡ በ"ቅምጥነት"
እየቀሰሱ፡ ያስቀመጡ፡ ሴት፡ ወይዘዝሮች፡ እንደልጆቹ፡ የመያቋቸ

ው፡ እረጋውያንና፡ እረጋውያን፡ እረጋግጠውልኛል።) ከእቁባትነት፡ ወ
ደ፡ ቅምጥነት፡ የተደረገው፡ ሽግግር፡ ሠበዊ፡ ለውጥን፡ ባይ፡ ባይሆን፡ የ
ደዝነም፡ ስቸሻል፡ ይዘ፡ ነው። የመሸጋገሪያው፡ ድልድይም፡ ከእንስሳ
ቶች፡ የተሠሩ፡ ባይሆን፡ ድንጋይም፡ ነበሩበት። እናቂዎቹም፡ የተሸለ
ማበብ፡ እንክለውበታል።

በዘመኑ፡ ታዩቶ፡ በነበሩት፡ ምሳብማ፡ ሚሳሮ፡ መሠረት፡ ባሎች፡
ከሚሰቶቻቸው፡ ይልቅ፡ እቁባቶቻቸውን፡ ይበልጥ፡ መውደዳቸውና፡ ሚ
ስቶቻቸው፡ ጎልቶባቸው፡ እንደተገኘ፡ ተረጋግጧል። ዋናውም፡ ምክ
ንያት፡ ሕጋውያን፡ ሚስቶቻቸው፡ እሳዛኝነት፡ ገዜ፡ በቤተሰብ፡ በ
ዘመድ፡ እዝማድ፡ በወዳጅ፡ በጊደኛ--- እየሞሉ፡ ሊያሙላቸው፡ ተለ
ስገው፡ ያገኟቸው፡ በመሆናቸው፡ ከነጎራ፡ የወሬላ፡ ልምድ፡ ው
ጪ፡ ናዝሬትን፡ በሚፈጥረው፡ ግብግብ፡ እንደናቸው፡ ከመቅበ
ጥ፡ "ምን፡ ይሉኝ" የሚለው፡ ይሉኝታና፡ የምሁልም፡ ግዴታ፡ ስለሚ
ስቡቸው፡ ያከብሩቸዋል። ምሠጢሩ፡ ሠላ-ልበናዊ፡ ግሌት፡ ነው።
በግል፡ ውሣኔያቸው፡ እንደሚሄዱት፡ በገዛ፡ ገንዘባቸው፡ በግኝ፡ ያገ
ኙቸውን፡ እቁባቶች፡ ግን፡ እንደፈለጉት፡ ስለሚቀበሉባቸው፡
የወዙንና፡ የሙስናው፡ ዐይነት፡ እጅግ፡ የሚያዝናናቸውና፡ ይበልጥም፡ ጠ
ቃሚ፡ የሚያደርጋቸው፡ ሆኖ፡ እግኝተውታል። በዚህም፡ የተነሣ፡ የቤት፡
ውስጥ፡ ሕጋዊ፡ ሚስትን፡ ከውጭ፡ እቁባት፡ ጋር፡ የማወዳደሩና፡ የማ
ስጠጋት፡ ልዩ፡ የቋሕር፡ ሽግሽግ፡ ተጀመረ። ምዝብሮች፡ የእቁባት፡ ሎ
ቶችም፡ ቢሆኑ፡ በነሱና፡ በሕጋውያን፡ ሚስቶች፡ መካከል፡ ውድድርናም
ርግ፡ ያለ፡ መሆኑን፡ ከገዜ፡ ወደ፡ ገዜ፡ እየተረዱ፡ በመምጣታቸው፡
የበለጠ፡ እንገልግሎት፡ ለመስጠት፡ ከመጣር፡ ሌላ፡ የተሻለ፡ እማራ

ም፡ እንዲሰኩቸው፡ ተሌፊ፡፡ ይህም፡ እዲሁ፡ ውድድር፡ የመፍጠር፡ እዛ ማሟያ፤ ያሳቀመጡቸውን፡ ሰዐቶች፡ ይበልጥ፡ ከመቀሳቀሳቸው፡ ከማ ርኅት፡ ሲሉ፤ ሳኅበረሰቸውን፡ ስለማቀረቡ፤ የተከሰደ፡ የወረብ፡ ማኅ ማኅ፡ ተማገሮችን፡ ፳መኑ፡፡ ይህም፡ ውድድሩ፡ ድርጊታቸው፤ ያሳ ቀማጡን፡ ሰው፡ ሰዐትን፡ ይበልጥ፡ በመሳሱ፤ እየቀለ፡ ሲያድር፡ ወንድ፡ የኅበረው፡ የኅበረው፡ የ"እቆጋት"፡ ሰዴ፡ የማሳወለዱ፡ መ ሠረታዊ፡ ዓካማ፡ ቀርቶ፤ የወረብ፡ ተድካ-ደሳታ፡ መፍጠር፡ በመ ቻል፤ ማኅ፡ ወንዶችን፡ ማዝናናት፡ ሆኖ፡፡ ሥያሜውንም፡ ከእቆጋትን ት፡ ወደ፡ ቅምጥንት፡ የለወጠው፤ ይኸው፡ እዲሁ፡ ዓካማዊ፡ ማኅ፡ ነው፡፡ ቃሉም፡ ከተለመው፡ የአማርኛ፡ ማሥ፤ "ተቀመጠ" ከሚለው፡ የተገኘ፡ ነው፡፡ ቅምጥኝ፡ በማኅዊ፡ ንብረትነት፡ የተመዘገበ፡ ቢሆንም፤ እንዳንዴ በጓሮ፡ በር፡ ተደብቀው፡ ይወጣሉና፤ የቁርጥያ፡ ጋጋታ፡ እንደሌለ በቻው፡ ሳከብሚጠቁም፤ ከእቁባቶች፡ የተለየ፡ መስተናገኛ፡ ነፃነትን ንዳንቸው፡ ያሳያል፡፡ ይህም፡ እዲሁ፡ እጅጋት፤ የሌሉ፡ የሆነ፡ ሴትን ደሳ፡ ጣጣ፡ ይዞ፡ ነቅ፡ ነለ፡፡

ሰዴ፡ በመውለዱ፡ ሀገ፡ ተወሰዋ፡ የኅበረው፤ የእቁባት፡ ሕይ ፈትንት፤ በተጨማሪም፡ ያሌ፡ የእቁባቷም፡ ውበታዊ፡ እቋምም፡ ወሣኝ፡ ሆኖ፡ ቀረበ፡፡ ውበቷ፡ የሌሎችን፡ መመዘኛ፡ መዳሰው፡ ይዞ፡ ካቸዉ፡ ነለ፡፡ "... እክንጋ፡ የመሰላች፡ ቀዘባ፤ ጠምበክል፡ የመ ሰለች፡ መለሎ፤ ሾንጧ፡ ሐለምባና፡ ጥጥ፡ እንጎግ፡ እያውረገረገ፡ የ ሚያረማምድ፤ ዐይኖቿ፡ እንዳ፡ ገና፡ ከጎጆ፡ የሚንበገበግ፤ ካናፍ እንዴ፡ ዕንቡጥ፡ እበባ፡ የሚያጋጋ፤ ጉንጮቿ፡ እንዴ፡ ምድር-ገንፎ ፍሊያት፡ የሚጠፍጡ፤ ፀጉሯ፡ እንደሐምራዊው፡ የፋቅ፡ ምሥራቅ

ሐር፡ በዘማኑት፡ የሚያበራ፤ እፍንጫዋ፡ ንጋርዳም፡ ቤት፡ ወቅጥል ንምዶች፡ የሚወዳደር፤ ጥርሶቿም..." ይሉ፤ የማሚልማ፡ የውበ መስፈርት፡ ሚዛኖችን፡ ይዞ፡ ቀረበ፡፡ ቀንደቃች፡ የሚያበቅለው፡ ምድሬን ም፤ እንኳዝዋን፡ መሰሎች፡ ማለት፡ ደናማ፡ ማቅረብ፡ ሳከማይሰኘው፡ በ ደርዝን፡ ይዞ፡ ነቅ፡ ነለ፡፡ የሄኅ ኋላም፤ የማማሌጥ፡ ድርጊት፡ እየታ ከበተና፡ እየደበለ፡ ሄደ፤ በህገሬት፡ ካይ፡ ተለምዶው፡ የሚገኙትን፡ ቀ ኑዷዴች፡ ሁሉ፡ መማሪያ፡ ፳መሌ፡፡ ከቅድር፡ ባከቤት፡ የፊሊፊከውም፡ ያሉ ፊከፊከውም፡ እገወሁ፤ እንደ፡ ሁለት፡ ይዘት፡ ደሌጅ፤ በየበኩሉ፡ የየሌ ሶን፡ "ቅምጦች"፡ በድብቅም፡ በይፋም፤ በየአምባው፡ ማሳቀመጥ፡ እ የተለመደ፡ መጣ፡፡ እንደውም፡ ሰበዙ፡ "ቅምጦች"፡ እንዲበት፡ ማሳ ቀመጥ፡ የቻለ፡ ወንድ፤ የዝና፡ የጉሉ፡ ምልክት፡ እሳከመሆን፡ ተቆጠረ፡፡ ዳንጋ፡ ሚስት፡ ያለው፡ ሁሉ፤ ቤት፡ ቤትፍን፡ እያሳሰ፡ በ ኪሌደ፡ ቤት፡ መንገድ፡ ተለመደ፡፡ ቅምጦችም፡ ቢሆኑ፤ የየድርሻቸ ውን፡ እሳከገኙ፡ ድረስ፤ በሌሎች፡ መሳል፡ ሲቶች፡ ካይ፡ የቅናትም፡ ሆነ፡ የምቀኛነት፡ ሰዐት፡ ባከማሳያታቸው፤ የቅምጥ፡ ጆሮና፡ ሐ ጥቃጥ፤ የእንጉዳይ፡ ያህል፡ በያከበቱ፡ ፈካ፡፡ ሃቻናው፡ ወንደኑ ሜም፤ ቀበቶውን፡ እየጣለ፤ ከበሬ-ቅምጦች፡ ውሳጥ፡ ተነኘ፡፡ ባከሬሣጠ፡ ዲታዎች፡ ሀቻ፡ ሳይሆኑ፤ ተራው፡ እንኳ፡ ባከወፈሩም፡ የወር፡ ደምዝተኛ፤ የየእቅመቱን፡ ቅምጥ፡ እሠራ፡፡ ሲያቅተውም በሌሎች፡ ቅምጥ፡ እጥር፡ ካይ፡ ዘሉ፡፡ በቅብረተሰቡ፡ ካይ፡ በሠር ዓት፡ የመጋባትን፡ ምሉካዊ፡ ልምድ፡ እናባቶ፤ ሴት፡ ቅድር፡ ኣሠት ሕ፡ እጠካበች፡፡ ሚስት፡ ሲሆኑ፡ የሚችሉትን፡ ቀኑዷዴት፡ ደናማ፡ "ቅምጥ"፡ የተባለ፡ ደሌጎናዊ፡ እፍ፡ እየጠከሰ፡ እያሰኝ፡ ቀጠቻው፡፡

“ቅፋር”፡ የሚሉት፡ እውቀቱ፡ ሕይወት፡ ከመቸውም፡ ይልቅ፡ መሳካት፡ ጀመረ። ይህ፡ ፈጣንና፡ ቀሊል፡ የወሬና፡ የመረጃ፡ መለዋወጫ፡ የስልክ፡ ዘመን፣ ከፉቱና፡ እግርተውን፡ ቀጥሎ፡ ኬን፡ የእጅጉ፡ ከሙቅ፡ ኪያተኛ፡ ወደ፡ እሚቓለበት፡ ይዞለኛም፡ ወደ፡ እሚያመቸው፣ እንደሆነ፡ ዘመን፡ ዘሎ፡ ገባ። ወደ፡ ሣሉታናው፡ የእጅጉ፡ ዘመኑ፡ ዘሎ፡ ገባ፤ የቱሉፕ፡ እርክብም፡ ሆኑ፡ ካርቻ፡ ኃያሌላገው፣ በኬጣ፡ የሐሚት፡ ፊሪት፡ ነው፣ እስምስም፡ ካቸዉ፡ ያለው። ይህ፡ እስጠጣ፡ ያካሄናቀው፡ እይገጅም።

ይህ፡ ዘመን፡ የኃይለ-ሥላሴ፡ ዘመነ-መንግሥት፡ ነበር። (1930–1974) ይህ፡ ዘመን፡ ከፊውዳሊዝሙ፡ እስከተዋቀረ፡ በእርዳ ታ፡ እንደ፣ “ነፃ፡ ነኝ” ከሚለው፡ ሥሉም፡ ሕዝብ፡ ጋር፣ በዓለ ደ፡ ወንጀለኛ፡ ፊጥር፣ ከዘመናት፡ ከውስጥ፡ እንዲዳ፡ ዘወትር፡ የ ነበረ፡ ቀሚሳዊ፡ በነገ፣ በርጋፊና፡ ገልበ፣ በጉጂ፡ እንደገዙበ ት፡ መጀቀፉ፡ ነው። የ“ቅምጥ” ሠርዓት፡ ተወልዶ፡ ባፈገበት፡ በሕገዊ፡ ፍዚቱ፡ እየተሳተፋ ጉዳ፡ በክበት፡ ዘመን፣ የገራዳን፡ ሠራዊት፡ ከነሠሩሉ፡ ዝወንቶቹና፡ ከነወንድነቱ፡ ነገሥቴ፡ ተጠ ተልቶሉ፡ ጉብቶ፣ ሀገሬቶን፣ ወሬሬው። እመጠጡ፡ ሠልጣኞች፡ ከሚ ሳቀው፡ ነበር። እጣዘናው፡ ወንደሮጠ፡ ሲሆን፡ በእጅደረም፡ ሚሳ ቀን፡ ከቤቱ፡ እስቀምጦ፡ ንጉሡ፡ የመጣው። የቀለም፡ ጥናቸውንም፡ አገ ያው፡ ደበቀው፡ እንጀ፣ እንደ፡ ጉዳር፡ ነደፈች፡ ከጉሠው፡ ሀገሩ፡ እለተወውም። በዝቅተኛነት፡ ዐይን፡ እዝቅዝቆ፡ የሚያየውን፡ የሀገሩን፡ ጭቁር፡ ሕዝብ፣ እንደፈለገው፡ ሲፈልጠውሰው፡ ጭት፡ እጋጠሚ፡ ሆናለች። በሚፈልገው፡ ሢልጦውና፣ እንደሚታየው፡ ባመለከት፡ እ

ሽንኮሌቱ፡ እያገበለ፣ ቀነጃጆቹን፡ ካያሉበት፡ በቃ፡ ንልሕብ፡ እወጣ ቸው። ፎሮውንም፡ በሠርዓት፡ እቀባይና፡ ቅምጥ፡ ምሽንያት፡ በቋ ፍ፡ ካይ፡ የነበረው፣ የቀኖጀጆች፡ መጠበቂያ፡ ምሽጋዊ፡ ግምብ፡ ተ ደርምሶ፡ ተናደ። ትምህርት፡ ከመስጠት፣ ሕክምና፡ ከማደራጀት፣ መ ለከዐ-ምድራቶች፡ ከመመርመር፣ ተማገር-ጥበብ፡ ከማስጠናት፡ ን ግድ፡ ከማስፋፋት... በሚያቸው፡ ዘመናዊ፡ ፊኪጥች፡ እያደበሩ ገብተው፣ በገጠርም፡ በከተማም፡ ተሠገሠጉ። ሰሜታቸው፡ በየጋ ጋቸው፡ ምሽት፣ ወደሚያቶቻቸው፡ ከንፈው፡ ለመድረስ፡ የማይ ምክር፡ ነውና፤ የሚሰቶቻቸውን፡ ተወገለዊ፡ ሰዶ፡ ከማቀስ ወደ፡ ፈረደባቸው፡ ኢትዮጵያ፡ መሬመዳ፡ ግድ፡ ሆነ።

ይህ፡ ሂደት፡ በዚህ፡ እርምጃው፡ እንደቀጠለ፡ ሳለ፤ “ጀባት፡ እቶም!” እንዲሉ፤ ሀገሩንም፡ ጠቅልሎ፡ ቅኝ፡ ግዛቴ፡ አደርጋለሁ፡ የሚል፡ የኢምፔሪያሊዝም፡ ኃይል፣ እሪካፋች፡ ሠራዊቶቹን፡ ይዞ ከተፍ፡ አለ። (1936–1941) ወራሪው፡ የጣልያን፡ ፋሽስታዊ፡ መንግ ሥት፡ ነበር። እንደማንኛውም፡ ሀገር፡ ዘማች፡ ሠራዊት፤ ወራሪው፡ ወታ ደር፡ ወደ፡ ኢትዮጵያ፡ የመጣው፡ ሚስቶቹን፡ እዚያው፡ ጣልያን፡ ሀገር፡ ትቶ፡ ነው። እንዲዛናውም፡ የሠራዊቱ፡ እገል፣ በፋሽስታዊ፡ ሰብ ሮት፡ ሰበ፡ ይበጠ፡ እስከ፡ ኃይምት፡ ነበር። እከ፡ የፈረደባቸው፡ ኢትዮ ጵያውያት፡ ሴቶች፣ በጠቃሚ፤ እቀባዮቹና፡ ቅምጦችን፡ ሆነ ሆነ፤ ያገወሉ፡ ሚስቶች፡ የንበረበትን፡ በከንደሮች፡ ዕቁር፡ የወራ ሪው፡ የጣልያን፡ ፋሽስታዊ፡ ሠራዊት፡ መልካቻና፡ መፈጸሚያ ሆኑ። ሙንጣዙ፤ ክካብሮሸው፤ ካሳማንደው፤ ሠካሪው...የ ውዴታ፡ ሲሆን፡ ሌላውን፡ በመርመት፤ የግዴታ፡ ሲሆን፡ በጠመን

ጃው፡ ሠክፍ፡ እንደዳሩና፡ እንደንጋላት፡ በመውሊድ፤ የቀሐት፡ ሲጎዶ ያውያት፡ ካደ፡ ፈነጩባቸው።

ከመዝለቁ፡ በፊንጋት፡ መውረድ፡ በኋላ፤ ምሥለ-ጓሌና፡ ተደቀረ፤ ክሌት፡ ተለምረዳው፤ ወደያው፡ ማጫለጫ፡ ጅሙ። መቆጣጠር፡ እንትሉትን፡ ፎረም፤ ነገሩ፡ ምልል፤ ከነዘር፡ ማንዘሩ፤ ፓሊት የሚዲርሆቦችን፡ ኻፎሎች፡ ትያውቅ፡ በሙያን፡ ተሸደደ። በዚያ፡ ወቅት ነበር፤ በቅምጣንት፡ ተደብቀው፡ ደኖሩ፡ የነቢሩ፡ ቆነጃጅትና፡ ደናግል፡ ሁሉ፤ ከየጓዳው፤ ከየልፍኙ፤ ከየጉያው፤ ከየደብሩ፤ ከየአምባው፤ ከየመንደሩ... በደሩ፡ መጥተው፡ በየእደባባይ፡ ተሰጡ። ምሥጢርንታቸውና፡ ፍቅሮቻቸው፤ በቅፅበት፡ ተጋለጠ። በጠላያን፡ ሣልሷና፡ ፓሻ፤ በየሚርግጃው፡ ካደ፡ ከወረብ፡ ተሠክፉ። በፋሽሽት፡ ጦሩ፡ ተደፋ። ተከበረው፡ የኖሩ፡ የበጎ፡ እመቤቶች፡ ሁሉ፤ የጣልያን፡ ሲሉ፤ በርካሽ፡ ገዙቸው። በቁርባን፡ ተጋብተው፤ የመለዱ፡ የነበሩ፡ እናቶች፡ በበንዳች፡ ሣደቀር፡ ረከሱ። ደናግል፡ መነኮሳትን፡ ተደቀር፤ ከየገዳማቱ፡ ጎልጉሎ፡ አውጥቶ፤ በየመንገዱ፡ ደር፡ ከነለኮሳቸው። ፋሽሽቱ፡ ጠላያን፤ በየእቅጠጠው፡ ከመማዛት፡ እንደሚጠፋው፤ የኢትዮጵያ ማዕቀብ፡ በመደንገጉ፤ ሕዝቡን፡ ምሽጉን፡ ረሀ፡ እደረገው። ነገሩ፡ ማንበረ-ተነግም፤ በዚህ፡ ቀፀፀና፡ የተነሣ፤ በሁኔታና፡ በጉልበት፡ ተመዝገበ፤ እርሱ፡ በርሱ፡ ተመሠቃቀለ። መሬት፤ ቀኖርና፡ ምሽት፡ በጋና፡ ክረምት፡ ተደመረጥ፤ ተሌ፡ መዝናኛ፡ ሆነ። ከሰት፡ ጋር፡ መጸሌት፤ እንደ፡ እንጀራ፡ ወጡ፡ ተከመደ። ለሚደ-ትውርጅ፡ ትሑት ነምለል፡ ዘነ፤ ምፎሬ-ሲትየቤደ፡ ገበጅ። የሚያስደት፡ ክሳ፡ እል ነበርም። ያን፡ ጊዜ፡ ነበር፤ የቤትነት፡ ፀታ፤ እንደመተዳደሪያ፡ መሆ-

መንደርደርያ

ተቆጣጥሮ፡ ማደሪያ፡ ሠራ፡ የሆነው። የመሬት፡ ንብረት፡ ፎሌ። እንደተሌ ትቀጥም፡ መነገጃ፡ ሸቅ፡ ተነሌተለች። መደብሮችን፡ ካለሌቅ፡ እሳት፡ ደቂቅ፡ እውቆ፡ ተቀበለው። ዐካል፡ ደፎሬቶር፡ ገበ። በዚያን፡ ወቅት፡ ነበር፤ የፎር፡ "እቁባትና"፡ የሸሌሚው "ቅምጥ"፡ እየተ፡ ሠየሙ፡ ያገኘው። — "ቤተኛ፡ አዳሪ" ደሉታል።

ከዚህናው፡ የእፎጋታ፡ ፎሬጁ፡ ከመፎረሱ፤ የሴቱ፡ የሆኑ የመቻጋገሪያ፡ ፎለፎዲ፡ ነበረው። ፎለፎደም፡ እንደ፡ "እቁባት" መቻጋገሪያ፡ ያለ፤ ከተሌ፡ እንዲሁት፡ የተሠሡ፤ ወደም፡ ደማም፡ እንደ፡ "ቅምጥ" መቻጋገሪያ፡ ያለ፤ ከፎንጋደ፡ የተገነባ፡ ተደሆን፡ የቤተኛ-አዳሪው፡ እቻጋሪ፡ ፎለፎደ፤ ከሬሚንቶና፡ ከተሰራት፡ የቃነፀ፡ ነበር። በመሆኑም፤ እተከዚህናው፡ ዘመን፡ ፎሬሙ፡ ምንም፡ አይለ፡ ተደነቀንቀው፡ ከመኖር-ቻሏል።

ቀደም፡ ባለው፡ ዘመን፤ እቀባቶችና፡ ቅምጦች፤ ተሌ፡ንሳሪት፡ በመሆናቸው፤ ደቀመጡ፡ የነበሩት፤ በደገልኀት፡ ወደም፡ እተቀማጨ፡ በሠፈሯ፡ ቤት፡ ነበር። ያ፡ ሁኔታ፡ ተለውጦ፤ ጨሌ፡ የሆኑት፤ ቤቶች፡ ወደያ፡ ወዲህ፡ ተቋለው፡ ባገኙት፡ ገንዘብ፤ ቅልጥጥ፡ ካበው፡ ኪታቦ፡ ከሚገለበጡ፡ ከመንገድ፡ እፎንለጤ፡ ካደና፡ ከደበበደ ማንበር፡ ካደ፤ የሌትቻውን፡ ማካዊ፡ መኖሪያ፡ ቤት፡ ተከራዩትው፡ መኖር፡ ጀመሩ። ሌትቻውን፡ ቻካው፤ በሌትቻው፡ ጠሌ፡ ሠርያከ፡ ወንድ፡ እተተዳደሌ፡ ብቻቸውን፡ እያተዳደሩ፡ በመኖሌቻው፡ "ቤተኛ፡ አዳሪ"፡ የሚለውን፡ ሠፀ-ሙያ፡ ማሠረተ። ደህን፡ ሠየሙ፡ እንጠልጥሎ፤ ከዘመነ-ኀደለ፡ ሠላሴ፡ እንጻተ፤ በዘመነ-ደርግ፡ በተለ፡ በማከፍ፤ እተከዘሬው፡ ዘመነ-ወያኔ፡ ደርሷል። እጅግ፡ የሚገርመው፡

ድሀን፡ የሰቆቃችንን፡ ገበር፡ የሸኘዋርዷና፡ መሠረታዊ፡ ነፃነታቸውንም፡ የዐዊ ደፎር፡ ምኩሉ-ቤት፡ ተማገር፤ እንዲ፡ መተዳደሪያ፡ ሙያ፡ እጅርት፡ በመቀበል፤ የያንዘው፡ የሀገሬችን፡ ሰንዓሠታት፤ ሕጋዊ፡ ፈቃድ፡ በመስጠት፡ ከሀገር፡ ገዳ፡ መሠሀያ፡ ቤት፡ ቋሚ፡ መብር፡ እያዘነከፈለ፤ የገቢ፡ ምንጭን ድርጎ፡ መቀበሉ፡ ነው። ከእንደ፡ "መንግሥት፡ ለኛ" ገዷ፡ ደርጅት፡ ካዚህ፡ የበለጠ፡ ውርደትና፡ ወንጀል፡ እያቀርም። በገዛ፡ ልጆቹ፡ እኸከዌ ፐደዐን፤ የገቢ፡ ምንጭ፡ ፈቅዷልና!!

ለእምነት፡ ዓመታት፡ ያህል፤ ምድሪ፡ ኢትዮጵያን፡ ወሮ፤ የበላው፡ የዐሎሙና፡ ዘር፤ የፈጀው፡ የጥፋት፡ እርም፤ የቀበረው፡ ዕቡይ፡ ዐርዛ፤ ... በዋቀምትም፡ ደሁን፡ በእንዷርቢ፡ ኅይል፡ እለወጣም፡ ካሉ፡ ጀኝው እያንከዛዐ፡ ፎሬሙ፤ ክቡሩናና፡ የዋሁን፡ የኢትዮጵያ፡ ሕዝብ፤ ጠና፡ እንደነሳውና፡ እንዳመሰው፡ ይኖሎል። ሕዝብ፡ ኢትዮጵያ፤ የነዚያ፡ ልዩ፡ ልዩ፡ አጠልያ-ወለጭ፡ ፈፎያት፤ በከውርዴ፡ ሆኖ፡ እከመጠን፡ ዐሐቋል። የዘመኑም፡ ፓኮቴከዊ፡ ቅርምት፤ የዚያ፡ ውጤትና፡ ነፀብረቅ፡ ነው። "ቡታና" የሸኘለው፡ ጣልያንና፡ ቃል፤ ከሰቶ፡ እንዲ፡ መታፋፋትና፡ ኢጣልያዊ፡ ፋሺስት፡ የመሠረተው፡ ከመሆኑ፤ ሰሚጋገጢ፡ ሰንተምና፡ የመታሰቢያውም፡ ጠገዕ፡ እንደሆነ፤ የዐዊ ያመሰክት፤ ያካል-ፐጡ፡ እዱሮች፡ መሰደቢያ፡ ሰፎብ፡ ሆኖ፡ ቀይቷል። ፎሮሰ፡ ቢሆን፤ ካፋሽስት፡ ሰልሌ፡ ኃይል፤ የመንፈሳና፡ የሞራል፡ ውርደት፡ እንጂ፡ እንደት፡ ሌላ፡ ሰውን፡ የዐዊያችሸል፡ ሠነ፡ ምግባር፡ ይጠበቃል? በመንፈስ፡ የቃኘልና፡ ሀገሪቸውን፡ የዐዊወዱ፡ ልጆች፡ እንዳይበቃሉ፡ ከማፎሪወ፤ የሕውለፎ፡ እምሌጅ፡ የሆናቸውን፡ ሰቃ፡ እናና፤ እንዳዘያ፡ ክበው፡ ጠምነቁ፡ ተማገር፡ ካይ፡ እንዲፋትሠወማሪ፡ በማፎሊዎ፤ ፋሺስታዊው፡

የኢጣልያ፡ መንግሥት፤ በሕዝባችን፡ ላይ፡ ምሕረት፡ የማያሳጣው፡ ክፉተኛ፡ ዜሬ፡ ፈጽሟል። እናቴ፡ የተካከለው፡ የጆርመጦና፡ ኢምፔሪያሊ ተማገር፤ ካከተመ፡ ክፍል፡ እለዩ፤ እሁካ፡ ጥቅሞች፡ የገጠር፡ እምነቶች፡ ፎሬሙ፡ ሠርጎ፡ በመግባት፤ ሐቀውን፡ የባህል፡ ሕዝብ፡ ሞምር፡ በርክሠተ፡ በክሉ፡ እየጠመዐቀቷል።

ሰቆቹ፡ ወገኖቻችን፤ በተደጋጋሚ፡ የደረሰባቸውን፡ በደሎቹ፡ እዛ መልክቶ፡ "ነገሬ-እቀባችን፤ ነገሬ-ሕግምጥንና፡ ነገሬ-ሰቶች፡ እደሬን" በመከሰተኞ፡ ሐቲት፡ መነካከቱ፤ በሀገሬችን፡ ሰዋንያት፡ ላይ፡ ሰወርደ፡ የኖሪውን፡ መዓት፡ ከማገዘጥና፤ በተለይም፡ ፋትሕ፡ ነፃነት፤ ሙብት፤...ተነፎኋቸው፡ በመኖሪያቸው፡ ያገጠማቸውን፡ ውርደት፡ ከመግለጽ፡ ነው።

በተለይም፡ ወንደዊ፡ እህተታሳቦችን፤ ጧካ፡ ቀርነት፡ በሕርደ የተጠነው፡ በመሆኑ፤ በየዘመኑ፡ የሰቆቻ፡ ኋውልፎና፡ በነሐሴዊ፡ የሰቆቻችን፡ ታሪክ፡ ላይ፤ ነፎተኛ፡ በደሎችን፡ የፈፀመ፡ መሆኑን፡ ከመጠቀም፡ ነው። ዋናውም፡ ጥፋት፤ ሰቶችን፡ በተዋረድ፡ ዐይን፡ የዐየት፡ ነው። እናቶቻችንና፡ እህቶቻችን፤ ሰዶች፡ ሆነው፡ በመፈጠራቸው፡ ብቻ፤ እንዲያ፡ መናቃቸው፤ በቀጥታ፡ ሠርዓተ-ተፈጥሮንና፡ ሕገ-ተፈጥሮን፡ መቃረንና፡ መቃወም፡ እንደሆነ፡ በምንም፡ ማሠረጃ፡ መንደች፡ ኢትዮጵያውያን፡ ከያውቁት፡ እንደገባ፡ ማድረጋቸው፡ ነው።

ቀደም፡ ሲል፤ በተ፡ ምዕራባውያን፡ የተገለፀውን፤ ታዋቂዎቹ ሰዎች፡ ኀይቀር፤ ያልሆነ፡ ታርጋ፡ በመለጠፍ፤ "...ጣሊያን፡ ኀሳጢት፤ ዮዲትን፡ ጉዲት፤ ዘውዲቱን፡ ገልቱት፤..." በማለት፡ ሠሚቸውን፡ እያጠፉ፡ ኖሯል። በሌላ፡ እንግር፡ ደግሞ፤ በሀገር፡ ፍቅር፡ በጦር፡ ሜዳ፡ ላይ ተሠልፈው፡ ታላቅ፡ ጀብዱ፡ ሠርተው፡ የነበሩት፡ እንደነ፤ "...በቴ፡ ዷል

መንደርደርያ

መንበሩ፣ የጦር፡ ሠቅሎተ ፎቶ፡ ንግሥት፡ ሀገሬ…" ያሉትን፡ ሴቶች፡ ታሪክ፣ የወንድ፡ ታሪክ፡ ፀሐፊዎች፡ እሪም፡ እንዴውጠው፡ አፈርገዋል። ፎሂ፡ ሁሉ፡ በዴል፡ ሊፈፀምባቸው፡ የቻለው፣ ዋናው፡ መሠረታዊ ምክንያት፣ "ሴቶች፡ ከወንዶች፡ ጋር፡ እኩል፡ አይደሉም!" በሚል፡ የተሳሳተ፡ ሠንካራ፡ አመለካከት፣ የወንዶች፡ ንፈና፡ ስለተበወዘ፡ ነው። እንዲያ፡ መሆኑም፡ እጅግ፡ ያሳዝናል።

እኔ፡ በምመርበት፡ የስቶክሆልም፡ ዩኒቨርሲቲ (ስዊድን) በአንድ፡ ወቅት፣ በየወሩ፡ መጽሔቶች፡ ዓርብ፡ የሚዘጋጀው፣ እንዴ፡ የጥናም፡ ማስማት ኖሮጥሎም፡ ነበረ። ከኖሮጥሎሞቹ፡ አንዳንዶቹ፡ ቀን፣ ጥምጥቸውን፡ ማስማት፡ ከሚፈልጉ፡ እናቶችና፡ እህቶች፡ መካከም፡ ነበር። ባካባቢው፡ ከሚገኙ፡ ሴቶች፡ ከዚህ፡ ኖሮጥሎም፡ ተሣታፊነት፡ እንዲመጡ እቅርበላቸው፡ ከነበረው፡ የጥብቅ፡ ጥሪ፡ ሞለ፡ እካት፡ ሳይ፣ ተካተዪ፡ ቀኔም፡ ነገር፡ ሠፍሮ፡ ሰለነበር፤ ስለ፡ ሴቶች፡ ከወንዶች፡ ጋር፡ ከከቸው፡ የእኩልነት፡ ጉዳይ፡ ለሰሚነካካ፣ ጥቂቶችን፡ ቀንጭቤ፡ ልጥቀስ፤

"... አንድ የሩቅ ምሥራቅ ታላቅ መምህር፣ " ዓለምን (ምድርን) ከስሩ ሆነው ደግፈውት የሚኖሩ፣ ሁለት ታላላቅ ዓምዶች አሉ። እነዚህም ሁለት ዓምዶች፣ ሴትና ወንድ ናቸው። አንዳቸው መደገፋቸውን ቢያቆሙ፣ ይህ ዓለም ከነጓዙ አንጦርጦስ ወርዶ ይከሰከስና ይንከታከት ነበር " ይላሉ። በሃገራችንም ይህ ብሂል " ብሔሞትና ሌዋታን የሚባሉ ዘንዶዎች ዓለሟን ደግፈዋት ይኖራሉ " የሚባለው ዓይነት ነው -- በጎ ምሳሌነቱ እንደ ላይኛው ሆኖ አልተተነተነም እንጂ። ይህን መሠረታዊ ሐሳብ የሠነዘሩት ለሌላ ነገር አይደለም። የሴቶችንና የወንዶችን ተመጣጣኝ እኩልነት በሥርዓት ለማ

እኋ

በሴቷ፡ መወለድ፣ ተፈጥሮዋ፡ ሲጓል፤
ምንም፡ ተጸፅቶበት፣ ሁሉን፡ መሠራት፡ እኩል፤
ሺሬ፡ ለምንድር፡ ነው፣ የሚንጠርጠው፡ ባል?
ካቶሉ፡ ለምንድር፡ ነው፣ ቤት፡ እጠታዝ፡ በጥል?
ሴቷ፡ እንዴት፣ የገዛ፡ ሴሉ፡ ምርኮ፤
ሺሬ፡ ለምን፡ ሆነች፣ የወንድ፡ ማካጋጫ?
ሺሬ፡ ለምንድር፡ ነው፣ በቤት፡ ፈጥካሎሽ፤
መካፈል፡ ያልቻለች፣ ያልሆነች፡ ሐያሲ?
በቀኝ፡ እጇ፡ ጉሉሉ፣ በግራ፡ ሪዛ፡ ጦር፤
እንደወንዶች፡ ሁሉ፣ እያሳቀ፡ እጁ፡ እጥር፤
ለምን፡ አልቻለችም፣ እኩል፡ መወደደር!
ተሠልፋ፡ እንድ፡ ካይ፡ ከወንዶች፡ ለጀን፡ ጋር!
በስፓርቱ፡ በከካው፣ በፖለበትም፡ ጥምር!
ሰዐትን፡ ወሰዱ፡ ውጥ፣ ገና፡ ስታገባው፤
"ባስቤቷ" እያለ፣ ወንዱ፡ አገወሰው፤
እንደፈረንጆች፣ ሊያጠፋ፡ ሲቃጠው፤
ይሆን፡ ሁሉ፡ ስትሆን፣ ያለቻላት፡ ምንድነው?
እኔ፡ ግን፡ አልቻልኩም፣ ደወቀም፡ እያስቸለች፤
በእካል፡ ባለተደረገ፣ የደካመቻለች፤
የሚካፈል፡ ሰዱ፣ ውለታ፡ ያከባች!!
የስቷ፡ እባቱ፣ ባከወጭ፡ ናቸ።
እንዲህ፡ ዐይነቱ፡ ደግ፣ እጋኩዋት፡ እንዳበሉት፡
"በናቶን፡ ሴቶ፡ ናቸ!"፡ እያለ፡ ያከባቸ!!

ስተማር አስበው ነው ። ዓለማችን ያለሁለቱ ዓምዶች ድጋፍ ተንጠልጥሎ መኖር እንደማይችል የታወቀውን ያህል፣ የሰዎች ሕይወትም ያለ ሴትና ያለወንድ መደጋገፍ በሥርዓት ሊራመድ እንደማይችል መምህሩ ሲያስረዱ ነው ። ፊውዳላዊ በሆነ ኋላ ቀር አስተሳሰብ ሲንፏቀቅ የኖረው የሀገራችን ባህልና ልማድ፣ የሴቶችን ከወንድ ጋር የእኩልነት መብት ነፍጓቸው ኖሯል ። ስለዚህም ሰው ሰራሽ በሆነ አድኃሪ ሥርዓት ሴቶች ከወንድ እኩል እንዳይናገሩ፣ እንዳይሠሩ፣ እንዳያቅዱ...... ተነፍገው በተዋረድ ኖረዋል ። ይህም የእኩልነት ፍላጎታቸውና ምኞታቸው የእውን ህልም ሆኖ ቆይቷል ።

የድርብ ጭቆና ምዝብሮች የሆኑ እናቶቻችንና እህቶቻችን ለዘመናት፣ በቤተ-ሰብ (የውስጥ) እና በማኅበረ-ሰብ (የውጭ) የአድኃሪ ባህልና ልማድ ክልል ውስጥ ታግረው፣ እንደልባቸው ሳይራመዱ ቆይተዋል ። ይሁን እንጂ አቅማቸው በፈቀደላቸው መጠን ቤተ-ሰብንም ሆነ ማኅበረ-ሰብን ከማገልገልና አስተዋጽኦም ከማበርከት በበኩላቸው ተቆጥበው አያውቁም ። የተፈጥሮ መብታቸው የሆነውን ያህል ከወንድሞቻቸው ወንዶች ጋር እኩል መኖርና መራመድ ሲገባቸው፣ በማያውቁት ምክንያት እስከዚህኛው ዘመን ድረስ የተቃራኒ ጾታ ማንአህሎኝነትና ትምክሕት እንዳሸፈባቸው አሉ ይህን በደላቸውን ለማሰማት እንኳ ዕድል ሳያገኙ ቆይተዋል ። ሆኖም የለዘብታ መብታዊ ትግላቸውን ቀስ በቀስ ማጋላቸው የማይቀር ነው።

[illegible]

[illegible]

[illegible]

እንቅፋቱ፣ ወይ፡ አሁኑ፡ ወንድ፡ የመሬቶች? ሆንዳም፡ ንግግር፡ ስለ፡ ፍቅ፣ ዝም
ተኝ፡ ቀጋች፡ በቢን፡ እየጠቀጠቀች፣ ሠጋውን፡ ጠርተ፡ በሞንቶ፡ እን
ዲሒድ፡ ያደረገች?... እንዲህ፡ ያለው፡ ጥቅንጥቅ፣ የሴቷ፡ ጠንቃ፡ ሌ
ቃዩንት፣ በተፈጠረ፡ ሲቀይ፡ ነው። በጥቅሉ፡ ወንድ፣ የሞንቶ፡ ልዩዩ፡
የሠርዓተ፡ ማንበር-ሁነ፡ መቆቅር፣ ንቋፋዊ፡ እሠሌተ፣ ለወንዶች፡
ሕምክሕቃዊ፡ ልዕልና፡ እንዲሰጥ፡ ሆኖ፡ በመንደሩ፣ በሴቶችና
በወንዶች፡ መካከል፡ ሲኖር፡ የሰነገገውን፡ መሠረታዊ፡ የተፈጥሮ፡ እ
ኩልነት፣ ሲያደማና፡ ሲያዛባ፡ ኖሯል። ከዚህም፡ የተዛባ፡ ሠሬት
የሐሳብ፣ ሴቶች፡ ማሳዊ፡ መብቶቻቸውን፡ ተነፍገው፣ ዘላለማቸው
ን፡ የወንዶች፡ እንጠሩሎ፡ እንግልጋይ፡ እንዲሆኑ፡ ተፈርደል።

አጥንታቸውንደን፡ መደሐፍት፡ እንዴ "...ፍሬ፡ ዐመክ፡ ተሴ
ሆይ!" በማለት፣ መንፈስውም፡ ታው፣ የሴቷ፡ ማሳዊ፡ ዐለም፡ ጌልበት፡
በየዓይንታቸን፡ ሢሁይ፡ ሆኖ፣ እየተመገበ፡ እንዲኖር፡ በመሰንር
ም፤ እያስከዚህናው፡ ዘመን፡ ድረስ፣ ወንዱ፡ የሴቶችን፡ እንገልግሎ
ት፡ በነፃ፡ ከመበዝበዝ፡ አልተቀጠበም። ሴቷም፡ ካንዴም "ፍሬ
ዐመክ፡ ተሴሆይ!" እለተባባለቻም፡ ካሳም፡ እንዲሁ፡ አይታወቅም፡
እስከንዶች፡ ሕጋዊ፡ አመፅ፣ ከዘመናት፡ መበዝበዟን፡ በፀጋ፡ የተቀበ
ለችው፡ ይመስላል። ምናልባትም፡ በሴቷ፡ ዐቃዊ፡ ቋንቋ "ፍሬ
ዐመክ፡ ተሴሆይ!" ካሉ፡ መድሐፍ፡ እቅርቦት፡ ቢሆን፡ ኖሮ፣ ቀደ
ም፡ ባለው፡ ዘመን፡ ጥምር፣ ተገቢውን፡ ምክንያት፡ እቅርቦ፣ ንፀ፡ እ
ገልግሎት፡ ለወንዱ፡ ካመስጠት፡ ትከሻከል፡ ነበር። መድሐፍ፡ እን
ዴ፣ በሴት፡ አንቀጽ፡ ባለመደፉ፣ ሴቶች፡ ሁሉ፡ ለ"ፍሬ፡ ዐመክ፡ ተሴሆ
ይ" ምክር፣ እንደ፡ እንዴ፡ ፍሬው፡ ሆነው፡ ለወንዶች፡ በመተየታቸውም

ይሆናል፡ ሲመዘገቡ ቶችሙ፡ የኖሩት። ከእንዲዚህም፡ ያለው "እሬና? የ
ቀሳሣ፣ ሴቶች፡ በተሰገሉቸው፡ እንደር፡ መተሬች፡ በመገዘቸው፡ እን
ፀር፡ ይገም፤ መደሰች፡ ለመሆን፡ በቅተዋል። ደህና፡ ሁኔታዊ፡ ምንንት
በምትክ፡ ለቅሬታ፡ በያሉፊልፍ፤

ሁለት፡ ተረቦች፡ የሆኑ፡ እሬጋውያን፣ አርእር፡ ገጥመው፣ እ
ሰጥ፡ አገባ፡ ይዘዋል። ርዕሱ-እርእሮቻቸውም፡ የዓመታት፡ ወቅታዊ፡ የ
ሀሳቦች፡ ሴኔ፡ በመወሰን፡ ጉዳይ፡ ላይ፡ ነበር። እንቅጡን፡ የገዙ፡ እል
ልና፡ ማድረግ፡ ለመወሰን፡ በተራጠሬ፡ እስመጠባበቅ፤

_እንደኛው፡ እሬጋዊ፡ ይናገራ፣

"ቡሒን፡ ካዋለ፣ የለም፡ እሬምቱ፣
ዲሮም፡ ካጠኝ፣ የለም፡ ሴኔት!" ይላል።

_ሁለተኛው፡ እንጊዜ፡ ጠጋ፡ ብሎ፡ እሬጋዊ፡ ይናገር፣ በበኩሉ፤

"ቡሒን፡ ካዋለ፣ ምንው፡ የለ፡ እሬምት?
እንሞች፡ ሆነ፡ እሳዶምድን!
ዲሮስ፡ ካጠኝ፣ ምንው፡ የለ፡ ሴኔት?
እንሶክብተኛ፣ የሚፈጠበት!..." እንዴል፡ ካለተ

ፈጠ፡ ጥሬውን፡ እንደሌ፡ ዳቦ፡ ይመገበው፡ ይመስላል፣ የሴቶችን፡ በመን
ፈቀ፡ ሴኔት፡ ተገትተው፡ የሚያዳዝንን፡ ተሰገሪ፡ ወፍጠ፡ ከመርቅና፡ ክ
ማስታመ፡ ሲገል፣ በሕምክሕተኛው፡ እንደሌ-መሬጋ፡ ወንዶ፣ በሶች
ት፡ መልክ፡ ከተሠለፋ፡ የቀረበ፡ ነው። ሴቶችን፡ በዝቅተኛነት፡ ሲረኩ፡ ዘቃ
ዝቆ፡ ለማቅረብ፣ በወንዶች፡ ያልተገቢ፡ ዘይቤ፡ ተረት፣ ተሣልቆ፣ ምፀ
ት፣ እንቶሰተር... እያገኘም። ይካፍ፡ መነገቻቸውን፡ በእርግጣቸውን፡ በማ
ስተካከ፣ ሴቶችን፡ በማዛከስያ፣ ወንዶች፡ ያልተሰጡት፡ ተረት፡ የለም።

ትልልቆቹን፡ ብቻ፡ ከለማትያ፡ ያህል፡ እነዚህ፡ እንቀጽ፡ ካይ፡ መጥቀስ፡ ቢያ
ስፈልግ፤

"ዘመዌን፡ ናት፡ ካልት፤ ብትቀርብም፡ እያምጧት፡"

«ሴት፡ የነገረው፡ ቾተብ(ጮት) እይፈልግም፤»

«ሴት፡ ለጆን፡ በመዝገር...» እነዚህ፡ የየራሳቸው፡ መ
ስል፡ ዘይቤዎች፡ ሞኑ፡ ወሊሎች፡ ናቸው። ሁሉቱም፤ በሕትብ፡ እንሰነዘሩ
ቸው፡ ከየቅል፡ ናቸው። የበገለፁትም፡ በአርዳት፡ የተለያዩ፡ ናቸው።
የመጀመሪያው፡ "ሴት፡ የማትታመን"፡ መሆኗን፡ ይገልፃል። ሁለተኛው
ደግሞ፡ "ሴት፡ የወንድ፡ ሀላቢ" መሆኗን፡ ያሳያል። ሦስተኛውም፡
«ሴት፡ ጎረናም፡ ሆና፡ ማዕዘ-ንእምር» የሴትን፡ መሆኗን፡ እንመ
ለከቶ፤ ነገሮችን፡ ለማደራጀና፡ ለተወሰ፡ የምንቸለው፤ እንደ፡ ተለ፡
እንሰን (እህያ) አንካዩ፡ ቅጣት፡ ስታገኝ፡ ነው። የሚል፡ ትርጉም፡
እለው። እንዲህ፡ ያሉት፡ እመለካከቶች፤ ሴቶችን፡ ምን፡ ያህል፡ እዝቅ
ዝቀው፡ የታዩበት፤ እንደተቦ፡ ማድረጋቸውን፡ ማወቅ፡ እያዳግትም።
እንደ፡ ሰው፡ የተፈጠረ፡ ፍጡር፤ «የማይታመን፡ ካሆነ፤ የወብ፡ ቤን፡ ካ
ሆነ፤ እንደ፡ ተለ፡ ካወቅ፡ ጎረናና፡ እንመምር፡ ካለበለው...» ምንን፡ ሰ
ው፡ ሆነ? እንዲህ፡ ያለው፡ ደካማ፡ እስተሳሰብ፤ ሴቶችን፡ ሴተሰ
ኛል። በዚህ፡ እንፃር፤ የወንዶች፡ ሴተዊ፡ ትይት፡ ከሳ፡ ሆኖ፡ ቅንን
ት፡ የያዘ፡ ቢሆን፡ ኖሮ፤ በሰዎች፡ ዓለማዊ፡ ኑሮ፡ ውስጥ፡ የተከፍ
ሕይወት፡ በሠፈነ፡ ነበር።

ይሁን፡ እንጂ፤ ወንዶች፡ በሴቶች፡ ላይ፡ ያላቸው፡ እስተሳሰብ
በተቃራኒው፡ ሥር፡ የሰደደ፡ በመሆኑ፤ የሴቶችን፡ ከወንዶች፡ ጋር፡ ያን
ጆት፡ መተባበር፡ ከሚጠይቀው፡ የዓለማችን፡ ሠለጠኔያዊ፡ ማሠጋቤ፡

ከፍተኛ፡ ጋሬጣና፡ መፍትሔ-የለሽ፡ ፈተና፡ ሆኖባት፡ ኖሯል። ስለዚህ
ም፡ የዕድገት፡ ጉዞአችን፡ ዛሬም፡ ዳዴ፡ እያለ፡ ቢሆን፡ ካያስደንቅን
ነው። ከሠለጠኑ፡ ዕድገታዊ፡ ልዕልና፡ ከመንፈስ፡ ተሐድሶ፡ እንደ
ሁም፤ ከብሔራዊ፡ ሕይወት፡ ተሳትፎ፤ ይፈለግ፡ የነበረውን፡ ትግል፡ ሁ
ሉ፤ እስከአሁን፡ እመርቂ፡ ውጤት፡ ተገኝቶበት፡ ካለፍ፡ እንደቀር
ከፍሬት፡ ዐበይ፡ ምክንያቶች፡ ውስጥ፡ ተቀዳሚው፡ ይሄው፡ የ
ሴቶች፡ ከወንዶች፡ ጋር፡ በእኩልነት፡ እለመታየት፡ ነው።

ሴቶች፤ ካዘያ፡ ሁሉ፡ የቤት-ሥራ፡ የጓሮ-ሥራ፡ እንገልግሎት፡ ከ
ሰተዋፅኦቸው፡ ጋር፤ ይህ፡ የእኩልነት፡ መብት፡ ባይነፈጋቸው፡ ኖሮ፤ የ
ሚያዘግመው፡ ወነዊ፡ እድገታችን፤ ምን፡ ያህል፡ ፈጣንና፡ ገሠጋሽ
መሆን፡ በቻለ፡ ነበር!!

ይህ፡ ሮይነት፡ የሴቶች፡ መሠረታዊ፡ መብት፡ መነፈግ፤ በተለይ፡ በኛ
ሀገር፡ ይብሳ፡ እንጂ፤ በየሀገሩ፡ በየዘመኑ፡ በማንበሩ-ሰቦች፡ ውስጥም፡ ተ
ንሠራፍቶ፡ ያለና፤ እርስበርስም፡ ሲያቆራቁስ፡ የኖረ፡ ነው። በይበልጥ
ም፡ በማይፈጥ፡ ላይ፡ ባሉ፡ የሦስተኛው፡ ዓለም፡ ሀገሮች፡ ውስጥ፤ ችግሩ
በመስፋፋቱ፤ የሴቶችን፡ እኩልነት፡ የማስከበር፡ ትግል፤ ከወቸው
ም፡ ጊዜ፡ እየጠራ፡ መጥቷል።

በሀገራችንም፡ ቢሆን፤ ነገሩ፡ ቤት-ቀር፡ ለምዶችን፤ ሴቶች፡ ወ
ገኖቻችን፡ እንጂ፡ ያሰመሩ፡ መሆኑ፡ ቢታወቅም፤ በየጊዜው፡ እን
ደሌንቃሉ፡ እየሆኑ፡ ብቻ፡ የሚከሰ፡ የእምነገኛዎች፡ ጠልቃ፡ ጉብኝት፡
ከሌሉ፡ እጠቃለይ፡ ትግል፡ ሕዝቡን፡ ስለእሚያሠለፉት፤ ሴቶች፡ የሌ
ሳቸውን፡ ኃይል፡ በማካዊ፡ ማንበር፡ እይልጅነተው፤ የጠሉ፡ ትግላቸው
እንዲያከሉና፡ እንቅፋት፡ እየሆነባቸው፡ ቀይቷል። የትግል፡ ኃይል፡

እንዳይከሰሱ፡ በማሳሳታቸውም፣ ሠርጓት፡ ያለው፡ ማንበር፡ በወሠሉትን ና፡ እንዳይቋቋምም፡ እያሩትታል። ከሰው፡ ደግሞ፣ የራሳቸው፡ ትቃት ንሊና፣ ይዘታዊ፡ እያማሩን፡ ገና፡ ያሳሳሉ፡ መሆኑ፡ ነው።

እናቶቻችንና፡ እህቶቻችን፣ በቆንጆነታቸው፡ ፀጋዊ፡ ክብር፡ ቀሚስ፡ አጥለቁቆች፡ በመሆናቸው፡ ነው፣ እንደ፡ ሰባቱ፡ በክፀታቸሌ፡ ማጥለቅ፡ የማይሆንላቸው፡ የሚመስላቸው፡ ነገዘ፡ ሰዎች፡ አሉ። ባዳጉበት፡ መንደር፡ ውስጥ፣ ቅደር፡ ይፍሬት፡ ተሰምቶቸው፣ አንዳንዶ፡ ወጣት፡ ቆቶች፣ በሰሌ፡ ቱቦ፡ ሳበሰው፡ በመውጣታቸው፣ እንዶ፡ "እበዶች፡ ውኝ" ቁጥሮ፣ እንጅም፡ እለቁም፡ ሊመግሉቸው፡ ሞክሮ፡ እንዳንበሪ፣ በበካሌ፡ ምንገዘም፡ የማልረሳው፡ ትዝታ፡ ነው። ነፀነት፡ እንኳ፣ በሚሉበትት፡ ዐይነት፡ የማይሰጥ፣ ከዚያ፡ በላይ፡ የሆነ፡ ታላቅ፡ ፀጋ፡ እንደሆነ፡ ቢታወቅም፣ ከሠለ፡ አቤች፡ የሆነውን ኦንንትን፡ ቂንጥ፡ በመለበጧ፡ "የቆንጆነት፡ ባቶች፣ የገላዋን፡ መስስሚ... ትሳየች" ሐሜታ፡ የምትመገዝ፡ ቆንጆ፣ ስንቷ፡ ናት? ነገር፡ ነገሩ፡ "ባት፡ የማሳየች" ጉዳይ፡ ሳይሆን፡ "ከመንዶች፡ እኩል፡ ለመሆን" የመንዶች፡ ልብስ፡ ለበሰች፡ የሚለው፡ ነቀፌታ፡ ነው። በውስጥ፡ ደፋር፡ ቆቶች፡ እዘውትሮ፡ ከመልበስ፡ የታቀሠ፣ ከመንትሮው፡ ይልቅ፡ ዛሬ፡ ቱቦ፡ መልበስ፡ እየተለመደ፡ መጥቷል። ሱሪ ጋጋማቸው፡ ቀርተው፡ ባለማየታቸው፡ እንዲ፣ ከሰው፡ ምቀኝነት የአውሮፓ፡ ክፍል፡ ቀርቶ፣ እና፡ እዚህ፡ ከምኖርበት፡ የተወሰኝ፡ ምድር፡ ዋስታ (ከካንዴ ዲቭዳን፡ ሀገሮች) ቅዝቃዜው፡ ነፋሱን፡ ከሠጋ፡ ከመከየት፡ ከሚቃጠሉና፡ መዓት፡ በረዶ፡ ከሚፈስበት፡ ምድር ቆቶች፣ እርቃነ-ሠጋቸውን፡ ሲዝናኑ፡ ሳይ፣ ሁልጊዜ፡ ወስጥ፡ ነገ

ሰው፡ በዓይነ-ኅሊናዬ፡ የሚታዩኝ፣ እነዚያ "ለምን፡ ቁንጥ፡ ሰጠሽሽ፣ ባትሸን፡ አሳየሽ!" እያሉ፡ የርግማንና፡ የውግዘት፡ ናዳ፡ የሚወርዱባቸው፣ ያገሬ፡ ቆቶች፡ ናቸው። በርግጥ "መጥፎውን፡ ይሰጠቻው!" የሚባሉ፡ ናቸው። ከሰው፡ ቀርቶ፣ በዚህ፡ ሀገር (ስዊድን) ውስጥ፣ የውበት፡ ውድድር፡ በሚደረግበት፡ ወቅት፣ የቆቶቹን፡ ቁንጅና፡ መመዘኛ፡ ሆነው፡ ከሚቀርቡት፡ መስፈርቶች፡ ዋናው፡ ስፍል፣ የቆዳቸው፡ ያፍንጫቸው፣ የአይናቸው፣ የፀጉሯ... ብቻ፡ ሳይሆን፡ የእግሯ፡ አቋማዊ፡ ቅርፅ፡ ሁኔታ፡ ይዘት፡ ነው። ስለሆነም፡ ተወዳዳሪዋ፡ እመቤት፣ ከዚህ፡ ሚዛናዊ፡ ልኬት፣ እንዷዊ፡ ሆና፡ መቅረብ ካለባቸው፡ አንዷ፡ ነው።

እነዚያ፡ የቆት፡ "ባት፡ አይታይ፡ ባቶች" እያሉ፡ ይህችን፡ እርቃነ-ስጋን፡ ሲመለከቱ፣ ምን፡ አይነት፡ ስሜት፡ እንደሚሰጣቸው፡ ይሆን? እነሱ፡ ሊሳቸው፡ ጥያቄውን፡ እንዲመልሱ፡ ለተመሳሳ፣ በዚህ፡ ሁኔታ፡ ዙሪያ፡ የሚቻለኝን፡ ሐሳቤ፡ ምንንት፣ ለሕዝብ፡ ማሳወቅ፡ ለፈምገማ፡ እሰጣለሁ። ቆቶች "የመንዶ፡ ልብስ" መልበስ፡ የለባቸውም፡ ከሚሉት፡ ደግሞ፣ እነሱ፡ ሌሎቻቸው፡ በሠርጓት፡ ተመልክተው፡ ማነቁ፡ ፍርዳቸው

ን፡ እንዲታጠበቁና፡ በተለይም፡ "ሴቶች፡ የወንዶች፡ ዕቃ፡ ሴሳብናቸው"ም
ን፡ ይህል፡ እንደሚያምርባቸውና፡ እንደሚያማምሩት፡ እንዲ፡ መከከተ-
ተከታዩን፡ እርበኞች፡ እመቤት፡ እቀርባለሁ።

ፊቢዎች፡ እንመልከት፡"የወንዶና፡ ሴት፡ እኩልነት" ጉዳይ፡ የፌጠ
ሬውን፡ እንቅስቃሴ፡ እዚሁ፡ ላይ፡ እስኪ፡ ይደረጋባቸና፡ ነገዚህ፡ ሜዳ፡ ዘለቀ
ውና፡ በምርምር፡ ጠልቀው፡ ሃገሬ-ሴዎች፡ ከሚያጠኑ፡ ምሁራን፡ እናደኘ
ው፡ በመምራያኑት፡ የሚያገኙላ፡ ነቁጠኞች፡ ለጠቃቅም። በሴቶች፡ወ
ገሮቻችን፡ ላይ፡ በየዘመኑ፡ ሲወርድባቸው፡ የኖረውን፡ ፀታ፡ ነክ፡ መከራ፡
ፍዳ፡ መዓት፡ መቅሠፍት፡ በዱልና፡ ሠቃይ... ዐይነቱ፡ ምንጩ፡ ከምን፡ ከየ
እንደሆነ፡ ከማወቅና፡ ጅማሬንም፡ ንሥና፡ ሠቅሠቅ፡ ከማጥናት፡ የሚሄዱ

ጡ፡ ቅን፡ ምሁራን፡ ቢኖሩ፣ መኖርም፡ ደግሞ፡ እነሱንቸው፣ የጥናታቸውን፡ ቃ
ታ፡ መመዘር፡ ያለባቸው፣ በሁለት፡ ርዕሶች፡ ላይ፡ ቢሆን፡ እጠቃለዩና፡ ዝር
ዝር (ምንዝር) ሁኔታዎችን፡ ኢልፍጦ፡ ለማጥናት፡ ያስችላል። እጠቃላይ፡
ትይታ፡ ለመመርመር፡ "ሴትነት፡ በኢትዮጵያ" የሚለውን፡ ርዕስ፡ ቢይ
ዝና፣ ዝርዝር፡ ሁኔታዎችን፡ ለማጥናት፡ ደግሞ፡ "የሚታዩ፡ በኢትዮ
ጵያ"፡ በሚለው፡ ርዕስ፡ ላይ፡ ቢያተኩር፣ እርካና፡ እመርቂ፡ ውጤ
ቶች፡ ላይ፡ እንደሚያደርስ፡ አያጠራጥርም። ነገሩ፡ ባሕሉች፡ የሚ
ቀበለውና፡ የሚያምንበት፡ "ሴቶችን" ከ"ባሎች" ጋር፡ አዳብሎ፡ እ
ኩል፡ በተናጠል፡ ሳይለያይ፣ በተለይ፡ ሁለተኛው፡ ርዕስ፡ ይበልጥ፡ ጠ
ቃሚነት፡ አለው። ሴትን፡ ከወንድ፡ ለይቶ፡ በተናጠል፡ ማየት፡ የ
ሚያስችለው፡ ባሕላዊ፡ አስተሳሰባችን፣ የሴትን፡ ማንነት፡ ሕይወት፡ ለማ
ጥናት፣ የባሎችንም፡ እጠቃላይ፡ ዝንባሌ፡ ለማወቅ፡ ማገዙ፡ ይገባል።

በንዚህ፡ ሁለት፡ ርዕሶች፡ ተሠማርቶ፡ ሳገሬ-ሰዋዊያን፡ የ
ሚያጠና፡ ምሁር፣ ቢያንስ፡ ቢያንስ፡ ካጠናት፡ ዕውነቶች፡ ላይ፡ ሊ
ደርስ፡ እንደሚችል፣ በኔ፡ በኩል፡ በቅድሚያ፡ ይታወቀኛል። እነ
ዚህም፡ ጠንታ፡ ሐቆች፣ በሀገሬኞች፡ ሴቶች፡ ላይ፡ ሽጉ-ማንበርበር
ና፡ ቅምቅሞት፡ ተገዕት፡ እምፀውና፡ ለማወቅ፡ መኖራቸውን፡ የሚያ
ሳዩ፡ ናቸው። ጥናቶች፡ ሁሉ፡ ቋም፡ ነገሮች፡ የሚኖሩቸው፣ ያጎደኑ
ኞ ነገሮች፡ ሁሉ፣ ድንቅ፡ የሚመቱበትን፡ መፍትሔዎ፡ በምክ፡ ብም
ር፡ ሊታረሙ፡ ማቅረብ፡ ይቻላል፡ ነው። የሀገሬኞች፡ ምዝገባ፡ ሴት፡
እንደሴትነቷ፡ ብቻ፡ ካልሆነ፣ ሰው፡ እንደ መሆኗ፡ ማምር፣ ሕይወ
ቷ፡ የሚጠይቃትን፡ ፍላጎቶች (ነፃነት፡ ፍትሕ፡ መብት፡ እኩልነትና፡
የቀሩትንም፡ ሁሉንም፡ ፀጋዎች) በሙሉ፡ የምታገኝበትን፡ መፍትሔ

ፈለገው፡ ለበሽጣቸ፡ ለሚጣሩ፡ ምሁራን፡ ሁሉ፡ ይቅናችሁ፡ እላለሁ ፡፡

የየቅኝዉም፡ መሳብሬ-ሰብ፡ በኑ፡ እሴቶችና ምግባረ-ሠናይ፡ ሁሉ ተመዝግበው፡ ሲደመሰሱ፡ የታደኑ፡ የድንቁርና፡ ኃይል፡ በግለሰብተኞቻቸው፡ ዘመናትና፡ የፀረ-ሕዝብ፡ ቡድኖች፡ ዛሬ፡ በገነነባቸው፡ እንዲሁም፡ የሕዝቦችን፡ ዲሞክራሲያዊ፡ ውሣኔ፡ የሚንቁ፡ እግምገነኖች፡ ሀገዕክሳዊውን፡ በዓለ-ሠልጣን፡ ሲዘጠው፡ በሚያሬጠርጡበት፡ ወቅቶች፡ ሳው፡ የኅዘሁ፡ ሁኔታውያዎች፡ ትጠቀቶች፡ ሐቅነት፡ በብዙ፡ ሀገሮች፡ በየጊዜው ታይቷል፡፡ የዘመናችን፡ ሀገረ-አሸቃዩም፡ ከነዚሁ፡ አይነቱ፡ ነፀብራቆች፡ መሉ፡ በመሉ፡ የጠራ፡ ንፅሕናዊ፡ ብርሃን፡ ሀገር፡ አይደለችም፡፡

ስከፋፈለችም፡ በማኅበረ-ሰቡ፡ ውስጥ፡ ሠፍሮ፡ የኖረው፡ ሥውሩ፡ ፍምዕ፡ የሕዝ፡ መሠሪያ፡ ሴቶች፡ ወገኖቻችን፡ ያለምሕረት፡ እያበዱ፡ መቅምሯ፡ እንዳያምቃቸው፡ እበሳቸውን፡ በልተዋል፡፡ ይህም፡ እጅግ፡ አንዱ፡ ሬቋቃ፡ የልማድ፡ እንዱ፡ ነው፡፡

የልማዱን፡ ኋላቀርነት፡ ምንነት፡ ለማወቅ፡ ትላልቅ፡ መዝገበ-ቃላት፡ አያስፈልጉንም፡፡ በቀላል፡ ቋንቋ፡ የእርስዘመን፡ ድንቁርና፡ የበካርሌጅ፡ ነው፡፡ ትምህርት፡ ተነፍጎት፡ የዘመናዊ፡ ሥልጣኔ፡ በረከት፡ ያልተከፈለበት፡ ሕዝብ፡ ምንጊዜም፡ ሊሆን፡ የድንቁርና፡ ተገዥ፡ ነው፡፡ ሰዎች፡ ሆነው፡ ገዝፈው፡ የሰውነት፡ አርአያና፡ እምሣል፡ ያላቸው፡ የሰው፡ ልጆች፡ ሰው፡ እንደመሆናቸው፡ ሊኖሩ፡ የሚገባው፡ ንጹሕ-ሠላም፡ ያለተሳሳቢ፡ እየበሰ፡ ይዘው፡ በጠበበ፡ መጠንና፡ በተለይም፡ ለእቅማርበት፡ ዓለምና፡ ስለሰው፡ ልጆች፡ ምንነት፡ ያለን፡ ትንዛቤ፡ ትልብይሆን፡ ከድንቁርና፡ እንገላገላለን፡፡ ሰው፡ የተገነባውን፡ ቸጠሮ፡ ከሴትም፡ ለማየት፡ ለዚ፡ ታሪጋው፡ ነገረ-ዓለሙን፡ በበቂ፡ እመለከትን፡ በ

የት፡ የሚያስችለው፡ ንቪናዊ፡ መንፀር፡ ሲኖረው፡ ነው፡፡ እያንዳንዱ፡ ሰው፡ ከዕለት፡ ሰፊት፡ እንሰተ፡ ይህ፡ ንቪናዊ፡ መንፀር፡ እለው፡፡ ይሁን፡ እንጂ፡ እንዴ፡ አንካዊ፡ እፎንተ፡ ሕይወታዊ፡ ለውጦችንም፡ ለከሚያደርግ፡ የዚያት፡ ያህል፡ የንቪናው፡ መንፀርም፡ በየጊዜው፡ መወልወልና፡ ይዘታዊ፡ ተሐድሶ፡ እንዲኖረው፡ ያስፈልጋል፡፡ በውልወለው፡ ታገባር፡ የሚረዱ፡ ብዙ፡ መሣሪያዎች፡ አሉ፡፡ ከነዚህም፡ አንዱ፡ ትምህርት፡ ነው፡፡ ትምህርት፡ የማይወለውለው፡ የንቪና፡ መንፀር፡ መዛግ፡ ይቀናዋል፡፡ ከዛገ፡ ደግሞ፡ ነገሮችን፡ አጥርቶ፡ ማየት፡ አይቻልም፡፡ በትክክል፡ አጥርቶ፡ ማየት፡ የማይቻል፡ ንቪና፡ ባክቤተን፡ ዕውር፡ ያደርገዋል፡፡ በንቪናው፡ ዕውር፡ የሆነ፡ ሰው፡ ለድንቁርና፡ ይጋለጣል፡፡ ሰው፡ ከደናቆረ፡ ደግሞ፡ የሐቅን፡ የዕውቀትን፡ የዕድገት--- ምንነቶች፡ ጠንቅቆ፡ መረዳት፡ አይቻለም፡፡ ስለዚህም፡ እውነት፡ ከሐሰት፡ ጋር፡ ተረትን፡ ከሐቅ፡ ጋር፡ ልማድን፡ ከነጠረ፡ ባሕል፡ ጋር፡ ያሣክራል፡ ያጋባል፡ ይበርዛልም፡፡ የነጠረ፡ ባሕልን፡ ከተበከለ፡ ልማድ፡ ለይቶ፡ አለመወቅ፡ አደጋ፡ ነው፡፡

በየዘመኑ፡ የተነሱ፡ የበጎ-ሠልጣን፡ ባከበቶች፡ ገና፡ ከገና፡ መንበረ፡ ከብሎቻውን፡ የሚነጠቁ፡ እየመሰሉቻው፡ ሕዝባቸውን፡ ምግበ-ትምህርት፡ ነፍገውት፡ የዕውቀት፡ ሰገዕናው፡ ተይጠረቀ፡ ኖሯል፡፡ በሚፈልጉትም፡ መንገድ፡ እየነዱት፡ ከመኖር፡ እንዲያስችሉቸው፡ በየትውልዱ ንቪና፡ ውስጥ፡ ሲጠቀሙቁ፡ የኖሩት፡ አጉል፡ ልማዳዊ፡ እስተሳሰብ፡ መጠኑ፡ ይህ፡ ነው፡ እይበልም፡፡ ትልቁም፡ የገዥነት፡ ጥበባቸው፡ ሕዝባቸውን፡ በጋጠወቻቸው፡ ጥቃቅን፡ ስንጥቅጥቅ፡ ሁሉ፡ ከፋፍለው፡ መበታተን፡ ስለሆነ፡ በሕዝቡ፡ ንቪና፡ ላይ፡ ያሳረፉት፡ የልማድ፡ መርዝ፡ የለም፡፡ ሴቶችን፡ ከወንዶች፡ ጋር፡ በእኩልነት፡ እንዳይስተናነሱ፡ ያ

ደሊጋቸውም፡ ማነቆ፤ በዚህ፡ ዐይነት፡ ለማደግ፡ መርዝ፡ መበከል፡ ነው።
መንግሥታዊ፡ ባለሥልጣኖች፤ በቀጥታ፡ በቤቶች፡ ጉዳይ፡ ከሚያደርጉት፡ ተፅ
ዕኖ፡ ሌላ፤ በየትውልዱ፡ ድልድዮች፡ ከመሰረቶች፡ ወደ፡ ተመሰረቶች፡ እን
የተሸጋገሩ፡ በውርስ፡ የተገኙ፤ ቤቶች፡ እና፡ ለማደግ፡ ያስተሳስሩ፡
ግለቦች፡ ከበዴታቸው፡ ቀንሶ፡ እየደረሰም። እንዲው፡ በዘለማዱ፡ ብቻ፡ ግ
ብስብሶች፡ ሁሉ፡ ሳናጠሩና፡ ሳንመርጥ፡ "ደባቅ፡ የናት፡ ቅርስ፡ ነው"
እያልን፡ በጭፍን፡ መቀበሉ፡ ብቻ፡ ሳይሆን፡ የምናመሰቅቃቸው፡ ጌጣ
ቀር፡ እስተሳሰቦች፤ መጠናቸውም፡ ሆነ፡ ዐይነታቸው፡ ደህ፡ ንው ስ
ይባልም። በእምነት፤ በባሕል-ሰብ፤ በማንበር-ሰብ... ከአካዎች፡ ሠ
ር፡ በእንክብካቤ፡ ተጠብቀው፡ የደለሁም፡ በመሆናቸው፤ ሒሳ፡ ከያ
ቀርባቸው፡ ብዙ፡ የደፈሬ፡ የለም። እንደ፡ እሳድ፡ ብቅ፡ ያሉ፡ ሒሳዎ
ች፤ እርምታዊ፡ ሙከክ፡ በማደሊጋቸው፤ ድርጊታቸው፡ እንደፈፈ
ሬት፡ ተቀጥሮ፤ በስክተለባቸው፡ ጠንቅ፤ ተቆኝ ጥጠዋል፡ ወይ
ም፡ ተዳምጠዋል። ስሕተቶንታቸው፡ በኮጋ፡ ዘመናቸው፡ መቀጠሉት
ባከመቻሉ፤ በዲክናው፡ ዘመን፤ የሳጠሩ፡ ሐቆች፡ መስከው፡ መታየት
ብቻ፡ ሳይሆን፡ ተቀባይነት፡ ሊያገኙ፡ የቻሉ፤ አዉንታዊ-ለምዶች፡ መ
ጠን፡ ጥቂት፡ እይደለም። ንነዚህም፡ ውስጥ፤ ጥቂቶቹ፤ እሮሮውን፡ ሠ
ርዓትና፡ እንጋፋውን፡ ወጎች፡ ሰውልዶ፤ መክተና፡ ክለክ፡ አፎርገው፡
መንግሥታዊ፡ እንክብ፡ እንዲያውቃቸው፡ ተደርጎ፤ እርቱብ፡ በሆነ፡ መ
ንገድ፤ በሕጎች፡ ጥሬዝ፡ የሰቶቻቸውን፡ ጉዳዊ፡ ሠፎሬ፡ ከሆመንት
ከዋል። እንደ፡ ሐቀኛ፡ ባሕሪዊ፡ ቅርስ፡ ተቀጥለው፤ ባደባበይ፡ ይፋ፡
መውጣት፡ ዕድል፡ ያጋጠማቸው፡ ተስ፡ ለምዶችም፤ ወጣትና፡ ሠርዓታዊ
ቅርሶች፡ ተገኝ፡ በማደሊጋና፤ በውንደት፡ ሙጥኝ፡ ብለው፤ በየሰዉን

ኪና፡ ውስጥ፡ ሠርገው፡ ከመግባት፡ ቻሉዋል። የቀዶት፡ ጊዜያቸው፡ ካመ
ርዘው፡ የተሳሠ፡ የወጣት፡ አሳውልድ፡ ለበና፡ ሕዝምር፡ በአንጓት፡ ሰለ
ተቀበሉቸው፤ ተተካከው፡ ቀሩ። ስለዚህም፡ ነው፤ አሥን፡ እንኳ
ከድኅነታቸውን፡ መርምሮ፡ ደምቶ፡ ሳይሳጣቸውና፡ ውሠን፡ ሕዝ
ብ፡ ሣይዳስ ሳቸው፤ የመንግሥት፡ ፎንጋሬዎችና፡ የማንበረ-ሰ
ብ፡ ደንበኞ፡ በቀጥታና፡ ተዘዋዋሪ፡ በሆነ፡ መንገድ፤ ወንድን፡
ዜጋ፡ ካቤቴ፡ ነጥሎ፤ ከመንግሥት፡ ሥሁቆች፡ የቅርብ፡ እንገልጋ
ይና፡ የየቤተሰቡም፡ ቀዳሚይ፡ ተጠሪ፡ እንዲሆን፡ የተቀበሉት።
ደህም፡ እሩጉ፡ ሠውር፡ ወሣኔ፤ ቤቶችን፡ አመቀ-አመቃት
ውስጥ፡ እውዘወዝሩ፡ እውርዷቸው፡ ምሩል። ይህ፡ እባባል፡ ምን
ማለት፡ እንደሆነ፤ በመንፈሳና፡ በአካል፡ ጉዳይ፤ በተለይ፡ ባቤቶች፡ ሕ
ይወት፡ እንዲር፡ ቢፈጸም፡ የሚሬውን፡ በደል፤ በጭካ፡ እንሶማኝ፡ ማ
ስረጃዎች፡ እማካይነት፡ ማስረዳት፡ ይቻላል።

የሠልጣኔ፡ ጨረር፡ ከፈነጠቀበት፡ የማዕክላዊ፡ ከተሞች
ክልል፡ ርቀው፡ በሚገኙ፡ የዳር፡ አገር፡ እምባዎችና፡ የገጠር፡ መ
ንደሮች፡ ውስጥ፡ የሚኖሩ፡ ወገኖቻችን፤ ቀጥሎቻቸው፡ በከተማ፡ ከሚ
ኖሩት፡ እጅግ፡ ብዙ፡ እንደሆነ፡ ይታወቃል። በባላገር፡ ውስጥ፡ መ
ኖሪቸው፡ ባልከፋም፡ ነበር። ሌላው፡ ቢቀር፤ ትንፋሽና፡ ፀሐይ፡
ዓየር፡ እንደልባቸው፡ ይተነፍሳሉ። ከዘመኑ፡ ሐውቀቱ፡ የራቁ
በመሆናቸው፡ ግን፤ ባካባቢያቸው፡ ያንሠራፋው፡ እንዳል፡ ለማድ፡ እ
ንዴ፡ ተጨወተባቸው፡ እሉ። የዚህ፡ ለማድ፡ ሰለባ፡ ከሆኑት፡ ወገኖ
ቻን፡ ውስጥ፤ ከቤሰቶችም፡ መሳል፡ ውጥረት፡ ካለባቸው፡ ሁሉ፤ ጥሩ፡
ምሣሌያዊ፡ ወኪልነት፡ የሚኖሩቸውን፡ ብቻ፡ ለጥቀስ። "ካሮ፡ ቁ

ካች፡ ይሰቃ፡ እንዷን፡ ሠዕል፡ ይበልጥ፡ የማስረዳት፡ ኃይል፡ አለው። ሺ
ንጿሉ፡ ሐሳቦቻቸውን፡ ሠዕል፡ በማስረጃነት፡ አስቀድማለሁ። የዚ
ህች፡ ከንፈር፡ እንደ፡ ሠሀን፡ ቅጥያ፡ ባል፡ ያደገው፡ ይመስላል።

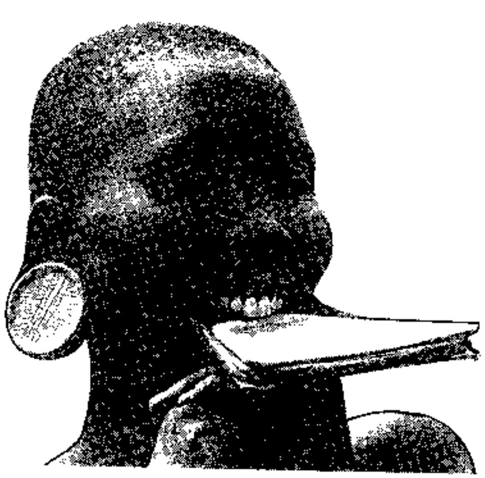

ይህች፡ ሺመቤት፡ ካሉ፡ በተገለለው፡ ገጠር-ሀገር፡ በሚገኙ፡ እው
ቀጆ፡ በቴርማ፡ ጥይ፡ ወረዳ፡ የምትኖር፡ ናት። በዚያ፡ አካባቢ፡ ካሉ፡
ሰዎች፡ ሰዎች፡ ማንበረሰብ፡ አሉ። እነዚህም፡ በገጠሬ-ሰቡት፡ የተ
ወቁ፡ ናቸው። የዚህች፡ ሺመቤት፡ እንደሚታ፡ ለ"ቴርማ"፡ ገጠሬ-ሰብ
ነው። በቴርማዎች፡ የቆየ፡ ልማድ፡ እንደሚገለጽ፡ ሺመቤቱ፡ በልጅነቷ
ወቅት፡ እሌት፡ የሌት፡ ጥርሶችዋ፡ ሁለት፡ ጥርሶቿን፡ የመታለፍ
ል፡ ግዴታ፡ ነበረባት። ይበልጥ፡ የሚያሳዝነው፡ ደግሞ፡ በውበት፡ ስማቸ
ሬት፡ ከንፈሯ፡ ያለው፡ ቅርፅ፡ የተቀደደው፡ ከንፈሯ፡ እንደ፡ ሰሀን፡ ቅጥያ
ና፡ ተለጥጦ፡ በተከደነ፡ ምጣድ፡ ቅንቅኖች፡ መመጠር፡ ያለበት፡ መሆኑ
ነው። የተከጠጠው፡ ከንፈሯ፡ ለቅልጥ፡ ሰሐን፡ በሸክላ-ዶክተር፡ እ
ንዲሁ፡ ቅንቅኖችን፡ እያጋጠ፡ መቀየር፡ አለባት። ከንፈሯን፡ ስቅ

መንደርደርያ

ካ፡ ተቆጥሮ፡ ከሆነ፡ ውበት፡ ብዙ፡ ገፍቶ፡ ባለቤት፡ ያስቀምጣል። ለሚደ
በሰው፡ እንደ፡ ሳይ፡ ከሚያሳዝነው፡ በላይ፡ ከዚህ፡ የበለጠ፡ ማስረ
ጃ፡ ማቅረብ፡ ቢቻልም፡ በአሁኑ፡ ማስረጃነት፡ ይበቃል፡ ይበቃል።

ከዚህ፡ ከቴርማዎች፡ የገጠሬ-ሰብ፡ ልማድ፡ ቅንነት፡ ሰን
ወጥ፡ በተከለ፡ በሰዎች፡ እንደኔ፡ ሳይ፡ የሚፈፀመው፡ የመንፈስ፡
ጭንቀት፡ እንጥቀስ። በቆየው፡ የቴርማዎች፡ ልማድ፡ መሠረት፡ ወን
ዶች፡ ወንዱ፡ እንደነት፡ የዝርያ፡ ትዳር፡ የቡድን፡ ሰዎች፡ ሀብቶችን
ጋሪት፡ የመሠረት፡ መሆን፡ ይኖርበታል። ቢሆን፡ የምትጠለው፡ በ
ሌሎቹ፡ ሰም፡ ነች፡ ሲሆን፡ የመከላከያ፡ እንዲሁም፡ የመሠረት፡ መሆ
ም፡ የሚችም። ይህም፡ ሁለቱም፡ የመንፈስ፡ ጭንቀት፡ እንደሚያስከትል
ተናገሩት። ሺጅግ፡ የሚያሳዝነው፡ ደግሞ፡ ተዳር፡ ካሉት፡ በቴ
ሮች፡ በተወለደ፡ ዓመታት፡ ውስጥ፡ ልጅ፡ መውለድ፡ ካልቻለችና፡ መ
ካንነቷ፡ ከተረጋገጠ፡ ከቤት፡ ለቤት፡ በጥሎሽነት፡ ለቀረበ፡ የተ
ሰጠው፡ ከብቶች፡ ሀብት፡ በሙሉ፡ ከገቢ፡ ተመላሽ፡ ይሆንና፡ ሺቷም
ወደ፡ ወላጆቿ፡ ትመለሳለች። በትዳር፡ ለሚኖሩ፡ እንደነዚህ፡ በጥገኞች፡ ይኖራሉ
ች። ይህ፡ ልማድ፡ በጠለለው፡ ተፅዕኖ፡ መሠረት፡ ምክንያት፡ ከቴርማ
ዎቹ፡ በሚገኙ፡ አይደለም፡ የሚያሳኖር፡ ጃጋሬ፡ ሠላም፡ ነው፡ ማ
ለት፡ ይሆናል። ስለ፡ ልማድ፡ በዳኝነት፡ ምክንያት፡ ቀደም፡ ሲል፡ የተበተ
ነበሩትን፡ ሐተታ፡ ሁሉ፡ ይቻላል፡ ዐረፍተ-ሐሳብ፡ ያጠቃልላል።
ምሳሌ-ቻይና፡ ሺያለሁ፡ የገለ፡ ሰልፍ፡ ዕድሜያቸውን፡ ሴቶች፡ በየሁ
ኔታር፡ ያስቀኑ፡ ነበር። ወሴቶች፡ ሺወቻቸው፡ የእግራቸውን፡ ይመስ
ል፡ የተጠለለ፡ ጉዳዮች፡ ይመስላሉ። መቆም፡ እንቅስቃሴው፡ የሚያን
ገጫ፡ እይቻለሁ። ይህን፡ ነገር፡ ቢያጋጥማቸው፡ ሺንዲሁ፡ ወደቀ

ሞራቸ፡እንጠራጠርም፡፡ ለምን፡እንደዚያ፡ሊሆኑ፡እንደቻሉ፡ስጠይ ቅ፡ለውበት፡ሲባል፡እንደሚደረግ፡ተረድቻለሁ፡፡ ይኸውም፡በጥንታ ዊት፡ቻይና፡ካሉቶቹ፡የውበት፡መመዘኛ፡መካከለኛዎቹ፡አንዱ፡እግ ር፡ነበር፡፡ የሴት፡እግር፡"ኪኒንስ"፡እንደ፯፡እንደመንደፍ፡ረዥም ጎበዝ፡መሆን፡እንደሚከለከል፡ነገር፡ለምዳቸው፡ወጣት፡ሞቷል፡፡ ከዚህም፡የቀደሙ፡ሴቶች፡እግራቸው፡እንዳያድግ፡ከልጅነታቸው ወቅት፡፳ ዓመት፡በእንጨት፡ጠፍረው፡መታሰር፡ነበረባቸው፡፡ "እንዴ ዴም፡ቤት፡ሰውነት፡አለ!" እንደሚሉት፡መሆኑ፡ነው፡፡

እንግዲህ፡ለምድ፡በየመንደሩ፡ሁሉ፡በየሰፈሩ፡ሁሉ፡በሴቶች ላይ፡የተከሰቱ፡በዓሎችን፡በተከበረ፡በሴቶች፡ላይ፡እንደሚፈፀ ሙ፡ከማወቅ፡የኋሊት፡ፈላስፋ፡እንዳስጠመቁ፡ማየት፡ነው፡፡ የጠቃሚውን፡ሥርዓት፡ዐይነት፡የሥልጣን፡ዕዳዎች፡ዐይነት ---እንግዲያውስ፡ ቢባል፡አሠር፡ቅብዕ፡እንቅፋቶች፡ከሰውነታቸው፡እንደቻሉም፡፡ "አባቶቻ ችን፡ልጆቻቸውን፡ከመዳር፡ሲፈልጉ፡ለሙሽራ፡መዳር፡እንደሚቻል፡ው ሠኔውን፡የሚያሸፍኑ፡"ወይዘሮች፡ዕጣው"፡ነበረው፡ታሪክም፡ያሰረጃዋል፡በየግ ቢው፡ተሰማተው፡የወይዞች፡ወንድም፡መካከል፡አለቃቸው---" እንደሚለው፡ያለውን፡ታሪክ፡ሁሉ፡እንደሚገር፡ቢባል፡ሐተታው ና፡ዝርዝሩ፡የእየሱስ፡ገድሉ፡ማስጠንቀቂያ፡ይሆናል፡፡

በለምድ-ትርጉሞች፡እንደተያው፡ደንቦርና፡ምን፡ያህል፡በ ሰዎች፡የመንፈሳዊ፡የአካል፡ይዞታ፡ላይ፡ጠልቆ፡እየገባ፡መቅም እንደሚያጎላ፡ጥናት፡ጉልህ፡ምሳሌዎች፡አሉበት፡፡ በሙርቷ ዎችና፡በሴቶችም፡ብሔር-ሰቦች፡ላይ፡ለምድ፡የሚፈፅመው ን፡አስነዋሪ፡በደሎች፡ብንመረምር፡በተካይ፡ሴቶችን፡ከባቾች

ው፡እየገጠሉ፡በመምታት፡ማንኛውም፡ዐይነት፡የሴቶች፡ተቀዳሚ፡ዘመ ቻ፡ለማድረግ፡ከመቆጣጠር፡በሚያስችል፡እንቅፋት፡ላይ፡መነጽሮች፡አሉበ ት፡፡ ከዚህም፡ትግል፡ትልቁና፡ወሣኝ፡መሣሪያ፡ትምህርት፡እንደ ሆነ፡ዝርዝር፡ሐተታና፡ማስታወቂያ፡የሚያስፈልገው፡አይደለም፡፡

ለመድ፡እንደ፡ከመጋነኑ፡የተነሣ፡ያለፈውን፡በዳሌ፡ እንደገኘም፡፡ "ወንድ፡ልጅ፡የቤት፡ምሰሶ፡ሴት፡ነው" የሚለውን፡አ ስተሳሰብ፡የፈጠረ፡ለምድ፡ነው፡፡ እንዲሁ፡ቋሚ፡ሕግም፡ተቆጥሮ፡ተ ግባራዊ፡እንዲሆን፡የፈለገ፡ሐሳብን፡ያፀደቀው፡ለምድ፡ነው፡፡ በአንጻሩ፡የቤት-ምሰሶ፡መንግሥት፡ውስጥ፡የቤት-ሥራ፡አገልጋይ የመምሪያም፡ሆነ፡የመመሪያ፡ደምበኛ፡ሴቶች፡ታደል፡ታይቷ ል፡ "ወንድ፡ልጅ፡ይምራ!" የሚል፡እምነትንም፡ውሣኔ፡የ ሰጠ፡ለምድ፡ነው፡፡ እነዚህን፡ሁሉ፡"እንደፈለገው፡ሊሆን፡ቀርቷል" ማድረግ፡አርቆ፡የሆኑ፡የለመዱ፡ሕግና፡ኃይል፡ነፃነታቸው፡ነው

በነገር፡አባቶች፡አባባል፡ለማሳመን፡በሚሉት፡ጋጋታ፡የቃ ሉ፡ዕቃ፡ያህል፡ቆጥሮ፡ያመጣቸው፡የኑሮ፡ጓደኛ፡እንደፈለገው፡አር ጎ፡ሊያዝዝ፡ሙሉ፡ከመብቱ፡በገዛ፡ሴት፡ጓደኛ፡ያወጣውን፡ የጋብቻ፡ውል፡ሴት፡በሴት፡እፁድና፡ፊርማ፡ሕጋዊ፡እንዲሆ ንለት፡ያበቃው፡ለምድ፡ነው፡፡ የማንበር-ቱምም፡የጋብቻ፡የ እምነት፡ድርጅቶች፡ዓለ-ወጣኝ፡የጋብቻ፡ውል፡ተቀባይነው፡"ደግ ባዋል" በማለት፡ሙሉ፡ድጋፍ፡የሰጡበትን፡የሚያረጋግጡ፡ሠነድ፡ የሆኑትን፡ማንቀሳቀስ-ጋብቻ፡እንቅፋት፡እንደሚያስከትሉ፡የገሃ ዱን፡እሁንም፡ለምድ፡ነው፡፡ "ተገብሮቻሁ፡ትዳር፡በእግዚ አብሔር፡መሥርቱ"፡ብሎ፡በማወጅ፡ሰንጠቅ፡"ቃዛዛቶችን"፡ትተው፡ቃ

ዘኛውን›› ብቻ፣ በማዕደቃ፤ የቱንጓኖች፣ ቃል፣ ኪዳን፣ ሠነድ፣ እንዲፈ
ርመ፣ ያሳደገ፤ የልማድ፣ ግልቢት፣ ነው። በዚህም፣ ሠነድ፣ መሠረት፤
የአዳር፣ ጓደኞቹ፣ ሆነው፤ ዕድሜ፣ ልካቸውን፣ ባንድነት፣ እንዲኖሩ፣ የ
ቤንጃሚን፣ ገልና፣ ሚስት፣ ጥምርዳቹ፤ ያንዲት፣ ዝምበር፣ ጊዜ፣
ቆይታ፣ እንጂ፤ ዕድል፣ እንዳቸፋው፤ ገድ፣ ለገድ፣ ተገናኝተው፤ ስለ
ጣል፣ ሊሆኑቸውም፣ ሆኑ፤ ስለ፣ እርስበርሳቸው፣ የወደፊት፣ ትዳራቸው
ሳይወያዩ፤ የዕድሜ፣ ልክ፣ ጓደኛሞቻቸውን፣ እንዲፈልጉ፣ ያ
ደረገ፤ ልማድ፣ ነው።

እንዲያ፣ የምዕራብ፣ ዓለም፣ እነሱን፣ ደረሰች፤ የሠለጠ
ነው፣ ዓለም፣ ሴቶች፣ ወንዶች፣ የጋብቻ፣ ሥርዓት፣ እንደመሆንታቸ
ው፣ በሆነ፣ ምዕራባዊ፣ እንግሊዝ" I gave a man the best
part of me and of my life!" በማለት፣ ጥሩ፣ እውነት፣ እንደ
በቀለች፡ "የእነኝህን፣ ቅሬታ፣ ሰፈሩና፣ እንዲሁ፣ አይወዱኝም፣ ብዙም
ለወንድ፣ ተብሎ እንደሆነ!›› ማለቷ፤ ያስቆጥርና፣ ያለው ሠፍቶ፤ በጋብቻ
ቃል፣ ኪዳንና፣ በሕገ-ልማድ፣ ውል፤ ለወንድ፣ የዕድሜ፣ ልክ፣ ኮንት
ራት፣ መግባቷን፣ ከመግለጽ፣ የሠነዘረችው፣ ሐሳብ፣ ነው።

ይህ፣ ዐይነቱ፤ መንታዎች፣ ባከንጓዮች፣ ሳይሰማሙበት፣ የሚ
ፈፀም፣ ውል፤ መሠረቱና፣ ቀና፣ ምንጩ፤ ሴቶችን፣ ከመናቅና፣ ከ
ዝቅተኛ፣ ደረጃም፣ ከማየት፣ የተፈጠረ፣ ነው።

በርግጥም፤ ሴትን፣ እንደመልካም፤ የዓለማችንታሪክ
የሚመለምር፣ ምሁር፣ ቢኖሩ፤ የሚደርሱበት፣ ታሪካዊ፣ እውነታና
የጥናት፣ ውጤት፣ ጠብታ፤ ይኸንኑ፣ የንቀት፣ ዝንባሌ፣ በጉልህ፣ የሚ
ያሳይ፣ ነው። እሁንም፣ ይህንን፣ የጥናት፣ ስቀቅ፣ ውጤት፣ በተከታዩ

ቀኖን፣ ምሁሮቹ፣ እየጠቀሱን፣ ጉልህ፣ አድርጎ፣ ማሳየት፣ ይቻላል።

ለሴት፣ ለጆ፣ ደካማነት፣ ባሕርይ፤ መግለጫ፣ አድርጎ፣ እንደ
ዓለም-አቀፍ፣ እውነታ፤ እየመሰሉ፤ ለየሀገሩ፣ ሕዝብ፣ በሚያሳም
ባ፣ መልኩ፣ የሚያቀርበው፤ ዓለም፣ ያወቃቸውን፣ "ባሕርዮ-ጠይም"
ሴቶችን፣ ነው። በዚህም፣ ልዩ፣ ያቀረበው፣ ዘዴው፤

– የሰውን፣ አካል፣ የሸው፣ እምነት፣ የመሆን፣ ዕጣ፣ እንደ
ሞኝ፣ እንደነበር፣ ሲገልጽ፤ የሰማን፣ ሚስት፣ ብቻ፣ እንደ፤
የወንዶች፣ የሰማን፣ አካል፣ እይደለም፤

– ቀለን፣ የመጠበቅ፣ ክብሩ፣ እንደሌሎቹና፣ ይህም፣ ደካማነት
በሴት፣ ሥነ-ዕና፣ ላይ፣ የለና፣ መሆኑን፣ ከመግለጽ፣ በም
ሁኔታ፣ ያቀረበው፤ ወንዶች፣ ተምሳሌን፣ ሳይሆን፣ ጭቀ
ኛውን፣ ሴት፤ ደኪሳን፣ ነው።

– ዕለታ፣ እዕካሬት፣ ሠለጭንን፣ እምንበርህ፣ ከማብራራና
የተንኮቅ፣ ክተፀኞን፣ መቅጠል፤ መሬት፣ ምክንያት፣ እድር
ጉ፣ ያቀረበው፤ ሞርክንንችቀንና፣ የእቴናሠያን (ሶፒርት)
ወንዶች፣ ሳይሆን፤ ሴቶችን፣ ክሊፓጉችሌንና፣ ዕሴቷ፣ ዘት
ሮዲን፣ እይደለም።

– ከነዚህም፣ ሌላ፣ እንደቀደም፤ ታሪክ፣ ገና፣ ሀ፣ ብሎ፣ በሰ
ው፣ ፎርሚት፣ ሲጀምር፤ የሰውን፣ ልጅ፣ ወደ፣ ምድርሁቂ
ደ፣ እንዲዘልቅና፣ ወደ፣ ምድር-ፈደጅም፣ እንዲወርድ፣ ገ
ፋፍቶ፣ ያሠቃየና፣ ከጥንቱ፣ ከጥቁቱ፣ በበከሁ፣ ፍሬ፣ እ
ንቁ ልልጠሽ፣ ያታለለች፤ ቀዳማዊቷ፣ ሴት፤ ሔዋን፣ እን
ጂ፤ "እልፈለገም፣ ማለት፣ ይቻል፣ የነበረው" ወንዱ፣ አዳም፣ አልነ

መንደርደርያ

በሬም። በዚህ ሁኔታዎችን የመመንዘር ትርጉማዊ አንፃር፤ የታሪክን ትዕይንቶችን በንመርምር፤ አንዱርድሮ የሚያፈርሱን፤ ሴቶች ከወንዶች የነገሩ ባሕርያዊ ፍጥረት እንዲከበሩ፤ ከሚያደርጉ ሥልቶ ካይ ነው። ዝርዝሩ፤ ማስረጃ እንደ ፆ የበዛ ስለሆነ፤ ለመቅረብ፤ መሳከሚ ይኸው ቅንጭብ በአጭሩ ሆኖ እንዲያንፀባርቅ፤ በመጠቀም፤ በዚሁ እንዲያበቃ መግታቱ ያበቃል። በአለማችን ካሉ ከዱሊት ክበብ ጣሉት ሁሉ፤ ሴቶችን ብቻ ነጥሎ "የጠፉ ፍየሎች" እድርጎ በመቁጠር፤ የጣሉት ስጠያቂ እንዲሆኑ "ጾታ ናቸው" ማለት የተለመደ ነው። ይህም ዝንባሌ በኢትዮጵያውያን ወንዶች ላይ በጉልህ ታይቷል።

"ከነገር ይፈረዳል፤ ከያዝም ይቀደዳል!" እንደ፤ ከዘመናት ባህላዊ ቅርሶች ሲያዳልብ የኖረው ኢትዮጵያዊ በሕል፤ የሕግ መንግሥትን አንቀጾች ያህል፤ ዜጎችን የማያፋልሉትና ልቦናዊ መመሪያ የመስጠት ኃይል ያላቸው እንደሆኑ፤ ዘይቤያዊ ያገባል፤ ክምችቶች በገፍ አሉት። በሥርዓት ያከበታቸው ቅርሶች በመሆናቸውም፤ በሕዝቡ የንቃና አመለካከት ውስጥ ሥር በመስደድ የተሠረጹ ናቸው። በንባብ ቃል ፌሬዎች፤ የነዚህ ዘይቤዎች ይዘት፤ ለአንድ ማኅበረ-ሕዝብ፤ ያስተላልፉ ሠጠር መመሪያ መሆናቸው የሚያከራክር አይደለም። ፍርድ ቤት ሳይቀርቡ፤ እያገባቢ ላይ ሉ ሳይቀርቡ... የተቀጣቸውን፤ ፍርድ ስጥተው የሚደዱ፤ ድንጋይ ያሉች ናቸው። "የዘይቤያቸውን ይዘት አጥንተህ፤ ሕዝቡን ምሰለ!" የሚባለውም፤ የዘይቤዎችን ባሕላዊ ስነቦታ፤ ከማውቅና በሕዝቡም እስተሳሰብ ውስጥ ያላቸውን ሚና በመገንዘብ ነው። በኢትዮጵያው ልማዳዊ ባሕል ሥር ሰደውና እጅግም ደርጅተው ከሠፈሩት

እኳ

" በቀኝ እጅዋ ካራ፣ በግራ እጅዋ ዶሮ
ሁሉ ተሟልቶላት፤ ዝግጅቷም ሰምሮ፤
"አታርጂም!" በሚል ሕግ፤ እጇ ተጠፍሮ፤
ጠም ውላ አደረች፤ ፋሲካን በርሮ፤
ወንድ አራጅ ስላጣች፤ የኛ ሴት ወይዘሮ፤
ሥጋ መብሊያውን ቀን፤ ዋለችው በሽሮ፤
እንዴት ታዩት ይሆን፤ ይህን ዚቅ ዘንድሮ?
ወንድ ሆነህ ወንድ ወቀስክ፤ አደራ እንዳትሉኝ፤
ጉዳዩ የሚያገባኝ፤ "በናቴኮ ሴት ነኝ"

<u>መታዘቢያ</u>— በየትኛውም መፃሕፍት ውስጥ፣ "ሴት ዶሮ አትረድ" የሚል ትእዛዝ አግኝቶ ለሚነግረኝ፣ ሽልማት እሰጣለሁ። ይሁን እንጅ፣ ያራጅ ብልት ለመብላት አንድ ተንኮለኛ ደብተራ ተናግሮት እንደሆነ፣ ሲያስቀኝ ሊኖር ነው።

መንደርደርያ

በሬም። በዚህ ሁኔታዎችን፣ የመመንዘር፣ ትርጉማዊ፣ አንፃር፣ የታሪክን፣ ትዕይንቶቹን፣ ብንመረምር፣ እንደርድር፣ የሚያፈርሱን፣ ሴቶች፣ ከወንዶች፣ የነገሩ፣ ባሕርያዊ፣ ድክመት፣ እንዲከሰቱ፣ ከሚያሳዩ፣ ሥዕላ-ካይ፣ ናቸው። ዝርዝሩ፣ ማስረጃ፣ እጅግ፣ የበዛ፣ ስለሆነ፣ ለጠቃሚ፣ መግለጫ፣ ይኸው፣ ቅንጭብ፣ ብቻ፣ ሆኖ፣ እንዲያንፀባርቅ፣ በመጠቀም፣ በዚሁ፣ እንዲያበቃ፣ መግታቱ፣ ያበጃል። በዓለማችን፣ ካይ፣ ክፍሌት፣ ክፍሎች፣ ማለት፣ ሁሉ፣ ሴቶችን፣ ብቻ፣ ነጥለው፣ “የጠፉ፣ ፍሎች” እያርጉ፣ በመቁጠር፣ የጥፋት፣ ሰጠያዊ፣ እንደሆኑ፣ “ዳፋ፣ ናቸው” ማለት፣ የተለመደ፣ ነው። ይህም፣ ዝንባሌ፣ በኢትዮጵያውያን፣ ወንዶች፣ ላይ፣ በጉልህ፣ ታይቷል።

“ከነገር፣ ይፈርዳል፣ ከያዘም፣ ይቀደዳል!” እያለ፣ ከዘመናት፣ ባሕላዊ፣ ቅርሶች፣ ሲያዳብር፣ የኖረው፣ ኢትዮጵያዊ፣ በሕል፣ የሕግ፣ መንግሥትን፣ እንቀደም፣ ያህል፣ ዜጎችን፣ የማስፈራራትና፣ ልቦናዊ፣ መመሪያ፣ የመስጠት፣ ኃይል፣ ያላቸው፣ እያሉ፣ ዘይቤያዊ፣ ያገባል፣ ሽምጫቶች፣ በገፍ፣ እሉት። በሥርዓት፣ ያከበታቸው፣ ቅርሶች፣ በመሆናቸውም፣ በሕዝቡ፣ የንኬና፣ እሠራቀት፣ ውስጥ፣ ሥር፣ በመስደዱ፣ የተሠሩጦ፣ ናቸው። በንግግር-ቃል፣ ፈሊጦ፣ የነዚህ፣ ዘይቤዎች፣ ይዘት፣ ከእንፎ፣ መንበረ-ሕዝብ፣ ያስተሳስብ፣ ሥውር፣ መመሪያ፣ መሆናቸው፣ የሚያከራክር፣ አይደለም። ፍርድ፣ ቤት፣ ተያቀርቡ፣ እደጋገሉ፣ ካይ፣ ሊሉ፣ ተያቀርቡ፣ ... የሰማቸውን፣ ፍርድ፣ ተማኙ፣ የሚዳኙ፣ ዳኞች፣ ናቸው። “የዘይቤያቸውን፣ ይዘት፣ አጥንተህ፣ ሕዝቡን፣ ምራል!” የሚገለውም፣ የዘይቤዎችን፣ ባሕላዊ፣ ስነልቦና፣ ከማውቅና፣ በሕዝቡም፣ አስተሳሰብ፣ ውስጥ፣ ያላቸውን፣ ሚና፣ በመገንዘብ፣ ነው። በኢትዮጵያዊው ለማያዊ፣ ባሕል፣ ሥር፣ ተዳውና፣ እጅግም፣ ደርጅተው፣ ከሠፈኑት ው

እሷ

“በቀኝ እጅዋ ካራ፤ በግራ እጅዋ ዶሮ
ሁሉ ተሚልቶላት፤ ዝግጅቷም ሰምሮ፤
"አታርጂም!" በሚል ሕግ፤ እጇ ተጠፍሮ፤
ጦም ውላ አደረች፤ ፋሲካን በሮሮ፤
ወንድ አራጅ ስላጣች፤ የኛ ሴት ወይዘሮ፤
ሥጋ መብሊያውን ቀን፤ ዋለችው በሽሮ፤
እንዴት ታዩት ይሆን፤ ይህን ዚቅ ዘንድሮ?
ወንድ ሆነህ ወንድ ወቀስክ፤ አደራ እንዳትሉኝ፤
ጉዳዩ የሚያገባኝ፤ "በናቴኮ ሴት ነኝ"

<u>መታዘቢያ</u>— በየትኛውም መፃሕፍት ውስጥ፣ “ሴት ዶሮ አታረድ” የሚል ትእዛዝ አግኝቶ ለሚነግረኝ፣ ሽልማት እሰጣለሁ። ይሁን እንጅ፣ ያራጅ ብልት ለመብላት አንድ ተንኮለኛ ደብተራ ተናግሮት እንደሆነ፣ ሲያስቀኝ ሊኖር ነው።

ሰማ፤ ዘይበዝኆ፡ እንግሊዳዊ፡ ከፍትፍቱ፡ ፍርፋሪው፡ ይበዛል። ንሌና፡ ሾብበ ው፡ በመደዝ፡ እንዲር፡ ያንቻውን፡ ለጅ፡ ሻይል፤ በአጭበጣ፡ ከማትያቻ፤ ሳክሴ ቆቹ፡ የሚጠቀሙትንና፤ በነሱም፡ ምክንያት፤ የሴቶችን፡ መብትና፡ ሰብእና ወንዶች፡ ትምክህት፡ ምን፡ ያህል፡ እንደሆኑችው፡ አንደኛ፤ ከመማከራቸ ቹ፡ ቆቶቹን፤ አኳኋን፡ መስሉን፤ ምርጫ፡ የማይገኝለት፡ ያቀራረበ፡ ዘዴ። አ ነዚህም፡ ምሳሌያዊና፡ ዘይበዝኆ፡ ጥቅሶች፤ አንዱ፡ እንደምር፡ እናገቢ ነታቸው፤ ምን፡ ያህል፡ ዘርን፡ ሊቀንሱት፡ የተቀረጹ፡ ዘቅዘቀው፡ አንደ ሚያጎድ፤ በልጅ፡ መታተቅምንታቸው፡ የተመንነቸው፡ ናቸው።

— «...የሴት፡ እንሰምሮና፤ የጅብ፡ ቀንድ...የለውም፤
— ...መልካም፡ ገላ፤ በመልክ፡ ሴትን፡ ይገላል፤
— መንቻካ፡ ሴት፤ እቀሆንም፡ በከበት፤
— መጠቀም፡ ትችላለች፡ ሴት፡ ሁን፤
— መከ፡ ይገኛል፤ ከሴት፡ ገላ፤
— ሚስትና፡ መሬት፤ አንድ፡ ናቸው፤
— መልካም፡ ሴት፤ ለባሏ፡ ዘውድ(ደም) ናት፤
— ትደተርፋት፡ እበጃሌ፤ ትቀብል፡ ምላሽ፤
— ሠሁ፡ ከመፍታት፤ ልጅን፡ ካፋታት፤
— ሰው፡ ከዘገየ፤ ከሚስት፡ ይወልዳል፤
— ሠነፍ፡ ሴት፤ ውሃ፡ ትደፋለች፡ ወጣት፤ መጋበዝ፡ ትለምናለች፤
— ሴት፡ ያታለገው፤ ወፍ፡ ያው፡ ውርዴ፡ ነው፤
— ሴትና፡ በቅሎ፤ አንዱ፡ ገፊ፡ ናቸው፤
— ሴት፡ በገደ፡ ሲደማለች፤ ምሳሌ፡ ተናገለች፤
— ሴትን፡ ከበት፤ ሀብን፡ ከባር፡ በት፤

— ቀበሮ፡ ናት፡ የገጠሬ፤ ሚዳቋ፡ ናት፡ የሠፈሬ፤
— ቁንጅና፡ ይሻል፡ ከማልበሻ(ለሴት)፤
— ሴትን፡ ልጅ፡ በመንገር፤
— ቆሎ፡ ናት፡ ንጉሷ፡ እንደተመንም፤
— በቅሎን፡ ማበር፤ ውሎ፡ ትዳር፤
— በሬት፡ አይቹ፡ አይቹ፤ በጭኑ፡ ጅግጅግ፤
— የሴትና፡ የወታደር፤ አገባብ፡ የለውም፤
— የቆሎን፡ እመርጤ፡ ሀብቷ፤ የሆነች፡ ጠላት፤
— የፍቅር፡ ጾታ፤ ከሚሰበክ፡ ሲጠፋ፤
— የናት፡ ሆድ፤ ዥንጉርጉር፡ ነው፤
— የሴትን፡ መንገድ፤ እርትህ፡ እንቅፋት፤
— የወንድ፡ አርጅና፡ አንድ፡ ሰበት፤ የሴት፡ እንዷሠት፤
— የሴት፡ ትዕግሥት፤ ከእሳት፡ ሚቀ፤
— የሚስት፡ ምቀኛ፤ ታደርጋለች፡ ጥጋብ፤
— የሴት፡ ፍቅር፤ ይማልል፤ የተንኮል፡ ይለማመዳል፤
— የሴት፡ ቀሚስ፤ ከወንድም፡ የሚቀርም፤
— የትግሬው፡ አርጎዝ፡ ያገባል፤
— የሴት፡ ሙጣም፤ ከወንድ፡ ርጋም፤
— የሴት፡ ጉልምስና፡ እድሜ፡ ሲያገባ(ሲመጣ)
— እወቅሽ፡ አውቅሽ፡ በኋላ፤ መፈተሽ፡ አጠበቅ፤
— የቤት፡ ውሽሙን፡ ከሴት፤ ውሃውን፡ ለወንድ፤
— የወንድ፡ ዘመድ፡ ከሚጅ፤ የሴት፡ ዘመድ፡ ከሚስትቤት፤
— የናት፡ ፍቅር፡ ቅንነት፤ ያባት፡ ፍቅር፡ ሌላ፡ ምክት፤

- የሰው፡ቀበኛ፡እሞት፡ሠርቶ፡ይሔዳል።
- የቤት፡ጠባ፡የማመል፡ፊንጭ፡የለውም።
- እንዳይመጣ፡ማስት፡ቀጨስ፡እዳናቀፈኝ።
- እሬን፡የወደደ፡እንገቱ፡ለጄን፡የወደደ፡እንጄቱ።
- ሀፍረት፡ካጣሽ፡መከራ፡ካመሀይሽ።
- ካአለ፡ፈጣሪ፡መልጠኝ፡ጋጣሪ።
- ካናት፡ቅጭል፡ምጣዷት።
- ካበልኝ፡በኋ፡ይበልጠል፡ኘሮ፡እበጭሬኝ።
- ከእሞት፡መምር፡መጋመት።
- ካደሮ፡ሥጋ፡ጣፋጭ፡ቢኳት፡ቅዱው፡እሾኽ።
- ከተሸማሙ፡ዘጠኝ፡ቂጣ፡ካበለና፡ሚሾት፡ይበቃል።
- ወሬዘሬቅንጭ፡ያንጭ፡ቀን፡ርቀት።
- ወይኸን፡ነው፡ገጠቢት፡ንጉሠ፡የምንገበርበት።
- በቤቅና፡በውሃ፡የመደርሸ፡የለም።
- በቤት፡የበዛሬ፡ከእምእስን፡የተመዛሬ።
- በክ፡በል፡ነፍ፡ምርኩዝም።
- ብቅላጠው፡ሌቦን፡ብቅመታው፡ደረቱን።
- እወቅሁሽ፡ናቅሁሽ።
- እይመጣም፡እቶሽ፡ይመጣል፡እሾቢ።
- እካቸ፡ጋብቻ፡ቀዩ፡ብቻ፡ቀዩ፡ብቻ።
- እቅም፡የለሽ፡መካሽ፡ብቻ።
- እህያ፡የለሽ፡በቅሎ፡እንቁያለሽ።
- እማቅና፡ምሪት፡ተይጣጠው፡መሬት።

- እንጄን፡ጠወሽ፡እንጄ፡እናንተ፡እስረጄን።
- እንጁ፡ምን፡እካብሽ፡ሁለት፡እገቱ፡እካሽ፡
  እንፉ፡ሲሞሉብሽ፡በንፉ፡እምያካሽ።
- እዩኝጋ፡መሰቢት፡በቂት፡እሎኝ።
- እርበኝ፡ብታፈካ፡፲በና፡ሙሉ፡እተካ።
- እናቷን፡እዩተህ፡ልጇቷን፡እግባ።
- እማን፡ካዩ፡ቀመሽ፡እጫርን፡ታብሪያለሽ።
- እየዳቁ፡በዝካት፡ተንጠልጥሎ፡ቀረኝ።
- እንወሌሬዶ፡ቢካው፡ማን፡ባሰረገዘ፡እካው።
- እናት፡የቤካው፡ሲደፋ፡እባት፡የቤካው፡ያንቀሳፋ።
- የወንጂ፡ወሬተኛ፡የቤት፡ተቀማጭ።
- ያለ፡ምቀኛ፡እይገኝ፡ፍቅረኛ።
- ያገት፡ርግማን፡እምንት፡ይሠብቡል፡የናት፡መሠረት፡ይገነባል።
- ያበዴና፡ቤት፡የወደደ፡እንደ፡ነው።
- ያልተደረሽ፡እንደምን፡እደርሽ።
- ያንድ፡ቀን፡መዝዝ፡ያለ፡ዘጠኝ፡ወር፡እይመዝዝ።
- ያልተደለ፡ካንፈር፡ተፈትም፡ያፈጃል።
- ያማት፡ጎፋታ፡ማሎቂታ።
- የሚሎሽን፡በሰማሽ፡ገበያም፡ባልወጣሽ።
- ይሆናል፡ብሎ፡ነሽ፡እጠመደኝ፡ተይሆንቀርቶ፡ሌቶቼ፡ከቀቅሁ።
- ዱላ፡የሚጠካ፡ሽንካ፡ብቻ፡ነው።
- ጄግና፡እገቱን፡ፈሪ፡እናቱን፡ይመሰክል።
- ቤትና፡ማሠሮ፡የተጣባን፡ይቻላል።

— ገሊዬ፣ የበኝ፡ ምሬዬ፤

— ጉጆ፣ ለልጆቹ፡ ሰጥል፡ ተወጋጆ፤

— ጠበቃ፡ ከመቀነቱ፣ ወሬዬ፡ ከእንግታ፤

— ጣፋጭ፡ ፍቅር፡ ለደረጄ፣ ቁልፎውን፡ ደሳሌጄ፤

— ዋንጫል፡ እንደቅባ፣ ጡቱን፡ እቶከበጆ፤ .... ወዘተ.

እነዚህን፡ ገሕነዊ፡ ዘሪበዎቹ፡ በትሉ፡ ኦርጋኖ፡ ሰጆ፡ ሳይሆን፡ በእንዓሉዊ፡ ፍጆ (Dialectic Interpretation) ትምር፣ የተደገዘበትን፡ ቋንቋዊ፡ ሥሎቹ፡ እየፈታታን፡ ሰንመለምላቸው ከውሳጣቸው፡ ተፈልቅቆ፡ የሚወጣው፡ የንጣሬ፡ ዕውነት፣ ቤቶቹ፡ በመንደቹ፡ ምሞት፡ ምን፡ ደህል፡ ዝቅተኛ፡ ሆነው፡ እንደሚታዩ፡ ነው። ዝርዝሩን፡ ሰተተ፣ ከደንደንዴ፡ እንገቢኛ፡ እንገበ፣ እንደሳተቶላ፡ ሚዛናቸው፡ በየዕለቸው፡ የየሴታቸውን፡ ፍርዱ፡ እንደሰጠበት፡ እየጋበዝኩ፤ በበኩሌ፡ ግን፡ ቤቶቹ፡ በዝቅተኛ፡ ዐይን፡ መታየታቸው፡ ተለምዶበልና፣ ይህ፡ ዝንባሌ፡ ትክክል፡ እይደለም፡ ባይ፡ ነኝ። ከነሙ፡ ሁሉ፡ የቤቶቹ፡ እጠቃላይ፡ እገላለጥ፡ በዚህኛ፡ እንደ፤ "እንዴት፡ እና

ዚህን፡ መሳይ፤ ያረውልዬ፡ አበቦቹ፡ የምታፈልሚ፡ ዘርዓ-ሐዋን፡ በንቀት ዓይን፡ ትታዩ?" የሚል፡ ጥያቄዎን፡ ይጅ፡ በብዕሬ፡ መሞሌ፡ የሚፈቅር፡ ነው።

የእንቶኔ ደውያንን፡ ጉዳይ፤ ሴቶቻው፡ ስጉዳይ፡ ተጠሌ፡ የሆኑት፡ እንቶኔዎውያኔ፡ ቢያዬን፤ እጅግ፡ ወርቅ፡ ነው። በኔ፡ በኩል፡ ግን፤ ደጅን፡ ስመጋሬደ፡ ደህል፡ የምታገኘው፡ ጋሞጋዊ፡ እንቶም፡ ማቅረብ፤ የወስደቹ እናቱና፡ በቤተ-ሰበዕ፡ እናቴን፡ ደህል፡ ከፍተኛ፡ እንጂ፡ ሰገር፡ እፎርገው ሳይንቱ፡ ቤቶቹ፡ ወገኖቼ፤ ከሌብሙልቼ፡ ከፍተኛ፡ ውስጥ፡ ተመጣጣኝ ወሮታቸው፡ እንደሚደሆን፡ ገውቅም፤ ስየሁኑቸው፡ ለሁኑ፡ ምሳሌዎች፡ ከፍተኛ፡ የሚንበረ-ሰገዊ፡ እገልግሎታቸው፡ መታሰቢያ፡ ምሆኝር፡ እንዲሆኑልኝ፡ በመመኘት፡ ነው። በመንደቹ፡ እንደገለ፡ ደገኛዌቻው፡ ከፍኝ፡ የሚበልጡ፡ ጎንጎሎቹ፡ ፍልሞች፡ ሚርደሚደኛ፡ ነበሩ። እናቴም፡ ሆነች፡ እነዚያ፡ ጎንጎሎቹ፡ በሆኑ፡ ምክንያት መደሕፎች፡ ሚዛጋጃ፡ የሚፈለጉ፡ ገለመሆናቸው፤ እኔ፡ ሴቴ፡ በሴቴለነቱ፡ ውክልና፡ ደለች፡ መሆኔን፡ በሚመን "በናቴክ፡ ቤቱ፡ ነጭ" ብሎ፡ መነሳቴ፤ በዚሁ፡ ጉዳይ፡ ላይ፡ ነው። በየተሠማሩበት፡ የሚንበረ-ሰብአገልግሎት፡ ውሳጥ፤ እንደ፡ ቤቶቻቸው፡ በልዩ፡ ልዩ፡ ሌተናዎች፡ ቤጣልሱ በመኪኖ፡ እከንጋ፡ ቤገለጹ፤ በቅርበታቸው፡ ሆኜ፡ ተመልክቻለሁ። እዚህ፡ ሌላኋይ፡ ሀገር፡ ሆኜ፤ በየዕለቱ፡ እሮጌዎቹ፡ መበከታቸው፡ ትደቀና፤ በተንደከቀቀ እርምቻው፡ ከመጠን፡ በላይ፡ ቤዋነቀቀ፡ በየሁ፡ ቁጣር፤ እነዚያ፡ የዋሕት ዘመዶቼና፡ እንቶኔዎውያን፡ ወገኖቼ፤ ከሌቱ፡ ፍቅን፡ እያሉ፡ የምርምራዘመን፡ ሁሉ፡ ሞሌሙ፡ መኖር፡ እይመስለኝም። ለምን፡ በቅጣርና፡ በተከታይ መከሰቻ፡ እየተጠበቡ፡ እንደሚሞሩና፡ የዚህ፡ ዓለም፡ ሕይወታቸው፡ ዕጣቸው (ዕድላቸው)፡ እንደዚያ፡ ዐይነት፡ መሆን፡ እንደቻለ፤ ዘለዓለማዊን፡ የሚደገገኝ፡ እንቆቅልሽ፡ ሆኗል። እንደሚሆኑት፡ ሆነን፡ እብሬናቸው፡ እንደምኖር፤ የሚጉንም፡ ብዙምበት፡ በከባቱ፡ በየዘሬው፡ እየተሠ፡

በሚያጨሱው፡ መርዝ፡ ለመመረዝ፤ በገዛራችን፡ ሀገር፡ የምንመቀቅ፡ ኢትዮ ጵያውያን(ት) ቁጥራችን፡ ጥቂት፡ አይደለም። በፈረንጁ፡ ምድር፡ መኖር፡ የሁሉንም፡ ደረጃ፡ ዜጋ፡ አድርጎን፡ በማንቃት፡ ቢያመቅቅም፤ ብዙ፡ ነገሮችን በተዛቢነት፡ መመርመር፡ ማወቅ፡ ያስችለናል። የፈረንጆች፡ የሥልጣኔ፡ ም ዕራፍ፡ ያስሚደርሱትው፤ ቤቶች፡ ገፈፉ፤ ከመብቶቻቸውና፡ ከቤተሰብ ንብረቶቻቸው፡ ተከልክለው፡ ቤተገሩ፡ ተርበው፡ መሆናቸውን፡ ተገንዝበናል። እንዲያውም፤ የነበዙኃን፡ ጆርቲ፡ ሠርጓቸው፡ በሠፈራቸው፡ ሲመዘገቡ ውጪን፡ ሀገሮች፡ ውስጥ፤ የሌሎችን፡ ማኅበር "የቤቶች፡ ጆርቲ" እ ቋቁ፡ መሠ፤ መንግሥታዊ፡ ሥልጣን፡ ከመያዝ፡ እየተሸሽለው፡ ነው። በቤቶች፡ ጆርቲ፤ የሚመለ፡ መንግሥት፤ የምናይበት፡ ዘመን፡ ሩቅ፡ አይደለም። ዛሬ፡ እንደ፡ እንዲያ፡ መድዝሮ፡ የኖርዌይ፡ መንግ ሥት፡ ጠቅላይ፡ ሚኒስትር፡ ሆና፡ ብቅ፡ ብላለች፤ ከዚያ፡ በኋላ፡ የ ካቢኔ፡ ሚኒስትሮች፡ ሰላሳምሽ፡ ሰባት፡ ቤቶች፡ ነበሩ። በዚህ ያ፡ በአውሮፓ፡ ምድር፤ የታገሉት፡ ቤቶች፡ እንቅስቃሴ፡ እየጎላ፡ የመጣ ነው። "ምድራችን፡ አፍሪቃ" ከሚባለው፡ መርሐ፡ እንስሳ፡ እየሰማ፡ "ዓለማችን፡ ያለ፡ ቤት፡ ዓለም፡ ሊሆን፡ አይችልም" እያሚለው፡ ድምፅ ሕንፃዎችን፡ ገንዳላው፡ ይሰገላሉ። ቤቶችን፡ እየመለከትናቸው፤ መ ጻሕፍት፡ ይደርሳሉ፤ እየቀምቋንም፡ በየጋዜጣው፡ ያወጣሉ።

ይህ፡ ዐይነቱ፤ መጽሐፍ፡ ዳሰሳ፤ የማስተማሩ፡ ተግባር፡ በ ሀገሮቻችን፡ ገና፡ ብዙ፡ አልተለመደም። የሠንጠና፡ ካልሆነ፤ በስተቀር፤ ምሁሩም፡ መጽሐፉ፡ አይደለም። እሳትን፡ ያክል፡ እንዳሉም፤ በወሬ እንጂ፤ ብዙዎች፡ አውቃለሁ። በቤቶች፡ ጉዳይ፡ ላይ፡ ብዙ፡ የማጥና ትና፡ መደፋ፡ ይቻላል። በእናቶች፡ የሚታሪካቸው፤ አፈ-ታሪክ፡ እንጂ፡

በሠርጓቸው፡ ተሰብስበው፤ በስካር፡ ቢመዘገቡ፤ ብዛቱ፡ አገር፡ ይፈታል። በየበዓሉ-ሰሙ፤ ቤተሰብ፡ ውስጥ፤ በቃል፡ የሚነገሩ፡ ቤት-ነክ፡ ታሪክ ኞች፤ ተረቶች፤ ብጤዎች፤ ዘይቤዎች፡ ቢጠናቀሩ፤ ብዙ፡ ታሪኮች፡ የቅየሳ ንው። ጠቃሚነታቸው፡ ከማርካቱም፡ በላይ፤ ለትውልዱ፡ የሚያስተ ም፡ ይሆናል። ማንኛውም፡ አገር፡ ዜጋም፤ ባለመያዉና፡ በስንዱ ብዙ፤ ይበልጥ፡ ያመረቃል። ከገሥሊዊው፡ አፈታሪክና፡ ተ ረት፡ ውጪ፡ ዳግም፤ ሀገሮቻችን፡ በየዘመኑ፡ ጎብኝተው፡ ያጡ፡ የው ጭ፡ ሀገር፡ ሊቃውንት፡ የጻፏቸው፡ ሰነዶች፡ በተከይ፡ እንደፈረን ጆች፡ ይሉኛል፡ ለአማያውቁና፡ ሀፍረትም፡ ለአማይሰማቸው፡ ቤቶችን፡ በሚመለከት፡ በብዛት፡ የከተቡት፡ እላና፡ ያ፡ ያንን፡ ሁሉ፡ ደስ በሰበው፡ የሚመዘግቡልን፡ ምሁራን፡ መኖር፡ እለባቸው። በዘመ ናችን፡ ጥሩ፡ መዝገበ-ታሪክ፡ የሚገኘው፤ ከወገኖች፡ ከገዐዝ፡ ታሪ ክ፡ ፀሐፊዎች፤ እንጂር፡ እንጊሩ፡ ጠቅ፤ በንፅፅሮሽ፡ መደለው ተመዝኖ፤ ሦስት፡ እጅግ፡ ረዥ፡ ተወቅጦ፡ ተሰምቶ፤ የሚገኘው ንጉሥ፡ ፊውዳል፡ ነው። በዚህ፡ ዐይነት፡ ጥበብ፡ የሚዘጋጀው፡ የአ ጎብኚዎቹ፡ ታሪክ፤ እንዲሁም፡ ሆኖ፡ ብዙዎቹ፡ እነፈረንጆችና፡ እነዚቶ ጆችን፡ ሊያጎሉቸው፡ እንደሚሹ፡ እንጠረጥርም።

"አገር፡ በምሳሌ" እንደሚባለው፤ ጥቂቶቹን፡ ለማቅረብ፡ እንሞክር፡ ማንኛ ውም። ከምንታውቃቸው፡ ተረኛ፡ ፀሐፊዎች፡ አንዱ፡ የሚከተለውን፡ ሁኔታ፡ ይ ዘግባል። የተከበቡ፡ ብሄቶቹ፡ ተወካዮች፡ ነው። ኢትዮጵያን፡ ተዘዋውሮ፡ ከ ጎበኘ፡ በኋላ፤ መደምደሚያ፡ አዘጋጅቷል። ከዚህ፡ ውጪ፡ ሃይማኖት፡ ባህል፡ በሉ ሉ፡ ያስተማሩ፡ መደምደሚያ፤(Nubia and Abyssinia! —Michael Russel—1833) ውስጥ፤ ከእንግሊዝኛ፡ በእንግሊዘኛው፡ ነይ፡ Page 343

የሚከተለውን፡ ሴት፡ ጠቀሰ፡ ደንቅ፡ ቃንቢር፡ መዝግቧል። እውነትነቱ ን፡ የሚያጠራጥር፡ ቢሆንም፡ ለኢትዮጵያውያን፡ ምሁራን፡ እተውላለሁ።

“...አንዲት፡ ሴት፡ የበኩር ልጆቿ፡ ሁለት፡ ወይም፡ ሦስት፡ ልጆቿ፡ ሲሞቱባት፤ አብሮት ያልሞተውን፡ የሚጠብቀው፡ ልጅ፡ የሚያድን፡ ዘዴ፡ አለ ችው። ከሦስተኛ፡ ግራ፡ የሚወለደውን፡ ልጅ፡ ለማዳን፡ ሲል፤ የሚጠበ ቡበት፡ ዘዴ፡ ነው። የአውም፡ ግለብ፤ ከወለደችው፡ የግራ ጆሮ ቁ፡ የአካል፡ ክፍል፡ ቆርጣ፤ በእንጀራ፡ ቀንጥበው፤ ከምግብ፡ ጋር፡ ያበ ላታል። እናቶችም፤ ይህ፡ የልጆች፡ የጆሮ፡ ቅንጣቢ (ቁራጭ)፡ ከቀመ ሷቸው፡ በኋላ፡ ጆሮ፤ የምትወልዳቸው፡ ልጆች፡ ሁሉ፡ በሞት፡ አይወ ሰዱባትም። ...” እንደ፡ ጆሮ፡ ቁራጭ፡ ሲታይ፤ የዚህ፡ ልማድ፡ ሠለባ ች፡ ናቸው።– "When a women has lost two or three children by death,she is induced,in the hope of saving the life of another just born,to cut a piece of the left ear,roll it up in a piece of bread and swallow it..." የሌሎችን፡ ልጆች፡ የግራ፡ ጆሮ፡ እየበላ ች፤ ልጆች፡ እንድ፤ ከሞት፡ ለማትረፍ፡ መሞከር፡ አጅግ፡ አሳዛኝ ነገር ነው።

ጆሮ፡ በሲታ፡ ብትሆንም፤ በትንሹ፡ መቆረጡ፡ የሚያስቀጣ፤ ልጆችን፡ ከማዳን፡ መቻሉ፤ እንዲህ፡ አይነት፡ የመጥፎ፡ ድርጊት፡ ልማድ ሆኗል። ጆሮም፡ ቢሆን፡ በመቁረጥ፤ የሉሎቹ፡ ብቻ፡ ቀለል፡ እንደ፤ የመሥዋዕት፡ ተግባሩን፡ ማሳየት፡ የሚያሳየው፡ አይሆንም። የጆሮዎች፡ ቁራጭ፡ በመብላት፡ ብቻ፤ ሚስት፡ ልጅ፡ ከሞት፡ መትረፍ፡ በ ሕይወት፡ እንደር፡ ታንቆ፡ ምሥጢር፡ ነው። ልዩ፡ ቁምነገር፡ ተስማ ቶች፤ በዝርዝር፡ መጠናት፡ አለበት። ሥራዬ፡ ግን፤ በተለይ፡ የኢትዮ

ጵያውያንን፡ ታሪክ፡ እያጠናን፡ ለምንመዘግብ፡ ምሁራን፤ ይህ፡ ዐይነ ት፡ የ“ጆሮ፡ ቅንጣቢ፡ መድኃኒትነት”፡ እንዳደረገ፤ እንደ፡ ልዩ፡ ታሪክ ዊነት፤ ሌሎችን፡ የቻለ፡ እንደ፡ ጠብታል፡ መረዳት፡ ከመጣሉ፡ ይቻ ላል። ይህ፡ ዐይነት፡ እንግርታዊ፡ ታሪክ፡ የሚያሳየን፤ ግንኙነት፡ ሀይማኖ ት፤ እንዲያ፡ ተንቀው፡ በተዋረደ፡ የሴቶች፡ የሚሰሩ፡ ኢትዮጵያው ያን፡ እናቶች፤ የልጆች፡ ፀጋ፡ በሌሎች፡ በልጆች፡ ከማበርከት፡ አለሌው ተቀጣጠረን፡ የቀውልድ፡ ሐረጋዊ፡ ሠንሠለት፡ እንዲያቋርጥ፡ ከማ ድረግ፤ ከሌላው፡ እንዲሁ፡ እንደሚያስታውቅ፡ ጋር፤ የልጆቻቸውን፡ አ ካላዊ፡ ንብረታቸውን (ጆሮ) ቆርጦ፡ እየቆረጡ፤ መሠዋዕት፡ ያደ ርጉ፡ እንደነበር፡ የሚገልጽ፡ ግሩም፡ አጋጣሚ፡ ማስረጃ፡ መሆኑን፡ ነው። እንዲህ፡ እንዲህ፡ ያለውንም፡ የሴቶች፡ ታሪካዊ፡ የሆነ፡ ከ ፍተኛ፡ ማንበር–ሕይወት፡ አሳታቀለሽ፡ መሠረት፡ በማድረግ፤ ከሴ ቶች፡ ነፃነትና፡ ፍትሕ፤ መብትና፡ እኩልነት፡ በሚካሄደው፡ ትግ ል፤ ተጨማሪ፡ የመንፈሳዊ፡ የቁርጠኝነት፡ እርዳታ፡ ሊሰጥ፡ ይችላል።

ምንም፡ እንኳ፤ በታሪካችን፡ የረጅም፡ ዘመናት፡ ኪዳናት ዉ ስጥ፤ ሴቶች፡ ኢትዮጵያውያት፡ ወገኖቻችን፤ በየዘመኑ፡ ከነበረ፡ ትው ልደቶች፡ ማንበር–ሕይወት፤ ሲያበረክቱ፡ ከኖሩት፡ ከፍተኛ፡ አገልግሎ ት፤ ተገቢ፡ ዋጋቸውንና፡ ወሮታቸውን፡ ማግኘት፡ መብታቸው፡ ቢሆ ንም፤ ወንዶች፡ የሚያቀርቧቸው፡ ጥያቄዎቻቸው፤ ፍሬያቸውን፡ የጠ በቁና፡ ሚዛናዊ፡ ቢሆን፤ ውጤቱ፡ በርግጥ፡ ያመረቃል። ይህን፡ የምለበት፡ ዋና፡ ምክንያት፤ በሌሎች፡ ዓለም፡ የሚገኙ፡ ሴቶች፡ የሚያ ቀርቧቸውን፡ እንደዚህ፡ ወሬን፡ የጠሙ፡ ጥያቄዎቻቸው፡ የሚያስገኙ መሆናቸውን፡ በመረዳት፡ ነው። (“ኤግዚቢሽን፡ ወንድ፡ ካሆነ፡ እኛም

ሴቶች፡ በበኩላቸው፣ ሴት፡ እየሆኑ፡ ያሳለፉትን" ካለው፡ የዐሢሯር
ቁ፡ ሴቶች፡ እንግሥታውያን) "ጋዜጠኛ፡ ሪፖርተሮች፡ ክንፉ፡ ተመኘች"፡ እንደሴ

የሴቶች፡ መብት፡ መጠበቅና፡ መከላከል፡ መዝናናት፡ ማግኘት፡ ም
ሁሉም፡ ዓለም፡ ውሳኔ፣ የጸሐፊ ካሉብሩን፡ መዝመር፡ ይበልጥ፡ ለመ
ጨመቅ፡ ሪፖርተ፡ በተዘጋጀው፡ መድረክ፡ ላይ፣ የሴቶችን፡ ነፃነታዊ፡
እንክብካቤ፡ ቅጣት፡ እንደ፡ መሣሪያ፡ ካለው፡ ግማሽ-ሸክም (የሰው
ግማሽ)(The Other Half) የሚለው፡ ብሔራዊው፡ የ"መርሆ"
ደህና፡ የሚጠቀሙበት፣ የእኩልነታችሁ፡ መሠረት-አቋም፡ በዚ
ህውም፡ ዘመን፡ ካለው፡ ተፈጥሮ፡ ጉልበ፡ እየወጣ፡ ሴቶች፡ ቁርጥ
የነፃነታችንም፡ ትርጉም፡ እያመነሽቀው፡ ነው። በተግባር፡ ሰባ
ት፡ እንደገር፣ የዓለም፡ ሕዝብ፡ ትምህ፡ የተቀበለው፡ በተባበሩት
መንግሥታት፡ የጸደቀውን፡— "...Every man,women and child in this world must know that no one should be subject to discrimination,be it based on race,sex,language,religion,political opinion, national or social origin,property,birth or other status..." (የሴት፡ እጅን፡ የመሠንዘር፡ መብት፣ እየ
ካመንዳች፡ እጅግ፡ ጥሩ፡ ድረስ፡ እንዲ፡ እንጂማን፡ መንግስት፡ የአ
በቅም፤ የሚደል፡ ዐይነት፡ ትርጉም፡ የሚለያይ፡ ነው) እንደራሴ፡ ትር
ጉሙ፡ ይህን፡ ዐይነት፡ ፍች፡ ያለገኘ፡ ከማለት፡ እንደ፡ ቀጣይ፡ ፍ
ቺው፡ ግን፤ "ማንም፡ ሰው፡ ሴትነትን፡ በንቀትና፡ በጥላቻ፡ ዐይን፡ ሊ
መለከተው፡ አይገባም"፡ የሚል፡ ነው። ይህ፡ መሠረታዊ፡ የሰው፡ ል
ጆች፡ መብት፡ ዘልም፡ ቢሆን፡ ሕጋዊነት፡ የተጠበቀ፡ ይሆን፡

እንጂ፡ ያንዳንዱ፡ ቀበሌና፡ ሴቶች፡ ንዝረትና፡ የቅድር፡ ሴቶች፡ ቡድ
ኖች፡ እመለካከትና፡ ሰገዊ፡ የመብት፡ ጥያቄ፡ ጠርዞን፡ እየተቱና፡
በጋራነትም፡ እየለቀቀ፡ ነው። ትንሾቱ፡ ሣልሲ፡ እንኳ፡ የሴትና፡ የጀር
ባ፡ የተለያዩ፡ ገፅታዎች፡ እንደሁኔታ፣ ዕጣ ለጠጥ፡ መርሣት፡ እንደሁ
ለብን፡ ተሳፈንግሬ፡ ሴቶች፡ ጭምር፡ መረዳት፡ ይጥርባቸዋል። የ
ጋብቻ፡ ሕጋዊ፡ ሊቀድ፡ ለባዕዳኖች፡ ተሳፋንግሬ፡ ሴቶች፡ እንደዐዊ፡ ፈፈ
ሙ፡ ታውቋል። የሴቶች፡ እርሷ፡ በርሷ፡ ሕጋዊ፡ ጋብቻ፡ ለመመሥረት፡
ነው። በርግጥ፣ የወደዘለት፡ በቀለኞና፡ የወይዘሪት፡ አበቦች፡ ሥር
ዓታዊ፡ ጋብቻ፣ ለለየ፡ ዐይነት፡ ሰው፡ ሠርቶ፡ መዳረት፡ ካልሆነ፡ በሰተ
ቀር፣ ተፈጥሮአዊ፡ ርካታንም፡ ሆነ፡ ከሴት፡ የሚጠበቀውን፡ የፍሬም
ርት፡ አያሳገኙም። ውካኑውም፡ የተፈጥሮ፡ ሕግጋት፡ መንገድ፡ አ
ይደለም። ጥያቄውም፡ መሬን፡ የአቀቀና፡ ጎሬናዊ፡ ሙያና፡ የመለሰው፡ ነው።

ይህን፡ ቅጥ-ቢስ፡ ጥያቄ፣ በአንገብጋቢነት፡ ዳሬኝ፡ የሚያንገ
ላቅቁ፡ ሴ ዋንደት፣ ካዝሎ፡ መቶ፡ ዓመታት፡ በፊት፡ ከመቀደሳውያ
ምባ፡ አካባቢ፡ ተገኝተው፡ ቢሆን፣ "ዲ...ሁሉን፡ ትቸልማለህ። እንደ
ሆ፡ ሴነው፡ ቢቀር፤ በውበቴ፡ ለማይካን፡ ብቻ፡ አትቸልመኛምን?"
ካሉ፡ እንደቂት፡ ቀንደኛ፡ መደዘር፣ አይምሮው፡ ንጉሡ፡ ሰሞኖማስ፡ ዘ
ንድ፡ ብትቀርብ፤ በ፪፡ ሠርቷ፡ የማቱተደደር፡ መሆኑን፡ በመረዳቱ፣
"ተፈጥሮ፡ እንድትሠለብሽ፡ የከገሠሽን፡ እጅ፡ ስለተመሠከረት፡ ተወገር
ማዋል፡ አትብሽ፤ ውበት፡ ውበት፡ የምትለው፡ ትክክል፡ አይደለም!" ብሎ
በሽልማት፡ ፋንታ፡ "እጅሽ፡ የማትሠለብሽ፡ እንዲሆን፡ ዳረሽ፡ ተሸክመ
ሽው፡ ሰታውደበደበ፡ ለካብሽ፡ ይሸኙሻል!" በማለት፤ የቀን፡ እጀ
ን፡ ቆርጦ፡ ሴደሸናብታት፡ ገደ፡ ነበር። እያንዳንዱ፡ የሰው፡ ክፍል

እንኳንስ፡ የየሌሎቹና፡ የየቆሎ፡ የሆነ፡ ውሀን፡ ተመገሁት፡ እሱም፡፡ ፳፬
ይሰማል፡ እንደ፡ እንደዚም፡፡ ዐይንም፡ ያያል፡ እንጂ፡ አይሰማም፡፡ እ
ጅንግ፡ መቻቻት፡ እንደ፡ የ፳፬፡ ወደም፡ የዐይን፡ ተመገሁት፡ የሱ
ቅም፡፡ የቀናቅም፡ ለይ፡ለይ፡ ያካል፡ ክፍሎች፡ እንደያካናውቁ፡ የተ
ፈጠሩበት፡ የየመካቸው፡ መንዊ፡ ተመገሁት፡ እንዴ ጉቻው፡ እናውቃለን
በዚህ፡ እካሉ፡ ዕውነት፡ እንፀር፤ የተሰፈንጠሬዎቹ፡ ስቆች፡ የር
ሰበርሰ፡ ጋብቻ፡ ጥያቄ፡ በሙሉ፡ በሙሉ፡ ውድቅ፡ ነው፡፡

ይህ፡ መሰሉን፡ የምዕራባውያን፡ እጉጉል፡ ጥያቄ፡ ምንጊዜ፡ በማሠ
ቴ፤ በፍርጊታቸው፡ ካይ፡ መቀሠም፡ ሆነ፡ ምሥጋና፤ ወይም፡ መርገም
ም፡ ሆነ፡ ቡሉኝ፡ ከመርመሪያ፡ ሳይሆን፤ መሰልጎት፡ ያካቸው፡ የየሀገሩ
ስቆች፡ ጥያቄዎች፤ በተካይም፡ በመንታቸው፡ ጥያቄ፡ ዐይነት፡ እንፀ
ር፤ ምን፡ ያህል፡ የተከሰደ፡ እድሞች፡ እንደሆኑቸው፡ ከመጠቆምና፡
ከማስገንዘብ፡ ያህል፡ ነው፡፡ ከስቆች፡ ሁሉ፡ "ግብረ፡ ሰው" የሚ
ለው፡ እንደሚቸው፤ "ግብረ፡ ሰው" ካሆነው፡ ወንድ፡ ጋር፡ ከሚያደርጓ
ት፡ የሁከትተና፡ እንኑልጎት፡ ትመካቸው፤ እንደገ፡ ወርቅ፡ ወርቅ፡ የሆ
ነ፤ ተገቢና፡ ሕጋዊ፡ ጥያቄያቸው፡ መሆን፡ እለበት፡፡ ሕጋዊነቱም፡ እ
ንደ "ሰው፡ መመሥረታቸው"፡ እንደ፡ እኅት፡ ሌላቸው፡ ተነሣለው፡ ካ
ቻቸውን፡ ሙሉ፡ ሊሆን፡ በት፡ አይደለም፡፡ ሊሆንም፡ አይችልም፡፡

ካዚያ፡ ሪይነቱ፡ እጉሉ፡ ዘካልና፡ ብክ፡ ተፈጥሮን፡ የሚፃረር፡
የናጠጠ፡ ጥያቄያቸው፡ ይልቅ፤ በሣለተናው፡ ዓለም፡ ውስጥ፡ ከሚመቻ
ቹት፤ እንደሆገሉችን፡ ካሉ፡ ስቆች፤ ሌካው፡ ካፍተኛ፡ ርዳታ፡ እንዲ፡ ቢ
ቀር፤ ፲ርካቸውን፡ እየከጠ፡ ካሚያሠቃያቸው፤ የወሃ፡ እንሠሩ፡ ሹክ
ሙቸው፡ ነፃ፡ የሚወጡበትን፡ ዘዴ፡ እንዲያገኙ፤ ቢረዳቸው፡ ጥሩ፡ ነው

ቆፈቆፋካቸው፡ ወገናቸው፡ ስቆች፤ ታንቀው፡ "ፀታዊ"፡ ጠቀሜታ፡ በተ
ጠ፡ ነበር፡፡ ወይም፡ ደግሞ፤ የተፈጥሮ፡ ተመገሁትን፡ የወሬ ሰገ ቸው
ን፡ የፀታ፡ እጥር-ዘካል፡ ወንዶች (ፍናፍንቶች)፤ የሰው፡ ተፈጥሮአዊ
መብታቸውን፡ እንዲተጋፉበቸው፡ አምነው፤ ሕጋዊ፡ የሆነ፡ ካፍተ
ኛ፡ ተቃውሞ፡ ቢያቀርቡ፡ ኖሮ፤ የምሁልና፡ የሃይማኖት፡ ሠላዊ
ዎች፡ ጎይቀሩ፤ ካገሩቸው፡ ታጥቀው፡ በመሰለፍ፡ ተሉጓጓና፡ የአወሪዎ
ተካፋይ፡ በሆኑካቸው፡ ነበር፡፡ በፍናፍንቶቹ፡ ምናምንቴ፡ ተመገር፡ ያለ
ሆነ፡ የጎሰንጠገ፡ እሳይ፡ ፈጥሮው፡ "ወንዶች"፡ እንደዚሁ፡ ካደረጉ፡ "እ
ፍሳ፡ ስቆች"፡ ለምን፡ እናደርግም፡ የሚሉ፡ ካሆነ፤ "የሰው፡ ግብረ፡
ሰዶና፡ የሰው፡ ግብረ፡ ወንድ፡ እንደነገት፡ ተደምረው፤ በሙሉ፡ ሊጠፉና፡
ምድሪቱም፡ ካዘመናዊት፡ ቆይታ፡ በኋላ፤ ያለ፡ ሰው፡ ባዶዋን፡ ልትቀር
ነው"የሚሉት፡ ያህል፡ የወንበሮ፡ ግምት፡ ውስጥ፡ ያስገባል፡፡

ካዚህ፡ ሪይነቱ፡ ውጪነገር፡ ይልቅ፤ ካመናጫ፡ ትመካዊ፡ ካለል፡
ውጭ፡ እየደጠጡ፡ ሊያሰወጧቸው፡ የሚገፋፉእቸውን፡ እንደንዱ፡ ሥካሎ
ጥያቄዎቻቸውን፡ ቢሠርዙና፡ ካእግሚሬያቸው፡ ወንዶች፡ ጋር "ምሉዕ
በኩሉ"፡ እኩል፡ ሊያደርጋቸው፡ በሚችሉት፡ ጥያቄዎች፡ ካይ፡ ቢያ
ተኩሩ፤ ካተሌመደ፡ ወንድሞቻቸው፡ ጋምር፡ ካፍተኛ፡ የመንፈሳዊ
ሆነ፡ የጥሬት፡ እርዳታ፡ ሊያገኙ፡ ይችላሉ፡፡

በእንዲቱ፡ ምዕራቦቹንያ፡ በተመሳሳይ፡ ካፍክ፡ ዘመን፡ በሚያሳፍሩ፡ ስ
ቆቾች፡ መካከል፤ ምንም፡ ያህል፡ የሠለጠኑ፡ እርካን፡ ለደንቆሩ፡ የርእየ
ት-መጠናቸው፡ መደፈው፡ ማጠቃ፡ ቢኖርም፡ ቅሉ፤ ያን፡ ያህል፡ ያሰ
ተሰሳብ፡ ለደንቆ፤ በጉልህ፡ ተካሠቶ፡ መታየት፡ እንደገ፡ የሚያስገርም፡
ነው፡፡ ምዕራባውያን፡ ስቆች፤ ካብረ-ሰዎቹን፡ ለማስጠበቅ፤ የሌሎቹም

ን፡ ወለዮዎች፡ እያበጁ፡ ነው። ስለዚህም፣ ባሕሉ፣ እምነቱ፣ ዕድሉ፣ ቋን ቋው ---ሌላውም፡ ሁሉ፣ የ"ሴቴ፡ ፀሎት"፡ እንዲኖረው፡ እየተጋገሩ ነው። በየቋንቋው፣ የ"ፀሎት፡ ዐይነቶች"፣ የሚባለው፡ ስቀስቀሴ፡ እንደሌ ተሠርዞ፡ መውጣት፡ እንዲሰካ፣ በምትኩም "እንደ፡ ዐይነት፡ ፀሎ ቶች፡ እንዲሆን፣ ወይም፡ ደግሞ፡ በጋራ፡ "ፀሎት" የሚለው፡ ነገር፡ እንደ ደዋር፣ ሽንጠቻቸውን፡ ገትረው፡ እየተሟገቱና፡ እየጎተቱም፡ ነው። ስለዚ ህም፡ መቅደሚያ፡ ጥያቄያቸው፣ እንደመናገ፡ ሐሳብ፡ ያደረጉት፣ ቀ ደም፡ ሲል፡ እንደተገለፀው፣ እግዜር፡ የሁሉ፡ ሴቶች "እመቤቴ" እ ንጂ፣ "እግዜር"፡ የለንም፡ ብለው፣ በሥዕሎች፡ እንደም፡ በሴት፡ ፀሎት፡ የ ሚሠየም፡ የመንፈስ፡ እንፀባራቂ፡ እንዲያስብ፡ ከሰማያት፡ እንደሚመዘገብ፡ በሁሉ፡ ነገር፡ መፍረስ፡ ተቸው፡ ነው። ፀሎይ፡ በእንዲህ፡ ፀሎት፡ እንቀ ድ፡ ተመድቦ፡ በመቅረጽ፡ እነዚህን "ፋናቲኮች" ሁለንዜም፡ ያስ ርቀቸቀል። "ዘይገርም፡ ጉድ መጣ" ቢሉው፣ "ይብሉ፡ ነጋ!" ሲል፡ የመስሎልኛ፣ እንዲህ፡ ዐይነት፡ ትንቢር፡ ትንገርት፡ ቢያጋጥመ ው፡ ይሆናል!!

በዚህ፡ ፀሎት፡ ጥቅምቅ፡ ላይ፣ የሠፈሩው፡ ዓለም፡ ሴቶች ም፡ ሆኑ፣ በተለይም፡ ደግሞ፡ ኢትዮጵያውያን፣ የማውቀውን፡ ያህል፡ "እ ግዚሬት"፡ በክብራቸው፡ መጠቀም፡ እንደተጠበቀ፡ በሚል፡ ሲደም ሆኑ፡ ሲናገሩ፣ አይቸም፡ ሰምቸም፡ አላውቅም። ሆኖም፡ እንደ፡ ያገሬን የሙዚቃ፡ ምሁር፣ ከጥናቱ፡ መጠሪያ፡ ገለፃ፡ ባዘጋጀው፣ የድንሬም ሬቀ፡ ድሑፉ፡ ላይ፤

"...እግዚያ፡ ላይ፡ ያለች፣ ቸሮነ፡ ሠሪ፤
ደሀ፡ ናት፡ እሱ፡ ጠም፡ አዳሪ፤

ማን፡ እትተማሪት፣ ጥበቡን፤
ገል፡ እሴር፣ መሆኑን..." (The Music of Ethiopia,Dr.Ashenafi Kebede,P.120.) ይህ፡ ጥቅስ፣ ሙዚቀኛው፡ እንደጠቀመው፡ እደርጎ፡ በመድረክ፡ ላይ፡ ደጥቀሰው፡ እንጂ፣ ጥንታዊ፡ የበገና፡ ግጥም፡ ነው። ግጥሙ፡ በእንሥት፡ ፀሎት፡ እንቀድ የተነገረ፡ በመሆኑ፣ ሙዚቀኛው፡ ጠቋሚ፡ "እግዜርን"፡ በሴት፡ እንቀጽ፡ እንደቀረበ፡ በማድረግ፤ "Here God is addressed in the feminine gender,this is rare!"(p.282) ብሏል። የአማርኛን፡ ሠነ-ድሑፋዊ፡ ባሕርይ፡ ጠንቅቆ፡ ከሚያውቅ፣ ይህ ጥቅስ፡ ተለ፡ ግጥም፡ ብቻ፡ ሳይሆን፣ ቅኔም፡ ነው። በቅኔው፡ ደዘንም፡ ሆነ፡ የፀሎት፡ እንቀጽ፡ አጠቃቀም፡ እንደር፣ በምንም፡ ዐይነት፡ ሁኔታ፣ የተገለፀው፡ ትርጉም፡ አይደለም። ሙዚቀኛው፣ ምናልባት፡ ከሌሎቻውን፡ ሲሰጥ፤ በገዛ፡ ሀሳቸው፡ እሟዘረው፡ የቀረፀት፡ ይመስላል። በዚህ፡ ዐይነት፡ ያተረጉምም፡ ደግሞ፡ አዳለቃቸው፡ ከሆነተት፡ ማጥ፡ የገበ እጋጥመውናል። ይኸውም፣ "ቅድስት፡ ሠላሴ"(የተቀደሰች፡ ሦስትነት) የሚለውን፡ ሠያሜ፡ ይዘው፣ እግዚርን፡ እንደምዕላባውያኑ፡ ተሳሌነግ፡ ሴቶች፡ እያቀጣቀሱ፣ ከያሳተኩቱ፡ የምትኑ፡ናቸው። ከቶክ፡ ንፀነታቸው፡ አርበኝ፡ ሲሉ፣ እንደፈለጋቸው፡ ይበሉት እንጂ፣ የእግዚር፡ ጉዳይ፡ በፀሎት፡ እንደር፡ አይከለከርም። በስብሰው፡ ሠላ፣ ሰው፡ መሆኑን፡ ግን፡ ያልተረዱ፡ መደምደ(የሃይማኖት)እደጋቸም።

ካንዲዚህ፡ ያለው፡ ተልካሻ፡ ጥያቄያቸው፡ ይልቅ፣ እንደሁ ቀስቀስተቻው፡ ሴቶች፡ ሁሉ፡ በያሉበት፡ መጠየቅ፡ የሚገባቸው፣ ከሰዎች

ብዙ፡ ቁም፡ ነገሮች፡ ነግበው፡ አሉ፡፡ ከነዚህም፡ አንዱ፡ የየእምነቱ፡ ትምህርት፡ ባሕርይ፡ እንደፈለገ፡ ሊተረጎሙ፡ የሚከራከሩበት፡ ጉዳይ፡ ነው፡፡ በርዕሰምሩት፡ ወደ፡ ሐሳብ፡ እንደገና፡ የሚያገናኘው፡ ሐሳብ፡ እሱም፡ እሱም፡ መጽሐፎቻቸው፡ ማለት፡ ነው፡፡ በዚህ፡ ጉዳይ፡ ላይ፡ ነገሩን፡ ለማብራ ርቶው፡ መጋፋት፡ የሚያሳዩ፡ ቢኖሩ፡ ምሳሌዎችን፡ ሴቶች፡ ከነገቡ፡ ማሳ ለቻ፡ ለመጠቀም፡፡ አንዱ፡ ማሳያ፡ "ይገዛሻል!" ይላል፡፡ (He shall rule over you!...Gen.3:16HB) በሌላ፡ አካል፡ ደግሞ፡ "ባሎች በሴቶች፡ ላይ፡ የበላይነት፡ አላቸው፡" ይላል (229 HK)፡፡ ሌላ ው፡ አምነት፡ ደግሞ፡ "ነጠላ፡ ባል፡ ብዙ፡ ሚስቶች፡ ሴቶች፡ ማግባት፡ ይችላል" በማለት፡ ሥርዓት፡ ብዙ፡ ሚስቶችን፡ ይፈቅዳል (Polygamy)፡፡ ም ንም፡ እንኳ፡ የሴት፡ ቁጥር፡ ከወንዱ፡ ይበዛል፡ በሚባልበት፡ አንዳንድ ሀገሮች፡ ውስጥ፡ የእንደዚህ፡ ዓይነቱ፡ ሥርዓት፡ አስፈላጊነት፡ ምክንያታ ዊ፡ ሆኖ፡ ቢታይም፤ የሀገሬው፡ ሕዝብ፡ መተዳደሪያ፡ ሀብት፡ እጅግ፡ በ ጣበት፡ ማንበር፡ ሀገር፡ ውስጥ፡ እንዴ፡ ቀልደኛው፡ ሰው፡ ገጣሚ፡ ሲ፡ "ለአንቺውን፡ ከሚገኘው፡ የጠጠ፡ ሀብት፡ በላ፡ ይህ፡ ነው፡ ቢጠ ይቃችው፤ ነገሩ፡ ለአንዳቸው፡ ምንድር፡ ሊጠይቁ — ምንም፡ ትንፋሽ የሌለው፡ ምስኪን፡ ይህ፡ ነው፤ ታዲያ፡ ይሄ፡ ሀብት፤ ባሎች፡ ይሆ ናል፡ ወይ?"፡ እንደሉት፡ ዐይነቱ፡ እንደመስላሉም?

የሴቶች፡ ተባዕታዊ፡ ዝንባሌ፤— "Masculization of women" የሚል፡ የሚሉትም፤ እንደዚህ፡ ያለው፡ "የነጠላ፡ ወንድ፡ ብዙ ሚስቶች፡ ሴቶች፡ የሚተዳደሩ፡ ጉዳይ"፡ በምቀበት፡ እንግዲ፡ ነው፡፡ የዛሬ፡ ነፃ ነትና፡ ከወንድ፡ ጋር፡ የተስተካከለ፡ እኩልነት፡ እንደሚፈልጉቸው፡ ለ ሚታገሉ፡ ሴቶች፤ የብዙኃን፡ ሴቶች፡ ከእንዴ፡ እንደወሉ፡ ሚስቶች፡ መ

ሆን፤ እርግጥ፡ በርግጥ፡ የሚያሳይ፡ አስተሳሰብ፡ ፎርሙ፡ ነው፡፡ የበሎ ች፡ ቁጥር፡ በጀንሰ፡ እንኳ፡ ሚስቶችን፡ በብዛት፡ የማግባት፡ ጉዳይ፡ ወ ወሰን፡ ያክብት፤ በሴቶች፡ በእነቻው፡ ምርጫ፡ እንጂ፤ በወንዶች፡ ወደም፡ በነቻው፡ ሀብት፡ መሆን፡ የለበትም፡፡ ይህን፡ ዐይነቱን፡ ማስ ንቅ፡ የሚፈጥረው፤ ሴቶች፡ በራሳቸው፡ የሚያዝበት፡ ሀብት፡ የሌላቸ ው፤ የእኩልነቱ፡ ጭብጥ፡ ያጡ፡ በመሆናቸው፡ ነው፡፡ የዚህ፡ ችግር፡ ዐ ይነተኛ፡ መፍትሔ፤ ሴቶች፡ ሁለንተናዊ፡ እኩልነት፡ ያለው፡ የትምህ፡ የእኩልነት፡ የተስማማ፡ የጋብቻ፡... መብቶች፡ እንደወንዶች፡ በማ ግኘት፡ ሲችሉ፡ ነው፡፡ ይህም፡ እንተሣሣ፤ በገዛና፡ በሚስት፡ መካከል፡ ያለ ማንኛውም፡ ሁሉ፡ ያለ፡ እስታወቂ፡ በሌላ፡ በም፡ ይጠፋል፡፡ እስደም በነዚው፡ ውስጥ፡ ተወጥ፡ ይቀላል፡፡

በዓለማችን፡ ውስጥ፡ የሚገኙ፡ አንዳንድ፡ የጾታ፡ እንቅስ ለሾች፤ እንደቻይናዎቹ፤ "ሕይወት፡ እንደ፡ ፍሎ" ተምሣሌትነት፡ ያላቸው፡ ናቸው፡፡ ይህች፡ በቻይናውያን፡ ማንነት፡ የሰላም፡ ደስታ፡ ይ ዘት፡ ውስጥ፡ ተዘውትሮ፡ የምትጠቀስ፡ ዕፅ፤ በሰው፡ ዕድሜ፡ እ ለምክሚናት፤ ዕፀ፡ ሕይወት፡ የሚል፡ ሥያሜ፡ ተሰጥቷታል፡፡ ዕፅ ዋ፡ ማይስ፡ ብቻ፡ ሳይሆን፡ እንዲ፡ ሀገራችን፡ "ዕፀ-እንጎቻ" የተመሰገነች፡ ናት፤ በግም፡ ብዙሀና፡ እሾህ፡ እንዲሆን፡ ቅርፅ ቀለም፡ ይገኛል፡፡ ዋና፡ ዓላማ፡ ማቅረብ፡ ማን፡ "ዕፅዋ፡ ቀጥል ነች" ነው፡፡ የተክሊቱ፡ ቅጠሎ፡ ተተክሎ፤ ፍሬዎን፡ ለመስጠት፡ የምትችልበት፡ ዕድሜ፡ ሦስት፡ ሺ፡ ዓመታት፡ ነው፡፡ ከመጠን፡ በላይ ፎርሻ፡ ብዙ፤ እጸዋ፡ ቅርንጫፎችና፡ ተቀፅላዎች፤ ቢሞሉትም፡ የ ምታፈራቸው፡ ፍሬዎች፤ በቁጥር፡ ሠላሳ፡ ብቻ፡ ናቸው፡፡ ምንጊ

ዜጎም፡ቢሆን፡ከዚህ፡ቁጥር፡መብዛትም፡ሆነ፡ማነስ፡አይቻልም። እነዚህን፡ፍሬ ሀሳቦች፡በሥርዓት፡ከመመደብ፡ብዙዎች፡እንደሚሉት ካልሆነ፤ «ከመናፍስት፡ጋር፡መወዳጀት» ያስፈልጋል። ሁኔታው ጋጥሞች፤እንደ፡ቴን፡ፍሬ፡እንጂ፡መቅመስ፡የቻለ፤ዘበኛ ዐይን፡ሙሉ፡በተሐድሶ፡ቅኝት፡ትርጉም፡ሆኖ፡ይገኛል። እርጅና፡የሚሉት፡ጣጣ፡ፈንጠጠ፤ሱሰኛም፡አይገኝም።... በበኩሌ፤እንዲህ፡ያለው፡ፈጠራ፡ታሪክ፡የሰው፡ልጅ፡በምኞቱ፡የሚፈልገው፡ዓለማዊ፡መንግሥት፡ነው። ምናልባት፡እንደ ሌሎቹ፡በሚታይ፡ዓለም፡ውስጥ (Utopia) የሚያልሙት፡እንደ ባለጸጋ፡ማዛወ፡ዓለም፡ውስጥ፡ቢሆን፡የማይቻል፡ኢተግባራዊ፡ነገር፡ነው። ስለዚህም፤ይህን፡መሳል፡ምኞታዊ፡ሕልም፡ማስተናገድ፤የሰውን፡ልጅ፡ተግባራዊ፡ተስፋ፡እንዳመክኖ፡ያስቆጥራል። በእንፃሩ፡ግን፤ከምናየውና፡ከምንዳስሰው፡ግዙፍ፡ዓለም፡ጎን፡በቅርጎቹን፡ልናገኝ፡የምንችለውን፡ብቻ፡ለንጠቀምበት፡ብንምክር፤ርካታዊ፡ወረታውን፡የሚያፈገን፡አይመስለኝም። እንደዚህም፡ሁሉ፤የሰዎች፡እሳቶችን፡መሠረታዊ፡ጭንቀች፡እና፡ቅቅልሽ፡ሆነው፡እንደዚህ፤እንዴ፡«ሰይጣ-ቀጥሬ፡ሰሰ»፡ገዳ፡ምኞች፡ብቻ፡ቀርበው፡መቅረት፡የለባቸውም። ለነፃነታቸውና፡ለአገልጋይ፡መብታቸው፡የሚያጎናጽፉ፡ጽኑ፡ጥፍጥሮ፡ከተፈጥሮው፡ሕግና፤ምድራዊ፡ዓለማችን፡ከሚጠቀሙ፡ፀጋዎች፡ለማሠራዎ፡እቅም፡ውስጥ፡መሆን፡የለብንም። እጠቃላይ፡የቅጣታቸው፡መዋቅር፡መቀየሩ፡ያስፈልጋል። በሰው፡መሠረታዊ፡እምነቶች፤ላይ፡ሆኖ፤ከነዋዮች፡ውስጥ፡«መንፈስ፡ብቻ»

ተነጥለው፤የተከየ፡የበካይነት፡ጎዳና፡የተለጠቸው፤በማለልም፡ሆነ በተወሰኑት፡ተፈጥሮአዊ፡እስተሳሰብ፤በሚሻለው፡የማይደፈርና ሰማንኛ፡ስሜቶች፡ያዘለ፡መሆኑን፡ድጋግመው፡ማጋለጥ፡አለባቸው።

የሰዎች፡ትግሎች፡የተገበሩ፡ንደል፡እንደደበታተን፤ያለቻው ጥሩ፡ምርጫ፤ጠቅላላው፡ሕዝባችን፡ለምቹና፡ሠር፡መኖሩን፡እንደሚ እነሱም፡የዚህ፡ጭቆና፡ሕዝብ፡እንደ፡ጎን፡መሆናቸውን፡በመቀበል በእንፈሩ፡ደረጃ፡ቅጠሉዎችን፡ከሕዝባዊ፡ኃይል፡ጋር፡እስተባብሎ መተሳሰር፤በሁለተኛ፡ደረጃ፡ደግሞ፡የሌሎችን፡ወገናዊ፡የቅጣል፡ዓርማ፡«መንፋሻ፡ሰች፡ሁለንተናዊ፡እኩልነት፡እንቸው» በሚለው፡እስተካክሎ፡መያዙ፡ነው።

ፈጠራ፡ተረቶች (mythology) እሳቤ፡ታሪክ፡የሚፈጥሯቸው፡ጀግኖች፡(heroes) ሁሉ፤በፆታቸው፡ወንዶች፡በመሆናቸው፤በሴቶች፡ሁኔታ፡ላይ፡ከፍተኛ፡ተፅዕኖ፡በማሳደሩ፤ሲያሌቸው፡በሚገባቸው፡እኩልነት፡ላይ፡ትልቅ፡እንቅፋት፡ሆኖ፡ቀይቷል። የንብረት፡ሠባቸው፡መዋቅራዊ፡ሠሪት፤እንደ፡ማኅበረሰብን፡ፖለቲካ፤ኦኮኖሚያሉ፡መሠረት፡የሆኑ፡ቅርፅ፡ያላቸው፡በመሆኑ፤ይህን፡ወይንቶን ሠርዓቱዊ፡ይዘት፡በመንጸ፡ርዕሳን፡እስከንፀባረቁ፡ድረስ ከሴት፡ጀግኖች፡(Heroine) ምንም፡ወይንት፡ሁኔታ፡አይታጥም። ስለዚህም፡ነው፤እነዚህ፡ብቻ፡ርዕሰ-በተ-ሰብ፡የሚያደርገን ማኅበረ-ሰብ፤የሰፈለ፡ሊቀውንት፡በሙሉ፤«አባት፡ርዕሰ-በች» (Patriarchal) የሚል፡ስም፡ሠየሙ፡የሰጡት። በምሁሮችን፡ላይ መሰረት፡የቤተ-ሰብ፡ሕይወት፤ብሎም፡የዳበረ፡ማኅበረ-ሰብ፡እንዲ ሠፍን፡ካስፈለገ፤እንዲህ፡ያለው፡የሥርዓት፡ፀታ፡ሁኔታዎች፡ካል

ል፡(Gender System) ሁለቱ፡ ወገኖች፡ በጾታቸው፡ መካከል፡ ይኖር በታል። በምትኩ፡ የሁለቱም፡ ፆታዎች፡ ተመጣጣኝ፡ ምትክና፡ አቅዶች፡ በበተ-ሰብ፡ውስጥ፡ መተካል፡ ይኖርበታል። ይህም፡ በሚሆንበት፡ ወቅት፡ የሴት፡ እርበኞች፡ በሥነ-ጽሑፍም፡ ሆነ፡ በታሪክ፡ መድረኮች፡ ውስጥ፡ የበኩላቸውን፡ ድርሻና፡ የኅብረ-ሰብ፡ ተካፋይነት፡ ሰፊ፡ መንፃፀር፡ ይችላሉ። እንደዚ፡ እንደዚያም፡ ከሆነ፡ ሴቶች፡ ወንዶች፡ ወንድሞቻቸው፡ ከደረሱበት፡ ማዕቀፉም፡ ደረጃ፡ ላይ፡ ወደረሱ፡ የሚደርሱበት፡ ምንገድ፡ ከቶ፡ አይኖርም።

እንደ፡ እስካሁኑ፡ ገና፡ ደረስ፡ የሃይማኖት፡ አባቶች፡ ተደቀሉ፤ የሴትና፡ የወንድ፡ እኩልነትን፡ ተቀብለው፤ “ ባልና፡ ሚስት፡ አንድ አካል፤ አንድ፡ አምሳል፡ ናቸው” ይላሉ፤ መሠረታዊ፡ አመለካከቱ የእኩልነት፡ ነፀብራቅ፡ እንጂ፤ ከማበላለጥና፡ ከማስተናነስ፡ አለ ነበረም።

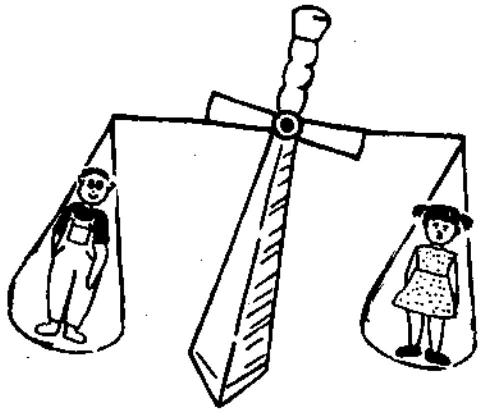

“ቀሕድ፡ አካል፡” ማለት፡ ሚዛናዊነት፡ ይገልፃል። “አንድ፡ አካል” ሲሉ፡ የባል፡ ሁለቱን፡ አካሎቹ፡ ሥጋና፡ ነፍሱ፡ ሕሊናውን፡ ከሚስቱ፡ አለ በሬም። ምንታዌው፡ ፍልስፍና፡ ማለት፡ “ ንባብ፡ ይቀጥል፡ ወትርጓሜ የሐይ” (ንባብ፡ ይገዛል፡ ትርጓሜ፡ ያድናል) እንዲሁ፡ በሊቃውንት

ትርጓሜያዊ፡ አባባል፤ ሁለቱንም፡ አካሎች፡ በአንድነት፡ የተውጣጡ፡ ሁለንተናዊ፡ ነገር፡ ማስተካከል፡ እንጂ፤ አንዱ፡ አካል፡ ሌላውን፡ ለመበተዋረድ፡ ማቅለሉ፡ አይሳነውም። ከላይ፡ ቀርፆ፤ የዚህን፡ አባባል፡ እንዲለነት፤ ቀመሩዊ፡ ስሌት፡ ጣልቃ፡ አድርጎ፡ ያቀርበዋል። እንደ፡ ሙሉ ቁጥር፡ ማለት፤ 1/2 + 1/2 = 1 እንደ፤ ያለቱ፡ ወይም፡ የበለጠ፡ አያሻሚም። የሁለቱ፡ አካሎች፡ ተደማሪነት፡ ነው፤ አንድ፡ ሙሉ፡ ውሕደት እንዲወጣው፡ ያደርጋ። አንዱ፡ አካል፡ ያለሌላው፡ አካል፤ ብቻውን፡ ሙሉ፡ አካልነት፡ ሊ ወጣውም፡ እንደሚደችል፤ ነተረጋገጠ፤ ሁሉ ለቱም፡ ተዋሕደው፡ አካላት፡ ተመጣጣኝ፡ የሆነ፡ እኩልነት፡ መስጠት፡ እንደሚኖርበት፡ ቁልፍ፡ ነጥብ፡ የሚታይ፡ ሐቅ፡ ነው።

በሌላ፡ ጎንቱ፡ የዜማ፡ እንቅፀም፡ ውስጥ፤ ይህንኑ፡ አባባል፡ በአሉህ፡ መዝሙር፡ እናገኘዋለን።

“ እሰመ፡ ውስተ፡ ሥጋ፡ ነፍስ፡ ሥጋሁ፡ ደመረ፤
ወነፍሰ፡ ደቂቅ፡ ዘእስተዳመረ፤ ....የሚለውን

ው። የዚህ፡ ምሕፃረ፡ ትርጉም፤ “ የባልን፡ እንድ፡ አካል፤ ከሚስት፡ ከሴ፡ እንድ፡ አካል፡ ጋር፤ በአንድነት፡ ደመረ።” ማለት፡ ነው። ይህ፡ እባባል፡ ሲመነዘር፤ “ ሁለቱም፡ አካሎች፤ የጋብቻቸው፡ ነገር፡ የተጠበቀ፡ ሆኖ፤ ከበከጠ፡ ተመጣጣኝ፡ ነገር፡ ተዋሕደ፤ አንድ፡ ሆኑ፤ እኩል፡ ሆኑ!” ማለትን፡ ያስገነዝባል። ስለዚህም፤ ያንዱ፡ መብትና፡ ነገር፡ በሌላው፡ አጣማጅ፡ አካል፤ ይጥጋል፡ ወይም፡ ይረጋል፡ ማለት፡ አይደለም። እንዲውም፤ ከእምነቶች፡ ባንዱ፡ ውስጥ፤ “ የሴት፡ ልጅ፡ እትመ፡ ለሚዋጋ፡ ሰይሚዋ፡ ስትዳርስ፤ ከመኃደጅ፡ ትነቀቀለች፤ ከገላጋይነቱም፡ ትፈትቀቀለች፤ ከበዳም፡ ትጠበቃለች።” ስለሚል፤ ይህን፡ “ የሚጣበቅ” ይ

ርዳታን፡ መሬት፡ እየረገጠው፣ ተስጠሠነቱን፡ በማስመልከት፣ በዝቅተኛ፡ ደረጃና፡ በተቀረፁ፡ ዐይን፡ ያይቀታል፡፡ እንክብል፡ አመለካከት፡ እይደለም፡፡ ወንዶም፡ ቢሆን፡ በበኩሉ፣ የመሳል፡ ችሎብርች፡ ውጤት፡ ነው፡፡ እንዲ፡ ሴቷ፣ ከወንዶቿ፡ ተነጥላ፣ ከጓደኞቿ፡ ተለይታ ቷል፣ ከበረሰቦቿም፡ ተጠብቃል፡፡

የርዕዮተ-ሐሳብ፡ መጠናከር፣ መስፋፋትና፡ መዳበር፡ የሴ ጠረባን፡ ጠጣ፡ ሊንጠጠ፡ ሆኖባታል፡ እንደ፣ በተፈጥሮ፡ ሐቀኛ፡ እውነት፡ እንጋር፡ በችክክል፡ መመልከት፡ የምንችል፡ ብንሆን፡ ሰዎ እያንዳንዱ፡ ግለ-ሰብ፡ የየሴቱ፡ ልዩ፡ ተንቀሳቃሽ፡ ሐውልት፡ እንደሆነ፡ መረዳት፡ እንችል፡ ነበር፡፡ በዚህ፡ ምድር፡ ላይ፣ እንደ፡ ሰው፡ ከነሰውን፡ ሰው፡ በተፈጥሮ፡ ይዞታው፡ ፍፁማዊ፡ መመሳሰል ኖሮት፡ የተፈጠረ፡ እይገኝም፡፡ መንታዎች፡ እንኳ፣ ገጠሞሽይ፡ መልካቸው፡ እንደ፣ በዝርዝር፡ ገደቻቸው፡ አይመሳሰሉም፡፡ እያንዳንዱ፡ ሰው፣ የሴቱና፡ የእሱነቱም፡ ልዩ፡ ሰው፡ በመሆኑ፣ በመርጃና በነት፡ ይደናቃል፡፡ በእንዱ፡ ወገንተና፡ ልዩ፡ ክሱነት፡ ብርቅዬ፡ ነውና፡ ይከበራል፡፡ በዚህ፡ አገባል፡ እስከመንን፡ ድረስ፣ እያንዳንዱ ግለ-ሰብ፣ የሴቱና፡ የግሉ፡ ክብር፡ ንብረት፡ የሆነ፡ አካል፣ እእምሮ(ኅሊና)፣ ልብ(ልቦና)፣ ስላለው፣ ይህ፡ የተፈጥሮ፡ ስጦታው በከበቱን፡ ሰው፡ እንደፍላጎቱ፡ ሊያገለግለውና፡ ሊጠቀምበት፡ በተፈጥሮ፡ የተዘጋጀ፡ ስለሆነ፣ በግሉ፡ ሊያዝበት፡ መብቱ፡ ነፃነቱ ነው፡፡ ስለዚህም፣ ይህን፡ በተፈጥሮ፡ ያገኘውን፡ ፀጋና፡ ረድኤት፣ በምድር፡ ላይ፡ የሠራን፡ ማናቸውም፡ ዐይነት፡ ኃይልና፡ ሥልጣን፣ ወደም፡ ከሴት፡ ውጭ፡ የሆነ፡ ቤክ፡ ሰው፣ በምንም፡ ምክንያት፡ ሊያዝ

በት፡ አይገባም፡፡ ሴቱ፡ ባከቤቱ፡ እንደፈለገው፡ ሊጠቀምበትና፡ ሊያዝበት፡ መብቱም፡ ነፃነቱም፡ ነው፡፡ እንዲሁም፡ ቢያደርገው፡ ሕጋዊም ምክንያታዊም፡ ነው፡፡ ከሁለተኛ፡ ሰው፡ ጋር፡ የሚያደርገው፡ ማናቸውም፡ ግንኙነት፣ በቃድሚያ፡ የሴቱን፡ ፈቃደኛነትና፡ መስማማት ይጠይቃል፡፡ የሴታቸውን፡ ግላዊ፡ ውሣኔዎች፡ የሚያስቀድሙ፡ እነሱ ሮና፡ እነነኙት፡ ናቸው፡፡ ከወተትና፡ ከእጥንት፡ ቢያፈበርክ፣ ሞሴቶ ውን፡ ይቆጣሉና፡፡ ሰው፡ ግን፣ ሰው፡ ነው፡፡ ይህ፡ እስከሆነም፡ ድረስ፣ "በልና፡ ሚስት፣ እንዲ፡ እንደ፡ ልብ፡ መሆኑ፣ እንዲ፡ እንዱ፡ ቃልም ሐናጋሪ፡ ናቸው" የሚለው፡ ዐረፍተ-ሐሳብ፣ የሁለቱንም፡ መሰረ ፍፁማዊ፡ መሬቃቀፍና፡ መስማማት፣ በተቀዳሚ፡ የሚያከብር፡ ከሆነ፣ ፋ ልሽም፡ ቁርሽም፡ ነው፡፡

"እንዴ፡ እካልና፣ እንዴ፡ እምሣል፡ ናቸው" የሚለው ኃይለ-ቃል፣ የምሉዕ፡ በኩሉ፡ እስኩልነታቸውን፡ ገፅታዎች፡ ከመግለጽ፡ ካልሆነ፡ በስተቀርና፡ እስከል ሆነም፡ ድረስ፣ "ሴት (ወይ ስ)፣ በወንድ (ገል) ሕልውና፡ ውስጥ፣ የተዋጠች፡ መንፈስ፡ ቢስ፡ ጓ ምንጭ፡ ናት" በሚል፡ እስተሳሰብ፡ በመመልከት፣ ጥቅም፡ ላይ፡ ከሆነ፡ የጋብቻ፡ መምሪያንቱን፣ ከግል፡ የግብረሰና፡ ስሜቶትና፡ ተገዳ ዊ፡ ትምክሕት፡ እንዲጠቅመው፡ የሚፈለግ፡ ገል፡ ሁሉ፣ በርግጥ ተጠቃሚ፡፡ ስለተቀበቱም፡ የሚያስወጣፎል፡ ስልተኛ፡ ነው፡፡

የዘመናችን፡ የነገሬ-ነፍስ፡ ሊቀውንቱም፡ ሆኑ፡ የሥነ-ሕይወ ቱ፡ ምሁራን፣ ከንጀታቸው፡ እንደሚያምኑት፡ ከሆነ፣ በማንኛይቱም፡ ሴ ቱ፣ እንደሚገኝበትም፡ ወንድ፡ ሁሉ፣ የሴቷና፡ የግሉ፡ የሆነ፡ ፍላጎት፡ ምኞት፣ ተምኔት፣ ተስፋ፣ እስተሳሰብና፣ ግንዛቤ፡ ዕድሜ፡ ስለንሱ፣ እ

ንዚህንና ሌሎች መሰል ፍላጎቶቻቸውን የሚያስገኙላቸውን ነፃነትና መብት፣ ፍትሕና ርትዕ፣ ፍሬ ለጋሾች። እነዚህም እንክብሎች ጎደሎች፣ የወልና የጋራ ባሕርያት፣ ቢኖሯቸውም፣ እንቅጠምም። በፍልሚያው የእንክብሎች ፈሊጥ፣ እንዲከበሩም ፍሬ፣ የተለመደ አጠማመቅ ከሆነው ወንዶ ጋር፣ ምንዝዝም ቢሆን በሠምረተው መፈቀድና በፍቅሩ ሆምምንት፣ ሆምና ወርቅ ብቻ ሆኖ ወርቅና ወርቅ ጨምር ሆና የማያረብት ምንም ዐይነት ምክንያት እንደሚያስፈልግ ደጋግሞ ገልፀዋል። ይህ መሠረቱ የእንክብሎች ጥያቄያዊ አቋሙም፣ ሴሉ አማራጭ ሐሳብ ሊኖረው የሚይችል ዘላለማዊ አቋም መሆኑን ወለተ ቀለሁ አስረድቷል።

በዚህ የሴቶች አቋማዊ ጥያቄ አንፃር፣ "የወንዶችና የሴቶች"፣ "እንደነቅና ሁለቱንን" ይዘታዊ ገሕርይ በእንክብል አመለካከት፣ የሚደርስና የሚቀበል ወገን አዳም ሁሉ፤ በወንዶንቱ አምክንያታዊ ሀሳብ፣ ወገን ሴቶችን በሊንገው ሚና ተናዶ የሚውን ያህል፣ ወደፊትም እንደለመዱና እንደ ምኞቱ፣ እየተሰጡ መኖር የሚቋምጥ የሚውደል አስተሳሰብ ቅሪት ነውና፣ እስተሳስሮም ሆኖ ማሽሽ ምኞት፣ ጊዜ እንዳከደው የዛገ ዋጋር መሆኑን ተረድቶ፣ መንቀሳቀስ እንደሚገባ ማወቅ አለበት።

በሌላ በኩል ደግሞ፣ የወንዶችን፣ የጎሳዎች ምንኛ ብቻ ከማሟላት ሲገል፣ በዘመኑ ወንድ፣ የተዋቀረ የስምረ፣ የባሕል የሀይማኖት የማንበር ሕይወና የመንግሥት ፍንጋሮችና ወጋዊ ሥርዓቶች ሁሉ፣ ያከናንዶች፣ ቅድመ-ግዴታ፣ መመንቀር ተገቢ ሆነ መሸሻል አለባቸው። ሕርፎች ሚዛዎች እንዲያሆቸው፤

ለወንዶች የሚያደሉ የፀረ-ሴቶች አጋሮችም፣ ይህን አድሎዊ መመሪያቸውን ማስተካከል ይኖርባቸዋል። "የሴት ልጅ ወንዶ ጎረው" የሚተባለ ሲሪም የኖረውም የአብነት ጠበልም። "የወንድ ልጅ ሴትናት እስከሚሆን ባይቶቡም" ፤ ወንድና ሴት እኩል መሆናቸውን አረጋግጦ ማርከስናከ ካለቻለ ቢድርም የሚያዝንለት እንደሚያገኝ ማወቅ ይኖርበታል።

በቆየው ባሕላዊ አስተሳሰባችን ቢጋር ውስጥ፣ በባለሙ ፍጡሮች ሴቶ ፃታ፣ ወንዶውን ፍጡር ሁሉ እንደሚማስት የመሻና የመመራት ሰሐል እንዳላት ተደርጎ ተሠራል። ይህ ሠፊል፣ እንደገና ተጠንቶ፣ መሠረና መሟል አለበት። ሴት ልጅ ብቻዋን በተናጠል፣ የመሪነቷ ሰበባ፣ ምንም፣ እንደሆኑ ተደርጋ በመቅረቧ፣ የሀገሬቿን ልዩ ልዩ ያስተሳሰብ አድካሚነትና ተቋሟን ለማያታዊሰ ሴት ወንዶን እየጠበቀ እንዲቀመርት ተጠርሎ "ትሮዋሉን፣ ትከናነብ፣ ትገረዝ፣ ፍምቷ ነው አደርጋ አትጣ፣ ከደበባይ አትውጣ፣ በሳት አትታይ ..." ሲሉ በየበታቸው አቋሞቻው አስተጋብተዋል። ይህን አቋም የተቀበሉትም ሴቶቹ ናቸል "ሴቱ ነይ! ሴቱዋ ሠርቶቻ!" እያለ የፍጋጭ ፍምሳን በዘፈኑ ሲገልፅ ኖሯል። ይህ ዐይነቱ አቋም ሴቶችን አፍኖ በጓዳው ውስጥ እንዲ "እቴቴ" ምጣድ እንጂ ኖሯል። ከማጀት ውስጥ ታፍረው በመኖራቸውም፣ እንደገበጋቢው የመብት ጥያቄያቸውን ከደጋግመ አውጥተው ከሕዝብ በይፋ እንዳያሰሙ መርጋ ሆነባቸው ኖሯል። የየብሔሩ ሀሁም ወንዝ መካከ ለማዳዊ ሕግም፣ ሴት ልጅን ከወንድ ዝቅ አድርጎ ሀሰባ መሆኑን ሌላው

ቀርቶ፡ እንደ ቤት፡ ሰው፡ የበኩር፡ ልጅነት፡ እንጂ፤ ከቁመቱ፡ የመጣ ውን፤ ሀብት፤ ንብረት፤ ቅርስ፤ ጥሪት ... እንዳይወርሱ፡ ተነፍገው፡ ኖረዋል። ጭቆና፡ በመሠረታዊ፡ ገጽታ፡ የሁለት፡ እኩልነቶች፡ ዕምነታዊ፡ ውጤት፡ ነው። ተገቢው፡ ጭቆና፡ ከመሆን፤ ሁለት፡ እኩልነቶች፡ ያስፈልጋል። የሁለቱም፡ እኩልነቶች፡ ሰበዓዊ፡ ጭብጦች፡ ተመጣጣኝ፡ መሆን፡ አለበት። ስለዚህም፤ ሁለቱም፡ ተሳሳቢ፡ እንጂ፤ አንዱ፡ ተተኪ፡ ሌላው፡ ደጋፊ፡ ሳይሆን፡ መሆን፡ የለባቸውም። የማሕበራዊ፡ የሁለቱም፡ እኩልነቶች (ሴትና፡ ወንድ) ነው። መሠረታዊው፡ የጭቆና፡ በሕርዳዊ፡ ስቃይ፡ እንዲሆን፡ ይረዳ፤ ሴቶች፡ ብቻ፡ ለማወቅ፡ አይርጉ፤ ወንዶችን፡ በወረዳ፡ በጉልበት፡ ለማስገ፡ ስልጣን፡ ነው። ይህ፡ ስልጣን፡ ተለ፡ ስልጣን፡ ሳይሆን፤ በመቆጣጠሪያ፡ ለመግዛት፡ ላይ፡ ሊፈጸም፡ የሚፈ፤ ጉልበት፡ ፍርጃ፡ ነው።

መዘርዘር፡ ይቻላል፡ እንጂ፤ ከለዚያ፡ በኋላ፡ በሴቶች፡ ላይ፡ በሴቶች፡ እኩልነት፡ ላይ፡ ለመጣ፡ የሚገለጡት፡ ዘለ፡ ደግሞ፡ "ከሁለቱ፡ ፬፡ ዓመታት፡ በኋላ፡ ወደ፡ እያሱ፡ ተመልሶ፡ እየተባለ፡ የሚመለሱት፡ ሴቶችም (ከሊን፡ ቤተ፡ እመቤት፡ ቁር፡ እንደሆነ) በሴቶች፡ ላይ፡ የሚፈፀሙ፡ እርምጃ፡ ፍርጃ፡ ነበሩ ችው። እንዲሁ፡ ሴት፤ በተለያዩ፡ ገጾች፡ የወር፡ አበባ (ደም፡ ሲፈስ፡ ስ) በሚመጣበት፡ ወርሃዊ፡ ወቅት፤ ንፅህናዋ፡ መልኩ፡ እየተጠራ፡ ፍ ራት፤ ከቤት፡ በእርሷ፡ ተለይታ፤ ከመንደሩ፡ ወጣ፡ ብላ፡ ቤት፡ ላይ፡ በተቀመጡ፡ "የመርገም፡ ጎጆ" ውስጥ፡ እንድትቆይ፡ ትገደዳለች። ለ ከው፡ ቀርቶ፤ ምግብ፡ የተከለከለ፡ ወተትና፡ ቅንጨ፡ ለሴቶች፡ እን ደሌላት፡ እየተባለ፤ ከብቶች፡ ከማጥ፡ በኋላ፡ ወደ፡ ቤት፡ እንደሚመለ

ስ፤ እንዚህ፡ ውስጥ፡ ጎድቶ፡ አጠገብ፡ ተሰባብሮ፡ እንደሚሞት፡ ይደረጋል። እንደ፡ ሴቶቹ፡ እንደሚያስቡት፤ የሴቶች፡ ወሬ፡ አይበላም፤ በእርግዝና፡ የመጣ፡ ነው። ስለዚህም፡ እንደ፡ "መርገም" ጎጆው፡ ይጠቀሳል። ከዚ ህ፡ በተጨማሪ፡ ፍርጃ፡ ለሴቶች፡ የሚፈጸሙት፡ ፍርድ፡ ውርስ ታዊ፡ ተግባር፡ አለ። ይህም፤ "ዕድሜ፡ እስከ ዕድሜ" የሚሉት፡ ስ ለመደወ፡ ተግባር፡ ነው። ያገባች፡ ሴት፡ ባል፡ ከሞተ፡ በኋላ፤ የሟቹ ወንድም፡ መውረስ፡ አለመቻሏን፡ የሚያረጋግጥ፤ ወራሽ፡ ባህል፡ ነው። እንደ፡ ተንኮለኛ፡ የምትለውጥ፡ ሴት (እሊት፡ ቂም) የሚጠቀሙት፡ ተንኮል፡ እንዲሆን፡ መጠርጠር፡ አይቻልም። የዚህ ን፡ ፍርጃ፡ ለማስቀረት፡ መፍትሄ፡ ፍለጋ፡ እንደ፡ በበኩሉ፡ ዘ ርዝሩን፡ እስኪቆጥ፡ ድረስ፡ እዚህ፡ ላይ፡ አቆማለሁ።

በጥቅሉ፡ ይህን፡ ጉዳይ፡ በቁር፡ በሴቶች፡ ወገኖቻችን፡ ላይ የሚፈፀመውን፡ በደል፡ ሁሉ፡ መዘርዘሩ፡ የማይቻል፡ ነው። ከማስቀ ጠሉ፡ ከማስቀመጥ፡ በሚል፡ ስለብዙ፡ ገና፡ ባለንበት፡ ሴቶች፡ እህቶቻችን፡ ላይ፡ የሚፈፀመው፡ በደል፡ ተዘርዝሮ፡ አያልቅም። ... ከንፈሮቻቸውን በቡጢና፡ በሹካ፡ የሚወጉት፤ ጆሮዎቻቸውን፡ በመስቀል፡ የሚተኩሱት፤ ጡ ቶቻቸውን፡ በቀለል፡ የሚበሉ፤ አፍንጫቸውን፡ በእሳት፡ እየጠበሱ፡ ቅ ልጥልጥ፡ የሚያደርጉ፤ ፊታቸውን፡ በአጋም፡ እሾህ፡ የሚነቅሱ፤ እንገታቸውን፡ በፍም፡ እየቀጠሉ፡ ንቅሳት፡ የሚሰሉ ... የየማገ ሌ፡ ስለ፡ ፍርጃዎች፡ ሁሉ፤ በሴቶች፡ ወገኖቻችን፡ ላይ፤ በርግጥ፡ ቀል ደዋል። እስከዛሬ፡ ቀጥለውም፡ ነገን፡ አይደለም። እንደ፡ ተለ፡ አዋጅ ሊሉ፤ በመቆጣጠር፡ ተወግደው፡ ወደፊቱ። ቀላል፡ ቁጥሮች፡ የሚል፡ ማድረግም፡ ምሁር፡ እንደዚህ፡ እንደዚህ፡ ያለውን፡ ስህተት፡ በደል፡ ተከ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ፎቶ፡ የሚያፎርን፣ ዘለንስ ከማቸለውን፡ ቀለም፡ ኅብሉ፡ ሠይሠራ፡ የሚበሉ፡ የ
የማንበቢ፡ ተሰ፡ አውደልዶዮች፡ ናቸው። ለእነሱ፡ ሠሪዎች፡ "ጠፊዎች"
(ጠቢብ)፣ ጠፍር፡ ሠሪዎች፡ "ፋቂዎች"፡ ዓሣ ቀባ፡ አዛጋፊዎች፡ "ቀቃፊዎች"
እያሉ፡ ከሕይወት፡ አሠልጣኝ፡ የሠኙ፡ ሙያዎችን፡ በመናቅ፣ ሰዎች፡ መገ
ፎችንን፡ ከመሳቸለቸል፡ መጠቀሚያ፡ አድርገውታል። ትላቅ፡ ስሕተት፡ ነው።

የተከሰደ፡ ቋንቋ፡ ያገኘለት፣ ለዴላዩ፡ አጠቃቀሞችን፡ የመ
ለመርን፡ እንደሆነ፣ ያባዛሰባቸው፡ ቃላት፡ አገለግሎት፣ የሰዎችን፡ ፍ
ላጎቶች፡ ከማሟሉት፣ የምንጠቀምባቸው፡ ሆኖም፡ እናገኛቸዋለ
ን። ለሰውነት፡ ስተን፣ በምንበጠበት፡ ወቅት፡ የምንጠቀምባቸውን፡ ቃላት
ለመቃኘት። እንደ፡ የሚያናፍፍሩ፡ የሚያስቆጥ፡ ሰው፡ ሲያጋጥመን
ካንፈርጥን፡ ንዴትና፡ በስሜት፣ አፀፋውን፡ የቁጣ፡ ስሜት፡ ስንገልጽ
እንደሰፍሳ፡ ቋጥሮ፡ የምንሠነዝራቸው፡ የስድብ፡ ቃላት፣ ካወንደ
ፀት፡ ይልቅ፡ ካሉት፡ ፀት፡ ጋር፡ የሚዛመዱት፡ ስድቦች፡ ቃላት፡ ይበ
ልጣሉ። "እናትክን! አባትክን! የሴት፡ ልጅ! ሴተሴት! ሴት፡
ያሣደገው! ሴት! ሴት፡ አውል! ..." እነዚህን፡ የመሳሰሉት፡ የን
ዴት፡ ስሜት፡ መግለጫ፡ ቃላት፣ ሴቶች፡ ወገኖቻችን፡ ምን፡ ያህል፡ በዘቀ
ተኛነት፡ እንደምናያቸው፡ የሚገልፁ፡ ናቸው። የአምክሕተኞች፡ ወንዶች፡
ቀልዶና፡ ጊልቶ፣ በሴቶች፡ ላይ፡ ምን፡ ያህል፣ የንቀት፡ ዶፍ፡ እንደሚያ
ወርዱ፡ ከማሳየት፣ "ሆሆ፡ ቢጤአባት፡ የምታስጠላ!" እያስመስከት፡
ዶሮ፡ መድረኩ፡ መግለጫ፡ ሆኖ፡ በቂ፡ ነው። "ሴሪ" ማለት፡ ሲፈል
ግ፡ "የሴት፡ ልጅ" ማለቱ፡ "ሰዴ" ከማለት፡ ሲፈልግ፡ "ሴት፡ ያሣደገው"
ማለቱ... ሴቶችን፡ ገጠቃሳይ፡ ሊሆኖችና፡ ሠርዓት፡ የለሾች፡ አድርጎ፡ ማየ
ቱን፡ በግልፅ፡ ያሳያል። በመሆኑ፡ ሴቶች፡ ያን፡ ያህል፡ ሊሆኖችና፡ ሥነ-

ሥርዓት፡ የለሾች፡ ሆነው፡ ነውን፣ እንደዚያ፡ ያለ፡ መግለጫ፡ የተሰጠቻው?
እንደገና፡ መጠናት፡ ካለባቸው፡ ሁኔታዎች፡ አንዱ፡ ነው።

በማንበቢ-ሰብ፡ እየተገኘ፡ ሊኖት፡ ውስጥ፣ አፍንጫ፡ የለውጥ፡
ጊዜ፡ ከወሰዱ፡ የሚቻሉ፣ ሠሰት፡ ያህል፡ በሠራተውን፡ ቃላቶች፡ እ
ሉ። ቀስ፡ በቀስ፡ ከሠለቸው፡ ነቅሎ፡ ሊያጠፉቸው፡ የሚቻለው፡ በ
ማንበቢ፡ ሰብ፡ ሊጠቀምባቸው፡ የሚፈለውን፡ የኑሮ፡ አሠልጣኝ፡ ነገሮች፡
ማቃለያ፡ የሆነውን፡ ሥርዓት፡ ምርት፣ ሲቀይር፡ ብቻ፡ ነው። እነዚ
ህም፡ መንጋው፡ ሠላሳ፡ ቃላቶች፣ በወንዶና፡ በሴት፣ በገጠሩና፡
በከተማ፣ በአለበቃ፡ ሠራተኛና፡ በአሠሪው፡ ሠራተኛ፡ መካከል፡ ያ
ሉት፡ ናቸው። እነዚህ፡ ቃላቶች፣ ያስከትላቸ፡ ተቀናሽ፡ ፍርፍር፡ መፈ
ታት፡ የሚቻሉት፣ የሀብት፡ ምንጮች፡ ሁሉ፡ ይዘቱ፡ መቀያየሪያቸው፣
ኅብረ፡ ሠለጠ፡ ምርት፡ በሚሰማ፡ መልክ፡ መቀናጀት፡ ሲቻል፡ ነው።
አጠቃላይ፡ መንፈሱም፣ በፍልሚያ፡ ዲሞክራሲ፡ መሠረት፡ ከተለ
ካም፡ ይቻላል። የፈረሰበት፡ ዘመን፡ ሕይወት፣ መንቀሳቀሱ፡ ነፃ
ነትም፡ ሠጋውም፣ ዲሞክራሲ፡ ብቻ፡ እንደሆነ፡ አምናን፡ መቀበል።
ይቀርብናል። መብትን፡ ከማስከበር፣ የዲሞክራሲ፡ መሠረት፡ ወይ
ቋንቋ፡ ሰላለው፣ ቋጋር፡ ሴቶችና፡ ተለማጅ፡ ወንዶች፡ ብቻ፡ ሳይሆን፣
አጠቃላይ፡ ሕዝብ፡ ለነገር፣ ዲሞክራሲን፡ በሀገራችን፡ ከማሠፈን፣
መንቀሳቀስ፡ ግዴታው፡ ነው።

ምንም፡ እንኳ፣ በሀገራችን፡ ውስጥ፡ የሚገኙ፡ ብሔረሰቦች፡ የሚ
ፈለጉትን፡ የሚመኙትን፡ ያህል፣ የቋንቋ፡ እንቅስቃሴ፡ የሰፋበር
ም፡ ካፍታና፡ አስተዋፅዖ፡ ከማበርከት፣ ሁኔታና፡ ጊዜ፡ በፈለጉ
ላቸውም፡ ቋሉ፣ ይህን፡ ዕድል፡ ከማግኘት፡ በምኞት፡ ብቻም፡ ሆኖ፡

በተግባር፡ ያለምክንያት፡ ወቅት፡ እየነበሩም። ገደገበይ፡ ከእናቶች፡ ገበሬዎች፡ ሠራተኞች፡ ውትሮ፡ ማቂተኝ፡ ያሉበት፡ መንቀሳቀስ፡ ሊያስፈልግ፡ በሕይወት፡ ፈራጅ፡ እንኳ፡ ከሕዝባችንና፡ ከሀገራችን፡ ብልጽግና፡ ስገር፡ ሲሉ፡ ክቡርና፡ መሥዋዕትነት፡ ከመክፈል፡ ዝግጁ፡ እንደሆኑ፡ በአደባባይ፡ በማረጋገጥ፡ ደግሞ፡ ከፍተኛ፡ ተሳትፎ፡ ወሊሎ፡ ነፀ፡ ከመውጣት፡ በፊት፡ በገጠር፡ በተደረገው፡ የዘመቻ፡ ውጊያ፡ ሁሉ፡ ከመንደቹ፡ እርበኞች፡ ጋር፡ ጎን፡ ለጎን፡ በመሰለፍ፡ በቆራጥነት፡ መታገላቸው፡ ምንጊዜም፡ የማይታወቅ፡ ነው። የነፃነትና፡ የእኩልነት፡ መብት፡ ሰላም፡ በመሆኑ፡ ፊንጭ፡ በነበረበት፡ የሽግግር፡ ምዕራፍ፡ ማቋቋሚመታት፡ ውትሮ፡ ሴቶች፡ በሥርዓታቸው፡ የሕዝብ፡ ሠራዊት፡ ተቋቋም፡ ውትሮ፡ በደንብ፡ እንደሰለጠኑ፡ ሠልጥነው፡ ከማገልገል፡ በመታደርጎት፡ ተመልምለው፡ "ሚሊሺያዎችና፡ ጦር፡ መንግሥት፡ ማንገጫ፡ ተጀምረዋል፡ ነበር።

"ሚሊሺያ" ከመገባ፡ ደረጃና፡ ማዕርጋዊ፡ ክብር፡ መድረሻ፡ ቀርቶ፡ ገናም፡ ሚሊሺያ፡ ሆኖ፡ በዚያ፡ ሰዓት፡ የጥቁር፡ ሕዝብን፡ ድል፡ እጅግ፡ የሚ

ፈሪሀ፡ የነጮች፡ ተጠሪ፡ ናቸው፡ ባሉ፡ የኢምፔሪያሊስቶች፡ ቁንጮ፡ በለዩ፡ ትግሎችና፡ ፉከራ፡ ጠመንጃዎችና፡ ትጥቆች፡ እያሰፈሩ፡ የሰላም፡ ዶክተር፡ ምንጃሮች፡ በመተካት፡ ያስሠሩ፡ እያቀረቡ፡ ነበር። የሀገራችን፡ ሴቶች፡ የሰማዕታቶቻችን፡ ያህል፡ እንደሁ፡ ያለ፡ እያቀያየሩ፡ ዳግ፡ ሲፈፀምባቸው፡ እጅግ፡ ብዙዎችን፡ እጠፋሉ፡ የሚቀጥሙ፡ እየመሰከሩም።

በዘመኑ፡ ምዕራፍ፡ እንደ፡ ወቅት፡ ስለኢትዮጵያውያን፡ ሴቶች፡ ሕይወት፡ ታሪካዊ፡ ማዕረግ፡ ለማድረግ፡ በውጊያ፡ ተቀብሎ፡ እጅግ፡ ተጀምሮ፡ ነበር። መከላከያ፡ ግንባር፡ ባለጉዳዮች፡ የሆኑት፡ ኢትዮጵያውያን፡ በማህበራዊ፡ በትግሉ፡ መልክ፡ ከሚገኙበት፡ ከእናቶች፡ መካከል፡ ትምህርት፡ ቤት፡ ውትሮ፡ ነበር። በጊዜው፡ እንዲሁም፡ ከመምህራን፡ እንዲሁ፡ ሆነ፡ እንግዲያ፡ ነበር። የትምህርት፡ ቤት፡ ዳይሬክተሮች፡ ቀና፡ ሰላማዊያን፡ ሀገሪቱን፡ እንደሚያስችል፡ ከመቀበሉም፡ በላይ፡ በተግባሩም፡ ተገኝተዋል። ተሳታፊዎች፡ የጀመሩት፡ መድረክ፡ "ርግብ፡ መንጋ"፡ ይባላል። ግን፡ ምን፡ ይሆናል፡ በተማሪዎች፡ በሙሉ፡ ተሣታፊነት፡ ተዘጋጅቶ፡ እንደ፡ መቅደም፡ ሆኖ፡ ከእንግዲህ፡ የቀረበው፡ ድራማ፡ እንዲህ፡ ጠቀሜታ፡ ቀድሞ፡ ነገር፡ ያዘለው፡ ትርኢት፡ በሣንሠር፡ ወሬም፡ ተመዝ፡ ተመዝ፡ በመውጣት፡ ቀርቦ፡ ሲታተም፡ እርምጃ፡ እያመን፡ ነጻ፡ ይዞ፡ ነበር። ደግሞ፡ ከኮምፕሊሽ፡ ፈራጅ፡ እንጂ፡ እንደ፡ ጠቃ፡ ተደርጓል። ዲሬክተሪቱም፡ ከዚሁ፡ በተያያዘ፡ ጉዳይ፡ ሠራተኞችን፡ አጣትቀዋል።

መደበኛ፡ ትምህርት፡ ቤትንቱ፡ በተካሄደ፡ ስብሰባ፡ ዘጠኝ፡ የሴቶች፡ ዉ፡ ያ፡ የመጣን፡ ትምህርት፡ ቤት፡ እንደሚሉ፡ መሳሪያን፡ ሴቶች፡ ጉዳይ፡ ላይ፡ የሚያወጣ፡ ማኅበር፡ እንዲሁም፡ ማዘጋጀት፡ ግዴታቸውና፡ ተግባሩም፡ ከመሆኑም፡ በላይ፡ ሴቶችን፡ ያሳተፈ፡ በመሆኑ፡ ከማኅበሩ፡

እመቹ፡ ሜምር፡ ነበር። ደንቆሮ፡ ሆነው፡ እንደሙት፡ ከገፋት፡ ውሻቸ፡ ነለማናቸው፡ እንደደረጋቸው፡ የሌላ፡ ጥቂት፡ ከኮርበቆቹም፡ ይገኙበታል። መብታቸውን፡ የሚያስከብሩ፡ በሁል፡ የጾታር፡ እመቤቶች፡ በሴት፡ ቻግሮች፡ ካደ፡ የነቀ፡ እህቶች፡ ጠንካራ፡ የሕዝብ እንቅስቃሴ፡ በምክር፡ የቃነዕ፡ እናቶችን፡ ሜምር፤ በየጊዜው፡ ሊያመርት፡ ትምህርት፡ ቤት፡ እንደ፡ መሆኑ፡ መጠን፤ በያንዳ፡ ለጎሎ፡ እንዲታዩ፡ ጥናት፡ የሚያዘጋጁ፤ በየወሩ፡ የሚወጣ፤ እወደደ፤ እሳተዉ፤ እንቁ፡ መጽሔት፡ ዜናሪው፡ ይገኝ፡ ነበር። ስለትምህርት፡ ቤት፡ እሁወልጋቼ፤ ይህንን፡ ግደል፡ እዚህ፡ ካይ፡ ማንሳቴ፤ እንደዚያ፡ ባለው፡ የወጣት፡ ሴቶች፡ መናኛሌያ፡ በሆነው፡ ትምህርት፡ ቤት፡ ውስጥ፤ ስለሴቶች፡ ሕይወት፡ ለሰ፡ ያለ፡ ትምህርት፤ ከቀለሙ፡ ዕውቀት፡ ጋር፡ ጎን፡ ለጎን፡ ቢሰጥ፤ ከዘመናት ሠፍሮ፡ የኖረውን፡ የባቶችና፡ የእህቶች፡ መሠረታዊ፡ ችግሮች፡ በመጠቅም፡ ቢሆን፡ የሚያውቁበትን፡ ሁኔታዎች፡ ያሳቻል፡ እንደነበር፡ ለመጠቆም፡ ያህል፡ ነው። በነእሱ፡ ዕድሜ፡ የሚገኙ፡ የስነው፡ ዓለም፡ ወጣት፡ ሴቶች፤ እንደሚያሳስቡት፡ ሀገር፡ ሁኔታ፤ ቢከሰቴም፤ ግን፡ እንደሚያደርጉ፤ በዘና፡ ደረጃ፡ እንጂ፡ ቢቀርጣቸው፡ ኖሮ፤ ይህ፡ ነው፡ የማይገል፡ ጠቃሚ፡ ተመክሮ፡ ያተርፉላቸው፡ ነበር።

ይህ፡ እንዲም፡ እሁንም፡ ቢሆን፤ የሀገሎችን፡ ሴቶች፡ ስለክው፡ ዓለም፡ ሴቶች፡ በወቅ፡ ያለባቸው፡ መሆኑን፡ ስለእሚያውቁን፤ ከዚህም፡ ከዚያም፡ የተቃረሙትን፡ ምዕራባውያን፡ ሴት፡ ነክ፡ የሆኑ፡ እንደንቦ፡ እስገለፀ፡ ትንሽ፡ ፍቶችን፡ ያቀርባል። ከዚህ፡ ጥያቄቻቸው፡ ካይ፡ ብንነሳ፤ የሴቶች፡ ጥያቄ፡ ያከመጠን፡ ጠንዝዮች፤ ሴት፡ ጊዜዎች፡ በሕጋዊ፡ ጋብቻ፡ የሚወገኑ፡ ውጊያ፡ ይጠብቃ!” እስከ

መለት፡ ድረስ፡ እዳጋ፡ ማግኘል። እነዚህንቃቸው፡ ጥያቄዎቻቸው፤ እሁቂቶና ድሁዚቱም፡ ናቸው። እንደነዚ፡ ጥያቄዎቻቸው፡ እዳጋ፡ መጥቀ፡ ጠሪ፡ ነክቷል። እንደ፡ ወንዱ፡ የሴትነት፡ ትምክሕት፡ ያነወዛቸው፡ ክፍሎች፤ ነገር ግ ከሙዝና፡ የተደዘበትን፡ ሊደት፡ የሚተሬደው፤ በሴቶች፡ ተሪክ፡ እንፀር፡ ነቸ፡ ነው። ከዚህም፡ ሁኔታ፡ ጋር፡ በማያያዝ፤ የሳት፡ ጠሪያ፡ ደሰገሉ። እጅግ፡ እክሌሊ፡ የሆኑት፡ ክፍሎች፡ ይጣሉ፤ “የሴቶቸው እማዜሪት፤ የሴቶቸው፡ ደደሪት፤ የሴቶቸው፡ ሀገሪቱ፡ ሴት፡ መሪት፡ የሴቶቸው፡ ምናምንቴም... እንደሚሉቸው፡ ይጠይቃሉ። የቃኮቸውንም፡ “እግዶች፤ ደደሪት፤ ፓትርያርኳት...” ከሚባቶች፤ ባዙ፡ የቀማል፡ ዘመን፡ እንደሚደወሰዱባቸው፤ በቀላሉ፡ ይተነብያሉ። ይህም፡ እምነታቸው፡ እሙን፡ እንደሆነ፡ በገሰሬ፡ ስለእየሰማቸው፤ ቅድመ ዝግጅት፡ ከማድረግ፤ የፀታ፡ ነክ፡ ቃላት፡ ምርጫ፡ ያምራቅል።

ዘርአ-ሰብዕ (Mankind) እንደሚለው፡ ያለውን፡ ነበር፡ ቃል፡ ከደቀር፤ ዘርአ-ሴት (Womankind) በሚለው፡ ቃል፡ እንዲተካ እደሱ፡ ሕገ-ቃላት፡ እያደራጉ፡ ነው። የሴቶቸው፡ “ወደዘር፡ ፍርጀሻ”፤ የሴቶቸው፡ “ወደዘር፡ ማርቆስ”፤ ...እንደሚሉቸው፡ እየተሰወጡ፡ ነው። በዘመናችን፡ ገና፡ ወካ፡ ካልተገኘላቸው፡ ዕንቆቅልሽዎች፡ ውስጥ፡ እንዱ፡ “ዕንስ፡ ማስወለድ፤ ሰው፡ ሠራሽ፡ ዘረ-ስብዕ የመስለት-ፅታ፡ ጋብቻ...” ካሉ፡ ጉዳዮችም፤ የሴቶቸውን፡ መፍትሔ፡ እየቀመመ፡ ነው። ጥያቄያቸውና፡ ትግላቸው፡ ያን፡ ያህል፡ ይምጠቅ፡ እንጂ፤ የመክሊቶን፡ ያህል፡ ውጤት፡ እስካሁንም። ዛሬም፡ ቢሆን፤ የወንዶች፡ የበላይነት፡ ደገገሚ፡ ተፅዕኖ፡ በካዩቸው፡ ካይ፡ እንደተጋበባቸውና እንደጠነከረቸው፡ ይገኛል። ትልቁን፡ የድ ሞክራሲ፡ እገር፡ ለጃ

ጂ፡ ሀገር፤ እየፈለጉ፡ ጠቅላላ፤ የቤቶችን፡ እንቅስቃሴ፡ መሠረት፡ እያመለ ከቱን፡ ሰብሰብ ዝብ፤ ከእርግ፡ ጋዜ፡ በኋላ፤ የወንዶች፡ ትዕዛዛቸው፡ በ መንግሥቱ፡ ሥልጣን፡ ካለ፡ ቢፈለጉ፤ ከእንደ፡ ጋዜ፡ እንዲ፤ ቤቶቻቸ ው፡ የትዕዛዛቸውን፡ ሰጥለ፡ ጀርባቸው፡ እያውቅም። ወይዘሮ፡ ሹ ሎሮ፡ ደጃሉ፡ ለምርጫ፡ ተቀበሏት፤ በምርጫ፡ ወጣቶች። የቤቶ ች፡ ህዝቅ፡ ቁጥር፡ ከወንዶች፡ ቁጥር፡ እንደሚበልጥም፡ የታወቀ፡ ነው። ቤቶች፡ በእንግሊዝ፤ የሴቶችም፡ ሆነ፡ የወንዶች፡ ሰጥልና፡ መ ብት፡ ካገኙ፤ በዘመን፡ ሲቀጠር፡ የቅያሬ፡ ነው። እንዲሁ፡ ቀሁን፡ እመቤት፤ ያከፈቁ፡ ተደነቁ፤ በ 1872 ዓ.ም. በመሠረት፡ ሰጡ ለ፡ በመጠቀም፤ እንደወንዶቹ፡ ተቀጥሩ፡ ካተሠቁ፡ በኋላ፡ በ ሚኒቸው፡ እነት፤ የእርግ፡ ዓመት፡ ጋዜ፡ ሬጅ፡ ነው፤ የመምሪ ያ፡ መብታቸ፡ ደል፡ የተገኘው፡ "እጅግ፡ ነቅተናል!" እያሉ፡ የሚ ደሰቱ፡ የእንግሊዝ፡ ሀገር፡ ቤቶች፡ እንዲ፤ ከደቀርብ፡ ቀርቶቻቸ ው፡ በጴጥሮስ፡ የመሠረት፡ መብት፡ ሲያገኙ፤ ገና፡ ከያ፡ ዓመታት፡ ሰ ለቀሩ፡ ውም። ችግሩ፡ እንዲሁ፡ መቼ፡ ቀሃ፡ ነው!

እነዚህን፡ መሰል፡ ጥቅንጥቆች፤ መለስ፡ መከለስ፡ በንድፍ ር፡ መልክ፡ በሚፈልጉ፡ ሰዎች፤ የሩን፡ ሀገር፡ ቤቶች፤ ምን፡ ያህል፡ የ መሬ፡ ችግር፡ እንደሚጠብቃቸው፡ ከማስተዋሉ፡ መቀንተቸውን ም፡ ሆነ፡ ሠቅሠቃቸውን፡ መገኑ፡ እደርገው፡ እንደዚህጋጅ፡ ከማስጠ ንቀቅ፡ ጭምር፡ ነው። በዝቶቻቸ፡ ተውሸው፡ እንዴ፤ "የቆሞ፡ እ ሠራን፡ ሠርዓተ-ጋቦች፤ የሀብታም፡ በሀብቱን፤ እንደሚያስታ፡ በ ስማንደ፤ እንደ፡ ገሬ፡ በደሞዝ፤ የሰምን፡ ገሬ..." እና፡ የመሳ ሰሉትን፡ ውቅብቶች፡ እንዲ፡ ከመፈታታ፤ ለደ፡ ሙሉን፡ ትደመደ

ቅ፡ የሚቀር፡ እንደሚያስፈልግም። የሠለጠነ፡ ሸንጎገር፡ በተለይም፡ ቁጥ ር፤ ከእንዲሁ፡ ቤት፡ እንዲ፡ የሠለጠነ፡ በተ፡ የሚያስፈልጋት፤ የምን፡ በእርዳ፡ ነፀበርቅ፡ ነው፡ ቅላላቸሁ?... መደ፡ ንቀቅ፡ አለች፡ ደጆ፡ እለማዝ፤... ደፎን "ሮቶችም፡ ቢሆኑ፡ እንደፎ፡ ሰው፡ ናቸው!..." የምትለዋን፡ ተጆ፡ ዜማ፡ እያንቀላፋሁ፡ "ንቀቅ" መቅለጭ፡ እለበጠ።

የዚሁ፡ ቀንዐል፡ እትም፡ ቀዳማይ፡ ተልዕኮም፡ ይኸው፡ ነው። ከሰው፡ ሲቀር፤ ባይተዋር፡ ቤቶች፡ መገኛቸችን፡ ሙጎቀቀ ትና፡ ማበረታታት፡ እንደም፡ ትምህርት፡ ቀምና፡ ማስያት፡ ነው። "ቤት፡ ሆና፡ ቤት፡ ካገባ!" በሚባልበት፡ ዓለም፡ ውስጥ፤ የጀግኖች፡ ወገኖች፡ ቤቶች፤ "ከወንድ፡ ጋር፡ የእኩልነት፡ መብት፡ ይሰጠን!" ብለው፡ ቢነ ሱ፡ ጥያቄያቸው፡ ቢያንስ፡ ቢበዛቸው፡ እንጂ፡ የሚበዛባቸው፡ እ ንደይደለ፤ የምሥክር፡ ቃል፡ ከመስጠት፡ መቻሉ፡ ብቻ፤ ይሁንና፡ እ ትም፡ ዓላማዋን፡ እንደመታች፡ ትቆጥራቸዋለች።

ከላ፡ እንደ፡ ተጠማኝ፡ ቀንጫር፡ ካሳታውስ። እንዲህ፡ እመቤ ት፡ ወይዘሮ፡ ባርባራ፡ ይባላሉ። ጥቁር፡ እየሩካዊት፡ ቤት፡ ወይዘሮ፡ ናቸ

ው። በቀድሞ፡ ጊዜያቸው፡ ውስጥ፤ ምዕመናቸው፡ ይኖሩ፡ ነበር። ሹፌርነት፡ ካገባቸው፡ ተፋቱትው፤ በሰ-እለባ፡ ነበሩ። እንዲህ፡ እመቤት፡ እንግሊ

ካን፡ በሚገኘው፡ የኖርዌይያኖች፡ ቤተ-ክርስቲያን፡ ውስጥ፤ ትልቁ፡ እመ ቤት፡ ብቻ፡ ተደርጋ፤ ከሥጋዊ፡ ልመና፡ ያለፈ፤ በቅድስና፡ ያገለገሉ ናቸው። እንዲህ፡ እመቤት፤ ከሌሎች፡ የዓለም፡ ሴቶች፡ ሁሉ፤ በመ ቅደም፡ የተከበረ፡ ደረጃቸው፡ ነው፤ በዓለማችን፡ የመጀመሪያዪቱ፡ ሊቀ፡ ደደቢት፡ ሆነው፤ በባንዲቱ፡ ሴትነቷ፡ ክተማ፡ መሠየማቸው፡ ነው። ዶ ዱዬ፤ በሮማው፡ የቫቲካን፡ ካቶሊካውያን፤ በሌሎች፡ የኦርቶዶክስ፡ ክርስቲያኖች፡ እንደነዚህ፡ ምዕመናን፡ ዘንድ፤ የክህነት፡ ቅጣት፡ እስካ ሁን፡ የወደዘርዋ፡ ደደቢትነት፡ ያለመኖሩ፡ እንደሚያ፡ ሳይሆን፡ የመደ ቀለም፡ ሆኖ፡ በመገኘቱ፤ የሴቶች፡ ቤተ-ክርስቲያናት፡ ደደቢት፡ የየቀን ቸውን፡ ዘር፡ ፀጉሮች፡ ካመሳቀም፡ አልፎ፤ ፎፍሪቱ፡ እንደ፡ እክ ማሚቸቀል፡ ያወገዙቸውም፡ አይታሙም።

ምናልባትም፤ ደደቢት፡ በርካሌ፤ ጉዳይ፡ ሴት፡ ቢሆኑ፡ ኖሮ፤ የአመቱ፡ ጉዳይ፤ ያን፡ ያህል፡ የከረረ፡ ቀጠ፡ ባላስከተለም፡ ነበር። ወንበር-ቫቲካንና፡ መንበር፡ እርቶዶክስ፡ የሚያቀርቡት፡ ምክን ያዊ፡ ተቃውሞ፤ "በክርስቶስ፡ ሥጋዌንት፡ ዘመን፤ ቀኖናቸው፡ የበዛ፡ ንፅሕት፡ ዕርደት፡ የሆኑ፡ ሴቶች፡ መኖራቸው፡ ቢታወቅም፤ አየሱስ፡ ለሐዋርያነት፡ የመረጣቸው፡ ሰዎች፡ ወንዶችን፡ ብቻ፡ ነበር። ባጠገቡም፡ የቅርብ፡ አገልጋዮች፡ የነበሩት፡ እነማርያም፡ መግ ደላዊትን፡ የመሰሉ፡ ሴጋዎ፡ ሴቶች፡ ነበሩበት። እነሱንም፡ ያልመ ረጠበት፡ በቂ፡ ምክንያት፡ ይኖራቸዋል። በእንፀሩም፤ የየቤተ-ክርስ ቲያናት፡ ካህናት፡ ሁሉ፤ በሐዋርያት፡ እግር፡ ተተክተው፡ የሚሠሩ፡ በመሆናቸው፤ ሴቶችን፡ በሥልጣነ-ክህነት፡ ማስተናገድ፡ አይቻ ልም።" የሚል፡ ነው። ሴቶችም፤ ሆኖ፤ የማስቸሰቅሉ፡ ቤተ-ክርስቲ

ያን፡ ፎርሞች፤ ደህን፡ የመቃወሚያ፡ ሐሳብ፡ አስተቀበሉትም። እንዲ ውም፡ እንደ፡ የሠንሰንፎ፡ ሀገር፡ ምሁርተ-ሃይማኖቶች፤ ከሴቶች፡ ደደቢ ት፡ የመሆን፡ ክእል፡ እልፋ፤—(God must be a Mother who naturally loves her children)፤ "እምላክ፡ ልጆቿን፡ በተ ፈጥሮ፡ የምትወድ፡ እናት፡ መሆን፡ አለባት" እሳካማስት፡ ፎሊስ ቀደም፡ ሴል፡ የተጠቀሱትን፤ ሴቶች፡ የአምላክን፡ ሃሳብ፡ ወሬሎ ቸው፡ ፀታዊ፡ ክልል፡ የማቅረብ፡ ዝንባሌ፡ በማንሳት፡ ተሟግተዋል ቿ። "እንስታዊ፡ ትምህርተ-ሃይማኖት"(Feminist Theology) ተካታይ፡ ሴቶች፤ "እግዚር፡ የንደልና፡ የሥልጣን፡ ምልክት፡ እንጂ፡ ፀታ ን፡ አይወክልም። በርግጥ፡ ወንዶች፤ ፀታንም፡ ይወክላል፡ እንዲሚ ሉት፡ ካሆነ፤ ደሀ፡ ውክልና፡ በእናት፡ ሐረጋዊ፡ ዝርያ፡ ሰበያ፡ መስከ ያነት፡(Mother line) እንስታዊ(ሴት) መሆን፡ አለበት። ሴት፡ በ ተፈጥሮዋ፤ ርኅርኅት፤ እዛኝት፤ ለጋሢት፤ ትሁቲት፤ ታጋሺት...በ መሆኗ፡ ብቻ፤ ባልተቀበለች፡ ባሕርያት፡ በክብር፡ ካሆኑት፡ ወንዶ ች፡ ይልቅ፤ ከእግዚአብሔርነት፡ ያነት፡ ባሕርያዊ፡ ቅርበት፡ ታልህና፡ ባ ት፡ ነው" ብለው፡ ይከራከራሉ።

ከዚህም፡ ሐሳባዊ፡ አቋምና፡ ዕምነታዊ፡ ደዘት፡ ላይ፡ በመነሳ ት፤ በሰማኒያ፡ እንደኢም፡ መጸሐፍት፡ ውስጥ፡ ያሉትን፡ ተባዕታዊ፡ የፆታ፡ መግለጫዎች፡ ሁሉ፤ እንዲያ፡ ደምስሰው፤ በእንስታዊ፡ ፆታ፡ ብቻ፡ እንዲለወጥ፡ እየፈለጉ። ከገለፁት፡ ይቀፋል፤ እንደ፡ ለሳ ው፡ ቀርቶ፤ የየሐለቶች፡ ጸሎት፡ የ"አባት፡ ዘበሰማያት"፡ ፀሎት፡ የ "እምነ፡ ዘበሰማያት"፡ በሚል፡ ቀይረው፤ የክርስቲያን፡ አገልግሎቱ ሴቶች፤ በሚያጠቡበት፡ ቦታ፡ ሁሉ፡ "እናታችን፡ ሆይ፤ የምትኖሪ በሰማይ..."፡ እያሉ፡ እንዲጸልዩ፡ ፎሪስ፡ ምክሬዋል። ደህን፡

ወገዶችን፡ የሴቶች፡ የመንፈስ፡ እንዝብዝብ፤ መጠናቸው፡ እጅግ፡ በጣም፡ ጨምሯል፡ ተሟፈንጣሪ፡ ሴቶች፡ ያመነጩትንም፡ በተለይ ካቶሊካውያንና፡ ኦርቶዶክሳውያን፤ የሴቶች፡ ወደ፡ ዓርያም፡ በቅኑጠት፡ መንጠላለት፤ እጅግ፡ እያደነጋገጣቸውና፡ እበሳጭፀታቸው፤ "የክርስቶስን፡ እምነትነትና፡ ተባዕታዊ፡ ዝንቅ፡(Christ's Male Trend) የሚፈታተን፡ ብቻ፡ ሳይሆን፡ የሚፈታተንም፡ መሆኑ፡ ነው"፤ በዚህ፡ ውሣኔያቸው፡ እንዲዚያ፡ ያለውን የዘመናዊ፡ ሴቶች፡ ዝንባሌ፡ "የሴቶች፡ መናፍቅነት፡ ነው" ብለውታል፤፤ ከዚህም፡ በማያያዝ፤ እነዚሁ፡ ምሁራን፡ ሴቶች፡ "የሎጎቻቸው፡ ሠዓ-ሠቅለት፤ የሌሎቻቸው፡ ስመ-ሠላሴ፤ የጸሎትና፡ ሆሳዕናን፤ የእርቀና-ሴት፡ ሠዓ-ስቅለት..." በማዘጋጀታቸውና በተለይም፡ የሦስቱ፡ ሠላሴዎች፡ ሠዐሎ፤ "ፈጣሪ፡ መድኅን፡ አፅናኝ" በሚል፡ ቃላት፡ በመተካታቸው፤ ከላይ፡ የተጠቀሱት፡ የዓለማዊ፡ ፍርጅዶች፡ እንቶቹ፡ የማውገዝ፡ ደህል፡ ካወንጉቀቸዋል፤፤ በርግጥም፤ በምዕራባዊው፡ ዓለም፡ ካለ፡ የተነፈጋትን፡ መብትና፡ እንቅልፍን፤ እነዚሁ፡ ምድር፡ ላይ፡ በሠርዓቱ፡ ታግለው፤ ካወንዶች፡ ሊለቅቀው፡ መወሰዱ፡ ለገባቸው፤ ወደ፡ ስማዊ-ሰማያዊ፡ በመንጠላለት፤ የፀጋ፡ ማስከበር፡ ግሊታቸው፤ እንዲም፡ ሚምር፡ ለገቡ፡ አልቻለም፤፤ እነሱ፡ እንዲሚሉትና፡ እንዳሚካሊካላት፤ በፀታቸው፡ የሚሰጣቸውን፡ የታሀታይነት፡ ዝቅተኛ፡ ስፍራ፤ ካፀታቸው፡ ጋር፡ የሚመሳሰል፡ ስማያዊ፡ ሥልል፡ ቢያገኙ፤ የተገለፁ፡ ቦታዎችን፡ ወንዶች፡ እግዚሐቅ፡ ከመቋቋም፡ ካማስቻሉም፡ በላይ፤ ካወንዶች፡ ጋር፡ እ

ኩል፡ ለመሰተካከል፡ ከሚፈክሙበት፡ ወገብ፡ ያደርሳናል፡ ብለው ስለሚያምኑ፡ ነው፤፤ ሴሎች፡ ምሁራን፡ እንደሚሉት፡ ደግሞ፡ የተሟፈንጣሪዎች፡ ሴቶች፡ ያስተጋቡት፡ ሽፋን፡ የሚያመለው "ፆታ-የለሽ፡ አምላክ"(Genderless God) ወደሚለው፡ ወደም፡ ደሀ፡ ምዕታቸው፡ የሚደግፍባቸው፡ ቢሆን፤ በፆታው፡ "ሴቴ" የሆነ፡ ስማያዊ፡ ኃይል፡ ከማምለክ፡ ነው፤፤ ይህን፡ ዓምታቸውን፡ ከሚደብርም፡ ሴቶች፡ ተሟፈንጣሪዎች፤ "በወንዶች፡ ወንጌላውያን፡ የተፀፈውን፡ መጽሐፍ፡ ቅዱስ፡ መተቸታቸውና፤ በክርስቶስ፡ የመሌሌ፡ መካሌ፡ ወቅቶች፡ ሌሎ፤ ፊጋነው፡ የፈሪሳ፡ ሴቶች፡ ሂዮት፤ የሴቶች፡ ቅድስና፡ በሠርዓት፡ የተፀፈ፡ እከመሆኑ፡ እፎል፡ የተፈለገባቸው፡ በፆታቸው፡ የተነሣ፡ ነው" የሚሉትን ዝርዝሩ፡ ይጠቅሷቸዋል፤፤

ይህ፡ መሰሉ፡ ጥቅንጥቅ፤ እነዚያው፡ እምዕሰገውያን ተሟፈንጣሪ፡ ሴቶች፡ እንደሚጠቁ፡ ይቀይሩ፤ እነ፡ ለዓም፡ ሐኑቦን፡ "ጎልፍም" እያሉ፡ ከማሳየት፡ የፈከንኮሀበትን፡ መንፑ፤ በእንዴት፡ ዐረፍተ-ነገር፡ ለማስደ፤፤ ሠለጥነናል፡ የሚሉት፡ ዘርፉ-ሐዋን፤ ካፍዐም፡ ዕብደት፡ በካናሰ፤ ጆርጅኪ፡ ስበሽትያች፡ ያሀል፡ እንደገባ፡ መጥቀው፤ "ሴትን፡ ሴት፡ ታደገ፤ ገለእንስተደ፡ ፆታ፡ አምላክ፡ ይኑሩን..." እያሉ፡ በማያስፈልግ፡ ጉዳይ፡ ላይ፡ ሲንዘባኑና፡ ሲሞክቀቁ፤ የኛዎቹ፡ ሴቶች፡ በመሰል፡ ዘመንና፡ ዓለም፡ ላይ፤ ከተማሪታኝ፡ ያሉበት፡ የመካሌገድል፡ እየተቀበሉ፡ መኖር፡ እንዴት፡ እስቻሉቸው? የዚህንም፡ ምጥሚጤ፡ ተለዕክ፤ ከዚህ፡ ጥያቄ፡ ክልል፡ ብዙ፡ የሚ

ርቅ፡ እይደለም።"የቅድሚያ" ጉዳይ፡ ሲነሳም፡ በሀገራችን
ም፡ "ቅድሚያ" የተባሉ፡ እንደሚታወቁት፡ እነሱን። እንደምዕ
ራባውያኑ "ትሕፈንጣሬዎች"፡ በቅድሚያነታቸው፡ ተንጠለር
ተው፡ "እንሚሉ፡ እምነት" ይጉላሉ፡ በማለት፡ እለተመፀደ
ቁም። በዲሬቅ፡ ሰምዕናቱዊ፡ ፍልሚያ፡ በመከራከር፡ እለ
ደረቁም። በየግል፡ የነጠረ፡ ሠነ-ምግባሮችው፡ "ቅድሚያናቸው
ን"፡ እገኚ፡ እንጀ፡ የእምነትን፡ በተግባር፡ ፀድቶት፡ በማጠየ
ቅ፡ እንዲዘመኑ፡ ፀንተውያን፡ የምዕራብ፡ ሰዎች፡ ለማና፡ ጫርያ
ም፡ ድረስ፡ ተንጠልጥለው፡ ምሥጢሩን፡ ለማያዳን፡ እልደጠ
ጡም። የሀገራችን፡ ሰዎች፡ ከመጠበቃቸው፡ በሚያደርጉት፡ ትግል
ውስጥ፡ እንደ፡ ፀንተውያኑ፡ ምሳሌነታቸው፡ ምድራዊውን፡ ም
ያቄ፡ ከሚያደርገው፡ ጋር፡ እንደሚጋጩ፡ እሳቸውም፡ ማስተወሱ፡
ተገቢ፡ ነው። በመንፈሳዊው፡ የእግዚአብሔር፡ እንጻር፡ ሠነ-ምግባሩ
ዊ፡ ልዕልናቸው፡ ከካቶሊኩ፡ ዲሪጁ፡ ዲርስ፡ እስፈንዛው፡ ማዕርገ
ዕደገቱ፡ ተነፍሳቸው፡ ካህን፤ የፃት፡ መሰል፡ ለገፍቸው፡ ገና
ድር፡ በእምነ፡ እለተፍው፡ እናፍለ-ዘመን፡ ካይ፡ ከ"ቅድሚያንነት"ዲ
ሪ፡ በቅተው፡ እንደናበር፡ እመስካችው፡ ዘሬ፡ ሠልጣኑ፡ ካበቃቸ
ው፡ ይበልጥ፡ በዲሪጁበት፡ ዘመን፡ በክልክል፡ እንደሰከናቸው፡ በመጠ
የቅ፡ ይችላሉ። በተከታዩ፡ ሰምዕናዎች፡ ድርጅቱዊ፡ መዋቅር፡ ውስጥ፡
የየሰምዕናቶቻቸን፡ ዲስንኪሪዎች፡ ተይዐልቲም፡ የፃት፡ እንደሰናቶቻቸው፡ በ
ሊቀዲካኖቸው፡ መሠረትና፡ ተሠውዐርተው፡ ለማገልገል፡ ይችላሉ። የሰዎ
ቹን፡ ቅድሚያዊ፡ ተገኛር፡ በሀገራችን፡ ካልል፡ ውስጥ፡ ያሉትን፡ ካ
ሉ፡ እንደ፡ በማሳሪያቸው፡ መቅሰ፡ ከማቅረብ፡ ካገዙ፡ ውጭ፡ ውስጥ.

ሁለቱን፡ እነዚህ፡ ካይ፡ ለምሠክርነት፡ ማቅረቡ፡ በቂ፡ ይሆናል። የሌ
ሎችን፡ ሀገሮች፡ ቅድሚያ፡ እንዲሁ፡ እንዘርዘር፡ ቢባል፡ ቦታም፡ አይበቃም።

(ሀ) <u>ጎርጎሪዮስ፡ ሠምሩ</u>፤ በአሥራ፡ አራተኛው፡ ክፍለ-ዘመ
ን፡ ውስጥ፡ የነበሩት፡ በጣም፡ የታወቁት፡ ኢትዮጵያዊት፡ ቅድሚያ፡ ና
ቸው። በጣና፡ ሐይቅ፡ ካይ፡ በሚገኘው፡ እንደ "ዳጋ"፡ ተብሎ፡ በሚጠራ፡ ደ
ሴት፡ ካይ፡ ከመጀመሪያ፡ ገዳ፡ የሴቶች፡ ገዳም፡ የመሠረቱት፡ ታጋይት፡ ኢትዮጵ
ያዊት፡ ናቸው። በሕፀማቸው፡ ቅዱሳኖችና፡ ሠነ-ምግባራዊ፡ ተጋድሎ
ዎች፡ የታየ፤ ሥራ፡ ዋናው፡ ያለው፡ ገድል፡ ተጽፎላቸዋል። በዚህም
ገድል፡ ውስጥ፡ እሳቸው፡ ድንቅ፡ የሆኑ፡ ተአምራቶችና፡ ገድሎች፡ ተተር
ከውበታል። በተከታዩም፡ ለዚ፡ መንፈሳዊ፡ የሆኑ፡ ዕውቀት፡ ፍርዶች፡
ተገልፀዋል። ከነዚህም፡ እንዱ፡ ቅድሚያ፡ ጎርጎሪዮስ፡ ሠምሩ፡ በሕይወ
ት፡ ሳሉ፡ መድኃኔ-ዓለም፡ ጎርጎሪዮስን፡ መንፈሱ፡ ቅዱሳንና፡ ቢዘቁት
ዓለም፡ ማርያምን፡ በአካለ-ሥጋ፡ እያዩት፡ መነጋገራቸው፡ የሚገለፀው፡ ክ
ፍል፡ ነው። ከዚህም፡ ሌላ፡ እንዲ፡ ሕያዋን፡ ነፍሳት፡ የሰይፈኞችን፡ ገሀነ
መ፡ እሳት፡ ሲጣ፡ ነጋዴ፡ የሁከቶችን፡ ማጎዊ፡ መጠላለፍ፡ መመለስ፡
ከብዙ፡ ያስተሳሰብ፡ ቅይታዎች፡ መስተዋቅን፡ አላው። የቅድሚያ፡ ጎር
ጎሪዮስ፡ ሠምሩ፡ ቅድሚያዊ፡ ሕልውና፡ "የሴቶችን፡ ተቀላቅዩ፡ ሕይወት፡ በክ
ሌል፡ የሌጠረው፡ ሰምዕናዊ፡ እስተሳሰብ፡ ነው"፡ ተብሎ፡ ከሚያምኑ፡ አ
ትዮጵያውያን፡ ሁሉ፡ የሚነፀፀሩ፡ እንጋዳይን፡ ለክለው፡ ገፍለ-ዘመ
ኑን፡ በዝርዝር፡ ማጥናት፡ ጠቃሚነት፡ ይኖረዋል።

(ለ) <u>ወለተ-ጴጥሮስ</u>፤ ይህችም፡ ሴትዮ፡ ኢትዮጵያዊት፡ ቅድሚ
ያ፡ ናት። በዘመኗ፡ በነበረው፡ የፀረ-ካቶሊክ፡ ትግል፡ ውስጥ፡ እናመ
ጠቁና፡ ነበሩ። እንደሚታወቀው፡ የውጭ፡ ሀገር፡ ወራሪ፡ ሚሲዮኖች፡

በሙር፡ በዶንው፡ ካዩ፤ ሠት፡ ካሠት፡ በፋለም፡ ሲያቆኑቸው፤ የሃይማኖት፡ መሪዎቻቸውን፤ "በደሊታቸው፡ መሐቀል፤ በእያቸው፡ ቆተልን ስተጣቀው፡ እንደመረሱ፡ ይተወቃል፡፡ የጎሳን፡ ማስያስ፡ መሪዎናዊ፡ መርዝ፤ እስካዛሁ፡ ፎሊስ፡ የዋሁን፡ ሕዝባዊያን፡ እንደሚቀቀ፡ እንዳለ፡ እየዘነጋም፡፡ ቅድሚት፡ ወለተ-ጴጥሮስ፡ ለነበራቻበት፡ በአሠራ፡ ስድስተኛው፡ ክፍለ-ዘመን፡ ውስጥ፤ የግዛት፡ እስተፋሠ፡ ኢምፔሪያሊስቶች፤ ሄሌ፡ የጠፊበት፡ ጊዜ፡ በመሆኑ፡ መንፍሳዊና፡ ነገ የቅኝፋቸው፡ መሪዎቻቸው፡ ሠርጎ-ገቦች፡ በክዛት፡ ወደ፡ እምሪቃ፡ በሙሉጫት፡ ይጎርፉ፡ ነበር፡፡ በተለይም፡ ጎናፎሮ፡ በዘመነ-እሬት፡ በአጎ-ቀሳዶ፤ ሲያም፡ በዘመኑ፡ ሐጂሳ፡ ክርስትናን፡ ተቀብሎ፡ ከዘመናት፡ የሞራቸውን፡ ሀገረ-ኢትዮጵያ፤ እንደገና ሃይማኖት፡ እናስተምራለን፡ የሚሉ፡ እውሮፓውያን፤ የካም፡ ካህናት፡ መለሪያዎች፤ ሕዝቡን፡ በያቅጣጫው፤ ያንገላቱት፡ ያምታቱ፡ ነበር፡፡ ቅድሚት፡ ወለተ-ጴጥሮስ፡ በዘመኗ፤ ይህን፡ ሄሌ፡ የተሌቹ በመሆኑ፤ መሪዎቻቸውን፡ ከማጋለጥ፡ ታቀቦኪሱ፡፡ ይህ፡ ተጋድሎዋ፡ በገድሏ፡ ውስጥ፡ ተተርኳል፡፡ ገድሏ፡ እንደመዘገበው፤ "እሳር፡ ፋሲል"፡ በተባለ፡ በታ፡ ካዩ፤ ታኅሣ፡ ገዳም፡ መሠርታ፤ በመምሕርነቷ ታላቅ፡ ስም፡ እንዳተረፈች፡፡ "ገድለ-እማን፡ ጴጥሮስ"፡ በተባለው፡ የታሪኳ፡ መድበል፡ ውስጥ፤ የሬዐመቻቸው፡ ድንቅ፡ ተአምራዊ፡ ተጋድሎዎቿ፤ በዝርዝር፡ ተጽፈው፡ ስለተመዘገቡ፤ ሴትነቷ፡ ቢቀር፡ በፀረ-ኢምፔሪያሊስት፡ ካዩ፡ የነበረውን፡ የቆየ፡ ተመክሮአዊ፡ ስልት፡ ለያዘቀሠም፡ ስለሚረዳል፤ ገድሉን፡ ማንበብ፡ ይጠቅማል፡፡ ቀደም፡ ሲል፡ እንደተጠቀሰው፤ መሰሉ፡ ንድል፡ ሴቶችን፡ በተለይ፡ እንዲቅ፡ እንደሚደረግ

መንደርደሪያ

ስ፤ የግል ዕድገት፡ የእምነት፡ መሉ፡ መብት፡ ዘመናት፡ በማስመልከት፡ በተተረከው፡ ሰነድ፡ ካዩ፡ አይተናል፡፡ እንደ፡ በቀድሞ፡ መልኩ፡ በየዘመኑ፡ እየቀያየሩ፡ የሚሠርጉትን፡ የውጭ፡ ጠላትም፤ በሠርጎ ገብነት ፎሊሲ፡ ለመቋቋም፤ የነቅድሚት፡ ወለተ-ጴጥሮስ፡ ታሪክ፡ ተመክሮአዊ፡ ትምህርትን፡ በገፍ፡ ይሰጣል፡፡

እስካሁን፡ ካዩ፡ ለማስታወስ፡ የሞከርኩት፤ በእንዚህ፡ ቅድሳት፡ ኢትዮጵያውያት፡ እናቶች፡ ታሪክ፡ አንፃር፤ ያን፡ ያህል፡ የመንፈስ፡ ለዕልና፡ ብቃት፡ አስቀኘተው፤ ከቅድስና፡ ማዕረግ፡ የደረሱት፤ እምነታቸውን፤ በቅዱሳት፡ መጻሕፍት፡ በተገለፀው፡ በተዘዘው፡ መሠረት፡ በመቀበላቸው፡ ነው፡፡ የሴቶቹውንም፡ ፀጋዊ፡ ምንነት፤ እንደ፡ ዘመናዊቷ፡ ሴቶች መንፈሣዊ፡ አስተሳሰብ፤ (Feminist Theologists) እምነትን በእናት፡ ሴሬፃዊ፡ ቢጋር፡ ውስጥ፡ እስገብተው፤ ገና፡ እንስት፡ ፀታ እድርገው፡ በማቅለልና፡ በመተርጎም፡ አይደለም፡፡ በመሆኑም፡ ዘመናቸውን፡ ሙሉ፤ "አባታችን፡ ሆይ..." በማለት፡ ፈንታ፡ "እናታችን፡ ሆይ..." በማለት፡ አልነበረም፡፡ የሴሪንስቶቹ፡ ሴቶች፤ የባሕዝ፡ ቋንቋ፡ የሚያውቁ፡ ቢሆን፡ ኖሮ፤ "እግዚአብሔር" (God) የሚለው፡ እምነካዊ፡ ሠያሜ፤ የሥላሴ፡ ቀኖና፡ ቅንጅት፡ እንደሆነና፤ ስነዛሁም እንደ፡ "ሐር"—"አናት"፤ ማለት፡ መሆኑን፡ በተረዱት፡ ነበር፡፡ (እግዚእ-ጸብ፤ እብ-አብት፤ ሐር—እናት)፡ የዘመኑ፡ ፅንፈውያት፡ ሴቶች፡ "እግዚር፡ ተባዕት፡ ከሆነ፤ ተባዕቱ፡ ወንድ፡ ሁሉ፡ እግዚር፡ ነው" (If God is male, then male is God) የሚለውን፤ ያነቡቁ፡ ወንዶችን፡ አጥል፡ ንፅፅሬያዊ፡ ጥቅስ፡ ይዘው፤ እንደሚከራከሩት፤ ዐይነት፡ ቅድሚያቸው፡ ሴቶች፡ ያምኑበት፡ ነገረ-ፀታ፡ አልነበረም፡፡

መንደርደርያ

በጠቃላይ፡ የዘመናችን ኢትዮጵያውያን፤ ሴቶቻችን፡ ከብዙዎች፡ ሠም ሎንና፤ ሴትነቶችን፡ ወሰተ-ዲሞክራሲ፡ በሥርዓት፡ ሊጋመሙ፡ በጊዜ ሂቸው፤ ከምዕራባውያኑ፡ ፅንፈውያን፤ (Feminist Extremist) ውዥንብሮ፡ እስተሳሰብ፤ በቀላሉ፡ ከመበከል፡ ይከላከሉ፡ ምዕራባውያኑ፤ ቢከፋም፡ ቢከፋም፡ መሰልጠኛ፡ ንፅሕና፡ መሃከል፡ ያገኙ፡ በመሆናቸው፤ በመጠቀ፡ ትዳሮቻና፡ ማኅበራዊ፡ ላይ፡ በጊዜ ሎሩ፤ ሴቶ-ብዛም፡ አይታይምም፡፡ ትዕግስቶች፡ ገና፡ ከማድረጊያ ያለመውጣ፡ ኢትዮጵያውያኑ-ግን፤ የመሠረታዊ፡ የኅብረተሰብ፡ ማኅበራዊ ው፡ እሁንም፡ በግልነትና፡ በአንጋፍነት፡ ዲሬክ፡ ላይ፡ ያሉ፡ በመሆና ቸው፤ ትዳሮቻቸው፡ ሁሉ፡ በኅዘሉ፡ ላይ፡ ነጋ፡ በዓዳጋር፡ ይመራል፡፡

ወንዶቹም፡ ሥንሆን፤ ሁልጊዜና፡ ዝንተዓለም፡ ለሴት፡ ልጆች፡ "ያስረጠቁ" እርገን፡ ማዕድ፡ የለብንም፡፡ የወንዶቹ፡ ሁሉ፡ ወስጡ፡ "ሴ ቶች" የሆኑትን፡ "ሴምዶን"፡ ከወንዶች፡ ጋር፡ ሴካል፡ አይደለችም የምንለበት፡ ዘመን፡ አብቅቷል፡፡ በንፅህ፡ የምትታይበት፡ ወቅት፡ አሁን ነው፡፡ ታዳጊ፡ ትውልዶችን፡ በማፍራትና፡ በማሳደግ፡ የተወቀው ሁኔታዎ፡ እንደሚሳካም፤ የወንዶችና፡ የሴት፡ ልጆች፡ ምርምሩ ፀሐ፡ ሴንጅ፤ በተናጠል፡ በወንድ፡ ልጅ፡ የሚንቀሳቀስ፡ አይደለ ም፡፡ የሴትነታቸው፡ ማንነት፡ መሠረታዊ፡ ምንጩም፡ ሪነው፡ ተፈጥሮ አዊ፡ ሐቅ፡ ነው፡፡ ስለሆነም፡ የሴትነታቸው፡ ማንነታቸው፡ ሐቅና፡ ነው፡፡

በተለይም፡ ሆኖ፡ በሕይወት፡ ሂደታችን፡ ውስጥም፡ ኢትዮ ጵያውያን፡ ወገኖቻችን፤ በተገናኘው፡ ትውልዳትና፡ ዘመን፡ ሁሉ፤ በማንበ ራቸው፡ ፅድገታቸው፡ ሚና፡ ላይ፡ ከሥራቸው፡ የሠራ፡ ፍርድ፡ ይዘው፡ ማገ ልገላቸውንና፤ ከሥራቸም፡ አለተቀበሉ፡ ማበርከታቸውን፤ የወጭ፡ ማወ

መጻልወ-ፍትሕ የደግና የክፉ ኩነቶች ውጫዊ መመዘኛ እንጅ፣ ፍር ድማ በራስ ነው።

ቅና፡ መቀበል፡ ይኖርብናል፡፡ ወካታዊ፡ ክብርም፣ የተማሩ፡ ተለማመ ሉ፡ ቀን፡ መሆኑን፣ የሚያስተባብሉት፡ አይደሉም፡፡ በእሌ-ሠለጠንም ፀባዊ፡ ክለል፡ የሚያገለው፡ እንደደፈለ፡ ማመን፡ አስገባን፡፡ በዘመና-ሙሮሳትም፡ ሆነ፡ በዘመና-ሐሳም፣ ኢትዮጵያውያት፡ ወገኖቻችን፡ በየሙያ፡ መስክ፡ ተሠማርተው፣ ብዙኮዊ፡ ማራተፍዋን፡ መወጣት፡ እንደሚታተቸው፣ እዚህም፡ እዚያም፡ በመቀቀስሟቸው፡ ማሕጻዎች፡ ሁሉ፡ ከማሳየት፡ ወኅሎአለሁ፡፡ መገኘይ፡ ተገዛዞ፣ ይፈዝምብኛል፡ በማለት፡ ተመሳሳይ፡ እንጂ፣ የአስለሰት፡ መብት፡ የተነፈጋቸው፣ አሁያንና፣ ያንዳቸውንና፣ የየቀላን፡ ካሁታቸውን፡ የሚገልፁባቸውን፡ እንጉርጉሮዎችና፡ ለይ፡ ለይ፡ ዘፈኖች፣ "የፈሪ፣ የፌቱ፣ የመቃብ፣ ያዛይ፣ የፌክም፣ የከብ፣ የቀን፡ ..." እያልኩ፡ በየሙያቸው፡ ክፍሎ፡ ማቅርብውም ቦ፣ ውስጥ-ምንነታቸውን፡ ገላጭ፡ ያደርገኛል፡ ነበር፡፡

በአገ-መንግሥት፡ እንደቤር፣ ሴቶችን፡ በሚመለከት፡ ጉዳይ-ላይ፣ እንቀጽ፡ መሻሻ፡ መታየትም፡ ሆነ፡ መቅረፅ፡ አልፈለገውም፡፡ በ1922ዓ.ም. የወጣው፡ እቀፎ፡ "ሚስትዎም፡ ለባ፡ ወንድ፡ ይሁን፡ ቤት፣ በተፈጥሮ፡ ስላለ" ቃሉ፡ ይላል፡፡ በ1952 እና፡ በ1954ዓ.ም የወጡትም፡ የመንግሥት፡ ሠነዶች፣ ጉዳዩን፡ ደንብና፣ የሥራን፡ እቀፎ በየበኩላቸው፣ ቃርሳና፡ ባለ፡ ናቸው፡፡ ችሌ፡ ከመሆኑ፣ በቁጥር፡ ብዙ ወንዶች፡ ኢትዮጵያውያንን፡ ካሚያጋፉ፡ ኢትዮጵያውያት፡ ሁንዶችና ቸው፣ የመንግሥት፡ ዴሞ፡ ሠራተኞች፡ የሆኑት? ገደናቱ፡ ካዚያ፡ ክይ፡ ነው፡፡ ታዲያ፣ ገዶ፡ የሆነ፡ ነገርን፡ ምን፡ ይደፋ ብታል? በምክሮች፡ ኢትዮጵያውያት፡ ላይ፣ አገ-መንግሥት፡ ተደቀር፡ ፊደዳ

ቻቸው፡ እንደሞሉ፣ የወጡት፡ እቀዶች፡ ሁሉ፣ በሴቶቻቸው፡ ጥሩ፡ ምሠክሮችና፡ ማስረጃዎችም፡ ናቸው፡፡ ይልቁንስ፣ እንደ፡ ሁለት፡ ጥሩ፡ ማኅስበራዎች፣ በዘመኑ፡ ከሚገኙ፡ ኢትዮጵያውያት፡ ወገኖች፡ ስለ ጥና፣ የተነሣሣሁበትን፡ መንደርደሪያ፡ ልጣል፡፡

ኢትዮጵያውያት፡ ወገኖች፣ ከእነሱ፡ መካከል፡ የሚያስፈልጋ ቸውል፡ እንደሚያውቁት፣ ቢያንስ፡ ቢያንስ፡ እሥር፡ ቀለም ቁሞና ገለጭ፡ መዝሙሮቻቸውን፡ በሥርዓት፡ መከተል፡ አለብን፡፡ ከንዚህም፡ ሁለቱን፡ ብቻ፣ በዚህኛው፡ እትም፡ ላይ፡ እጠቅሳለሁ፡፡

እንደነሱ፣ ከሴቶቻቸው፡ ከብት፡ ወገኖቻቸው፣ ሴቶቻቸው፡ ከነበሩና፡ ቀን፡ የሚሰጡበትን፣ ጥበብና፡ ሥርዓታዊ፡ ዘዴ፡ ማወቅ፡ አለባቸው፡፡ ጥሩ፡ ምሳሌ፣ ሪሃ፡ እመቤት፡ ናት፡፡ እርሳቸው፡፡ ሰራተኛ፡ በሥጋ፡ እንጂ፣ መንፈሳዊ፡ ትተው፡ ገበሬቸው፡ ዘፈኖች፡ ሕይወት፡ ሆኖ፡ ይኖራል፡፡

ብዙነሽ በቀለ
(1928—1982)

ሚዜት፡ ብዙነሽ፣ በምዕራብ፡ ዓለም፡ ውስጥ፡ ተፈጥሯ፡ ኖራ ቢሆን፣ ፎቶዋ፡ የነበረውን፡ ክብር፡ መገመት፡ አይቻልም፣ የእርሷ፡ እዕልፋት፡ ደከሮች፡ ባከቡት፡ ቅሆን፡ ነበር፡፡ ሚኪየንር፡ የሚያደርጋትም፡ ከሕዝ

ዘ፡ የተቀርባቸው፡ የኀበሩት፤ እነዚሁ፡ ሰባ፡ መተባበር፡ ጓዴና፡ እርስ
በርስ፡ የምሩት፡ ቅልፅወፅ፡ ዘሬ፡ ምሳ፡ ናቸው። "ፍቅሩን፡ በወበ፡ መ
ሥርቶ..." ህክ፡ ትደምርና፤ በዚህ፡ መሬዋ፡ ድምፅ፤ "የወደዣከቅ
ስ፡ ፍቅር፤ በዕንገት፡ ይዞኝ!" ብሎ፡ የወረደለንን፡ ከማቀን፡ ስተቀ
ስጠው፤ ፍሬ፡ ጎዶ፡ ማነው፡ ትዝታ፡ ፈንቅሎ፡ ይነካቀስ? ነፍስ፡
ማነው፡ የዘሬኔ፡ የሚጎትተው፡ ጓዳል፡ እንቀተቅሎት፡ በዳንስ፡ ይለተወ
ዘወዘ? ጓዋን፤ ህዝቡን፡ ከሠሰቅ፡ ተከተተለ፡ ትውልዶች፡ ይሄሉ፡
ጠበመ-ዜማዋን፡ አየመገቡ፡ ስተዝናና፡ ምሁራን። የማንም፡
ፍናፋ፡ እንዝማሬ፤ በነፍሩሩ፡ ዘፌን፤ እንደጠጅ፡ ተካብሮ፡ በሀ
ዛቱ፡ ተንዷኀሎ፡ በምሬበት፡ ጓለም፡ ውስጥ፤ ህዝባችን፡ ይሄል፡ ዘ
ፋን፤ የሰከው፡ ሀገር፡ ሕዝብ፤ አስካሁለሙጠ፡ ተደውቃት፡ ነው
ምሁ፡ የሞተጉው። በዘመናችን፤ ከነኚልቨስ፡ በዮጓመተ፡ ተዝ
ካር፡ ይፈገስከቻቸዋል። በየሀገሩም፡ መተከበይ፡ ለውልት፡ ይቀም
ከቻቸዋል። ህዝባችን፡ ማን፤ የጥቁር፡ ጓለም፤ ጥቁር፡ ፈምፀዊት፡
በመሆኗ፡ ህፃ፤ በምትጆ፡ ማገሠት፡ ተራለተ፤ እሬር፡ ከብቱ፤ እሬ
ር፡ ተንተርሶ፡ ይከመተበይ፡ ቀሬኛ። ክለው፡ ሁሉ፡ በቀር፤ ስተገ
ከግለው፡ ከምሬኛበት፡ የፅምዐዊትን፡ መደዋ፡ መተከበይ፡ እንደ
ሆን፡ ስቷም፡ የገዙ፡ ጓመተት፡ እንደወሉቷ፤ ቀንና፡ ሰዐት፡ እንደሆ
ንና፤ ሰዐሩና፡ መጫ፡ ትውልደም፡ ከጓርክዩኒቱ፡ እንደሚር፡ ከሚፈ
ሬማ፤ የዘመናችን፡ ቆዮች፡ እንደጙ፡ መተከበይ፡ ከይቆሙበት፡ ይገ
ባቸዋል። በዚህም፤ ቋም፡ ነገር፡ ከወዴሠሩ፡ ሪንቀይውያን፡ ሁሉ፤ ስ
ዘበዊ፡ እገወገለተቸው፡ የቅም፡ ተሬሶ፤ እንደሚይቀር፤ መሚሪ
ያ፡ ማዘንሬይም፡ ይሆናቸዋል። በሌከተና፡ ተሰ፡ ቀጥር፡ የወደብ

ኩት፡ ቀም፡ ነገሮዊ፡ መወሬይ፤ ከአሬጋውያን፡ እናቶች፡ ማንኛውም፡ ለ
ሽ፤ ተገቢ፡ ዋጋቸውንና፡ ክብሬቸውን፤ መስጠት፡ ይገባል፡ መሆኑ
ን፡ ነው። "ወንዶች፡ ፈንቂናል፡ ብለው፡ እነሱ፡ የበዚሉ፡ ሴቶች፡ ከም
ን፡ አሬጋውያት፡ እናቶችን፡ እንዳወንቁ፡ አይገገኝም። "አወረዩ
ነገሬ-ትቶቹ" የወደሉውን፡ ሠርዘው፤ በእፀፋው፤ ወጣት፡ ሴቶች፡
ከእናቶች፡ የቆየ፡ ተወካርና፡ የደለበ፡ የአር፡ ትምሀርታቸው፡ ቅ
ርስ፡ እንደ ኬት፡ ኪማሩ፡ እንደወደቹሉ፤ መቀየድ፡ ይምርባቸዋል። ስ

ዘሰባ፡ እዘጋጁቶ፤ በየወሬያቸው፡ መስኛ፡ ንግግር፡ እንዲያደርጉ፡ መጋበ
ዝ፤ በደጋገመው፡ ሁሉ፡ ስለአመደያውቋት፡ ነገር፤ ወጠየቅ፤ መማር፤
እሪቱን፡ የሴቶች፡ ትውልድ፤ የሰከ፡ ዘመን፡ ልሙጥ፡ ወጥ፡ ህቻሀ
ም፡ እንዲደቀር፡ ይረዳዋል። ይህ፡ ትውልድ፡ የሚያውቀው፤ እናቶቹ
ማን፡ በሠርዓት፡ ጠንቅቀው፡ የሚያውቁት፡ ህዝ፡ ዐወቀት፡ ሊምርስ
ከሚችል፤ ይህ፡ ወንድሜ፡ ምክሬ፡ በሴቶች፡ ዘንድ፡ "ውሃ፡ እንዲደ
ጥር፤ ተስተፋፍሎም፡ ሰምነቱም፡ ነው። የሚጠቃከደዩ፡ ነጥብ፡ የ
ሚደርገው፤ ይቅርታ፡ የምጠይቅበት፡ ነው። ይኸውም፤ የሴቶች

መንደርደርያ

ወገኖቼን፡ ችግር፡ ከነሠንኮፉ፡ ሠፈሩ፡ ከሚጫረው፡ ሕምግር፡ ሮ
ንበር፡ እስከ፡ እንዳንዴ፡ ቦታ፡ ካሊ፡ የወንዶችን፡ መብት፡ ተጋፋጭ፡
ይሆናል፡፡ ቲቶ ጠቋጣቹው፡ የናረውን፡ መርዝም፡ የቀዩች፡ ፈተናዎ
ች፡ እነዚያም፡ እዚህም፡ በመንከንከ፡ ቾብሉቹውን፡ አንበጮች
ሕይሁም፡ መትሉቼ፤ ሁሉንም ቆዩች፡ "ቀደሰዩች" አድርጊ፡ ሠ
ይዎውም፡ ይሆናል፡፡ ተጠቃሎሎች፡ ይሆናል፡ እንዴ፡ እንዲያም
ማለት፡ አይደለም፡፡ ሁሉም ቆዩች፡ ቀደሰዩች፡ አይደሉም፡፡ ችሬሳ
ንቴ፡ እቃለጠ፡ አለቹ? የቀሃን፡ ወንዶችን፡ የቁም፡ ሠቃይ፡ የምታሳይ
ሰንቴ፡ እንቀበሚ፡ አለቹ? ሰንቶቼን፡ "ወተቴ"፡ ወንዶች፡ የደም
ሀንገ፡ የምታስከቀሰ፡ ሰንቴ፡ አታውቴሉም፡ አለቹ? በቆንዝሬዋቴ
ሰንቶቼን፡ ንውስን፡ ወንዶች፡ እርስ፡ በርስ፡ የምታካሥንስ፡ ናዚ
ሁኖች፡ አለቹ?.... በመሰል፡ አቀሁሌነና፡ በተዛመደ፡ ርዝኖ፡
"ወንዶነቴ—በአገቴ"፡ የበዳል፡ ቡና፡ እኔም፡ በቆርስ፡ የሚወጣ
መሆኔን፡ ለጠቁምና፤ በአንቶች፡ ግግፀ፡ ሙሉን፤ የሠፈሩትን፡ ቀነ
ኖ፡ ሐሬኖች፡ በቶች፡ ሰንዖች፡ አርጀቀች፡...ዝርዝሩ፡ ምንንኖ
ከዩንሁርቶች፡ ይቾል፡ ይሆናል፡ ብዬ፡ ያቀረብኩኝን፡ "መንደርደር
ያን" በጀመርኩበት፡ ዐይነት፡ በተወቀ፡ የጋዜጠ፡ ቋንቋ፡ መ
ምሕሬት፡ በመሬ-አመበት፡ ገናና፡ ሐኪሙ፡ የገበዝ፡ ቋንቋ፡ ት
በር፡ ቀና፡ ቋንቋ፡ እዘጋለሁ፡፡ ተርጉሚዎቹሁም፡ አንደምትረዱኝ፡ ተስ
ፋ፡ አደርጋለሁ፡፡

"ካሀን፡ የሰፉ፡ እነማሪ፡ እውቀት፡ ስም፡ ገኪን፤
ከተመደመጡ፡ ወሰኝ፡ እየተሠለም፡ ደብሪ፡፡

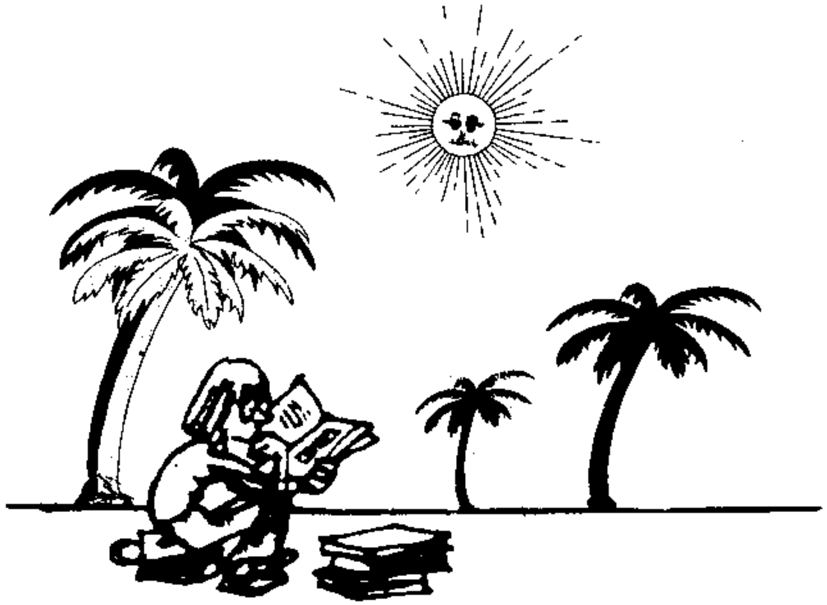

የግጥሙ አዝማች

በግራ፡ እጁ፡ ዶሮ፣ በቀኝ፡ እጁ፡ ካራ፤
ሁሉ፡ በጁ፡ እያለ፣ በለማዱ፡ ታውሎ፤
“ወንድ፡ ለጁ፡ ብቻ፡ ነው!” በሚል፡ ሕገ-ደሮ፤
መጢኝ፡ የሚችል፣ ወይም፡ ማረድ፡ ዶሮ፤
ያቺ፡ ሴት፡ ጉድ፡ ሆነች፣ ዛሬ እንደምንም፡ ዘንድሮ።

በለማዱ፡ ታግሎ፣ እያ፡ የሷ፡ ነገር፤
እራሷ፡ ወንድ፡ ቢጠፋ፣ ካለችበት፡ መንደር፣
በሾሮ፡ ወጥ፡ ቀለች፣ በፋሲካ፡ ምድር!!
ዶሮዋ፡ የራሷ፣ ቢላውም፡ የራሷ፣
ማረዱም፡ ሳትችል፣ በገዛ፡ እጇ፡ እሷ፤
“ሴት፡ አታርድም!” በሚል፣ የለማድ፡ ሕግ፡ ታግሎ፤
በሾሮ፡ ወጥ፡ ቀለች፣ በዛን፡ ተከመጣለ።
የሆድ፡ በዓሉን፡ ቀን፣ ሳልቀን፡ ፋሲካ፣
ዶሮ፡ ሳትዝቅ፡ ቀለች፣ ሽሮ፡ ሳታቦካ፣
ሌላው፡ ሰሜ፡ ሲቆርጥ፣ በደሎት፡ ሲያሳካ!!
ስለዚህ፡ ነው፣ መጠየቁ፡ በጣል፤
«ያጋደለው ላዳን ፤እንዳይመዝን እኩል
ምን ይሆን ከጀርባው፤ የተጫነው አካል? ...»

“እንደገባህ፡ ገባህ፣ እንዳዘባርቅ!” እንዳትበሉኝ፣
“ወንድ፡ ሆነህ፡ ሴት፡ ደገፍክ!” እንዳትበሉኝ፣
የሴት፡ ጉዳይማ፣ በጣም፡ ያገባኛል፡ “በርቺ፡ ሴት፡ ነኝ”!

በኖቴኮ ሴት ነኝ!

ዓይን እስካየ ድረስ ጆሮም እስኪሰማ፣
ከምድር እስካርያም፣ አልፎም እስከራማ፣
ባድማስ ክልል ውስጥ፣ ባለው የርከን ማማ፣

ፍጡራኑ ሆኑ፣ ተንቀሣቃሽ በደም፣
ወይም ግዑዛኑ፣ ምውታን ዘለዓለም፣
መንታ መንታ ናቸው፣ ሲገዘፉ በዓለም።

እጥፍ ጥምር ናቸው፣ ሥሪታቸው በንፃር፣
ድርብና ሽርብ፣ ሁሉ ሁለት ድምር፣
መሰል ወይ ቅራኔ ያሉ ሁሉ በምድር።

በምድራችን እንፃር አለ ሰማያችን፣
ለየብሱም ንፃሬ አለ ያ ባሕራችን
ለሥነ ንፅፅር ግምድ ነው ሰዋችን፣
ሌላው እንኳ ቀርቶ፣ እኛው በራሳችን።

አለ በያንፃሩ፣ ተመሳሳይ ፍጡር፣
በተቃራኒነት መንታው ሲደረደር
በየመስኩ ሁሉ፣ የሚጠላ የሚያምር።

ለፍየሏ ነብር፣ ለይጢቱም ድመት፣
ለዥብም አህያ፣ ለትንኝ ሸረሪት፣
ለፍቅር ጥላቻ፣ ለደሀው ባለሀብት፣
ለተበጥባጭ በጥባጭ፣ ለተንኮል ቅንነት፣
ለጠባቡ ሰፊ፣ ለሰላም ጦርነት፣
ለትልቁ ትንሽ፣ ለውሃውም እሳት፣
ሁሉም እያንዳንዷ፣ በዝርዝር ሲበለት፣
አለው መንታ መንታ፣ የአንድ ሁለትነት።

ለእሳት ወሃ አለ፣ አጣማጅ መንታ፣
እርስ በርስ ሳያሳሳ፣ አድብቶ እሚመታ።

ለቀልቋሉ ዕፅም፣ አለ እሚከላ፣
ወግቶ የሚያስለቅስ፣ እሣር የሚያስበላ፣

ለብልትም አለ፣ መሰል ሌላ ብልት፣
ብራቧን ሠቅሥቆ፣ ታናሽ የሚያስመክት።

ለደጋው ቆላ አለ፣ እቀዝቅዞ የሚያሞቅ
ላብ በላብ አድርጎ፣ ሹራብ የሚያስወልቅ፣

ለሥራ ኢሉ አለ፣ እረብ የሚበለው፣
በየነጀሰው ወቅት እላህ የሚያስፕው፣

በሞስኮብም እንግር አለ እሚሪካ
ሚር እፖ ሉ እያለ በጦር የሚያስበካ

በሚሞቱም እንግር እለኮ ያ ግመሽ፣
በያታቸው ብቻ የሆኑ መንትዮሽ

ሳለማችን ሥርዓት የሆኑ እንደቅመም፣
እንግዲህ አሉ ካልን እዚህ ሆነ እዚያም፣
በሁለት አንድነት፣ ባንድነትም ሁለት መኖሩን እንክድም፣
እስከገባን ድረስ የሉጅክ ሕግ እቷም።

ከነዚህ መንትዮች፣ ባለም ከሠፈሩት፣
እንደኛው ወንድ ነው፣ ሊላጸቱም ሴት።

ዓለምን ደግፈው፣ የያዙ እአማድ፣
መንታ ናቸው ይላል፣ ማእ ሐቅ ሲያዋድድ
አንዷ ሴት እመቤት ሊላውም ጌታ ወንድ !!

እኛም እንል ነበር፣ እሉ ሁለት ዘንደች፣
ዓለሟን የያዙ፣ በጠንካራ እጆች
ሊዋታን ብሔሞት፣ ኃያላን ብርቱዎች።

አንዱ ቢጠፋና፣ ሊላው አምድ ባይደግፍ፣
ሊያውንት ይሉናል ዓለም ናት ዝልፍልፍ፣
ተሰባብራ የምትወድቅ፣ ዓቅም የለሽ ሠነፍ

ጉድ ይፈላ ነበር፣ ሰማይ ቢከነበል፣
ከሁለቱ አምዶች፣ አንዱ ሳልቶ ቢዝል

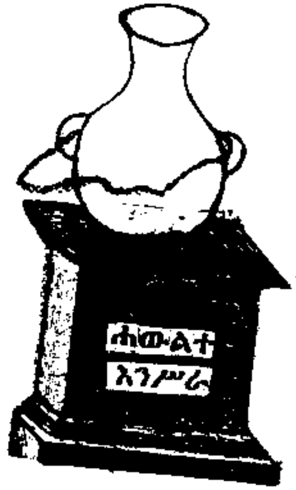

ኧረ ማነው ያለው ያለው፤ ከወንዶቹ ይልቅ፤
የሴቶቹ ጀርባ፤ ይገባል ሊመረቅ፤
ለእንሥራ ሸክም፤ ያመቻል ያለ ሊቅ !

የትኛው ደንብ ነው፤ ያጠጣው ያንን ሕግ፤
ውሃን ለቤት ማቅረብ፤ ያረገ የሴት ወግ፤
ምድብ ሥራ አርጎ ውርስ የሚደነግግ !

ልጅ ሆኖ ነው ወይ፤ የጀርባቸው ቅርፃቸ፤
ከወንዶቹ ይልቅ፤ የሚያመች የሴቶቹ፤
ለእንሥራ ሸክም፤ ይቀረብ ያሉ ባሉቹ !!

ሥልተ-ምርት ጉልብቶ፤ ሥርዓት ካለወጠ፤
በጥበብ ተገደ፤ ውሃ ቤት ካልርጠ፤
የእንሥራን ተግባር፤ ያ ፀምፀ ካልቀጠ፤

በጀርባ ይወርዳል፤ ያ እጅሬ እንሥራ፤
ማለቱ ዘበት ነው፤ ወሬ የሚወራ፤
ተተኪ ሳያገኝ፤ ውሃ ማምጣት ሥራ !!

የእንሥራው ተግባር፤ እስከቶው ድረስ፤
ሊቀጥል ማለት ነው፤ የሴት ጀርባ ሲደስ፤
በጋጠመው ሥቃይ ውሃ ሲያመላለስ !

እስኪፈጠር ድረስ፤ ውሃ እጋኙ ከጉሬ !
ወንድ ሴት ሳይባል፤ ለሁሉ በተራ፤
መሆን ይገባዋል እንሥራ የጋራ !!

በናቴኮ ሴት ነኝ

ብለው ተናግረዋል ሊቃውንት በመላ፤
የኩልነትን ኃይል ሲያስረዱ በመላ።

ስለዚህም ነበር፤ ሳንዱ ፍጡር አደም፤
ረዳት ልትሆነው፤ ሔዋን መምጣት ባሰም።

እንደዋንቱ መጣፍ፤ በርግጥ ከሆነማ፤
የጉኑ አዋንት ናት፤ ስደም ሔዋንማ፤
ያንድነት ምልክት፤ ከፋይ እንደ ጫማ !

አንድ ጫማ አድርጎ፤ ግዘ እንደማይቻል፤
የኑሱም መሰል ነው፤ ሁለት መንታ አካል፤
በምኑም በምኑም የማይነጣጠል።

ግና ምን ይሆናል፤ ወንዱ ሥርዓት ከደ፤
ያዋራታል ሴትን፤ ምንጊዜም አዋርደ፤

የሰውን መብት ሁሉ ወንዱ ብቻ ውጦ፤
እሷን ይገዛታል፤ በግርፉ ረግጦ።

ለእሱ እንደሚመቸው፤ አርጎ ሁሉን ሥርዓት፤
እንደሰቸግራት ነው ዘልዓለም ሊገዛት።

በናቴኮ ሴት ነኝ

የተሰራ ይመስል ፍርድና ነፃነት፣
ሳባ ወራ ብቻ ለግል የቆመለት፣
አለና ነበረ፣ ሁሌ እንደነጀሰት፣
መንትያውን ፍጡር የገዛራ ሱን እናት !

እናት በዚህ ዓለም በርግጥ ባትኖር ኖሮ፣
ምድር ገዋ ነበር ቀሪ ተገትሮ፣
ያለሰው ባዶውን፣ አርና ከንቸሮ !

በርግጥ ባለማችን ሔዋኖች ባይኖሩ፣
አሁን ሩቅ ሳንሔድ እኛ እዚህ ያለነው፣ ባልነበርን ባገሩ

ባገራችንማ፣ ሔዋኖች ባይኖሩ፣
እንጀራው ባልነበር፣ ወጡ ሆነ ድሩ፣
እንደውነቱማ፣ ወንዶች አይጋገሩ፣
እንደሔቅ አባባል፣ወንዶች ወጥ አይሠሩ፣
ልጅ መወለዱ ቀርቶ አይፈትሉ አይቋጡ፣ ድውር አይደውሩ !

ኧረ ሌላው ቀርቶ በሰው ልጆች ሕይወት፣
መሠረት የሆነው ያ ፍቅር የሚሉት፣
ሔዋኖች ባይኖሩ አይሆን ነበር እምነት ?

ሁሉን ነገር ሆነው ምድረ-ሔዋን ሁሉ
ነፃነት ተገፍገው፣ በባርነት አሉ።

በናቴኮ ሴት ነኝ

ወንዱ አባ ወራ፣ ጨብጦ ሁሉን መብት፣
ባሻው ይነዳታል የሰንቶቹን እናት።

ገና በጨቅላነት ወዳለም ስትመጣ፣
አካል ይሰልቧታል፣ ቆጥረው እንደጦጣ፣
በማታውቀው ነገር፣ በማታውቀው ጣጣ፣
ገርዘው ሲጥሉባት የወሲብ ባላንጣ።

የአካሏ ክፍል፣ በተለይ ትልቁ፣
ዘማዊ እንዳትሆን፣ ብለው ሲያማቅቁ፣

በሰማንያ ቀኗ ገና እንቡጥ ሳለች፣
ገራኸ ብለው ጠርተው፣ ከቶ ያልሠለጠነች፣
በልማድ ተምራ፣ ሙያ ያልጠነቀቀች፣
የመንደር አሮጊት ሆና ባላች በሳች፣

በሠፊው በምላጭ፣ ባልታወቀ ሰለት፣
ከጉያዋ ገብተው ሲያርዱባት ያን ስሜት፣
ለቀረው እድሚዋም፣ ሲሰልቡባት ሕይወት፣
አይተናል ሁላችን፣ አድጋሪ ሥርዓት፣
ሔዋን ተፈጥሮዋን፣ ሲፈጨው ደማሚት፣
ምላጭና ሴፋጭ፣ ብለው የሚጠሩት
በናቴ በእህቴ፣ የኖረ ሲጫወት።

በናቴክ ሴት ነኝ

"ዝሙት ለማስቀረት"ይበሉ እንጂ እኑሉ፤
ዘማዊት የሚያደርግ፤ እርካታ ማነሱ፤
ጄኔቲክ ኢንጂነር ሲናገር ምላሱ፤
ነውክ ተቆርጦ የዚያ ወሲብ ነፍሱ፤
በግብ ግቡ ወቅት ፍራሽ ማስነክሱ !!

እሁንገና እሁን ነው፤ ብሶቷ የገባኝ፤
የብዙ ዐይነት ጭቆን፤ መሆኗን ያወቅሁኝ፤
በተለይ ያገር ሴት ሥቃይዋ ያሳዘነኝ !

ይኸ ሁሉ ሥቃይ እነሳት ተብ ሎ፤
ይጫወትባታል ዳግም ወንድ ታክ ሎ !

ወንድ ሆነህ ወንድ ስደብህ ባካችሁ አትበሉኝ
ጉዳዩ ያገባኛል በናቴክ ሴት ነኝ !

ካባቴ ዘር እንጂ፤ በሥጋ የተሰጠኝ፤
ደሜ ካኖንቴ ጋር፤ ሙሉ እናቴክ ነኝ።
ከፅንሷ ጀምሬ፤ ዘጠኝ ወር መግባኝ፤
ከሥጋዋ ሥጋ፤ ከነፍሷ ነፍስ ያለኝ፤

ከበላችው ምግብ፤ ወይም ከጠጣችው፤
ዘጠኝ ወር ከሆዷ፤ የኖርኩ ስመገበው፤
ኋላም በጡት በኩል፤ ነበርኩ የማገኘው፤
ተወል ጂ ያደግሁ፤ በዚያች በምጧ ነው።

የምግብን ዝግጅት አወቃሳይ ተግበር፤
በሥራ ክፍፍል የተሰጣት በክብር፤
ለሰሞኑ ለሴት ከሙሉ ግዳጅ ጋር፤

በሚገባ አሟልታ ሁሉን ለማሳካት፤
ከወፍጮው ከእንሥራው እንደታገለች ናት፤
ምንታዊ ባሕልና ልምድ፤ አላግባብ ፈርጀባት።

ወፍጮ ያቃተውን ግፉ ሆኑ ኀይሉ፤
በሙቀጫ ላይ ነው፤ የምትጋተረው፤

ሳይን እንጠፍጥፋ፤ በሙቀጫው ትግል፤
ክክዝክ ፈትጋ፤ ወቅጣ ራሷ በግል፤
ስትመገብ አለች፤ ቤተሰብ በሞቅል፤
ደከመኝ ሰለቸኝ፤ ወይም በቃኝ ሳትል።

ግን እስከመቼ ነው፤ ከሙቀጫ ጋር
በትግል የምትኖር ብቻዋን በትውፊ !!

ሙቀጫ የሚቀከ፤ ዘመናዊ ምቀር፤
ወይም ወንዱ በሷ፤ መከፈል በተግባር፤
በርግጥ ግዴታ ነው፤ እስፈላጊ ነገር።

እስከአሁኑ ድረስ፤ ይህ ዐይነት እማራጭ፤
በምን ፍዳ ነው፤ የምትኖር በትቀጭ፤
ሴት ልጅ ለብቻዋ ሆና ፈጭ ወቃጭ !!

ታዲያ እንዴት ልርሣ፣ ያንን ውለታዋን፣
እኔ እሷን ሆኜ፣ የነበርኩት ሕፃን !

የቋንቋ መምህሬ፣ የሃሣብ የኮንሴፕት፣
አይን ዐይኗን እያየሁ፣ የኖርኩ ሰማርባት፣
ደረቷን ጀርባዋን በሸከም የጋዋኩባት፣
እጆቿ እስኪዝሉ፣ የተዝናናሁባት፣
የአፌ መፍቻዬ፣ የቋንቋዬ እናት፣
«እንጫዬ» የምለው ወዲያው የሚገባት፣
«እፉ» የምትለኝ፣ እንዳውቀው ያን እሳት፣
ልዩ ዲክሽነሪ አውጥተን ለሁለት፣
በፍሳ ጉታችን፣ የምንግባባበት፣
ኧረ ምኑ ቀርቷል፣ ከናት ያላየሁት !

አልበላ ሲለኝ፣ በጄ እየጋተች ፣
ቅዘኔን ጠራርጋ፣ ፊቴን እያጠበች፣
ንፍጤን ያን ለሀጬን ወልውላ እያሰዋበች፣
እመዬ ነችኮ ለቅመ–አዳም ያበቃች፣
ኮትኩታ አሳድጋ፣ ለፍሬ ያደረሰች።

አሁን ገና አሁን ነው ብሶቷ የገባኝ፣
የብዙ ዐይነት ጭቆን፣ መሆኗን ያወቅሁኝ፣

እባት ዘር ሰጠ እንጂ ምን አረገ ለልጅ፣
ቅዘን አልጠረገ፣ ገንፎ አልፈጨ በእጅ፣

ኮርቶ ያዛል እንጂ፣ መከረኛ ሚስቱን፣
ባሕል ደንግ ጉለት፣ ባሪያው ሴት እንድትሆን፣

የል ጁን እናት እግር፣ አክብሮ አሳጠበ፣
የተገሳቢጦሽ፣ እያጨበጨበ፣

በውስጥና በውጭ፣ በቤት ባደባባይ፣
ማኅበረ ሰቡ፣ እንድትሆን አገልጋይ፣
በሪያው ነው ያረጋት፣ ሁሉን ግፍ ተቀባይ።

በቤት ውስጥ ያለውን፣ መሳውን ተግባራት፣
በሕል ይሉ ልማድ፣ እሱ ዘፍዝፎባት።

በሃይማኖትማ፣ እትሰልስ እትቀድስ፣
ዓለሙ ይጥፉ እንጂ፣ መሆን እትችልም ቄስ፣

ተከናንበ እንድትኖር፣ የተሰጣት መንፈስ፣
እቤት ፍዳ መዓት፣ እይፍረድ እያድረስ፣

ገዳም ሳለመግባት፣ እንደርኩስ ተቆጥራ፣
ድርሽ ብላ አታውቅም፣ ገብሬልም ቢጣራ !

የስሜቷን ፈቃድ፣ ለማድረግ ብትቃጣ፣
እቤት የሚሰጣት፣ የሚያገኛት ጣጣ፣

በናቴኮ ሴት ነኝ

ከትዳር ሰዉ (ባሏ) እንኳ፣ እንዳሻት መደራት፣
ከቶ የት ልትገባ፣ በሕል ቀልፎባት፣

የሚያስሩበ ናቸው፣ ያሉት ብዙ ባሕሉች፣
ወይም ኮሶ የሚያዋኑ፣ ቢያደዋት ከማገጠች።

አንዳንዴም ነበረ ጫ ጉሳዋን የሚያጋይ፣
በቅናት ሲወጠር፣ በትምክህት የሚያሳይ፣
የቀልቀል ዘቅዝቆ፣ የሚያንቅ እፈ ሰማይ !

ሌላው ደግሞ አለ፣ ባኮርባጅ የሚገርፍ፣
በቀበቶ ጥፊ፣ የሚልጥ የሚልፍ፣

ሌላው ደግሞ አለ፣ ጉፈሬ የሚለጭ፣
ጡትም የሚሸልት፣ በከራ በሱፋጭ፣
እንደ እቃ ቶጥሮ፣ በሚሰቱ የሚያፏጭ !

እንእቶ ማን አለብኝ፣ ባልነት ጋሻ አርገው፣
ስንቱን የዋህ ሴት ነው፣ ሲነዱት የኖረው፣
እንደከብት ሲያግዱት፣ በትዳር ዘርረው፣
ዘወትር ሲያሸፉ፣ በሕልኝ መከታ አርገው።

ዐይኖቿን ሲያጠፉ፣ ጥርሶቿንም ሲያወልቅ፣
ስንቱ ወንድክ ነው፣ የኖረው ሲያማቅቅ፣

ተፈጨ ተበካ፣ ተወቀጠም እህል፣
በመጨረሻ ሰይ ሲጋገር ሲቀቀል፣
ግዴታ ነው ማግኘት፣ ማገዶ የሚያበስል፣
ሁሉም በምግብነት እንዲቀርብ ሲደለል!!

እሳት ነዲድ እሳት ከሆነ አብሳዩ፣
እንጨት ሊያሰፈልግ ነው እያጣይ ቁሪደ !

ያገኙትን ሁሉ እንዳሰ መማገድ፣
ስለማይዋከር ሆም ብሎ ማንደድ፣
መፍለጥ ግዴታ ነው፣ ወፋፍሮቹን ግንድ።

ይህም በመሆኑ፣ ለዚያች ለምስኪን ሴት፣
ተጨማሪ ሥራ ማለት ነው መማበት።

መጥረቢያዋን ይዛ፣ ከግንድ ስትታገል፣
ዕቃብ ነው ድንቅ ነው፣ በኑሮ ያለት ገድል፣
ሴቲቱ ብቻዋን ለቤተ-ሰብ ስትል፣
የኖረችው መኖር፣ ሥቃይ ይሉት በደል፣

በዘመኑ ሥርዓት፣ እንጨት ተቀደሮ፣
ማገዶ ጋዝ ሲሆን፣ ምድጃ አምሮ ሠምሮ፣

ያንጊዜ ይሆናል፣ ሴት ነፃ የምትወጣው፣
ትግል ከግንድ ጋር፣ በፍርፊ እሚቀረው፣
በእርግጥ የምታርፈው ማገዶ ሰቀማው፣

ያቀን እስኪመጣ መጠበቅ አትችልም፣
መፍለጥ አቅቷታል፣ ደረቅም እርጥብም

ሚስቴ ናት እያለ፣ እንደሀብቱ ቆጥሮ፣ ዘላለሟን ሲንቅ
ቤተ-ራስ ነኝ ብሎ፣ ሰብዕናዋን ሲያሞቅ !!

ወይዘሮ ደመቀች፣ እንዴ ተባስተው፣
ሆዴ ላይ ቁጭ ቢሉ፣ እንደመቅበጥ ብለው፣
ፍቅርን ሲያዋድዱ እንደሞፈር ቀንበር፣ በጓደው አልጋቸው፣

እቤት የቀመሱት በዚያን ቀን ያንን ክርን፣
ይተርኩበታል፣ ትዝ ባላቸው ቀን፣
የምቢልታው ሙዚቃ፣ የበሙት ክርዲዮን፣
ከበሮ መለከት ሲንጣንጣ ሲዘፈን !

ኧረ ስንቱ ታሪክ ተነገር ተነገር፣
እንዲሀ መቸ ያልቃል፣ በአንድ ቀን ቀጠሮ፣
እንዘብዝበው ካልን፣ ከምና እስከዘንድሮ !

ያች ፈለቀችም፣ ያስማችን ቆይታ፣
ተነገሮ እያበቃም ከጠዋት እስከማታ።

ገና ወጣት ሳለች ሽሜ ሰው አግብታ፣
እንተ ሆነ እንቱ፣ ማለት ባሏን ፈርታ፣
እኩልም መሆኗን፣ እውቃና ተረድታ፣

እንቱ ባዩን ያ ባል፣ የቤት እባ ወራ፣
እግሯን እጠቢ እሚል፣ ሚስቱን የማይፈራ !

እንድ ቀን ሚስቲቱ፣ ለመድፈር ፈልጋ፣
እከብሪኝ ባይ ባሏን፣ በነገር ልትወጋ፣

እንደለመደችው፣ ማታ እግር ለማጠብ፣
እልጋ ላይ ተጋድሞ፣ መጣፍ ቢጤ ሲያነብ፣

«እግርዎን ያምጡ» ማለት፣ ማክበሯ ሆኖባት፣
«እግርህን አምጣ» ማለት፣ ድፍረት መስሎ ታይቷት፣
እቤት ቃል ለመምረጥ የገጠማት ጭንቀት፣ ያጠፋችው ሰዓት!

በመጨረሻ ላይ ኒውትራሉን ሆና
«እግር ይምጣ !» አለች፣ እንቱም አንተም ሳይኖር
እንዲያው በደፈና፣
ይህን በማለቷ፣ ይቅር አይነገር ያገኛት መሰና !

ይህ ዐይነቱ ግሠት፣ ይህ ዐይነቱ ምግታር፣
ለእመ-ወራዎች፣ ቋሚ ሆኖ ነበር፣
ለባ-ወራ ሁሉ ይገባል ማዘውተር፣
ምናልባት ቢገባው መብታዊ ቁም ነገር፣
የመጣው ቢመጣ፣ የግድ ሆኖ ደፋር !

እንዴ ወጣት ደግሞ እግብቶ እርጊት
ተቸግሮ ነበር እንቱ እንቺ ለማለት፣
እላስችልህ ብሎት፣ የዚያ ልቡ እብጠት !

እንድ ቀን ለጥርሳቸው ሄደው ከሆስፒታል፣
እቤት ሲመለሱ፣ ሲጠይቅ ምን ይበል ?

«ጥርስሽ» እንዴት ሆነ» ብሎ እንዳይጠይቅ፣
በእድሜ አያቱ ናቸው ጎሊና እድሜን አይለቅ
«ጥርስዎ እንዴት ሆነ» ብሎም እንዳይጠይቅ
ባለቤቱ ናቸው፣ ጋብቻ ጥቅንጥቅ !

አሰባ አሰበና በመጨረሻው ላይ፣
«ያ ጥርስ እንዴት ሆነ ?» ብሎ አይጠይቅም ወይ ?
ጥርስ ብቻ ይመስል፣ ቁምነገር የማሆይ
ወይም የጋብቻ ፖሊስ ልዩ ሰላይ፣

ኧረ ሰንት ዐይነት ነው፣ ንቀቱ ኩራቱ፣
ያለሴት እንዳይኖር፣ ሲታወቅ ከጥንቱ፣
ያ ጉራው ወጥሮ በላይ ነኝ ማለቱ፣
ልቡን አውርታል ዕቡይ ወንድነቱ፣

የማይሠራት የለም፣ እያረጋት ትንግርት፣
ወንዴ በወንድነት፣ በሴቷ ሲጫወት !!

ማስተዳደር ሲችል፣ ነኝ ባይ ገዥዋ፣
እለ እንደቀለደ፣ ያ ሥቃይ አብዥዋ፣
ትምክህት የወጠረው ማን አህ ሉኝ ባይዋ !
ወንዴ የኛ ሴት ልጅ፣ ሴትን አልባሽ ደዋ !

የምድራችን ሥርዓት ተዋቅሮለት ያለው፣
ጠቅላላ ንድፉ፣ ለወንድ እንዲመቸው፣

ተደርጎ ስለሆነ፣ በውል የተሠራው፣
በሴት ላይ ያሾፋል ሲፈልግ እንዳሻው።

አንድ ሴት ብትዋብ፣ ብታምር ብትቆነጅ፣
ለወንድ ተብሎ ነው፣ ለስሜቱ እንዲበጅ፣

ስለዚህም ብለው፣ የለም እያረጧት፣
የድድ ንቅሳት፣ የአንገት ንቅሳት፣
የዐይኖች መኳኳል፣ የሊብደሩ ቅባት፣
እንድትዋብ ብለው፣ እግሯን ሲሸልሟት፣
እንድታምር ብለው አካሏን ሲበጧት፣
ጠረን መዓዛዋን፣ በቃና ሲያሸሟት
በንቦሰለ እግሯን፣ እጇንም ሲያግሟት፣
ኧረ ምን ይቀራል፣ የሆነችው ያች ሴት !
የማማሩ ግቡ፣ ለወንድ ሆኖ እብነት !

ጉፈሬዋን ባይቀር እያቀያየሩ፣
ከምከሞ ጉድሩ አድርገው ሲሠሩ፣
ሹርባና ጋሜ ብለው ሲየሰበጥሩ፣
ይህ ነው አይባልም ያየችው እሣሩ !

ሰንትቦ ነው በርግጥ የሆነችው ያች ሴት
ዙርአ ወንድ ጣውንቷን ብላ ለማዐደሰት።

ባታምራቸው ስትቀር የሚያወጡላት ሰም፣
እንደቃሉ ብዛት አይበቃውም ዓለም ።

እሜር ናት ቀውሲ ናት ድሀር ናት መለሎ፣
ወፍራም ናት ቀጭን ናት ድብልብል እ ሎ ሎ፡

እፍንጫ ጉራዳ ሴቶ-ፊት ወፍጣፋ
ሙቀጫ በርጩማ ተ ጉታች ከርፋፋ፣
ባለ ሞጭሟጫ ዐይን ለምበጫም ዘርፋፋ
ገጣጣ ፈጣጣ ሸፋፋ ወልካፋ
ከቶ የማይሏት ምናለ በይፋ !

ይህን ሆና እለች እሁንም በሕይወት
በሕልና ልማድ ያለወግ ፈርደባት
እሰዛኟ ምስኪን የምዝብር ባለቤት
እናንተና እኔ ብለን የምንጠራት፣
የየትውልዱ እናት የወንዱ ምንዝር ሴት !!

እሁንም ሳሰረዳ ምሳሌ በመሰጠት፣
ምን ምን እንደሆኑ የሚፈፀምባት
የምለውን ሁሉ በደንብ ለማብራራት
ማሰረጃም እንዲሆን ፍዳ ለገጠማት !!

በድል በተፈጥሮ መውለድ ካልሆነላት፣
በቅሎ ናት ይሏታል በይፋ ሲሰድቧት፣ ይፋ ሲያንቋሽሿት !

ካሀያ የፈረሰ ትውልድ ያላት ይመሰል፤
ባልሆነችው ፍዳ እንዴት በቅሎ ትባል ?

ተጫርታ ተነግዳ በነገር እበቶች፣
በማይከፍሏት ዋጋ ለባል ትሸጣለች ::

ዋ ሎሽ ይባልና ሻሽ ቀሚሲ ጫማ፣
እይታ ለማታውቀው ትዳራለች ባድማ።

የትዳሩ ዐይነት ቀጥሩ ሲዘረዘር
ሰማንያ ማደ ጉ በጭኔ ቶዋ እሥ
ሃብትሽ በሀብቴና ሊሰው እይነገር
እንደገረድ በደሞዝ እንደ ሚሰት በሰማንያ የሚባል ድርድር
ባንዲት እመቤት ላይ ባንድ ወቅት ብቻ እንዲውል ያረጉት
መንታ ቅራኔ ውል እዋራጅ የሴት ክብር

በዘጠኝ ዓመቷ ገና ሳለች ጥንቅሽ
እንቡጥ ለጋ ሆና ገዋ ዕውቀት የለሽ

በማደ ጉ በሕል በጥፍ በሌጡ ሰው
ትዳር ትኳልና እቤት የምታየው
የሥቃይ ዓይነት ጀሀንመ ኩነኔው !

ካዲስ እካባቢ ከአዲስ ቤተሰብ
ያለውድ በግድ ተወሰዳ ያላግባብ

የተፈጠረበት ፣ጭንቀቷ ሲሳወስ
የእያናፗ እንባ ጉርፎባት ለታለቅስ

ደፋ ቀና ማለት ከመጅ ጋራ አብሮ
ጥሬ እህል ለማፍጨት በዜማ እንጉርጉር
ማነው የወሰነው ተግባሩን መርምር
ለሴት ብቻ ይሁን ያለው እንዲያው ደፍሮ !

ተግባረ ወፍጮውን የመደበ ለሴት
የትኛው ደግ ነው አድሏዊ ፀረ-መብት
ወንድ አይችል ይመስል አጎንብሶ መፍጨት !
በተግባር በፍፍል ያታን ማንገሳታት !!

በፈረቃ ቢሆን እያንዳንዱ ተግባር
ሥራውም አሠልቺ አየራጅ ባልነበር !!

ደግሞስ ማነው ያለው ወንድ ልጅን አይፍጭ
ጥሬው ተፈጭቶለት ዱቄት ሲመጣው ነጭ
ትቦክቶ ቀጋግር እንጀራውን ሲነጭ
መጣፈጡን አውቆ ምግብ ኑሮን ሲቀጭ
ምን ያህል ሲያስደስት አይቶታል በግሳጭ !!

ጠንካራ ነኝ ካለ ከሴት ልጅ በጉልበት
ወፍጮውንም ሆነ መጆከር አለበት
ማንኛውም ሥራ ክቡር ነው በይዘት !

እስከሲለ ድረስ የሕግ ወሰን ድንበር
ወንዱም ይሠማራ በሁለት ፀይነት ተግባር !

በናቴኮ ሴት ነኝ

«ወግ ነው ሲደሩ ማስቀስ ?» እያሉ እያሾፉ
ግስጋይ በሊለው ወስደው እያደፉ

ትምህርተ ወሲብ ምንም ሳይሰጣት
በሕይወቷ ሙሉ ሳለየችው ወጣት
ሽፋፍነው ሿኩለው ለማንም ሲድሯት

እግዚኦ እቤት እቤት የሚደርስባት ግፍ
በሠርጓ ለት ማታ ከሚጉላ ቤት ደጃፍ !

እሪ ብላ ስትጮህ ለማግኘት ረዳት
ከሥቃይ የሚያድን የሚደርሱ መስሏት

ፈቃድ ባለው ወንጀል አገር በወቀው ደንብ
በልማድ ደኛነት ተፈርደባት ሰበብ

ያብጠለጥልና ዘርሮ ሲለቃት
የቅር እይነገር የልልታው ጋጋታ የደስታው ፉጨት !

ያ ድንግሏ ደግ ተብሎ ሲጨፈር ተቀደደ ጠፉ እያሉ
ሲያውጁ ወሬውም ሲናፈስ
የስው መብት ሲደፈር ውርደት ሲያሳሽቀው የሚሏት በይፋ
የክብር መገለስ
ደም በደም ተደፍቃ ሰማይ ምድር ዞሮባት በጣዕር ተወጥራ
ግቢ ነፍስ ስትን ውጭ ነፍስ

በቀቀኒን ለሰው መናገር ፈልጋ አጥታ የምትነግረው ስትቅለሰለስ
ተዝለፍልፎ አካሏ እግሮቿ እንፈራጠጡ ተዘርራ ባልጋ ሳትችል
መተንፈስ
እስኪያቅታት ድረስ ከጐኗ ወደ ጐን ችላ መለወስ፤
የግማሽ ሞት ያህል አሸልበ ነፍስ
ለማንም አይድረስ የሚ ጉሳው ለት ምሽት የሥቃይ ድግስ !!

ወንዱ በበኩሉ እንደ ትልቅ ጀብዱ
ማይጨው አድዋ በግዳይ ሲያረግዱ
እንደሚያሳዩት ጉድ ጀግኖችና አርበኞች በፉከራ ሲያብዱ
ቦምቦማ ሲረግጥ ሲጨፍር ሲፎክር በቆየ ልማዱ
ፈንቀዘና ረከቶ ተጀንኖ ኩርቶ ብልት በማረዱ
ሲፎክር ሲያቅራራ ጨቅላዋን ሙሽራ በማስተናገዱ
በደም ጨርቅ ሽልማት ልዩ በንዲራነት ሁሉን ማስረገዱ
እጅግ የሰደንቃል እውሬነት ሲከበር ሥጋን መበርገዱ !!

በሆነውም ግዳይ ሙዚና ጭፍሮቿ
እናት ሆኑ እባቷ እህት ወንድሞቿ
ጠ ቅ ሳሳውም ዘመድ ያገር ጓደኞቿ

እጅግ ተደሰተው እልልታ ሲያቀልጡ
እስክስታ ሲመቱ ዳንኪራ ሲረግጡ
ሲዘፍኑ ሲዝናኑ ሲበሉ ሲጠጡ
በደሟ መገኘት በደስታ ሲያብጡ

ያቺ ስጋ ወጣት ባጋጠማት መቅሠፍት
ተዘርራ ወድቃ ብቻዋን ጫ ጉላ ቤት
ስማይና ምድሩ ሥርዓቱ ዞርባት
የምትሆነው መላ ቀልቧ ዘዶው ጠፍቷት
አርዱኝ የምትለው አንድ እንኳ ሳይኖራት
የሆነችው መሆን እንደሀልም ሲታያት !

ብረት ቀንድ ይመስል ወይም ደረቅ እንጨት
"ተሰበረ" እያሉ ሲበርቁ ሌሊት
እስክስታ ሲወረድ ከበሮ ሲነረት
እንደግዳይ ጣይም ሙዚ ሲያቅራራበት

ጠንብዘው ተሣክረው ጠፍቷቸው እሚሠሩት
እቤት ነው እያድርስ እግዚእ እቤት እቤት
በዚያች እህቴ ላይ የደረሰው መዓት
በጠገቧ ሆኜ እያየሁ የኖርኩት
የደም መፋሰሻው የጫ ጉላ ቤት ሥርዓት።

እነሱ ተሣክረው በፈጠሩት እብደት
ሙሽሪት ሳትጠጣ በደል ያሠከራት
የነሱ ደስታ ሀሠን የሆነባት
ዓለም ምሽቱ ላይ ቢጠፋ ቢወድም እጅግ ደስ የሚላት !

ብትሮሙ ኡ ኡ ብትል ላይደርስላት ማንም
የምሽቱን ወንጀል ሕግ አይድቀት ቀደም፤

በሕላችን እምዋበት እንዲፈስ የሷ ደም
የምሽቱ አውሬ ቢያብጠለጥል ቢገድል ፈቃድ ያለው ሆኖ
ያስ ለዘላለም
እንዲው ጨንቋት እንጅ መጮኹ ተማጥና ረዳት ግን የለም።

እቅታዋን ውጣ ጭንቀቷን እምቃ
አይዞሽ ልረዳሽ የሚል እንደሌለ እውቃ
በሚ ጉሰው እርድ ቤት በደም ተጨማልቃ
የድብደባ ያህል እጅግ ማቃ ደቃ
እንደውድማ ነደ ሆና ሰትወቃ
ማምሻዋን ደርሶባት የሥጋ እመቃ
አቤት ሰታሳዝን ያቺ የግር ጨረቃ !

ትምክህተኛው መዘ ሲያቅራራ ሲፎክር
ጠላት የማረከ የገደለ በጦር
ይመስል ሲያቅራራ ሲያገሳ ሲሸልል በመሸሪት ሽብር
አይጣል ነው አያድርስ በጥንቅሿ ሴት ላይ የሚገጥማት
ሁሉ በዚያ በኛ ሀገር
እንደትበቀቀ ብለው ገና በጥዚማው
ጥፍሮቿን በሙሉ ሥጋ እስኪቀረው
ከስሩ መድምደው ሙልጭ አርገው ቆርጠው
እንዳትሰት አስበው ቦቦ አጠጥተው
ለሁለት ቀናት ያህል ከምግብ ከልክለው
እቅፏ ድቅቅ እስኪል አድክመው አዝለው
በሻሽና ኩታ አይኖቿን ሸፍነው

ወስደው ይሰጡታል በሕይወቷ ሙሉ አይታ ለማታውቀው
በፍርጥም ጉልበቱ ሊያደርጋት እንዳሻው
ሀገር በሕል ፈቅዶለት እንቡጥ ልጅ ሲሰጠው
እንዲያፋሽክባት የሰሜት ጉረምሳው።

ጭራቅ የሚይዛት መሰሉ እየታያት
እንብታ ሰታለቅስ ጉረምሳ ወጥ ወጣት
ባጠገቧ ሆነው የሩቅ የቅርብ ዘመድ እንዲያ ሲያሸፍባት

« ሲዳሩማ ማልቀስ ወግ ነው በልማዱ»
እያሉ ሲያሾፉ በሷ የነገዱ
ጥ ሎሽ እስኝተው ብሩን የወሰዱ
የቅርብ ዘመደቿ ወላጁ ዘመዱ

እቅም የሳት አትሸሽ እታመልጥ ተይዛ
ባሕል በሚል እሰማት ተደግሞባት ፈዛ
አቤት ያየችው ግፍ በሕይወት ደንዝዛ
ሀገር ባመነበት ወግ በተቀበለው ኢሕጋዊ ወንጀል ልጅት ተመርዛ !

እንዲህ እንዲህ እልቶ ሥቃዩዋ በሚ ጉላ
ለወራቶች ያህል እስከትለምደው ድረስ እጅግ ተጉሣቁላ
ከዚያ ይቀጥላል መከራ ባቂላ
አይፈጡት አይከኩት የጠፋበት መላ
በየደረጃው ወቅት እሣር የሚያሰበላ
መፅነስና ማርገዝ አድበልበይ ያን ገላ

፡ሠወ ሐቅሬፊ፡ቷ7ሀሩ ቯሬቆ

፡ሠሠ ቲሎሠሬሀ፡ሃኗ ፏሀሪዛ

ፏሀሪ 7ሢኝ

ቅድመ ጋብቻ

ከጋብቻ በፊት ፣ ውቢት ባለ እጻ፣
አበባ ነበረች ፣ እንቡጥ ጽጌ ረዳ ።

በናቴኮ ሴት ነኝ

በምጡ ጭንቀት ወቅት መጭው በስተኋላ
እጅግ የሚያግቅቅ ኑሮን የሚየስጠለ !! ,

መቋጠር ስትጀምር ዘር መፅነስ ስታልም
ብዢታው እይጣል ነው የሚታያትም ሕልም
የምትበላው ምግብ ሆዷ አይረጋለትም
በጠጣችም ቀዋር አይቀበለትም !

ያጥወለውሳታል እንደዙሪት ነገር
ብስና ያገባታል ምንም በልታ ባታድር
ያቅበጠብጣታል ከርሷም ይላል ባር ባር
ሆዷን ይቆርጣታል ቧንጆት ምንም ሳይኖር
ቅዠትና ሕልሙ ጤና ይነባታል መሽቶ ሲደረደር !

እንዲህ እንዲህ ብ ሉ ኑሮ እያዋዘ
ትዳር ትገባለች መሸሪት በዋዘ !

በእንፃሩ ደግሞ ድንገል የሊሳት ልጅ
አይጣል ነው ፍዳዋ ሲልባት አ ኩርበጅ
እንኳንስ ለትዳር ለምንም አትበጅ
ብለው ይንቋታል ይዋሏታል ከደጅ።

ካንዳንዴ በሕልማ ያ ገድሏ ሲቀዳ
ድንገል ያጣች እንደሁ የምትቀምሰው ፍዳ
ይቅር አይነባ አያልቅም የቧ እዳ።

ጀርባዋን በኩርባጅ እንደ ጌኛ ልጦ
ኩብኩባዋን ሳይቀር በሱፋጭ መሳልጦ
በጥቁር እህያ ጥቁር ማቅ አልብሶ ጭኗትና አስቀምጦ
ድንግል አልባነቷን ጦማር አስጨብጦ
ወደመስጀዷ ይልካል ፈሳልጦ
እንደ ጭነት ጌኛ አካሏን ቦጥቡጦ !

ትምክሕተኛነቱን አሳየበት እንጅ
ከቶ ራሱስ ቢሆን ነውወይ ጨዋ ልጅ
ድንግሉን ጠብቶ የቶየ እስኪያረጅ
ክብሩን የጠበቀ ለሴት ያልሰጠ እጅ
በወጣትነቱ ያልቀበጠ ልጅ !

የሱማ ድንግሉ ጭራሽ ያልፈሰሰ
«እንዳበይ መንገሽ» ምንም ያልቀመሰ
ዘመኑን በሙሉ ከሴት ያልደረሰ

ፍፁም ፍርደ ገምድል መሆኑን የረሳ
ከሱ ውጭ ሳለ ሰው የሚፈጥር አበሳ
በማን እህሉኝነት የሚያገሣ እምቦሳ
የግሉን ስሕተት ከቶ የማያነሳ
የጥሂን ገፏን ልጅ ጤናዋን የነሳ
ምን ይሉታል ከቶ ሰው ነኝ ባይ ፍጡር የሆነው እንስሳ
የየትውልዱ ወንድ ደም አፍሳሽ ከርከሳ !!

ሽልንግ በዳቦ ውስጥ በዘዴ ደብቀው
የድንግሏን መኖር ሲያፈዙ ቧልት ሠርተው
እሳት ወይ የሳትም እያሉ እጓርተው
ብር እምባር ሰበረ (በዜማ) ተሰበረ ኬሳው !
የልጅ ቀበል ሥጋ ደስታ ሰጥቷቸው
ከአብደት ባሳነሰ ሲራገጡ አምሽተው
የፈሰሰ ልጅ ደም እጅግ አዝናንቷቸው
ድምባኻም ሳዲስቶች ቅጥአምበር ጠፍቷቸው
አቤት ሲያታጥለኝ ሲያበሽቀኝ የኖረው
በዘመኔ ሁሉ የነበርኩት ሳየው።

እንዴት አልናገር ለምንስ አልደግፍ
ትምክህተኛውን ወንድ የሚቃወምን አፍ
ብሶቷን ችግሯን የምታየውን ግፍ
በነጋ በጠባ ሲደርስባት በገፍ
የባሕል የልማድ የወንዶች መታበይ ተጭኖባት ሲያሸፍ
እያየሁ የማልኖር ከቶ እማይሰለቸን ልጄ ነኝ እንሰፍሰፍ
በናቴኮ ሴት ነኝ ጥሪዋን የማሳልፍ

የደም የሥጋዋ የመንፈሷም ክፋይ
የዘጠኝ ወር ቤቴ ያጥንቷም ክፍልፋይ
እስከምስት ዓመቴም መከራውን ሳሳይ
ከበላችው ሁሉ ምንጊዜም ሳትለይ
እኩል የመገበች ርሀቧ እናቴ ከገኘችው ሚሳይ
መሠረተ ትምህርት የሰጠች ያሳየች የውቀት በሕርይ

ትንቢት ነጋሪዉ የኔዶቱ ነቢይ
እማማዬቦ ናት ምኔም የማልረሳት የሰው ልጅ እለኝታ
በዚህ በኛ ዓለም ላይ።

እንዴት ያስቻለኛል እኔን የሷን ሐውልት
በነፍስ በሥጋዋ አጉል ባሕል ሲጫወት
ሰምቼም አይቼም የወንደችን ትምክሕት
በሴት ልጇ እንኳ መጠሪያ ስም ነፍጓት
መለመስ ራሷን በእርቃን ሲያስቀራት
ማስታወሻ እሚሆን ምንም ቅርስ ሳይሰጣት
ሁሉን ለራሱ ሲል አጋብቦ ሲያከትት
እንደተፈጠረች እንዳለች ሲያኖራት
መብትም ሆነ ዕድገት ሳይሰጣት ነፃነት
ለሰንት ውለታዋ ወሮታ ሳይሰጣት
እንዴት ብልጭ ብላ ድርግም ትበል እናት ።

አይሆንም እላለሁ ይገባታል ሐውልት
ሌላው እንኳ ቢቀር ልጇ ስትሆን ሴት
የሷን ስም ለዋፋ መጠራት አለባት
የወንዱን ልጅ እንኳ ቢሰጠው ለአባት
ተቃውሞ የላትም አባት ቢጠራበት !!

እኔ እናቴ እምላት ሁላም ናት በጥቅል የሴት ልጅ እስከሆነች
የባላገር ሆነች የከተሚው እናት ለሁሉ የሰው ልጆች

ላለንበት ምድር ዘር አምራች ፋብሪካ ሆና ያገለገለች
የትውልዱን ሕዝቦች ፀንሳ የወለደች ወልዳም ያሳደገች

እናቴን ያነፈጋት ከወንድ እኩልነት
እሷ ወልዳ ከብዳ ካሳደገችው ሰው ወንድ ልጅ የሚሉት
እንዴትቦ እንዴት ነፃነት ይንፈጋት

ሳዳን ብሎ ሚዛን ሚዛን ብሎ ባላንስ
የዓለሙ በሕርይ መለኪያ ለኩል ነፍስ
እንዴት በሩቅ ይሸሽ እማማጋ ሳይደርስ ?

ሐቄን ነው እኩል ናት በምንም አታንስም
ዘርዓ ሔዋን ከዳም እኩል ናት በምንም !!

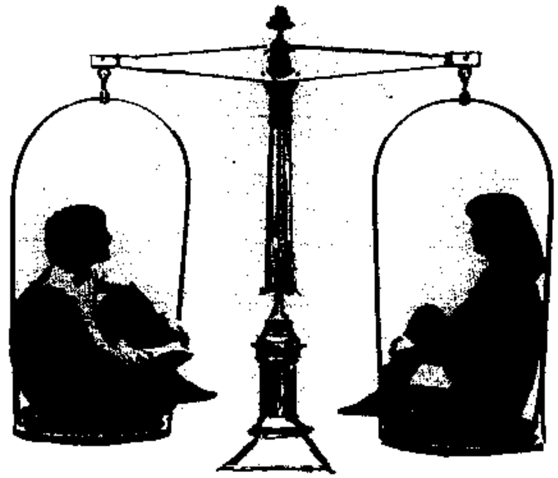

ሳዳኑ ነው አሉ እኩል ሃምሣ ሃምሣ
ባላንሱ የሚያሳየው ሲመዝን ሲነሳ

ፈልቅቀና ደምጦ ፈትሎና አዳውሮ
ከቀጥ ጋር ተታግሎ ድር ከማግ አክሮ
ሸምኖ ማልበሱ የቤተ ሰብ ኑሮ

በዋራሽ አይደለም ፍፁም ቀላል ተግባር
ሸማኔውን ሆኖ በልብስ ማስተዳደር
መሰውን ቤተሰብ ከእርቃን መሠወር።

ይህ ኀይለኛ ተግባር ጥንቱን ሲመሠረት
ደንገጉ ያወጀው ይህን ልዩ ሥርዓት
ከቶ ማነው ይሆን ብዥዋን ያዘዘት
«ወንድ አይንካው !» ብሎ የወሰነው ለሴት ?

ማዳወሪያ ይዛ ያዳወረችበት
እንዝርት ለማጠንጠን የዘወረችበት
ያ ጥጧ ተመልሟል የፈታይቱ ሴት

ከግብርናው ተግባር ከወንድ ምድብ ሥራ
ሁሉን ተከፍላለች እንድ ብንድ በተራ
ባጨዳው ባረመ ሠርታለች በጋራ !!

ታዲያ ለምንድር ነው እማይጋራው ወንድ
ከሴቶቹም ተግባር የማይስተናገድ ?

ሸማኔው በማሽን ቶሎ ካልተተከ
ጥን ሲሳጥ ሲኖር ነው እንዝርትም ሊያወክ !!

በናቴኮ ሴት ነኝ

መንታው ሲቀመጡ ግራ ቀኝ ወሰንሣ !!

ትከከል አይደሉም ሴቶች ከወንዶች ጋር
የሚል አዳም ቢኖር በዚች በኛ ምድር
ሉዥኩ አይሠራም ሃምሣ ቢቀባጥር
ማሳመንም አይችል ሰበብ ቢደረድር !!

አቅም የላትም ቢል ያዳምን የሚያህል
ማሰብም አትችልም እያለ ቢያቃልል
ግራ እጥንት ሰባሪ በማለት ቢሸልል

ሴት ግን በበኩሏ በምንም አታንስም
በኀሊናም በኩል እኩል ናት ከአዳም።

ሳስም ሥልጣኔ እኩል የደከመ
ጥበብ ለማበልፀግ የሠሩ ባለመ
ለሰው ልጅ ደኅንነት ታግለውም የደመ

ጀረ ሰንቶች ናቸው ቀጥራቸው ሔዋኖች
ታሪክ የሚያውቃቸው ዳይናሚክ እህቶች

በሳይንሱ ዓለም እነማዳም ኪዩሪ
ትሮሽከበ ሆነች ጋላክሲ በራሪ
እነ ጀግና ኢግ ፖለቲክ አክራሪ
እነ ጉልዲሜይር ያስተዳደር መሪ

ጃረ ሰንቱ ናቸው ከፍፁም ጨለማ ወደ ሙሉ ብርሃን
ሲ ጉትቱ የኖሩ የዓለምን ጋሪ

ያንን ሁሉ ትተን ዝርዝሩን ማስረጃ
ትውልድ የምንለው የሰው ልጅ መናኛ

የሚያስገኘው ምንጩ ዋነኛ ጉተራው
ሴት አይደለችም ወይ ምርታዊ ፋብሪካው

ሴት አይደለችም ወይ የወንድ የራሱ ምንጭ
ከእምነበእልበ ፀንሰ ወልዳ የምትረጭ
ለምድራዊ መድረክ ሳለም የምታሰራጭ
የሰው ልጅ እለኝታ ያለማችን ጣፋጭ።
በገጠማት ፍዳ ሁሉን የምታስቶጭ
በደሷ ሲሰማ ፀጉር ዘሉ እሚያስነጭ !!
ወንድ ራሱን ሳይቀር በጥልቅ እሚያበሳጭ !!

ሌሳው ሌሳው ቀርቶ ያሳት ተግባር ድርሻ
ሳለም ለሰው ልጆች የምትሰጠው ቅምሻ
እንዲህ መች ቀላል ነው ጣዕሙ መገኛ የማሚት ማሙሻ !!

ከልጫ መረቱ በጣዕሙ እሚጥም
ከወጡ እፍታ እጅ የሚየስቶረጥም
ከጠጁ ከማሩ ከስኳር ከዳቦው ከደሮ በግ ቅልጥም
ወሲብ አይደለም ወይ ስንቱን ወንድ ዘርሮ የትም የሚያጋድም

በንሰሳው ባራዊት ወሲብ ባለው ሁሉ
ሔዋኖች ባይኖሩ በምድሩ በሙሉ
ሴቴ የሚሉት ባሕርይ ቅመም ለያከሉ
በርግጥ ባይኖር ኖሮ እራዊት እንሰሳው ፍጡራን ጥቅሉ
ባደኩ ነበረ ፉርሽ ገጥ ዓለም ዝግንትሉ
ዕፁ ሆነ ተክሉ ፍቅር የለሽ ባይታወር ወሲብ መከከሉ
በሴት የሚገዝፍ በጭን ገመገም ስር ወሲብ ባለሚሉ
ሽንዚር ሸለቆው ሕፃናት ፋብሪካው የሕይወት ወኪሉ !!

ወሲብ ብቻ አይደለች እናት እህት ዓለም
ብርሃን የምትለግስ ደስታ ሲጨልም
ናት እንጅ እመቤት የሰው ልጆች ቅመም።

ሳይ ሳዶን ከማውራት እስቲ ምሳሌ ልስጥ
ከየዕለት ምግባሯ ከተግበርሿ ውስጥ

ያን ጠሳ ስትጠምቅ ወይም ጠጅ ስትጥል
ኬሚካሉ ጌሾ አሻርና ብቅል
እንዲዋሃዱሳት በደንብ ስትቀለቅል
ኬሚስት ምሥጋን ይንሣው የጥበቧ እምሣል።

ገና ጅምሩ ላይ ስትቆላ አሻር
የእባቱ መጠን እንዳይበዛ እንዳያንስ ለከታ ስትመጥን
እንዳይጣል እር

ያሳት ልዩ ዕውቀት ሴት ልጅ በተፈጥሮ
ያስተካከላታል ከንጂነር ጋር አብሮ !!

ከሦስቱ ጉልቾች አንዱ እንዳያጋድል
ዲግራዊ መጠኑ እንዲያስቆም ትክክል
የምትጠቀምበት ፊዚክስ ጂኦሜትሪ ግራቪቲ አካል
እንደገሬ ሴት ልጅ ያለ ሌላ ምሁር በምድር የት ይገኛል !

እንሥራ ስታዝል ሚዛን ሕግ ጠብቃ
ግራቪቲ ባላንስ አክብራ ተጨንቃ
አጋድሉ እንዳይፈስ ሳዳን ሥርዓት አውቃ
እስወይ ሌላ ሰው የባላንስ ጠበቃ ! የባይንስ አለቃ !

አብሲቱ እንዳይጓጉል ሲጡን ስታቦካ
የርሾውን ምጣኔ በጭልፋ በሚያንኪያ በመጠን ስትለካ
በምድር የት ይገኛል ያገሬን ሴት መሰል በሙያ እሚተካ !

እንጨት አልነድ ሲሳት ማገዶዋ ረጥቦ
እንጀራ ስትጋግር ስታዘጋጅ ዳቦ

ማነው የሚችላት ስታነድ ያን እሳት
አየር እፍ ብላ በካርቦን ለኩሳ ነበልባል የሆናት

ያንን ወጥ ስትሠራ የ42 ቅመም
የጨው ማነስ መብዛት ስታውቀው በጣዕም

አዝሙድ ኮረሪማ ጅንጅብል ቅርንፉድ መጣፍጦች ሌላም
በርበሬና ቅባት ስታዋህድ በድስት እጅ እንዲያስቆረጥም
ማነው የሚችላት ኪሚስቷን የኛን ሴት ከቶ በዚህ ዓለም

ላውንደሪ እሷ ናት ለመላው ቤተ ሰብ
የቤተሰቡን ልብስ ሰብስባ የምታጥብ
የምን ማጠብ ብቻ ተኩሳ ለለባሽ ወስዳ እምታስረክብ

ይህን ሁሉ ሆና ስትሰጥ አገልግሎት
ለውለታ እሚሆን ምን ወርታ አላት ?
ወንዱ ተቀምጦ በወንዳዊ ትምክህት
ባሕል ተገን አርጉ ይጥራል ሲገዛት
እንደባሪያው አርጉ ያሳንዳት ነፃነት
ሲነዳት የዋራል በፈለገው ስሜት !

ያለሷ እንደማይኖር ሆዱና ልቡ ሲያውቅ
እንዳጉላላት አለ አጉል ሲጨማለቅ

ዘር አቀበለ እንጅ እምጦ አልወለደ
ዘጠኝ ወር አርግዞ በምጥ አልነደደ
ኋላም የቅዘን ጨርቅ አጥቦ አልጋረደ
ጡቱን አላጠባ የወጥ ድስት አልማደ

ይህን ሁሉ ተግባር ለሚሰቱ አስታቅፎ
እንደወለደ ሴት እሱ ነው ቀዳሚው ለመብላት ያን ገንፎ

በናቴኮ ሴት ነኝ

እንዳገልጋይ ቆጥሮ የሚገዛት እንቦት ከትምክህቱ አልፎ
ሲንቀባረርበት ባልጋ ተ ጉልቶ ከጭቆናው ተርፎ !!

በኩራት የኖረ እግሬን እጠቢ ሲል
ወንዱ አይደለም ወይ የኖረ ሲንቀባረር እጅግ ሲቀማጠል !

ጥምር ድርብ ሸርብ ጭቆና ጭኖባት
በውስጥ በውጭ ተግባር አብዝቶባት
እንደገዛት እለ እንበለ እኩልነት
ሲያማቅቃት ው ሉ ሲያማቅ የሚያድርባት !

ከበደሏ ሁሉ እኔ የሚያሠቅቀኝ
ልማዳዊ እምነት ጭነውባት እንደሞኝ
ሲያሾፉባት ሳይ ነው እጅግ የሚነደኝ !!

ከየቱም ከምኑም ፍዳዎቿ ሁሉ
«ነጂስ ናት ሴቲቱ» «ረከሰለች» ሲሉ
የወር እበባዋ ሲመጣ እያሰሉ
ከመርገም ቤት ወስደው ብቻዋን ሲጥሉ !

ባረጀ እሪት ሕግ ዘመን ባሻገተው
ለነሱ ክብር ሲሉ እሰበው ጆልተው
ከመኖሪያ ውጭ ትንሽ ጉጆ ሠርተው
ለሣምንታት ያህል ከውስጡ እስገብተው

እናት ባጋጣሚ ፣ መንታዎች ወለደች
ጥቁርና ነጭ ወንዶች፣ለወሬ እማያመች።

ይህን ታምር ያየ፣ ቢሆን አበሻ ባል፣
እናትን ዘቅዝቆ፣ በርበሬ ያጥናታል፣
ግን ፈረንጅ ሆንና፣ አድንቆ ትቷታል።

ሌላው ባይነባም እጅግ የሚገርመው
ምግብ ይዞ ሔደ ሣህኑ ተራ እቃው
መሠበር አለበት እንዳያረክስ ብለው
ከዚያው ከወጣበት ከሚዳው ከጉጀው !

ሌላው ልዩማ ደንብ እጅግ ያሠቅቃል
ሴትን በሴትነት የሚያወርደው ቅልቅል።

አልተርከም እንጅ «ፀደቀ አልፀደቀ» ነው !!
ከዚያ ዝፍዝፍ ታሪክ እጅግ አሠቃቂው

ባለ ታሪክ ብቻ ወንድ ሠራሽ ሕጎች
ይሚወቁባታል በድፍን ሔዋኖች !

በየትም መጻሕፍት ባልቀረበ ትዕዛዝ
ፈጥርባታል ለሴት መራራ እገዛዝ።

እኔ ያየሁትን እንዳንዱን ልመስክር
በሴቶች ላይ ዛሬም ያለውን ውዥንብር !!

«በቀኝ እጇ ካራ በግራ እጇ ዶሮ
ይዛ ተዘጋጅታ እንዷ ሴት ወይዘሮ

ልማድ እንቶ ይዟት ማረድም አልቻለች
የሚያርድላትም ወንድ በቅርቧ ስላጣች

ስንቱ የዶሮ ወጥ ሲውጥ እስኪሠለች
ምስኪኗ ምዝብር ሴት ትክክል ያልሆነች
ከወንድ ወንድሞቿ ሳታንስም ያነሰች
በፋሲካ ምድር ሴት አያርድም ብለው ጦሟንክ አደረች !!»

በግራ እጇ ዶሮ በቀኝ እጇ ካራ
ያቺ እህቴ ይዛ በባሕል ተ ራ በልማድ ታውራ

ማረድ ተከልክላ አወይ የሷ ነገር
በሽሮ ወጥ ዋለች በፋሲካ ምድር !

በፋሲካ ምድር በሥጋ መብያው ቀን
ሽሮ ልሳ ዋለች ማረድ ተከልክላ በሕግ ሳታርድ ዶሮን
በሕልና ልማድ ሴት በመሆኗ ብቻ ደፍተውባት ሥልጣን !

ትልቁን የርድ ቀን በዓለ-ፋሲካ
አትረጅ በሚል በልማድ ተሰብካ
ሽሮ ስትዝቅ ዋለች ዳቦ ስታቦካ
ስንቱ ሥጋ ሲቆርጥ ብርንዶ ሲከካ !

ዶሮዋ የራሷ ቢላዋም የራሷ
እንዳታርጅ በሚል በልማድ ታጥራ እሷ

የሆድ በዓሉን ቀን ትልቁን ፋሲካ
ሥጋ እሚሉ ሳትቀምስ በጣት የሚለካ

ውስጡን ቁጭት ወሯት ተውጭ ለማስመሰል በሣቅ ስታስከከ
ደጅ ውጣ ዋለች ተናዳና በግና በልምድ ስታወከ !

ማረድ የሚችል ወንድ ብቻ ነው ተብሎ
ሴት ልጅ በመሆኗ የራሷን ዶሮ አርዳ መብላት ሳትችል ቀረች
ጠብቦና ቀቅ ሉ

እሳዛኟ ምስኪን ወንድ ያረጋት በቅ ሉ !!

ሉጅከ የለሹ ሕግ የልማዱ ትዕዛዝ
ወንዱን እራ ጅ አር ጉ ሴቷን ግን ሲያወግዝ
ጭራሽ አይገባኝም እንዲያ ሲንጠራወዝ
የሕግ ጅሳጅል ሴት የሚያደነዝዝ !

ወንድ ይረድ ማለቱ የቱ ሉዥከ ይሆን ለወንዱ የሚያደላው
እንጥልጥሉ አይቆርጥ ቢለዋነት የለው!
ከቶ ም ኑ ይሆን ከሴት ያስበለጠው !

ዶሮዋን የሚቆርጥ ካራው ስለት እንጂ
እሱ እሷ እያለ ያረገው እራ ጅ !
ፍርደ ገምድል ሲሆን ለምንም አይበጅ !

አንድ ቀን ነሽጧት እንደ ወንድ ለመምሰል
ሱሪ ታጥቃ ብትሔድ ከተማው መከከል
እግዚእ አይጣል ነው ያጋጠማት በደል !

ወንዳ ገረድ ብለው ወንዶች ሲያሽሟጥጧት
እንዳንዱም ጀርጀራ በሩቅ ሲተፋበት
ሌላውም ሲተቻት እያለ «የቆሳት»
ወጭ ወራጅ ነበር ጠቅላላው የጠላት !

አሁን ምን አገባው ወንዱ አባወራ
እንደፈለገችው ብትለብስ ብትሠራ
ነፃነት መብቷ ነው የሁሉም የጋራ
ተፈጥሮ የሰጣት ድርሻ በየተራ !

በተግባር ድርሻዋ ሴት ልጅ ብትለከ
ኧረ ምን ይቀራል ነውም የሚያስመከ
ጠቅላላው የሷ ነው እሷን የሚነከ
በቤተ ሰብ ውስጥ ያለ ሥራዊ ሰበከ !

ዙር አቀባይ እንጅ ወንዱማ ምን ሠራ
ከቤት ተ ጉልቶ ትምክሕቱን ሲያወራ
ቀን ነግቶ እስኪመሽ ሲረጭ የወንድ ጉራ
አይደለም ወይ ሙያው የኛ አባ ወራ !
እኛ በውጭ ነው በቤት ውስጥ አይደለም ታጥቀን
የምንሠራ እያለ ሲያጓራ !

ወፍጮው የተሠራ ለሴት ሥራ ሲባል
ሙቀጫውም ቢሆን እሱን ያጠይቃል
እንሥራው ጀበናው እሰሷ ማን ያውቃል
ቡሃቃው ማሠሮው የሴት ልጅ ነኝ ይላል

እንግጫ ነቀሰው አበርማ መዘዘው
ሠበዝ መሰንጠቁ እለላ መቅለሚያው
መሶብ ወንፊት ሠፌድ እንቅብ ቆና መስፊያው
አጁን አ ጉርቦታል ያ ወስፌው የወጋው !!

በሰፌት ምክንያት የገጠመኝ ጣጣ
ስንቀበ ይወራል ምሥጢሩ ቢወጣ !
ጠባሳው ይበቃል ማጋለጥ ብቃጣ !

እንቅብ በስተጓሳው በድንገት ቢቀደድ
መስፋት ተግባሬ ነው ያለውድ በግድ
ሽንቁር በልማዱ ነውና የሚያወርድ !!

ቀዳዳ ተገኝቶ ባፈሰሰ ቁጥር
የኔ ግዴታ ነው መስፋት ያን ሽንቁር !

ቆናውኛ እንቅቡ ለህሎች መሥፈሪያ
መሶብና አርቦውን ለምግቦች ማቅረቢያ
ጠቅሚታው ወንፊትም ለዱቄት መንፊያ
ጠፍጣፋውም ሠፌድ ለእህል ማበጠሪያ

የሁሉም ፋብሪካው ቤቷ ብቻኮ ናት
ምግብን ከነጓዙ ሁሉ እያዘጋጀች
የቤተ-ሰቡን ሰው መመገብ የቻለች፡፡

ዛሬ ግን ደከሟታል እስተሰልፋለች ሔስ
የሚከተለውን ምክር እዘል መንፈስ !

ሠበዝ ባስተካከል አከርማም ለነቀል
የምርኩበት ዘመን ያለፈው ይበቃል
አሁን ግን ሌላ ኃይል ሊተካ ይገባል
እንቀስቃሽ ሞተር ወይም የወንድ እከል !!....

በናቴኮ ሴት ነኝ

እንዝርቱ ደጋኑ እሷን ይማልላል
ኧረ ለመሆኑ ሴት ምሰሶ ባትሆን ቤት ማን ይሸከማል ?
ይህን ሁሉ ተግባር ሴቷስ ባትሠራ ኑሮ እንዴት ይኖራል ?

እንሥራ አይሸከም ጀበና አይሠልስ
ቡሃቃ አይገባ ቢጠፉ እንኳ የሚለስ
ሞሙን ያድራል እንጅ ድስቲቱን አይደፍስ
እንዝርት አይነካካው ማግሰያ አይልስ
ብቻ ተደንስር ሚስቱን ነው የሚያምስ !

ምን ቢቆርጣት ቀብጣ ልትሆን ፕሮፌሰር
ወይም እንዳንድ አገር መሆን ጠቅላይ ሚኒስትር
ጄኔራል ፓይለት ወይም ልዩ እንጂነር
ከሷ ዘንድ አይደርስም እንዲህ ያለ ቁምነገር
ወንዱ ከርችሞበት ሴት ሲያረጋት እግዜር !

ካደባባይ ወጥታ እኩል ለመናገር
ወይም ደኛ ሆና ልትፈርድ በዚያ ምድር

ክህነት ተሰጥቷት ልትደርስ ከመንበር
ታቦት ልትሸከም ከነመምሩ ጋር
ሕልምኮ ነው ቅዠት ለገርዬ ሴቶች ይህ መሳይ ነገር
እድሀርትና ትምክህተኞች ወንዶች ከብሉይ ልማድ ጋር
እስካሉ ደርጅተው ዛሬም በዚያ ሀገር
ዕድል አይሰጧትም ሞታም በትቀበር !

እንዳንዴም ይሸሻል በንፃሬ ባየው
ከሌሎች ሀገር ጋር ልምዱን ስመዝነው
በሴቶች ልጆች ላይ ሲፈፀም ከኖረው !!

በሩቅ ምሥራቅ ሀገር ያለ የሴት ጣጣ
ተወርቶ አያልቅም መዓትና ቁጣ
በሴት የሚወርደው ፍዳ ሆነ ሥቃይ የልማድ ፈንጣጣ !

በ«ባቲ» ልዩ ሕግ ሕንድ ቻይና ያለው
ባሏ ቀ ድሞ ቢሞት በድል ፈንታ እጣው
ከነነፍሷ ነው ምስኪኒቱ ሚስቱ አብራ ምትቀበረው
በሕይወቷ እያለች መቃብር የምትገባው
እ ጉል ልማድ ተክ ሎት ትውልድ የወዲ ያኛው !

ያ ትልቁ ዝግ ያንዝ እየተባለ ያለው በቻይና ውስጥ
ለዘመናት እለ ምሥዋዕቱ እያለ ቆነጃጅት ሲውጥ
ሞልቶ እንዳይጠራርግ ጉብ ተደር ጉለት ሴቷን ልጅ የሚያሰጥ

ኧረ ስንቱ አለ ይፋ እማይነገር
በሴቶች ሕይወት ላይ ልማዶች ደንግገው ሲጫወት የሚኖር
አጓጉል ባለጌ ደሀርት ወለድ ምሥጢር !

ሌላው ሀገር ስንሔድ ከባሕሉ ስንገባ
ኧረ ስንቱ አለ እዚህ በኛው እምባ
የጉድ ፀይነት መዓት እጅግ የሚያስነባ

ትላንት አልነበረም የፊውዳል ዘመን
ስንቱን ትንግርትና ብልግና ያሳየን !
ግዑዝ እቃ አድራጊ በተለይ ሴቶችን

ፊውዳል ወይዘር ባሏ ሲሞትባት
የሷ ልዩ እከል ልዩ ክብር ተሰጥቶት
እንዳይጠፈጠፍ በዋይ ዋይታው ሰዓት
እነከብትሽነው አስገልጣ ደረት
እያገላበጠች ነበር የምትነርት
በዚያ ጉትት ባሕል እስደብዳቢ ሥርዓት
በሰው እንባ አልቅሳ ሌላ ደረት መታ የምትቀብር ባለቤት

ሁሉን ቢናገሩ ሆድ ባዶ ይቀራል !
ሆነና ነው እንጅ አለ ስንቱ በደል
በሴት ላይ ሲፈፀም የኖረ በየባሕል።

የፈላሻ ሴቶች እባወራ ሲሞት
መጽደቅ መኮነኑን ለማወቅ ባንድ ወቅት
በሰግደት አድር ጉ የራብእይ ሥርዓት
ጭራሽ ያስፍራል በይፋ ሊያወሩት !
ሃምሳዩንና ባለጌውን ድርጊት

በግርድና ገብታ ከምትኖርበት ቤት
የደር ወጥ ሠርታ ብልት እሥራ ሁለት
መደቆሸው እንኳ ድንገት ቢጠፋባት
በለሽው ተብላ ባልበላችው እንጀት

እልነበረም እንዴ በርበሬ የሚያጥኗት
ወይም እንዲወጣ ኮሶ የሚያጠጧት !
ሰው ሆና እያለች እደጋሪ ሥርዓት ተፈጥሮ የነሳት
ነፃነት ሆነ መብት ጨርሶ የነፈጋት !

ወይም ደግሞ ሌላ በሚስት ላይ ገረድ
በሸሪአ ሕግም አሥር ሴት ላንድ ወንድ
በነጋ በጠባ ጉትቶ እሚያስገድድ
ተመድባ ለትዋር የዚያ ወሲብ ማዕድ
የሰውዲታዋ ተጠፍራ በግድ !

ኧረ ምንአለና ያልሆንችው ከቶ
ምስኪኗን እናቴ ተፈጥሮ ጉልቶ !
ሲያደክማት የሚኖር ቀሥፎና ወግቶ
ሲቀቅል ሲጠብሳት ሕይወት እንዳርሰቶ !

እንዴት ያስችለኛል ፍዳዋን እያየሁ
ባሕል ጥጋት ይዞ ወንዴ ሲቃኝ «ባለሁ»
ሲያ ጉናት ሲለጋት እየተመለከትሁ
ይብዛብኝ ወይ መፃፍ ግጥም ለሀቶቼ ተበደሉ እያልሁ

ወንድ ሆነህ ወንድ ነከህ በማርያም እትበሉኝ!
ጉዳዩ እሚያገባኝ በናቴኮ ሴት ነኝ !!
ወንድ ሆነህ ወንድ ሰደብክ ባከችሁ እትበሉኝ

ገፏ እያስችለኝም በናቴኩ ሴት ነኝ !!

ወንድ እንኳ ወንድ ሆኖ ጌታ ሴት ሆነና
ያረገውን ልማለፍ ባለፈው ሔች እምና !

ማሙሽን ታቅፎ እምልጦት ቢቀዝን
እንተው ጥረግለት እስከታጠብ ሲጤን

ብላ ብትለምነው ከመደፈር ቆጥሮት
ያቃጠላት ጥፊ እስከዛሬ ይሞኻል !!

እንዲህ እንቀበሉ ያሳደገችው ልጅ
አባት ነው መጠሪያው ኅልምስ እስኪያረጅ
መዘከር የላትም ለስሚ መጠሪያ ለሕይወቷ እሚበጅ።

መዘከር እልኩ እንጅ ባጭሩ ለጊዜው
ከዚህ የበለጠ ጉዳቷ ጥልቅ ነው
በኅሊና ባካል እኩል እንደሆነች እያሳት ማስረጃው
እንደሆነች እለች ለወንድ አባወራ ሆና ግልገል ባሪያው !!

ሴት እያቅታትም ወንዶች የሚሠሩት
ዕድልና ተግባር መብትም ከተሰጣት።

እቅሟን ለማስመስከር ሠርታ እሳይታለች
ሮኬት ሲተኩስ ጋላክሲ መጥቃለች

ሴቷ ቄሬሽከበ ግደም ኩርቶን ሆነች
ወንዶች የመጠኑ የሴቶች ወኪሎች!!

ሴቶች በየሙያው ተሠልፈው ያሉ
በርግጥ ብርቱ ናቸው ሁሉን ይሠራሉ
ገበሬውን ሆነው መሬቱን ያርሣሉ
እንደነጋዴውም እቃ ያቀርባሉ
በየቢሮው ገብተው መዝገብ ይጽፋሉ
እንደሽማኔውም ጥጡን ይነድፋሉ
ከወንዶች እያንሱም ሁሉን ይችላሉ።

ታዲያ ለምንድርነው መብት የተነፈጋቸው
ከላኛው ደረጃ እለመድረሳቸው ?

ምንጊዜም በስተታች የሚያተኩሩአቸው
የራሳቸው ፍሬ ወንዶች ልጆቻቸው !

«እሥማቱ ቢሠራ» እነሱን ለማሠር
ሕገ-ጠብቅ ይሉ ወይም መስተፋቅር
አሞፅእ ብፅሲት የጥንቶሳ ምሥጢር
በግዳጅ ለመግዛት ፍቅር በተአምር።

እሥማተ ጥንቶሳ የሚደገምባት
በፍቅሯ ድንኳን ስር ሤራ እሚመታባት

ዘር ይሉ ያ ጋኔን ሠፍሮ የሚያነዝራት
እረ ስንቱ ስንቱ ነው የሆነ በሴት

እነሱ በሠሩት በግልጽ እያወቁ
እሷን ለማክሰስ ወጎች ሲጠርቁ
በርግጥ ሴትነቷን እያለው ሲንቁ
ምን እል ያልሆነችው እናት የጉበዙ የጀግናው የሊቁ !

ይቅርታ ንስሐ ለማስገኘት ሰዎች
«ከልጋ ወደቂአለሁ» ይላሉ እሊያ ወንዶች
ለማድረግ ሴቲቱን ኃጢአት የሠራች።

የተፈጥሮ ግዳጅ መሆኑን ዘንግተው
«ኃጢአት ነው እሉ» በሱው እንደመጡ ሲያውቁ ራሳቸው።

ገና ወጣት ሳለች ለጋብቻ ስትደርስ
ሥቃዩዋ ብዙ ነው በሥጋና በነፍስ

ድንግል ያጣች እንደሁ የምትቀምሰው ፍዳ
ይቅር አይነሳ እያልቅም የሷ እዳ

በኩርባጅ ጀርባዋን እንደ ጌኛ ልጦ
ያለ ሕግ ያለወግ እንዳሸው መሳልጦ
እንድ ሊሊት ሙሉ ወቅጦና ቀጥቅጦ
ሲነጋ ለወላጅ ይልካል ፈላልጦ።

እሱማ ድንገሉ ምንም ያልቀመሰ
በሕይወቱ ሙሉ ከሴት ያልደረሰ
ጨዋ ፍፁም ጨዋ እንትን ያላመሰ
ልማድ ሰጥቶት ሥልጣን እንዳሻው ያረሰ !

የወንዶችን ትምክህት ግብግቡን ችላ
በደል መከራውን ፍዳና ሥቃዩን በትዋር ተቀብላ
የኑሮ ፈተናን በየቀኑ ታግላ
ሁለት ሆና ኖራ በአንድ የሰው ገላ
ኋላም ተሠቃይታ በምጥ ተገላግላ
ሕፃኑን እንግዳ አጥብታ ሸንግላ
ሐኪም ሆና አስታማ አስተምራ አገልግላ
ትውልድ ታፈራለች ሴት ያለሙ መላ !

ይህን ሁሉ ሆና የተሰጣት ዕሴት
እንዲህ ደክማ ደክማ የገኘችው ክብረት
መናቅ መጨቆን ነው፤ በወንዶች መነረት !

ባያውቁት ነው እንጅ የዓለሙን ምሥጢር
ተስኗቸው እንጅ የሰው ልጆች ታንኪር
መለኮት ከትስብዕት ተዋህዶ በክብር
ዓለሙን ያዳነው በሴት ማርያም ነበር

እውነታን ገልብጠው ታሪክ ሲያባብሉ
የወንዶችን ይዘት ለማግነን እያሉ

ሴቲቱን ደሊላ የሳምሶን አጥፊ ገዳይ ያደርጋሉ።

የትሮይ ከተማ ቢቃጠል ቢጠፋ
ሔለን ናት ይላሉ የመነሻው ዳፋ !
ሴትን ለመወንጀል ሰሟም እንዳይፋፋ

ታሪካዊ መቅድም የጥንቱ የጠዋቱ
ሔዋን ናት ነው ያለው ለአዳም ጥፋቱ
ዕፀ በለስ ሰጥታ ያረገችው ከንቱ
ኋላም ያበቃችው ለዘለዓለም ሞቱ !

ሰሟ ይጥፋ እንጅ በሆነው ባልሆነው
በሴት ልጅ ነውኮ ሕይወት ያገኘነው

የቤተሰብ ዋልታ የሕፃናት ሕይወት
እናት ሴትኮ ናት የሰው ልጅ እብነት

በፈለሻው ልማድ በጥንታዊው እሪት
ልጅ መሆን ያቃተው አደፍ ሲመጣበት

እንደእርኩስ ነገር ርቃም ብትጣል
ሴቷ እምዬኮ ናት ሰው ዘር እምታበቅል !!

መቅደስ እንዳትረግጥ ቢከለከል ልማድ
ካህንም እንዳትሆን ሥርዓታችን ቢያግድ

በድምፅ ትበልጣለች ሔዋን ሴት ከኛው ወንድ
ቅዳሴውም ቢሆን ያምር ነበር በግድ
በራራይ በግዕዝ ብታዜም ብትቀድስ ሁሉን አታሳብድ ?
በዚያ መሳጭ ድምጿ ወፎችስ አታወርድ !

ቢጠሉም ቢወዱም ወንዶች ተገድደው
ወደፊት አይቀርም እኩል መሆናቸው
ከተጨቋኝ ሴት ጋር በመብት ተስተካክለው።

ርግጥ ነው አይቀርም ያገኛሉ መብት
ሴትነታቸውን የሚያስከብሩበት።

እንደሆነ አይቀርም ትምህርት ለወንድ ብቻ
ሴትም ይደርሳታል ልትሆን እቻ ሳቻ
ማድ ቤት ተከርችማ ሆና መተረቻ
ዘላለም አትኖርም ተደርጋ ጉልቻ
ነፃ ትወጣለች ከወንዶቹ ዘቻ !

በራሷ ምርጫና በግሏ ፍላጐት
መኖሯ አይቀርም ወንዶች ፈሩት ጠሉት !

ይመጣል አንድ ቀን የፍትህ የርትዕ ዳኛ
መምረጥ የሚያስችላት የትዳር ጓደኛ
በግሏ ውሣኔ ሔዳ እምትይዝበት ወዳጇን ፍቅረኛ !

ይመጣል አንድ ቀን ሔዋናዊ ዕለት
ባደባባይ ወጥታ ፍፁም እንዳሰኛት
ድምጿን አስተጋብታ የምታወራበት !

ይመጣል አንድ ቀን የፍትህ የፍርድ ወቅት
ይሉኝታን አጋድማ አርዳ ጉል ጉታ የምትጥልበት !!

ይመጣል አንድ ቀን ዕለቱ አፍጦ
ዝቅተኛነቷን የሚጥል ቀጥቅጦ

ይመጣል አንድ ቀን የምታስረዳበት
ፍፁም ወሲብ ብቻ እንዳይደለች ገልፃ የምታስተምርበት።

ለውጥ እንኳን ተብሎ በመጣበት ዘመን
ከኸያው የሰዮች አንዲቷ እንኳ ሳትሆን
ተንቃ ተገፍታ ቀልቀሊት መጣሏን
ማጋለጧ አይቀርም ሲመጣላት ያ ቀን !!

መፍረዷ አይቀርም አንድ ቀን ይመጣል !
ሴቷ የሔዋን ዘር ታስጣለች በደል
ፀሐይ እንዲመታው ደርቆም እንዲከስል !!

መድረክ አዘጋጅተው ይከራከራሉ
ሴቶች በምንም መልክ ከወንድ ዝቅተኛ
ፈፅሞ እንዳይደሉ።

ጉልቻ ላይ ሆና ያቺ ድስት ወይዘሮ
ወጡን ታፈላለች ዶሮ ወጥ ወይ ሽሮ !

ጉልቻ ተጥዶ ምጣድ አበሙፉ
አብስሉ ይጋገራል ዳቦና እንጀራ !

ለድስት ሆኑ ምጣድ ጋራ እንዲጋይ ባቻ
መሠረቱም አምደም ነው እሱ ጉልቻ !

ጉልቻ ተተክሎ ድስትን ባይሸከም
ጉልቻ ተተክሎ ምጣድ ባይሸከም
የምግብ ዘር ሁሉ በስሎ ባልቀረበም።

በሕልና ልማድ ባንድነት ተባብረው
ከሕግ በላይስ ሥልጣን ጉልበት ሰጥተው
በሴት ስሰሚ ኑ መጋቢ ናት ብለው
ማድቤት በተቸታል እሚረው አድመው።

ማኅበረ-ሰቡ በሰጣት አደራ
እንደታገለች ናት ከጉልቻ ጋራ !!

ልዩ ድንጋይ መርጣ ጉልቻ እንዲሆናት
ሚዛኑን አጥንታ እንግሉ እንዳይበት
ያቋቋመን ዲግሪ ግራቪቲ አይታለት
በሦስት መካከል ርቀት ሠምር መጣድ እስኪያስችላት
ሥቃዩዋን በልታለች ባለጉልቻ ሴት።

ባንዳንድ አጋጣሚ ጉልቻው አጋድሎ
ያ ወጧ ባይጣፍጥ ዳቦው ቢሆን ቶሎ
ቅሌ ነው እሱቷ የማድቤት ወይዘሮ።

ታዲያ ማነው ደፍሮ የሴት ልጅ ነፃነት
አልተገኘም የሚል ምትክ ተገኝቶለት
ሥርዓተ-ጉልቻ የተሰጠ ለት !!

በናቴክ ሴት ነኝ

በመድረካቸው ላይ ክርክር አይቀርም
ሴት እለማኒቧን ከወንዶች በምንም !!
ታስረዳለች በርግጥ በእውነት ለሁሉም

ከቶም እልፈው ተርፈው ያስረዳሉ ሰዳም
የዚህ መራራ ዓለም ከፍተኛው ጣዕም
ሴቶች እንደሆኑ የተፈጥሮ ቅመም
ወንሰው ምጠው ወልደው ያፈሩ በድካም !
ያለሙን ትልቅ ዘር እባኙ ዘለዓለም።

ቢወቅሱ ቢቆጡ በርግጥ ቢናደዱ
በደረሰባቸው በደልና ሥቃይ ዘመኝ ጊዜ ቢያብዱ
እንደሚገባቸው ሁሳችንም እውቀን እናስብ ለፍርዱ
ለኩልነቱ ግብ እኛም እንድንሠራ ለማስቀረት ታጥቀን
ከኋላ ቀር ልምዱ !

እኔ በበኩሌ ብቦታቸውና በደላቸው ታይቶኝ
በጭሩ ቀንጭቢ ለዳግጭ ጎሊና ይኸው እቀረብኩኝ
ፍርዱ የናንተ ነው ውስኔ መስጠቱ እውነቱ ሲደኝ !

እኔ ወንዱ ጉብል በሴቶች ጉን ቆሜ እንዲህ መተቸቴ
ይቆጣኛል ይሆናል ወንዱ ወገን ሁሉ ኧረ ተው ማለቴ።

ግን እደራችሁን ወንዶች እትውቀሱኝ
ወንድ ሆነህ ወንድ በደብክ አደራ እንዳትሉኝ
ጉዳዩ አግብቶኝ ነው እንዲህ ማለቴ «በናቴክ ሴት ነኝ»

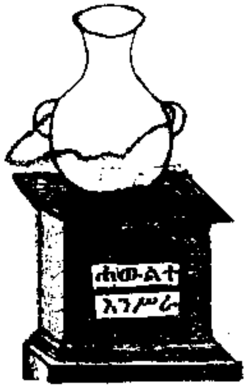

ተሰብረው ካለጠፉ፤ ሰባቱ ሐውልቶች፣
ተናግቷል ማለት ነው፤መብታቸው የሴቶች።

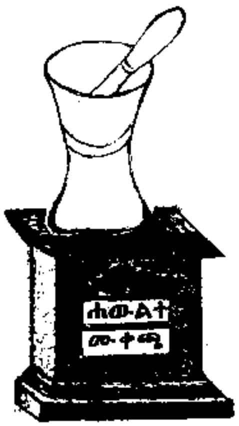

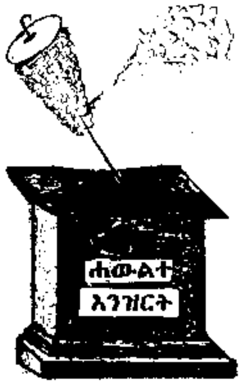

በናቴኮ ሴት ነኝ

እንተ ወንድ ሆነህ ወንድ ለምን ነከህ ወንዶች እትበሉኝ !
የሴት ጉዳይክ በግድ ያገበኛል «በናቴክ ሴት ነኝ»

ለናቴ ለእህቴ ደግሞም ለፍቅረኛ
መታሰቢያዬ ይሁን ይህ የግጥም ዳኛ
ፍርዱን ሰጥቷልና ለሴት በደለኛ !

ወንዶች ግን እደራ ወንድ ወቀሰህ እትበሉኝ !
ወንድም እንኳ ብሆን በሕግ ተፈጥሮ በናቴክ ሴት ነኝ !
አጥንትና ሥጋ ደምና ሊሳውንም ከሷ ያገኘሁኝ።

ድሕረ ጋብቻ

ከጋብቻ ኋላ፣ በሚስቱ ያበደ፣
የራሱ ላይ ፀጉር፣ ጉንጩ ላይ ወረደ።

ቅድመ ጋብቻ

ከጋብቻ በፊት ፣ ተመልካቹን አርኪ፣
ፈገግታው ነበረ፣ ሴቶችን ማራኪ።

ወንድነቴ – በአባቴ

አንዳንድ ሞራለቢስ ሴቶች፣ በየዋሐን ወንዶች ላይ የሚፈጽሙትን በደል የሚ ዘረዝር ተከታይ እትም።